

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1947: 8
JORDBRUKSDEPARTEMENTET

BETÄNKANDE MED FÖRSLAG

ANGÅENDE

FISKETS ADMINISTRATION M. M.

AVGIVET AV

1946 ARS UTREDNING

ANGÅENDE CENTRAL FISKERISTYRELSE

S T O C K H O L M

1 9 4 7

Statens offentliga utredningar 1947

Kronologisk förteckning

1. Kollektiv tvätt. Betänkande med förslag att underlätta hushållens tvättarbete. Hægström. xv, 284 s. S.
2. Betänkande angående fiskerinäringens efterkrigsproblemen samt den prisreglerande verksamheten på fiskets område. Antonsons, Göteborg. 325 s. Jo.
3. Elkraftutredningens redogörelse nr 1. Redogörelse för detaljdistributörerna samt deras råkraftkostnader och priser vid distribution av elektrisk kraft. Inledande översikt. Sv. Tryckeri AB. 84 K.
4. Betänkande med förslag till standardtariffer för detaljdistribution av elektrisk kraft. Hægström. 126 s. K.
5. 1944 års militärsjukvårdskommittés betänkande. Del 2. Beckman. 170 s. Fö.
6. Betänkande med förslag till geofysiskt observatorium i Kiruna m. m. Idun 64 s. K.
7. Betänkande med förslag angående lantmäteri-personalens organisation samt avlöningsförhållanden m. m. Marcus 132 s. Jo.
8. Betänkande med förslag angående fiskets administration m. m. Kihlström. 155 s. Jo.

Anm. Om särskild tryckort ej anges, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. *E* = ecklesiastikdepartementet, *Jo* = jordbruksdepartementet.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1947: 8
JORDBRUKSDEPARTEMENTET

BETÄNKANDE MED FÖRSLAG

ANGÅENDE

FISKETS ADMINISTRATION M. M.

AVGIVET AV

1946 ÅRS UTREDNING

ANGÅENDE CENTRAL FISKERISTYRELSE

Emil Kihlströms Tryckeri A.-B.
Stockholm 1947

29099

Innehållsförteckning.

	Sid.
<i>Skrivelse till statsrådet G. E. Sträng</i>	7
<i>Kap. I. Historisk översikt</i>	9
<i>Kap. II. 1936 års sakkunnigas förslag angående en särskild fiskeristyreelse</i>	13
<i>Kap. III. Utredningsuppdraget och vissa därmed sammanhängande spörsmål</i>	17
<i>Kap. IV. Nåra statistiska uppgifter rörande fiskerinäringen</i>	20
<i>Kap. V. Allmän översikt över den statliga och statsunderstödda verksamheten på fiskeriområdet</i>	22
<i>Kap. VI. Fiskeriärenden inom lantbruksstyrelsen</i>	29
<i>Kap. VII. Frågan om inrättande av en fristående fiskeriadministration</i> ..	36
<i>Kap. VIII. Fiskeristyrelsens arbetsuppgifter och därmed sammanhängande spörsmål</i>	41
A. Allmän översikt	41
B. Handläggningen av vissa ärenden rörande avsättning av fisk och fiskprodukter	42
C. Kontroll över beredning och inläggning av fisk	47
D. Fiskeristyrelsens befattning med vissa mål och ärenden enligt vattenlagen m. m.	51
E. Fiskeristyrelsens befattning med kronans fiskevatten	54
<i>Kap. IX. Fiskeristyrelsens organisation</i>	60
A. Den allmänna organisationen	60
B. Uppdelningen på byråer	61
C. Befattningshavare å byråerna m. m.	64
<i>Kap. X. Den lokala administrationen</i>	68
A. Nuvarande förhållanden	68
B. Allmänna synpunkter på frågan om fiskets lokala administration	70
C. Hushållningssällskapens verksamhet på fiskeriområdet	71
1. Tidigare organisationsförslag	71
2. Utredningens synpunkter och förslag	74
D. Fiskeriintendenterna, deras arbetsuppgifter och verksamhetsområden m. m.	76

	Sid.
<i>Kap. XI. Undersöknings- och försöksverksamheten på fiskets område m. m.</i>	79
A. Svenska hydrografisk-biologiska kommissionens samt undersöknings- och bevakningsfartyget Skageraks ställning vid omorganisationen	79
1. Inledande översikt	79
2. 1936 års sakkunnigas förslag	83
3. Utredningens synpunkter och förslag	88
B. Undersöknings- och försöksanstalter för havs- och kustfiskets behov	92
1. Anstalt på västkusten	92
2. Anstalt för ostkustfisket	96
C. Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket å Lovön	99
D. Vissa personalfrågor m. m.	102
<i>Kap. XII. Vissa institutioner och befattningshavare på fiskets område</i>	105
A. Fisketillsynsmyndigheten	105
B. Fiskeriingenjören	108
C. Fiskmästarna vid vissa statens fiskodlingsanstalter	109
<i>Kap. XIII. Aspiranter å vissa befattningar inom fiskeristaten samt vissa kompetens- och avlöningsspörsmål</i>	114
A. Kompetensvillkoren för vissa befattningar inom fiskeristaten	114
B. Aspiranter, deras utbildning, löneställning och antal	115
C. Löneställningen för fiskeriintendenter och vissa laboratorer	118
<i>Kap. XIV. Kostnadsberäkningar och anslagsfrågor</i>	121
A. Fiskeristyrelsen	121
1. Avlöningar	121
2. Omkostnader	123
3. Engångskostnader för anskaffning av möbler m. m.	124
B. Fiskeristaten	124
1. Avlöningar	124
2. Omkostnader	127
C. Undersöknings- och försöksanstalter för fisket m. m.	128
1. Avlöningar	128
2. Omkostnader	133
3. Byggnadsarbeten vid undersöknings- och försöksanstalterna för fisket	136
4. Engångskostnader för anskaffning av möbler och apparatur m. m.	139

	Sid.
D. Fisketillsynsmyndigheten	140
1. Avlöningar	140
2. Omkostnader	141
E. Statens fartyg för fiskeundersökningar: Avlöningar	141
F. Fiskmästarna vid vissa statens fiskodlingsanstalter: Avlöningar m. m.	142
G. Kontroll över beredning och inläggning av fisk	143
1. Avlöningar	143
2. Omkostnader	143
H. Vissa kostnadsjämförelser	144
I. Vissa speciella anslagsfrågor	149

<i>Kap. XV. Alternativt förslag vid överflyttning till fiskeristyrelsen av vissa regleringsärenden rörande fisk</i>	150
---	-----

<i>Kap. XVI. Sammanfattning</i>	152
---------------------------------------	-----

<i>Bilaga. Specifikation å engångskostnader för anskaffning av möbler m. m. för fiskeristyrelsen</i>	155
--	-----

Till Herr Statsrådet G. E. Sträng.

Den 29 juni 1946 bemyndigade Kungl. Maj:t Herr Statsrådet att tillkalla högst fem sakkunniga att i enlighet med vissa riktlinjer verkställa utredning och avgiva förslag rörande inrättande av central fiskeristyreelse.

Med stöd av nämnda bemyndigande tillkallades samma dag såsom sakkunniga nuvarande ordföranden i statens livsmedelskommission, hovrättsrådet O. A. V. Söderström, tillika *ordförande*, ombudsmannen i svenska västkustfiskarens centralförbund S. Corneliussen, Öckerö, byrådirektören i lantbruksstyrelsen C. W. Hessle, byråchefen i riksräkenskapsverket C. A. Murray samt ledamoten av riksdagens andra kammare, folkskolläraren G. T. Skoglund, Umeå.

Den 10 augusti 1946 förordnades dels byråchefen i lantbruksstyrelsen G. O. Alm att såsom expert biträda de sakkunniga, dels tf. förste byråsekreteraren i lantbruksstyrelsen J. O. L. Ossmark såsom sekreterare åt de sakkunniga.

De sakkunniga ha antagit benämningen 1946 års utredning angående central fiskeristyreelse.

Med vederbörligt tillstånd ha de sakkunniga i oktober 1946 företagit en resa till Göteborg och Lysekil för vissa överläggningar med svenska hydrografisk-biologiska kommissionen samt för besök vid havsfiskelaboratoriet i Lysekil.

Till de sakkunniga ha inkommit skrivelser från föreningen statens fiskeritjänstemän, föreningen Sveriges länsfiskeritjänstemän, svenska fiskevårdsförbundet och Sveriges sportfiskares riksförbund.

De sakkunniga få härmed vördsamt överlämna *betänkande med förslag angående fiskets administration m. m.* Härigenom anse de sakkunniga sig ha slutfört sitt uppdrag.

Byråchefen Alm har förklarat sig biträda de sakkunnigas förslag.

Stockholm den 30 december 1946.

OLOF SÖDERSTRÖM.

SAM. CORNELIUSSON.

CHR. HESSLE.

CARL MURRAY.

GÖSTA SKOGLUND.

/ Josef Ossmark.

Kap. I. Historisk översikt.

Till främjande av fiskerinäringen tillsattes år 1791 en intendent för sillfisket och trankokerierna i Göteborgs och Bohus län, vilken befattning Kungl. Maj:t, sedan det stora sillfisket år 1808 upphört, genom brev den 23 maj 1821 förklarade skulle stå obesatt, så länge sillfisket ej var ymnigare. Genom beslut av 1823 års riksdag indrogs densamma. År 1855 anslogs åter medel till avlöning och båtlega åt en fiskeritillsyningsman för Göteborgs och Bohus län och samma år åt en undervisare i fiskodling vid lantbruksakademien.

Då lantbruksakademien genom kungl. kungörelsen den 28 december 1811 inrättades, beslöts att dess förvaltningskommitté jämväl skulle ha överinseende över fiskerinäringen i riket med undantag för havsfisket i Göteborg och Bohus län, vilket liksom tidigare skulle sortera under kommerskollegium.

Genom kungl. brev till lantbruksakademiens förvaltningskommitté den 12 februari 1864 inrättades vid akademien en fiskeriintendents- jämte en förste och en andre assistentbefattning. Dessa tjänstemän skulle ha vården och tillsynen över fisket i rikets sötvatten och vid Sveriges östersjökuster men icke över det egentliga havsfisket vid rikets västra kust.

Fiskeriintendenten skulle verkställa grundläggande vetenskapliga undersökningar och försök samt avgiva utlåtanden i fiskerifrågor; förste assistenten skulle handha fiskodlingen, i synnerhet av laxartade fiskslag, samt undervisa andra däri, medan andre assistenten skulle verkställa de av intendenten anvisade åtgärderna till fiskeriernas förbättrande.

Fiskeriintendenten blev i själva verket *chef för fiskeridistributionen*, ehuru alla hans framställningar skulle gå genom akademiens förvaltningskommitté.

Den 22 januari 1881 tillsattes den så kallade fiskerikommittén, vilken i ett betänkande den 3 mars 1883 gjorde gällande, att för vinnande av ett ökat utbyte av landets fisken vore det nödvändigt, »att *allt, som kan avse fiskerinäringens utveckling och förkovran inom landet, förenas uti en hand, uti en under statsrådet och chefen för civildepartementet verkande fiskeristyreelse*, som med sina underlydande tjänstemän har att övervaka fiskeriernas handhavande samt föreslå och till utförande leda alla åtgärder, som till fiskeriernas förbättring och vidare utveckling kunna finnas erforderliga».

Kommitténs förslag i vad det gällde fiskeristyrelsen blev emellertid ej förelagt riksdagen.

I och med att lantbruksstyrelsen upprättades år 1890, överflyttades samtliga fiskeriärenden dit från lantbruksakademiens förvaltningskommitté med undantag av ärenden rörande havsfisket vid rikets västra kust, som fortfarande skulle höra under kommerskollegium. Genom Kungl. Maj:ts instruktion för lantbruksstyrelsen den 31 december 1889 föreskrevs, att denna ålåge att med uppmärksamhet följa lantbrukets och dess binäringars samt *fiskerinäringens* tillstånd och att, efter omständigheterna, själv vidtaga eller hos Kungl. Maj:t föreslå de åtgärder, som styrelsen ansåge lämpliga för dessa näringars främjande. Tills vidare skulle likväl ärenden angående havsfisket vid rikets västra kust vara undantagna från lantbruksstyrelsens ämbetsbefattning.

Då lantbruksstyrelsen inrättades, indrogs fiskeriintendentensbefattningen och i stället inrättades en befattning som *fiskeriinspektör*, vilken skulle vara ledamot i den nya styrelsen. Det skulle åligga fiskeriinspektören att själv eller med biträde av underlydande tjänstemän efter hand åstadkomma utredning om de lämpligaste åtgärderna för fiskets ändamålsenliga befrämjande i de särskilda fiskevattnen, att närmast under styrelsen leda och övervaka fiskeriasistenternas och övriga för fiskerinäringens befrämjande med bidrag av statsmedel anställda tjänstemäns verksamhet, att avgiva av myndigheter infordrade yttranden i fiskerifrågor samt att i den mån hans övriga göromål det tillät tillhandagå hushållningssällskapen och andra med råd och anvisningar i frågor rörande fiskerinäringen.

Havsfisket vid rikets västra kust överfördes enligt kungl. kungörelse den 26 juni 1903 till lantbruksstyrelsens ämbetsförvaltning, varigenom sålunda alla fiskerinäringen berörande angelägenheter för första gången kommo under enhetlig ledning i enlighet med vad redan 1881 års fiskerikommitté ansåg nödvändigt.

Beträffande den centrala delen av fiskeriadминистраtionen, som ditintills representerades av fiskeriinspektören i lantbruksstyrelsen, beslöt 1908 års riksdag, att densamma skulle för framtiden handhas av en *byråchef för fiskeriärenden i styrelsen*.

Med anledning av riksdagsskrivelse den 7 juni 1916 tillkallade chefen för jordbruksdepartementet jämlikt bemyndigande den 3 juli 1917 sakkunniga för att verkställa utredning och avgiva förslag beträffande omorganisation av lantbruksstyrelsen och därmed sammanhängande ämnen. Till de sakkunniga överlämnades en av dåvarande byråchefen för fiskeriärenden O. Nordqvist verkställd förberedande utredning rörande bland annat omorganisation av *fiskeriadминистраtionen*, vilken utredning såsom bilaga fogades vid ett av de sakkunniga den 19 januari 1918 avgivet betänkande rörande omorganisation av lantbruksstyrelsen m. m.

Vid övervägandet av de åtgärder, som för fiskerinäringens utveckling

syntes nyttigast, kom byråchefen Nordqvist till den uppfattningen, att *fiskeriadминистраtionens skiljande från lantbruksstyrelsen och förläggande under en särskild styrelse vore det avgjort fördelaktigaste*. Härför talade fiskerinäringens självständiga ställning gentemot jordbruksnäringen, något som redan kommit till uttryck i den för styrelsen utfärdade instruktionen, samt vidare det förhållandet, att så länge fiskerinäringen sorterade under lantbruksstyrelsen den såväl inqm denna styrelse som i allmänhetens ögon torde bliva betraktad som en binäring och en bisak. Det vore därför nödvändigt, att för fiskerinäringens befrämjande inrättades en särskild styrelse.

Med anledning av vad byråchefen Nordqvist anförde i ärendet ävensom vad hörda myndigheter — länsstyrelser, hushållningssällskap och landsting — haft att anföras i saken, framhöllo 1917 års sakkunniga, att »vid övervägandet av den centrala fiskeriadминистраtionens framtida gestaltning hava de sakkunniga utgått ifrån det efter de sakkunnigas uppfattning oemotsägliga förhållandet, att nuvarande ordning icke kan anses tillfredsställande». — »Vad som erfordras är tydligen en central myndighet, som fyller alla de krav, som rimligen kunna uppställas på en till omfattningen efter faktiska förhållandena avvägd sakkunnig och initiativkraftig ledning av den för folkhushållningen betydelsefulla fiskerinäringen.»

De sakkunniga kommo emellertid till den uppfattningen, att det icke var nödvändigt att då taga ett så stort steg, som upprättandet av en ny egen styrelse skulle innebära. En förstärkning av arbetskrafterna inom den centrala fiskeriförvaltningen ansågo dock de sakkunniga vara av behovet påkallad. En sådan borde åvägabringas genom en utökning av fiskeribyråns då otillräckliga personal. De sakkunniga förordade därför, att *en byrådirektörstjänst inom styrelsens fiskeribyrå* skulle upprättas. Om så skedde, ansågo de sakkunniga, att fiskeriärendena fortfarande med fördel kunde handläggas inom lantbruksstyrelsen. Fiskerinäringens hastiga utveckling, särskilt det uppsving som genom vidtagna och föreslagna förbättringar och utvidgningar i statens verksamhet för dess främjande torde kunna förväntas inträffa, kunde möjligen i framtiden motivera, att en egen styrelse inrättades. Om och när så skulle bliva fallet, borde det enligt de sakkunnigas mening vara en jämförelsevis enkel sak att ur lantbruksstyrelsen utbryta den till utvidgning föreslagna fiskeribyrån.

I utlåtande den 20 februari 1918 över detta de sakkunnigas förslag, tillstyrkte lantbruksstyrelsen detsamma i vad det rörde fiskeribyråns organisation. Tre av styrelsens dåvarande byråchefer förordade emellertid i avgiven reservation, att fiskeriärendena skulle utbrytas från lantbruksstyrelsen och *en särskild fiskeristyrelse inrättas*.

I proposition nr 317/1918 hemställde Kungl. Maj:t om anslag för inrättandet av en byrådirektörstjänst på fiskeribyrån i enlighet med de sakkunnigas av lantbruksstyrelsen tillstyrkta förslag. Förslaget om inrättande av

en särskild fiskeristyreelse fann Kungl. Maj:t enligt uttalande i propositionen icke lämpligt bl. a. med hänsyn till att dess genomförande skulle draga ungefär dubbla kostnaden mot en utvidgad fiskeribyrå inom lantbruksstyrelsen. Riksdagen beslöt med viss jämkning beträffande löneställningen i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, i vad det avsåge inrättandet av en byrådirektörstjänst å fiskeribyrån. Den organisation, som fiskeribyrån erhöll från och med 1919, äger i huvudsak fortfarande bestånd.

Genom beslut den 8 juli 1936 tillsatte chefen för jordbruksdepartementet en ny utredning rörande fiskets administration. Utredningsmännen avgåvo den 22 december 1936 förslag till inrättandet av en fiskeristyreelse jämte fiskeriråd. Samma utredningsmän avgåvo vidare den 30 oktober 1937 förslag rörande *dels* svenska hydrografisk-biologiska kommissionens samt undersöknings- och bevakningsfartyget Skageraks ställning vid en ombildning av fiskets administration m. m. *dels* lönereglering för fiskmästarna vid vissa statens fiskodlingsanstalter m. m. *dels* fiskeristipendiaternas löneställning.

Kap. II. 1936 års sakkunnigas förslag angående en särskild fiskeristyreelse.

Såsom nämnts avgåvo 1936 års sakkunniga utredning med förslag rörande inrättande av en fiskeristyreelse jämte fiskeriråd. Efter att ha redogjort för fiskeriärendenas utveckling inom lantbruksstyrelsen uttalade de sakkunniga, att fiskeribyråns arbetskrafter måste utökas i väsentlig grad för att kunna på ett tidsenligt sätt fullgöra de föreliggande arbetsuppgifterna. En tidsenlig central fiskeriadministration måste få en ganska stor omfattning och det vore av denna anledning olämpligt att låta den vara inrangerad i lantbruksstyrelsen. Även ur andra synpunkter ansågs det fördelaktigt, att fiskeriärendena utbrötes ur lantbruksstyrelsen. De sakkunniga föreslogo därför inrättandet av en särskild fiskeristyreelse. Beträffande dennas arbetsuppgifter anförde de sakkunniga, att de borde i huvudsak bliva desamma, som angåves i lantbruksstyrelsens instruktion. Utarbetandet av fiskeristatistiken borde emellertid överflyttas från statistiska centralbyrån till fiskeristyrelsen. Vidare uttalade de sakkunniga, att frågor rörande distribution och avsättning av fisk, föreningsrörelsen bland fiskarena samt övriga frågor av ekonomisk och kommersiell natur måste ingå som en viktig del av fiskeristyrelsens arbetsuppgifter. Ett nära samband borde även finnas mellan fiskeristyrelsen och den praktiskvetenskapliga undersöknings- och försöksverksamheten på fiskerinäringens område. Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket å Lovön samt de med undersökningsfartyget Eystrasalt bedrivna undersökningarna borde därför sortera under fiskeristyrelsen liksom hittills under lantbruksstyrelsen. Beträffande hydrografisk-biologiska kommissionen och Skagerakerinrades om pågående utredning.

Fiskeristyrelsen föreslogs skola erhålla en överdirektör i dåvarande lönegrad A 2 som chef samt uppdelas på två olika byråer, en för handläggning av ärenden rörande havsfisket och en för behandling av ärenden, som hänförde sig till sötvattensfisket. Vardera byrån skulle förestås av en ordinarie byråchef i 30:e lönegraden.

För handläggning av ärenden rörande avsättning av fisk och fiskprodukter m. m., ärenden rörande fiskarens andelsrörelse och föreningsrörelse i övrigt samt andra ärenden av ekonomisk och kommersiell natur borde å havsfiskebyrån anställas en tjänsteman med särskild uppgift att på byråchefens uppdrag bereda och föredraga dylika ärenden. Denne tjänsteman föreslogs skola få byrådirektörs tjänsteställning och placeras å extra stat i gäl-

lande lönegrad B 28. Såsom kompetensfordran borde särskilt uppställas krav på utbildning jämväl på det ekonomiska och kommersiella området.

Två förste assistenter med avlöning i 21:a lönegraden borde anställas för tjänstgöring, den ene huvudsakligen å byrån för havsfisket och den andre huvudsakligen å byrån för sötvattensfisket. Dessa skulle hava såväl teoretisk som praktisk fackutbildning på fiskets område samt skulle ha tjänstgjort minst två år som fiskeristipendiat eller extra fiskeristipendiat. Utarbetandet av fiskeristatistiken borde anförtros åt en av dessa assistenter.

För administrativa göromål borde anställas en sekreterare i 26:e lönegraden.

De sakkunniga föreslogo även inrättande av ett fiskeriråd för att giva den föreslagna fiskeristyrelsen möjlighet till regelbundna och i mera fasta former ordnade överläggningar med fiskerinäringens representanter. Detta skulle bestå av åtta ledamöter, utsedda av Kungl. Maj:t efter förslag av respektive organisationer, varav två representanter för västkustfisket, en för sydkustens fiske, en för ostkustens fiske, en för sötvattensfisket, en för fiskkonserverindustrien, en för partihandeln med fisk och en för detaljhandeln med fisk. Fiskeristyrelsens chef skulle vara ordförande. Rådet skulle sammankallas till överläggningar minst tre gånger årligen och dessutom, när fiskeristyrelsen funne så påkallat eller minst tre av rådets ledamöter därom gjorde framställning till styrelsen.

Fiskerirådet borde endast vara en rådgivande institution, men dess ledamöter borde ha befogenhet att framställa förslag till behandling vid rådets sammanträden och rådets mening borde komma till synes i styrelsens framställningar.

Över utredningen avgåvos yttranden av vissa fiskeriorganisationer, samtliga hushållningssällskaps förvaltningsutskott, Stockholms handelskammare, lantbruksstyrelsen, statistiska centralbyrån, statskontoret och dåvarande allmänna civilförvaltningens lönenämnd.

Samtliga fiskeriorganisationer, som yttrat sig, med undantag av en, som icke gjort något särskilt uttalande, tillstyrkte *förslaget om inrättande av en särskild fiskeristyrelse*. Även flertalet av hushållningssällskapens förvaltningsutskott tillstyrkte direkt eller uttalade sig i tillstyrkande riktning. Sju förvaltningsutskott avstyrkte och fem gjorde icke något bestämt uttalande.

Lantbruksstyrelsen anförde åtskilliga skäl, som talade emot att fiskeriärendena utbrötos från lantbruksstyrelsen och en särskild fiskeristyrelse upprättades, bl. a. de lägre fiskeritjänstemännens anknytning till hushållningssällskapen, men ansåg sig icke böra motsätta sig förslaget.

Ej heller statskontoret fann sig böra motsätta sig förslaget om särskild fiskeristyrelse. Däremot avstyrkte Stockholms handelskammare.

Förslaget om överflyttande av fiskeristatistiken till en fiskeristyrelse avstyrktes av statistiska centralbyrån, som bl. a. fann det tveksamt, om den

tjänsteman, som skulle handhava densamma, komme att besitta den erfarenhet och de kvalifikationer på statistikens område, som erfordrades för att statistiken skulle bliva tillfredsställande. Lantbruksstyrelsen fann, att denna fråga knappast borde lösas i detta sammanhang. Statskontoret ansåg däremot, att förslaget borde genomföras.

Ifråga om *fiskeristyrelsens organisation* uttalade lantbruksstyrelsen, bl. a., att det måhända vore mera rationellt och upplysande att benämna den ena byrån fiskevårdsbyrån och den andra byrån fiskeriekonomiska byrån eller eventuellt handelsbyrån. En verkställd utredning hade givit vid handen att de ärenden, som handhades av fiskeribyråns saltvattensfiskeavdelning, i övervägande utsträckning vore av fiskeriekonomisk art. Dessa sistnämnda ärenden vore i allmänhet även mera krävande än övriga ärenden. Det vore därför knappast riktigt att giva föredraganden av fiskeriekonomiska ärenden tjänsteställning av byrådirektör samtidigt som föredraganden av »andra ärenden» gjordes till byråchef. Skulle den av hydrografisk-biologiska kommissionen bedrivna praktiskt-vetenskapliga verksamheten på fiskeriområdet komma att sortera under fiskeristyrelsen, funnes större skäl för att göra föredraganden av »andra ärenden», vilka även kunde betecknas såsom allmänna havsfiskeärenden, till byråchef å havsfiskebyrån. Föredraganden för fiskeriekonomiska ärenden borde då erhålla en mera fristående ställning inom verket och jämväl taga hand om sötvattensfiskets avsättningsfrågor. Därest den fiskeribiologiska och fiskeritekniska undersöknings- och försöksverksamheten å havsfiskets område komme att kvarstanna under hydrografisk-biologiska kommissionen, borde det övervägas, om icke föredraganden för fiskeriekonomiska ärenden borde givas tjänsteställning såsom byråchef och byrån benämnas fiskeriekonomiska byrån.

I övrigt framförde lantbruksstyrelsen i stort sett icke några erinringar mot den föreslagna organisationen.

Statskontoret föreslog vissa begränsningar i fråga om personalutrustningen m. m.

Förslaget om inrättande av ett fiskeriråd avstyrktes av det övervägande antalet hushållningssällskaps förvaltningsutskott. Åtta förvaltningsutskott tillstyrkte förslaget liksom svenska ostkustfiskarnas centralförbund och svenska västkustfiskarnas centralförbund. Svenska fiskevårdsförbundet ställde sig tveksamt till förslaget och föreningen Sveriges länsfiskeritjänstemän avstyrkte detsamma. Lantbruksstyrelsen avstyrkte likaledes under framhållande, bl. a., att behovet av ett fiskeriråd vore mindre än tidigare, sedan fiskarens sammanslutningar vuxit sig starka. Förslaget avstyrktes vidare av statskontoret och av Stockholms handelskammare.

Övannämnda betänkande med förslag angående fiskeristyreelse har icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd. I enlighet med beslut av 1938 års riksdag förstärktes emellertid arbetskrafterna å fiskeribyrån från och med budgetåret 1938/39 med en extra föredragande och en assistent, båda med

arvoden, samt ett kvinnligt biträde. I bilagan till 1939 års statsverksproposition, nionde huvudtiteln, punkt 3, uttalade departementschefen att med ett slutligt ställningstagande till frågan om inrättande av en fiskeristyreelse lämpligen borde anstå till dess någon tids erfarenhet vunnits rörande arbetet vid fiskeribyrån, sedan denna erhållit nämnda förstärkning av arbetskrafterna.

Befattningen som extra föredragande indrogs år 1941 av besparingsskäl.

Kap. III. Utredningsuppdraget och vissa därmed sammanhängande spörsmål.

Jämlikt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 29 juni 1946 tillkallade statsrådet G. E. Sträng samma dag förevarande sakkunniga för att verkställa utredning och avgiva förslag rörande inrättande av central fiskeristyrelse. I statsrådets yttrande till statsrådsprotokollet hava angivits följande riktlinjer för utredningen:

I skrivelse den 17 maj 1946 har 1945 års fiskeriutredning hemställt att Kungl. Maj:t ville låta utarbeta förslag till central administration för fiskerinäringen. Härvid har utredningen bland annat erinrat om att denna fråga varit föremål för behandling av tillkallade sakkunniga, vilka avgivit betänkande i ämnet den 22 december 1936 och därvid föreslagit, att fiskeribyrån inom lantbruksstyrelsen skulle utbrytas och organiseras som ett nytt fristående ämbetsverk. Fiskeriutredningen återger med instämmande de sakkunnigas uttalande, att en självständig fiskeristyrelse skulle på ett mera effektivt sätt kunna tillgodose fiskerinäringens krav samtidigt som lantbruksstyrelsen bereddes ökad möjlighet att ägna sig åt jordbrukets förkovran. Enligt utredningens uppfattning har behovet av en tidsenlig central administration för fiskerinäringen ytterligare skärpts, sedan nyssnämnda sakkunniga avgåvo sitt betänkande, på grund av de svårösta problem av skilda slag, som näringen kommit att ställas inför. Utredningen har vidare ansett, att även den prisreglerande verksamheten beträffande fisk och därmed sammanhängande åtgärder, som sedan 1942 handhåfts av statens livsmedelskommission, borde ledas av ett centralt organ och härvid uppställt följande tre alternativ.

1) Prisregleringsverksamheten beträffande fisk och därmed sammanhängande frågor handhavas av samma centrala organ, som handhar motsvarande verksamhet beträffande jordbrukets produkter.

2) En fristående central fiskenämnd inrättas med uppgift att handlägga frågor rörande prisreglering på fisk samt export och import av fisk.

3) Prisreglering samt reglering av export och import av fisk ävensom frågor beträffande fiskerinäringens avsättningsproblem överhuvud handhavas av fiskeristyrelsen.

Av dessa tre alternativ har utredningen förordat det sista och framhållit som sin uppfattning, att prisregleringsverksamheten och i samband härmed stående frågor, såsom export och import av fisk liksom fiskerinäringens avsättningsproblem över huvud taget, borde handhavas av den förenämnda fiskeristyrelsen.

Mot fiskeriutredningens förslag har ledamoten Henry Johansson reserverat sig. Enligt herr Johanssons mening föreläge för det första ej tillräckligt starka skäl för en ombildning av lantbruksstyrelsens fiskeribyrå till ett självständigt ämbetsverk, utan tvärtom skulle fiskerinäringen med hänsyn till dess samband med det egentliga jordbruket förmodligen vara bäst betjänt av att fiskeriärendena även i fortsättningen finge handläggas av lantbruksstyrelsen. För det andra skulle det enligt reservantens uppfattning vara olämpligt att hänskjuta handläggningen av

pris- och avsättningsspörsmål till ett centralt ämbetsverk. I stället borde dessa frågor, liksom hittills varit fallet beträffande jordbruksregleringarna, omhändervahas i så stor utsträckning som möjligt av näringens egna organisationer med en statlig myndighet såsom övervakningsorgan. Övervägande skäl syntes därför tala för att prisreglerings- och avsättningsåtgärder rörande fisk i framtiden hänskötes till det organ, som efter livsmedelskommissionens upphörande kunde komma att handlägga jordbrukets pris- och avsättningsfrågor.

Förutom här anförda synpunkter torde jämväl en annan omständighet böra tagas i betraktande, då det gäller att bedöma lämpligheten av att nu igångsätta en utredning angående ett särskilt organ för fiskerifrågor, nämligen de konsekvenser i administrativt hänseende, som av 1942 års jordbrukskommittés principbetänkande föranledda åtgärder rörande den framtida jordbrukspolitiken kunna komma att medföra. Det är sålunda troligt, att den centrala förvaltningsapparaten på jordbrukets område kommer att ställas inför delvis nya och i varje fall mera omfattande uppgifter i framtiden, vilket kommer att erfordra vissa organisatoriska omläggningar och förändringar. I ett sådant läge skulle det kunna befinnas lämpligt att hänskjuta de åtgärder, som avse fiskerinäringens befrämjande, till ett från den övriga jordbruksförvaltningen fristående organ. Ett ställningstagande skulle då i hög grad underlättas, om en organisationsplan för en fiskeristyreelse föreläge. Det är icke minst med hänsyn härtill, som jag ansett en utredning om ett centralorgan för fiskeriärenden ej längre böra uppskjutas utan omedelbart igångsättas.

De synpunkter, som framhållits i fiskeriutredningens omförmälda skrivelse, böra givetvis underkastas närmare prövning. Då onekligen vissa skäl tala för att fiskets pris- och avsättningsfrågor böra hänföras till samma organ, som kan komma att handha övriga prisregleringsåtgärder på jordbrukets område, synes den av mig här förordade utredningen i första hand böra undersöka, huruvida redan de uppgifter till befrämjande av fiskerinäringen, som åvila lantbruksstyrelsens fiskeribyrå, kunna bilda tillräckligt underlag såsom verksamhetsfält för en självständig fiskeristyreelse. Därest denna fråga besvaras jakande, bör en organisationsplan för en styrelse med här avsedda uppgifter utarbetas. Därjämte torde emellertid en organisationsplan böra upprättas jämväl i enlighet med det alternativ, som 1945 års fiskeriutredning närmast förordat och som innebär att samtliga fiskerifrågor få handhavas av samma myndighet. Detta alternativ torde få en alldeles särskild betydelse, därest de sakkunniga finna att ett avskiljande av pris- och avsättningsärenden från övriga fiskerifrågor skulle giva otillräckligt arbetsfält för ett fristående statligt organ.

De sakkunniga vilja i anslutning till direktiven anföra några allmänna synpunkter samt redogöra för utredningens uppläggning.

Enligt direktiven är de sakkunnigas uppgift begränsad till att avge förslag rörande den centrala fiskeriadministrationen. Redan på ett tidigt stadium av sitt arbete ha de sakkunniga emellertid funnit, att denna fråga icke kan lösas fristående från den praktiskt-vetenskapliga undersöknings- och försöksverksamheten och den lokala fiskeriadministrationen, varmed här förstås dels den nuvarande statliga lokala organisationen, d. v. s. närmast fiskeriintendenternas verksamhet, dels hushållningssällskapens verksamhet på fiskeriområdet.

Fiskeriadministrationen är i stor utsträckning beroende av den praktiskt-vetenskapliga undersöknings- och försöksverksamheten. Sålunda må fram-

hållas, att det viktiga fiskevårdande arbetet måste grundas på ingående undersökningar och försök på fiskeriområdet. Jämväl i den övriga produktionsbefrämjande verksamheten äro dylika undersökningar och försök av den största betydelse. För undersöknings- och försöksverksamheten är å andra sidan en anknytning till administrationen nödvändig, då den centrala myndigheten har den bästa överblicken över de aktuella problemen på fiskets område. Endast genom en dylik anknytning torde anspråken på en praktisk inriktning av undersöknings- och försöksverksamheten till fullo kunna tillgodoses. De sakkunniga hava därför funnit det nödvändigt att närmare ingå på vissa organisatoriska förhållanden rörande nämnda verksamhet, bl. a. frågan om svenska hydrografisk-biologiska kommissionens ställning.

På liknande sätt är den centrala fiskeriadминистраtionens verksamhet starkt beroende av den lokala administrationens ordnande. Den centrala administrationen måste sålunda bland annat i stor utsträckning lita till den lokala för genomförandet av åtgärder, som den centrala administrationen finner påkallade i olika avseenden. I många fall är det också en ren lämplighetsfråga, huruvida vissa ärenden böra handläggas centralt eller lokalt.

På grund av vad nu anförts ha de sakkunniga icke kunnat undgå att låta utredningen omfatta jämväl den praktiskt-vetenskapliga undersöknings- och försöksverksamheten och den lokala fiskeriadминистраtionen. Härigenom har utredningen kommit att avse den större frågan om och i vilken utsträckning det kan anses lämpligt eller erforderligt att mera allmänt skilja administrationen på fiskets område från administrationen av jordbrukets angelägenheter.

De sakkunniga vilja i detta sammanhang framhålla, att syftet med en eventuell omorganisation av fiskeriadминистраtionen främst bör vara att åstadkomma en större effektivitet i det allmännas insatser till fiskerinäringens främjande. Vid avgörandet av den omfattning, som dessa insatser skäligen böra få, ha de sakkunniga emellertid icke kunnat begränsa sig till det rent administrativa området. För att i framtiden fiskerinäringen skall nå den utveckling, som förhållandena kunna medgiva, anse de sakkunniga det sålunda nödvändigt, att den praktiskt-vetenskapliga undersöknings- och försöksverksamheten avsevärt utbygges. Här föreligga en mängd arbetsuppgifter, vilkas slutförande skulle kunna lämna mycket värdefulla anvisningar såväl för den fiskevårdande verksamheten som för effektiviseringen av själva fisket. Verksamheten hittills har emellertid starkt hämmats på grund av brist på personal och övriga resurser. De sakkunnigas utvidgningsförslag åsyftar bland annat inrättandet av ett laboratorium å ostkusten, till vilket undersökningsfartyget Eysstrasalts verksamhet skulle anknytas.

Genom den uppläggning, som ifrågavarande utredning sålunda fått, ha de sakkunniga i viss mån gått utanför det givna utredningsuppdraget. Såsom framgår av vad ovan anförts har detta emellertid befunnits vara nödvändigt.

Kap. IV. Några statistiska uppgifter rörande fiskerinäringen.

De sakkunniga hava funnit det lämpligt att lämna några statistiska uppgifter rörande den svenska fiskerinäringen i syfte att belysa dess omfattning m. m.

Härvid må framhållas, att officiella statistiska uppgifter numera endast föreligga beträffande saltsjöfisket. Tidigare inhämtades och bearbetades även vissa statistiska uppgifter i fråga om sötvattensfisket, men denna statistik indrogs år 1923 på grund av svårigheten att erhålla någorlunda säkra uppgifter. För sötvattensfiskets del kunna därför endast angivas grovt uppskattade siffror.

För saltsjöfiskets del återgivas följande siffror.

Å r	Yrkesfiskare	Binäringsfiskare	Båtarnas värde	Redskapens värde	Fångstmängd, ton	Fångstvärde, tusental kronor
			tusental kronor			
1944.....	15.935	9.284	47.182	33.929	129.439	94.662
1943.....	15.437	9.699	42.991	29.980	134.911	118.928
1940.....	13.306	9.608	33.416	22.503	90.073	33.832
1938.....	13.717	9.815	32.073	21.457	124.175	31.677
1935.....	13.519	10.279	29.477	21.624	106.850	28.624
1930.....	12.923	9.214	23.819	19.265	87.402	26.395

Till jämförelse må meddelas vissa uppgifter rörande saltsjöfisket i Danmark och Norge. I Danmark utgjorde år 1944 antalet yrkesfiskare c:a 13.600 och antalet binäringsfiskare c:a 5.500. Motsvarande siffror i Norge år 1942 voro c:a 75.000 resp. c:a 40.000. Beträffande fångstmängd och fångstvärde för dessa två länder anföras följande siffror.

Å r	Danmark		Norge	
	Fångstmängd ton	Fångstvärde tusental danska kronor	Fångstmängd ton	Fångstvärde tusental norska kronor
1944	c:a 172.500	c:a 165.800	—	—
1942	—	—	c:a 755.000	c:a 175.000
1938	87.953	42.723	1.176.087	94.951
1935	86.827	39.544	1.003.890	77.147
1930	92.728	40.576	1.112.020	89.915

Då förhållandena inom de tre angivna nordiska länderna gestaltat sig mycket olika under krigsåren, torde siffrorna från förkrigsåren vara närmast jämförbara. Av dessa framgår för Danmarks vidkommande, att fångstmängden understeg men att fångstvärdet, detta även om hänsyn togs till valutaförhållandena, översteg fångstmängd resp. fångstvärde för Sveriges del. Sverige och Danmark torde dock enligt de angivna siffrorna få anses någorlunda jämställda i fråga om saltsjöfisket. Den norska fångstmängden översteg mångdubbelt den svenska resp. danska, medan fångstvärdet jämfört med det svenska var ungefär 3 gånger så stort. Skillnaden i fångstvärde i förhållande till fångstmängd mellan resp. länder beror framförallt av sammansättningen av fångsterna. Särskilt i Danmark utgöras dessa till mycket stor del av fiskslag, som betinga ett högre försäljningspris.

För sötvattensfiskets del föreligga som nämnts i Sverige numera inga officiella statistiska uppgifter. Antalet yrkesfiskare har emellertid här uppskattats till något över 1.500 och antalet binärings- eller husbehovsfiskare till 60.000 à 70.000. Härtill kommer speciellt för sötvattensfisket ett stort antal sport-, amatör- och nöjesfiskare. Fångstvärdet beräknades före kriget med stöd av tidigare statistik och uppgifter, som framkommit vid en av lantbruksstyrelsen sedan år 1915 anordnad fiskeribokföringsverksamhet, uppgå till 40 à 50 procent av det för saltsjöfisket redovisade. Fångstmängden är relativt sett betydligt mindre, vilket sammanhänger med att sötvattensfisket i regel avser fiskslag, som stå högre i pris än saltsjöfisken. Sötvattensfisket i Sverige är av väsentligt större omfattning än motsvarande fiske i Danmark resp. Norge.

Det svenska fiskets betydelse ur ekonomisk synpunkt är icke begränsad till vad fiskarena utvinna av detsamma. Sålunda må pekas på det stora antal personer, som togs i anspråk för distribution och försäljning av fisk och som härav helt eller delvis har sin utkomst. Vidare må erinras om den omfattande förädlingsverksamhet, som inom landet bedrivs med i huvudsak svenskfångad fisk som råvara. Ett betydande kapital är investerat i anläggningar för fiskberedning och konservering. Enligt industristatistiken sysselsattes vid fiskberedningsanstalter och fiskkonserverfabriker år 1940 i runt tal ej mindre än 2.800 personer. Härtill kommer ytterligare ett stort antal personer sysselsatta vid sådana smärre företag, framförallt fiskberedningsanstalter, vilka icke redovisats i denna statistik, eller vid hemmaberedning. Mängden av all år 1939 inom landet framställd fisk- och skaldjurskonserv samt annorlunda beredd fisk har enligt uppgift från 1945 års fiskeriutredning uppskattats till 32.000 à 33.000 ton med ett värde av 26 à 27 milj. kronor. Härvid har beräknats, att c:a 15 procent av den utav svenska saltsjöfiskare år 1939 fångade fisken tagits om hand av fiskförädlingsindustrin — förutom vad som beretts av fiskarena själva — till ett pris motsvarande inemot 9 procent av saltsjöfiskets totala avkastning detta år.

Kap. V. Allmän översikt över den statliga och statsunderstödda verksamheten på fiskeriområdet.

Enligt instruktionen för lantbruksstyrelsen den 15 augusti 1933 (nr 509; ändrad genom kungörelserna nr 12/1940 och 301/1944) åligger det styrelsen att med uppmärksamhet följa lantbrukets och dess binäringars *samt fiskerinäringens* tillstånd och utveckling såväl inom landet som ock, i den mån det är möjligt, i utlandet samt att efter omständigheterna själv vidtaga eller hos Kungl. Maj:t föreslå de åtgärder, som styrelsen anser lämpliga för dessa näringars befrämjande.

Under lantbruksstyrelsen lyda, i vad avser fisket, statens lokala fiskeradministration och fisketillsyningsmyndigheten.

Lantbruksstyrelsen utgöres av en generaldirektör och chef samt såsom ledamöter sex byråchefer. Byråcheferna förestå var sin byrå, varav en är fiskeribyrån. Å denna handläggas ärenden, som röra fiskerinäringen, därvid ärenden rörande sötvattensfisket handläggas å en avdelning och ärenden rörande saltvattensfisket å en annan avdelning inom byrån.

Byrådirektören å fiskeribyrån är föredragande å den ena av fiskeribyråns avdelningar. Vad i instruktionen stadgas om byråchef och ledamot i styrelsen gäller i tillämpliga delar även byrådirektören å fiskeribyrån.

Till främjandet av fisket har lantbruksstyrelsen bl. a., att vid en för ändamålet särskilt inrättad, till styrelsen direkt ansluten undersöknings- och försöksanstalt för sötvattensfisket utföra praktiskt-vetenskapliga undersökningar och försök å fiskets område. För att kunna verkställa praktiska fiskeförsök och utföra praktiskt vetenskapliga undersökningar särskilt i Östersjön har lantbruksstyrelsen till sitt förfogande statens undersökningsfartyg för fiskeriadминистраtionen (Eystrasalt).

Föredraganden för ärenden rörande sötvattensfisket skall vara föreståndare för undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket samt i denna egenskap vara ansvarig för planläggningen och bedrivandet av verksamheten vid anstalten.

Enligt lantbruksstyrelsens arbetsordning hänföres till fiskeribyrån följande slag av ärenden, nämligen ärenden rörande

- fisktillgången i landet och omgivande hav samt tillvaratagande därav;
- avsättning av fisk och fiskprodukter;

- fiskets skyddande vid vattenbyggnader, sjösänkningar, sjöregleringar, vattenföroreningar, flottning m. m.;

fiskodling och fiskeriförsök;
 statens undersöknings- och försöksanstalt för sötvattensfisket, övriga undersökningsanstalter på fiskets område ävensom fiskodlingsanstalter;
 fiskeriadминистраtionens fartyg och därmed utövad verksamhet;
 fiskeristatistik;
 fiskeriundervisning;
 fiskarens andelsrörelse och föreningsrörelse i övrigt;
 statsunderstöd till fiskerinäringens befrämjande i de särskilda orterna;
 hushållningssällskapens verksamhet beträffande fiskerinäringen;
 tillsyn och bevakning av fisket;
 understöd från fiskerilånefonden;
 belöningar för dödandet av sälar; ävensom
 ärenden, som röra statens fiskeritjänstemän samt hos hushållningssällskapen anställda med bidrag av statsmedel avlönade fiskeritjänstemän.

Utom av byråchef (lönegrad A 30) och en byrådirektör (lönegrad A 28) utgöres personalen på fiskeribyrån av en assistent (arvode 8.300 kronor för år), ett kanslibitråde (lönegrad A 7) och ett extra ordinarie skrivbiträde (lönegrad Eo 2). Dessutom biträder administrativa byråns personal (byråsekreterare och amanuenser) med uppsättande eller granskning av skrivelser, varjämte utskrift av fiskeribyråns skrivelser i regel ombesörjes av administrativa byråns kansli. Utbetalningar verkställas genom styrelsens kassakontor och registreringen av byråns ärenden sker å det för styrelsen gemensamma registratorskontoret.

Å byrån tjänstgöra periodvis nedan omförmälda fiskeristipendiater, som därvid dels anlitas för praktiskt-vetenskapliga undersökningar, dels få utbilda sig på byråns administrativa arbetsområde.

För *statens lokala fiskeriadминистраtion* gäller Kungl. Maj:ts instruktion den 27 juni 1930 (nr 296; ändr. 14/1940). Vid densamma äro anställda sju fiskeriintendenter (lönegrad A 26) med särskilda distrikt, varav fem för söt- och bräckvattensfisket och två för kust- och havsfisket, en fiskeringenjör (arvode 4.800 kronor för år), två fiskeristipendiater (arvode 4.100 kronor för år) och en extra fiskeristipendiat (arvode 3.300 kronor för år).

Fiskeriintendenterna tjänstgöra som nämnt å särskilda distrikt. Någon biträdespersonal finns icke anställd men däremot erhålla intendenterna statsmedel till ersättning åt skrivhjälp för utskrift av yttranden m. m.

Fiskeriintendent åligger enligt berörda instruktion:

att befordra utvecklingen av fiskerinäringen;
 att deltaga uti vederbörande hushållningssällskaps fiskerinämnds eller motsvarande organs sammanträden samt att i övrigt träda i förbindelse med vederbörande hushållningssällskap och dess förvaltningsutskott även-

som hos vederbörande inom tjänstgöringsdistriktet väcka förslag om åtgärders vidtagande för fiskerinäringens höjande;

att söka främja bildandet av fiskeriföreningar;

att under lantbruksstyrelsens ledning verkställa undersökningar av och utföra beskrivningar å fiskvatten inom distriktet;

att verka för fiskodling och fiskplantering samt i allmänhet för fiskstammens bevarande och förökande;

att söka motverka fiskets utdödande genom rovfiske, förorenande av fiskvatten eller på annat sätt;

att med insamlande och granskning av primäravgifter för fiskeristatistik taga den befattning, varom finnes särskilt stadgat, samt att i övrigt verka för åstadkommande av en nöjaktig fiskeristatistik;

att meddela de för fiskerinäringens befrämjande med bidrag av statsmedel inom distriktet anställda personer anvisningar och råd beträffande deras verksamhet;

att jämväl bistå allmänheten med upplysningar och råd i fiskerifrågor;

att, då han därtill kallas, såsom sakkunnig biträda domstolar eller andra myndigheter;

att företaga de tjänsteförrättningar och fullgöra de övriga åligganden, om vilka särskilt förmåles;

att enligt lantbruksstyrelsens bestämmelser såsom tjänstebitråde använda fiskeristipendiat och därvid lämna denne handledning i förekommande göromål; samt

att i övrigt biträda lantbruksstyrelsen vid fullgörande av dess åligganden i avseende å fiskerinäringen samt ställa sig till efterrättelse de föreskrifter i tjänsten, som meddelas av lantbruksstyrelsen.

Fiskerijörens åligganden avse enligt sagda instruktion:

att utarbeta förslag och ritningar till anordningar för fiskens framkomst i vattendragen, till anstalter till förekommande av fiskevattens förorenande genom avfall från fabriker och dylikt, till vattenledningsanordningar för fiskodlingsanstalter ävensom till andra vattenbyggnader och inrättningar, som stå i sammanhang med fisket; samt

att avgiva de yttranden och verkställa de utredningar i ovannämnda hänseenden, som anbefallas av lantbruksstyrelsen.

Fiskeristipendiat åligger enligt angivna instruktion:

att för erhållande av praktisk utbildning tjänstgöra hos den fiskeritjänsteman, lantbruksstyrelsen bestämmer, och att vid de fisken, undersöknings- och försöksstationer, fiskodlingsanstalter, salterier, rökerier eller dylika anläggningar, som av styrelsen anvisas, taga del uti där förekommande arbeten;

att vid fiskeriskola inom landet genomgå den eller de kurser, som av lantbruksstyrelsen anvisas;

att inom lantbruksstyrelsen biträda vid förekommande fiskeriärenden och fiskeriundersökningar;

att mottaga förordnande att uppehålla tjänst inom lantbruksstyrelsen eller statens lokala fiskeriadministration; samt

att i övrigt ställa sig till efterrättelse de föreskrifter i tjänsten, som meddelas av lantbruksstyrelsen.

Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket å Lovön har enligt den 29 december 1934 av lantbruksstyrelsen fastställd arbetsordning till huvudsaklig uppgift:

att utföra undersökningar över fiskens lek (rom- och yngelutveckling), ålder, årsklasser och tillväxt, näringsupptagande, vandringar, rasfrågor, vattnens produktionsförmåga m. m. samt över i nu nämnda avseenden inverkande hydrografiska och kemiska förhållanden m. m.;

att utföra försök av olika slag i kläckningsanstalter, akvarier, bassänger och dammar;

att utföra eller följa försök med fisikinplanteringar, utfiskning av mindervärdig fisk och liknande försök, avsedda att höja fiskavkastningen i sjöar av olika typer;

att utföra försök över fiskets bedrivande samt olika fiskredskaps fångstförmåga och lämplighet;

att utföra undersökningar över inverkan på fiskens levnadsförhållanden och fisket i övrigt genom sjöregleringar, sjösänkningar, överbyggnader, flöttningar och föröreningar;

att utföra undersökningar över fisksjukdomar;

att bearbeta vid av anstaltens personal verkställda fiskeriundersökningar insamlat material ävensom, där det kan antagas vara av intresse för fiskerinäringen, i mån av tid sådant material, som till anstalten insänts;

att genom anordnande av kurser och föreläsningar sprida kunskap om och väcka intresse för fiske och fiskevård.

Vid anstalten äro fast anställda två laboratorer (lönegrad A 26), en fiskmästare (lönegrad A 12), ett kanslibitråde (lönegrad Eo 7) och en vaktmästare (lönegrad A 5). Härjämte pågå vid anstalten vissa speciella undersökningar med anlitande av personal, som avlönas i särskild ordning.

Enligt lagen den 20 juni 1941 om tillsyn över vattendrag, sjöar och andra vattenområden skall till motverkande av vattenförorening utövas dylik tillsyn efter vad i lagen stadgas. Denna tillsyn skall ur fiske- och naturskyddssynpunkt samt i den mån så lämpligen kan ske ur hälsovårdssynpunkt under lantbruksstyrelsens inseende utövas av *fisketillsyningsmyndigheten*.

För fisketillsynsmyndigheten gäller av Kungl. Maj:t den 17 oktober 1941 (nr 855) utfärdad instruktion. Enligt denna åligger det fisketillsynsmyn-

digheten att ur fiske- och naturskyddssynpunkt samt, i den mån det lämpligen kan ske, ur hälsovårdssynpunkt

granska anmälningar om nya fabriker eller andra industriella inrättningar, som omförmälas i kungörelsen om förprovning rörande åtgärder till motverkande av vattenförorening m. m., eller om ändringar eller utvidgningar av driften vid sådana fabriker eller inrättningar,

granska handlingar som jämlikt stadgande i 10 eller 11 kap. vattenlagen översändas till myndigheten,

genom inspektion skaffa sig kännedom om fabriker och andra industriella inrättningar, vilkas avloppsvatten kan medföra menlig vattenförorening, och tillse att i vederbörlig ordning meddelade föreskrifter till motverkande därav iakttagas, samt

med uppmärksamhet följa teknikens utveckling i fråga om de medel, som kunna användas för att motverka vattenförorening.

Fisketillsyningsmyndigheten omfattar en överinspektör i lönegrad Eo 28, en laborator (biolog) i lönegrad Eo 26, en laborator (tekniker) med arvode av 11.500 kronor för år, en assistent (biolog) i lönegrad Eo 16 och ett kontorsbiträde i lönegrad Eo 4.

Under lantbruksstyrelsen lyda vidare *statens fiskodlingsanstalter* vid Älvkarleby i Uppsala län, Borenhult i Östergötlands län, Mörrum i Blekinge län och Kvarnbäcken i Jämtlands län, *fiskeriförsöksstationen* vid Kälarne i Jämtlands län och *ålyngeluppsamlingsstationen* vid Trollhättan.

Såsom framgår av förestående redogörelse är lantbruksstyrelsen i vad avser fisket att anse såsom det centrala administrativa organet med uppgift tillika att i viss utsträckning leda den praktiskt-vetenskapliga undersöknings- och försöksverksamheten på fiskets område. Den centrala handläggningen av vissa fiskeriärenden är emellertid numera lagd på annan myndighet. Sålunda handhar *statens livsmedelskommission* prisregleringen rörande fisk, regleringen av handeln med strömming jämte vissa frågor rörande distribution och avsättning av fisk inom landet ävensom frågor avseende export och import av fisk.

Ifrågavarande ärenden handläggas inom livsmedelskommissionen på två särskilda byråer. Byrån för ärenden rörande fisk handhar angivna regleringsverksamhet samt vissa distributions- och avsättningsfrågor. Ärenden rörande export och import av fisk handläggas av utrikes- och licensbyrån i samråd med nyssnämnda byrå.

Personalen å livsmedelskommissionens byrå för ärenden rörande fisk utgöres av byråchef med delad tjänstgöring, fem befattningshavare med heltidstjänstgöring samt ytterligare någon med delad tjänstgöring. Sedan vissa av kommissionen disponerade lager av fisk och fiskprodukter avvecklats, beräknas emellertid antalet tjänstgörande å byrån kunna minskas. Å utrikes-

och licensbyrån finnes icke anställd särskild personal för befattningen med fiskeriärenden.

Den praktiskt-vetenskapliga undersöknings- och försöksverksamheten på havsfiskets område upprätthålles, förutom i begränsad utsträckning av lantbruksstyrelsens fiskeribyrå genom undersökningsfartyget *Eystrasalt*, av svenska *hydrografisk-biologiska kommissionen*, vars verksamhet helt bekostas av statsmedel men som är organisatoriskt fristående i förhållande till lantbruksstyrelsen. För undersökningarnas utförande disponeras i viss utsträckning *undersöknings- och bevakningsfartyget för havsfiskets behov (Skagerak)*, vilket står under inseeende av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län och jämväl användes för andra fiskeriändamål. Den statliga undersöknings- och försöksverksamheten på fiskets område bedrivs sålunda för närvarande *dels* inom fiskeriadministrationen med lantbruksstyrelsen såsom chefsmyndighet *dels* av hydrografisk-biologiska kommissionen.

För hydrografisk-biologiska kommissionen gäller av Kungl. Maj:t den 21 december 1945 (nr 832) utfärdad instruktion. Enligt denna har kommissionen till uppgift att enligt vetenskapens fordringar och med särskild hänsyn till havsfiskets behov studera de hydrografiska och biologiska förhållandena i de Sverige omgivande haven samt att leda Sveriges deltagande i det internationella samarbetet på dessa områden. Härvid åligger det kommissionen bl. a.

att anordna, leda och övervaka hydrografiska observationer och mätningar i havet samt de fiskeribiologiska och fiskeritekniska undersökningar, som äro ägnade att främja havsfisket,

att hava överinseendet över de särskilda anstalter, som för ovan angivna ändamål av staten inrättas,

att göra resultaten av kommissionens arbeten tillgängliga genom att utgiva dels lämpliga sammanställningar och bearbetningar av observations- och undersökningsmaterialet, dels avhandlingar och uppsatser, behandlande såväl rent vetenskapliga som ur praktisk synpunkt viktiga frågor, samt

att utföra sådana uppdrag, som av Kungl. Maj:t lämnas, och avgiva utlåtanden, som av Kungl. Maj:t infordras.

Kommissionen består av en ordförande och högst sju ledamöter, vilka förordnas av Kungl. Maj:t för viss tid eller tillsvidare.

Kommissionen utser inom sig föreståndare, en för de hydrografiska, en för de biologiska och en för de fiskeritekniska arbetena. Föreståndarna utöva var för sig den närmaste ledningen av vederbörande arbeten.

De biologiska och fiskeritekniska avdelningarna äro förlagda till havsfiskelaboratoriet i Lysekil och den hydrografiska avdelningen till laboratoriet för havshydrografi å Bornö.

Gällande personalförteckning upptager två laboratorer i lönegrad Eo 26 vid biologiska avdelningen, en laborator i lönegrad Eo 26 och en byråin-

genjör i lönegrad Eo 24 (sistnämnda befattning för närvarande ej besatt) vid fiskeritekniska avdelningen samt en laborator i lönegrad Eo 26 vid hydrografiska avdelningen. Härutöver finnas anställda en vetenskapligt utbildad assistent med arvode av 5.500 kronor för år vid sistnämnda avdelning, två vaktmästare i lönegrad Eo 5 (en i Lysekil och en å Bornö), ett kontorsbiträde och två tekniska biträden i lönegrad Eo 4 (samtliga tre i Lysekil) samt viss annan arvodesavlönad personal.

I detta sammanhang må även nämnas den av *Södra Sveriges fiskeriförening* bedrivna, statsunderstödda upplysningsverksamheten samt fiskeribiologiska undersöknings-, försöks- och fiskodlingsverksamheten. Föreningens verksamhet är i huvudsak förlagd till Aneboda i Kronobergs län, där föreningen vartannat år anordnar fiskeriskola, huvudsakligen för utbildning av länsfiskeritjänstemän. Föreningen är i sin verksamhet underkastad lantbruksstyrelsens inspektion och inseende. För budgetåret 1946/47 utgår statsbidrag till föreningen med sammanlagt 32.000 kronor, varav 17.250 kronor till upplysningsverksamheten och 14.750 kronor till den fiskeribiologiska undersöknings-, försöks- och fiskodlingsverksamheten.

Den lokala statliga fiskeriadминистраtionen omfattar, som av det anförda framgår, sju fiskerintendenter med särskilda distrikt. Härutöver äro *hushållningssällskapen* lokalt verksamma på fiskets område. De verkställande organen utgöras härvid i regel av särskilda fiskerinämnader eller fiskerikommittéer samt av utav sällskapen anställda fiskeritjänstemän. Sällskapens uppgifter på området avse främst att vidtaga åtgärder för fiskodling, förbättring av fiskemetoderna, insamling av statistiska uppgifter m. m. samt att tillhandagå allmänheten med råd och upplysningar i fiskerifrågor. Fiskeritjänstemännen biträda därjämte i stor utsträckning vid bildandet och administrerandet av fiskevårdsföreningar, vid fiskeritillsyn samt vid fiskeriundersökningar, bl. a. rörande kräftpest m. m.

Inom Göteborgs och Bohus län har hushållningssällskapet, vad havsfisket beträffar, överlåtitt sin verksamhet på en självständig fiskaresammanslutning, Göteborgs och Bohus läns havsfiskeförening. För Vänerne finnes en särskild fiskerinämnad, utsedd av sällskapen i de till denna sjö gränsande länen och med en fiskeritjänsteman för denna sjö.

Bestämmelser rörande statsbidrag till ifrågavarande verksamhet finnas meddelade i kungörelsen den 7 april 1933 (nr 125) angående statsbidrag till vissa åtgärder till fiskerinäringens främjande, ändrad genom kungörelserna nr 573/1937 och 239/1939.

Kap. VI. Fiskeriärendena inom lantbruksstyrelsen.

I det föregående har lämnats en allmän översikt över fiskets administration m. m. De sakkunniga vilja nu lämna en närmare redogörelse för fiskeriärendena inom lantbruksstyrelsen.

Såsom tidigare omnämnts är fiskeribyrån uppdelad i två avdelningar, en för ärenden rörande sötvattensfisket och en för ärenden rörande saltvattensfisket. Byråchefen å byrån är för närvarande föredragande å sötvattensfiskeavdelningen och byrådirektören å saltvattensfiskeavdelningen.

I det följande komma vissa ärenden å fiskeribyrån att redovisas i grupper efter sin art och beskaffenhet. Med den uppdelning som här skett komma åtskilliga grupper att falla såväl inom avdelningen för saltvattensfisket som inom avdelningen för sötvattensfisket. Ärendenas karaktär såsom sådana är nämligen icke avgörande för frågan, till vilken avdelning inom fiskeribyrån de skola hänföras, utan detta blir beroende av huruvida de huvudsakligen beröra sötvattensfisket eller saltvattensfisket. I stort sett kan dock sägas att i fråga om sötvattensfiskeavdelningen de ärenden, som avse fiskevård i vidsträckt bemärkelse, dominera, medan i fråga om saltvattensfiskeavdelningen tyngdpunkten mera ligger på frågor avseende fiskets bedrivande samt fiskfångsternas tillvaratagande, distribution och avsättning.

a) *Understöd med anledning av förlust av fiskredskap.* Dylikt understöd kan utgå dels i form av understöd utan återbetalningsskyldighet från särskilt anslag å riksstaten, dels i form av räntefritt lån från statens fiskredskapslånefond. Understöd beviljas av Kungl. Maj:t efter lantbruksstyrelsens hörande, därvid styrelsen granskar handlingarna och avgiver förslag till understöd, ofta efter komplettering av utredningen i ärendena. Antalet dylika ärenden uppgick under år 1944 till 55 och under år 1945 till 110, samtliga å saltvattensfiskeavdelningen. Även å sötvattensfiskeavdelningen förekomma emellertid stundom ärenden av förevarande slag.

b) *Statsbidrag till fiskehamnar.* Framställningar till Kungl. Maj:t angående statsbidrag till fiskehamn remitteras av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till lantbruksstyrelsen, som har att yttra sig rörande hamnens nytta och lämpliga storlek med hänsyn till fiskets nuvarande behov och framtida utveckling (jämför kungörelsen nr 328/1928, § 5). Dessa ärenden behandlas i regel å saltvattensfiskeavdelningen.

c) *Taxor för fiskehamnar.* Förslag till dylika taxor, som fastställas av Kungl. Maj:t, remitteras av kommerskollegium till lantbruksstyrelsen för

yttrande. Dessa ärenden behandlas likaledes i regel å saltvattensfiskeavdelningen.

d) *Inrättande samt underhåll och drift av säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg.* För dessa ändamål utgår statsbidrag från särskilt anslag å riksstaten. Framställningar om bidrag ingivas i regel till lantbruksstyrelsen, som i vad avser nya anordningar efter verkställd utredning rörande behovet av dylika, dessas lämpliga utförande samt kostnaderna för desamma, till Kungl. Maj:t avgiver förslag till bidrag i samband med anslagsäskanden för ett följande budgetår.

Ärenden av förevarande slag behandlas å saltvattensfiskeavdelningen.

e) *Utbetalande av belöningar för dödande av sälhundar.* Jämlikt kungörelsen i ämnet nr 170/1928 utbetalas under vissa villkor en belöning av 10 kronor för dödad sälhund. Belöningarna utbetalas genom vederbörande länsstyrelse, landsfiskal eller magistrat mot kvitto, innehållande viss försäkran, samt överlämnande av vissa säldelar. Medel för ändamålet rekvideras hos lantbruksstyrelsen och det åligger den utbetalande myndigheten att till lantbruksstyrelsen för kontroll överlämna angivna kvitton och säldelar. Årligen utbetalas belöningar för cirka 10.000 sälhundar och bestyret med ifrågavarande ärenden medför mycket arbete framförallt för den lägre personalen å fiskeribyrån. Dessa ärenden beröra uteslutande saltvattensfiskeavdelningen.

f) *Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utöware erlagd bensinskatt.* Å riksstaten finnes under denna rubrik ett anslag, för innevarande budgetår upptaget till 150.000 kronor, vilket enligt Kungl. Maj:ts bestämmande användes för fiskerinäringens befrämjande. Medlen fördelas på de olika hushållningssällskapens områden i förhållande till inom varje område av yrkesfiskarena förbrukad bensinmängd. Medlen användas till vissa särskilda ändamål, såsom uppförandet av smärre fiskefyrar, förbättring av mindre fiskehamnar och smärre farleder, uppförandet av fiskekojor, fiskpropaganda, fiskodling, föreningsverksamhet m. m., efter ansökningar, som av hushållningssällskapen ingivas till lantbruksstyrelsen. Handläggningen av dessa ärenden kräva mycken tid och omsorg. Ärendena handläggas gemensamt av bägge avdelningarna dock i regel med föredraganden å saltvattensfiskeavdelningen som föredragande.

g) *Tillstånd till utsättande av fast fiskredskap.* Enligt 1 § lagen om rätt till fiske erfordras Kungl. Maj:ts tillstånd för att man skall få utsätta fast fiskredskap utanför strandäganderättsområdet (såframt ej är fråga om strandägare, som från sitt enskilda fiskevatten vill utsträcka fiskredskap utanför detta vatten, då vederbörande länsstyrelse enligt 2 § av lagen äger meddela tillstånd). Särskilt tillstånd av Kungl. Maj:t erfordras även till fiske med fast redskap vid vissa kronan tillhöriga holmar och skär, vilka särskilt förekomma inom de två nordligaste länen. I fråga om dylika ärenden, där Kungl. Maj:ts tillstånd erfordras, ombesörjer länsstyrelsen den

förberedande utredningen, varefter lantbruksstyrelsen erhåller desamma för utlåtande, i regel efter remiss från Kungl. Maj:t. Ifrågavarande ärenden äro ofta av besvärlig och ömtålig art, och mången gång ställes vederbörande föredragande här inför svårlösta praktiska och rättsliga problem. Rörande omfattningen av dessa ärenden kan nämnas, att antalet sådana under åren 1944 och 1945 uppgick till 80 respektive 86, varav 33 respektive 26 å saltvattensfiskeavdelningen och 47 respektive 60 å sötvattensfiskeavdelningen.

h) *Lån från fiskerilånefonden.* Dessa lån beviljas av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län för detta läns vidkommande och av lantbruksstyrelsen för övriga län med vederbörande landsting eller hushållningssällskap som låneförmedlare. Vid beviljande av lån har lantbruksstyrelsen att pröva huruvida lån må utgå för uppgivet ändamål samt för beviljat lån fastställa amorteringstid. Lånefonden förvaltas av statskontoret. Ärenden rörande fiskerilån komma i huvudsak på saltvattensfiskeavdelningen.

i) *Stöd åt föreningsväsendet bland fiskarena.* Under en följd av år hava medel anvisats för utlämnande av bidrag och lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. Å kapitalbudgeten har sålunda under fonden för låneunderstöd för utlämnande av lån för ändamålet för budgetåret 1946/47 anvisats 500.000 kronor.

Med anlitan av ifrågavarande medel har ett verksamt stöd kunnat lämnas dels för organisationsarbetet bland fiskarena, dels i syfte att bereda de ekonomiska föreningarna på fiskets område möjlighet att anskaffa byggnader, maskiner och övriga inventarier för sin verksamhet. Dessa ärenden falla å bägge avdelningarna av byrån.

j) En mycket stor grupp ärenden sammanhänka med olika *ingrepp, som rubba de naturliga fiskeförhållandena.* Härmed åsyftas främst byggande i vatten med inverkan på vattenståndet, vattenregleringar, anläggningar eller åtgärder för flottning, åtgärder för torrläggning av mark (sjösänkningar) m. m. På grund av särskilda bestämmelser i vattenlagen skola yttranden ur fiskerisynpunkt avgivas i mål och ärenden rörande dylika företag, därvid i förekommande fall även förslag skola lämnas till åtgärder till skydd för fisket samt till så kallade fiskeavgifter. Dylika yttranden avgivas efter förordnande av lantbruksstyrelsen av vederbörande fiskeritjänsteman (fiskerintendent), men stundom påfordras även särskilt uttalande av lantbruksstyrelsen.

Ovan angivna fiskeavgifter utgöras av *dels* avgifter enligt 2 kapitlet 10 § och 8 kapitlet 34 § vattenlagen, vilka inbetalas till vederbörande länsstyrelse men förvaltas av statskontoret under titeln »vattenavgifter till befrämjande av fisket inom landet», *dels* avgifter enligt 6 kapitlet 9 § vattenlagen (flottningsavgifter), vilka inbetalas till och bokföras av vederbörande länsstyrelse under samlingstiteln »fiskeavgifter enligt 6 kapitlet 9 § vattenlagen» och med undertitel angivande det huvudflodsystem, där avgift utgått, samt

behandlas såsom fonder och diverse medel i likhet med vad för landstingsmedel är stadgat, dels avgifter, vilka utdömts jämlikt 2 kapitlet 8 § vattenlagen. Dessa sistnämnda avgifter inbetalas till och förvaltas av statskontoret.

Om användningen av avgifter enligt 2 kapitlet 10 § och 8 kapitlet 34 § samt 6 kapitlet 9 § vattenlagen för därmed avsedda ändamål bestämmer Kungl. Maj:t efter förslag av lantbruksstyrelsen.

Rörande användningen av avgifter enligt 2 kapitlet 8 § vattenlagen tillkommer det lantbruksstyrelsen att bestämma.

Dessutom finnas fiskeavgiftsmedel, vilka grunda sig på domar och beslut, som meddelats före vattenlagens tillkomst. Sålunda har exempelvis Kungl. Maj:t vid meddelande jämlikt äldre lag av tillstånd till byggande i kungsådra i ett flertal fall fastställt såväl engångsavgifter som årliga avgifter till förmån för fisket. Beträffande användningen av dylika avgifter tillkommer beslutanderätten i vissa fall Kungl. Maj:t och i andra fall lantbruksstyrelsen.

Rörande storleken av dessa avgifter må anföras följande uppgifter, vilka hänföra sig till budgetåret 1944/45 respektive, i vad avser behållna medel, detta budgetårs utgång.

I avgifter enligt 2 kapitlet 10 § och 8 kapitlet 34 § vattenlagen (årliga) inflöto cirka 80.000 kronor. Behållningen av ifrågavarande medel uppgick till cirka 132.000 kronor.

Avgifter enligt 2 kapitlet 8 § vattenlagen utgå dels som engångsbelopp dels som årliga avgifter. Sammanlagt inflöto i runt tal 160.000 kronor. Behållningen av dessa medel utgjorde 430.000 kronor.

Avgifter enligt 6 kapitlet 9 § vattenlagen inflöto med tillhopa i runt tal 70.000 kronor. Uppgift saknas å behållningen av medlen, vilken dock torde vara jämförelsevis obetydlig.

I avgifter på grund av äldre domar och beslut inflöto i runt tal 27.000 kronor. Behållningen utgjorde cirka 200.000 kronor.

Såsom framgår av det anförda är det avsevärda belopp, som på detta sätt ställas till fiskerinäringens förfogande. Medlen användas till en mängd olika ändamål såsom till uppehållande av de statliga fiskodlingsanstalterna, till uppförande och drift av fiskodlingsanstalter, som innehas av hushållningssällskap m. fl., till utförande av vissa undersökningar samt till verkställande av fiskinplanteringar och andra åtgärder i syfte att bevara eller upphjälpa fiskbestånden.

För fiskeribyråns del medföra de under denna grupp hörande ärendena mycket arbete. Sålunda samlas och registreras alla domar och utslag, som beröra fiskeintressen. Lantbruksstyrelsen har vidare att upptaga och pröva olika ansökningar om bidrag samt därvid antingen överlämna dem till Kungl. Maj:t eller själv besluta i fråga om bidrag. I vissa fall disponeras medel av lantbruksstyrelsen direkt för olika ändamål. Lantbruksstyrelsen har vidare att taga befattning med bidrags utanordnande, antingen så att styrelsen

utbetalar medel eller genom intyg styrker att föreskrivna villkor för bidrag äro uppfyllda. Framhållas må även, att ansvaret för att medlen komma till en förnuftig och lämplig användning i största utsträckning faller på lantbruksstyrelsen.

Under denna grupp upptagna ärenden handläggas så gott som helt på sötvattensfiskeavdelningen.

I det föregående hava närmare behandlats vissa större grupper av ärenden. Då lantbruksstyrelsens fiskeribyrå i övrigt har att centralt taga befattning med de flesta administrativa ärenden, som avse fiskerinäringen, torde förstås att härutöver föreligga en mängd skiftande arbetsuppgifter. Utöver vad som framgår av det anförda plägar sålunda Kungl. Maj:t till styrelsen för utlåtande remittera de flesta framställningar och förslag, som beröra fisket. Vidare remitteras i stor utsträckning till lantbruksstyrelsen för yttrande ärenden, som avse fisket men avgöras av andra myndigheter såsom kammarkollegiet, domänstyrelsen (kronans fiskevatten), länsstyrelserna (stadgefrågor och ersättningsfrågor m. m.) samt de militära myndigheterna (ersättningsfrågor m. m.) Bland arbetsuppgifterna kunna i övrigt framhållas ärenden rörande undervisningsverksamheten bland fiskarena, fiskeriskolan vid Aneboda, där de bägge föredragandena å byrån medverka såväl vid planläggandet som meddelandet av undervisningen, driften av de statliga fiskodlingsanstalterna, hushållningssällskapens verksamhet på fiskeriområdet, fiskeristatistik, stödjandet av fiske på avlägsna fiskevatten, organiserandet av fiskeritillsyn och isbrytarhjälp m. m. Beträffande stadgefrågor avseende fisket må särskilt framhållas remitterade besvärsmål, vilka kunna vara mycket tidsödande och krävande. En stor grupp ärenden avse åtgärder till förhindrande av kräftpestens spridning, på vilket område lantbruksstyrelsen utgör det dirigerande organet. Härtill komma personalärenden m. m. avseende underställda institutioner. Här bör även särskilt nämnas, att föredraganden å sötvattensfiskeavdelningen är föreståndare för undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket, där han i regel tjänstgör två dagar i veckan, samt att han i denna egenskap i stor utsträckning ägnat sig åt vetenskaplig verksamhet och publicerat en mängd skrifter på fiskeområdet. Den nuvarande föredraganden å saltvattensfiskeavdelningen är engagerad i den praktiskt-vetenskapliga undersöknings- och försöksverksamheten på fiskets område framförallt i egenskap av ledare för undersökningsfartyget Eystrasalts verksamhet samt såsom ledamot i hydrografisk-biologiska kommissionen.

Med den centrala ställning de båda föredragandena å fiskeribyrån intaga är det givet att de kommit att tagas i anspråk för många arbetsuppgifter utom verket. Under kristiden hava de sålunda, särskilt föredraganden å saltvattensfiskeavdelningen, biträtt med olika utredningar för exempelvis livsmedelskommissionen, bränslekommissionen och industrikommissionen.

Vidare pläga de i stor utsträckning deltaga i sammanträden med fiskarsammanslutningar, ofta såsom föredragshållare, samt överhuvudtaget i det organisatoriska arbetet bland fiskarena.

1936 års sakkunniga angående fiskets administration publicerade vissa uppgifter rörande arbetsmängden på lantbruksstyrelsens fiskeribyrå. Härav må återgivas följande.

På fiskeribyrån handlagda ärenden.

	År 1918	1932	1934	1935	1936 (1/1—30/6)
Antal	168	2.758	3.656	4.214	2.470

Utvecklingen därefter framgår av nedanstående uppgifter angående antalet handlagda ärenden:

	År 1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945
Antal	4.265	3.893	4.059	4.421	3.042	3.179	3.046	3.215	3.008	3.332

Rörande ärendenas fördelning på byråns båda avdelningar meddelade sagda utredning följande uppgifter, därvid särskilt angivits sådana ärenden, som föranlett skrivelse till Kungl. Maj:t eller departementschef.

År	Saltvattensfiskeavdelningen		Sötvattensfiskeavdelningen	
	Alla ärenden	Därav till Kungl. Maj:t eller dep. chef	Alla ärenden	Därav till Kungl. Maj:t eller dep. chef
1935	2.362	401	1.852	100
1936 (1/1—30/6)	1.579	267	891	57

Fördelningen av ärendena mellan de olika avdelningarna under åren 1936—1945 framgår av nedanstående sammanställning.

År	Saltvattensfiskeavdelningen		Sötvattensfiskeavdelningen	
	Alla ärenden	Därav till Kungl. Maj:t eller dep. chef	Alla ärenden	Därav till Kungl. Maj:t eller dep. chef
1936	2.445	408	1.820	85
1937	2.250	429	1.748	144
1938	2.224	381	1.835	88
1939	2.420	420	2.001	122
1940	1.374	258	1.668	168
1941	1.270	240	1.909	164
1942	1.137	197	1.909	159
1943	1.157	251	2.058	180
1944	997	206	2.011	217
1945	1.159	279	2.173	233

Såsom framgår av denna sammanställning har antalet ärenden å saltvattenfiskeavdelningen nedgått från och med år 1940. Detta sammanhänger med att antalet ärenden angående export och import av fisk starkt minskades efter krigsutbrottet. Sålunda upphörde exempelvis den kontingenterade ilandföringen av fisk i brittiska hamnar. Sedermera hava ärenden angående export och import av fisk överförts till livsmedelskommissionen. Sedan kommissionen övertagit prisregleringsverksamheten rörande fisk, har vidare lantbruksstyrelsens befattning med dylika ärenden upphört. Ytterligare kan nämnas, att fiskeribyrån tidigare hade att (jämlikt kungörelse i ämnet nr 281/1934) handlägga ett stort antal ärenden rörande tillfälliga understöd åt fiskare, som på grund av fiskerinäringens tryckta läge m. m. råkat i ekonomiska svårigheter. I samband med de förbättrade konjunkturerna för fisket under kriget bortföllö även dessa ärenden. Arbetet för vederbörande befattningshavare har dock icke minskat så som skulle kunna förmodas med hänsyn till nedgången i antalet diarietförda ärenden. Såsom tidigare nämnts, har särskilt föredraganden å saltvattensfiskeavdelningen tagits i anspråk för utredningar för olika kristidsinstitutioner i ärenden, som berört fisket men ankommit på dessas handläggning.

I anslutning till de tidigare meddelade uppgifterna angående antalet ärenden må ytterligare framhållas, att arbetet å byrån är så lagt att uppgifterna icke äro fullt representativa för byråarbetet. Hänvändelser från underlydande personal, exempelvis fiskeriintendenterna, samt fiskareorganisationer och enskilda besvaras sålunda i mycket stor utsträckning under hand, d. v. s. utan att ärendena ingå i diariet. Vidare lämnas på detta sätt i stor utsträckning direktiv och anvisningar till underordnad personal samt fiskodlingsanstalterna m. m.

Kap. VII. Frågan om inrättande av en fristående fiskeradministration.

I det föregående har närmare redogjorts för den nuvarande fiskeriadministrationens arbetsuppgifter. 1936 års sakkunniga ansågo sig kunna konstatera, att arbetskrafterna på lantbruksstyrelsens fiskeribyrå måste utökas i väsentlig grad för att kunna på ett tidsenligt sätt fullgöra de då föreliggande arbetsuppgifterna. Av den lämnade redogörelsen framgår, att arbetsuppgifterna sedan dess väsentligt ökat för sötvattensfiskeavdelningens vidkommande. För saltvattensfiskeavdelningen har visserligen en minskning kunnat konstateras, men härvid är att märka att den förut angivna extra föredragandebefattningen, med vilken i huvudsak var förenad tjänstgöring å sistnämnda avdelning, indrogs år 1941. I verkligheten är arbetsbelastningen för närvarande mycket stor på byråns båda avdelningar särskilt i vad avser föredragandena å byrån. Härtill medverkar även, att föredragandena — genom att kvalificerade medhjälpare icke stå till förfogande i tillräcklig grad — tvingas syssla med arbetsuppgifter, som eljest skulle kunna utföras av underordnad personal. Arbetsbelastningen medför, att möjligheten att taga initiativ minskas samt att åtgärder, som eljest kunna vara önskvärda, måste eftersättas, varjämte föredragandena icke i erforderlig utsträckning kunna uppehålla kontakt med fiskerinäringens utöware. Något utrymme för utvidgad verksamhet kan icke anses förefinnas med fiskeribyråns nuvarande organisation utan torde redan med de föreliggande arbetsuppgifterna en utbyggnad av densamma få anses vara av behovet påkallad.

Då mera normala förhållanden inträda, är det sannolikt att svårigheter med avseende å fiskerinäringen åter skola uppstå om än måhända på annat sätt och i annan utsträckning än under förkrigstiden. För att möta dessa svårigheter torde det bli nödvändigt med allmänna åtgärder i syfte dels att effektivisera själva fisket dels att främja och underlätta distributionen och avsättningen av fisk och fiskprodukter.

I detta sammanhang bör erinras om den i det föregående omnämnda 1945 års *fiskeritutredning*, vilken har till uppgift att utreda fiskerinäringens efterkrigsproblem ävensom frågan om den prisreglerande verksamheten på fiskets område. Enligt direktiven bör denna utredning särskilt uppmärksamma fiskets driftskostnader och upptaga frågan, huruvida dessa kostnader kunna nedbringas och det svenska fiskets lönsamhet och konkurrensförmåga därigenom ökas. Likaså böra fiskets allmänna

distributionsproblem beaktas och frågan om möjligheten att minska fiskerinäringens distributionskostnader upptagas till behandling. Vidare bör uppmärksammas problemet om fiskerinäringens avsättningsförhållanden inom landet, därvid bl. a. böra undersökas förutsättningarna för fryshuslagring av fisk. Utredningen bör framlägga förslag om i vilken utsträckning och på vilket sätt det allmänna bör bidra till uppförandet av fryshus. Av utredningen böra även beaktas andra spørsmål rörande fiskets avsättningsmöjligheter såsom propaganda för ökad fiskkonsumtion m. m. Under utredningen böra vidare upptagas de problem, som sammanhånga med befarade exportsvårigheter för fiskerinäringen.

Enligt vad de sakkunniga inhämtat kommer sagda utredning att framlägga en rad förslag, vilkas genomförande skulle medföra ökade arbetsuppgifter för fiskeriadминистраtionen och särskilt för den centrala fiskerimyndigheten. Sålunda torde komma att föreslås anvisande av medel för förflyttning av fiskare samt för utlämnande av understöd till anordnande av fryshus, till anskaffande av speciellt inredda bilar för distributionen av fisk, till anordnande av propaganda för ökad fiskkonsumtion m. m. Vidare föreslås skärpt kontroll över beredning och inläggning av fisk, bl. a. genom särskilt anställda kontrollörer m. m.

Sedan länge har det framstått som ett önskemål, att fiskeriadминистраtionen i större utsträckning än hittills varit möjligt kunde tillhandagå fiskarens organisationer, fiskexportörer m. fl. med upplysningar rörande marknadsförhållanden för fisk såväl inom landet som i utlandet. För att kunna fylla en sådan uppgift erfordras, att den centrala fiskerimyndigheten har möjlighet att bedriva marknadsundersökningar genom för detta ändamål lämpad personal ävensom andra utredningar av vikt för fiskens avsättning.

Överhuvudtaget torde kunna sägas att i fråga om åtgärder, som sammanhånga med fiskets bedrivande och dess avsättningsförhållanden, väsentligt utrymme finnes för ökad insats från fiskeriadминистраtionens sida, därest densamma erhåller erforderliga resurser i form av personal och medel. Härvid må även framhållas den betydelse en effektivisering av fiskens distribution har ur synpunkten av att kunna bereda stora delar av befolkningen möjlighet till en mera allsidig sammansättning av kosten.

Även frågor, som sammanhånga med fiskets allmänna produktionsbetingelser, påkalla emellertid ökad uppmärksamhet från det allmännas sida. Främst åsyftas härvid undersöknings- och försöksverksamheten på fiskets område. Tidigare har framhållits det nära sambandet mellan denna verksamhet och administrationen. De sakkunniga komma såsom nämnts att föreslå en utvidgning av berörda verksamhet, vilken i vad angår havsfisket avses skola bedrivas med närmare anknytning till den centrala myndigheten än vad för närvarande är fallet. Genomförandet av dessa förslag kommer att medföra ökade arbetsuppgifter även för det centrala organet.

Särskilt på sötvattensfiskets område föreligga goda möjligheter att genom rationell fiskevård öka produktionen av värdefull fisk. En vidgad produktion av lax och ål i inlandsvattnen är därjämte förutsättningen för ökade fångster av dessa fiskslag i havet. Här föreligga en rad spörsmål, organisatoriska och andra, vilka påkalla uppmärksamhet från det allmännas sida.

Det under senare år starkt ökade amatör-, nöjes- och sportfisket, som får anses vara av stor social betydelse främst med hänsyn till fritidens användning, synes från det allmännas sida böra främjas, där detta kan ske utan förfång för yrkes- och binäringfisket. För att kunna bereda större möjligheter till dylikt fiske samt övervaka och organisera detta på lämpligt sätt erfordras en starkare insats från det allmännas sida än som är möjlig med nuvarande organisation.

Framhållas må vidare, att den jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 8 oktober 1943 tillsatta *fiskerättskommittén*, som har till uppgift att verkställa utredning och avgiva förslag till lagstiftning angående rätt till fiske m. m., enligt vad de sakkunniga inhämtat torde komma att framlägga förslag bl. a. rörande inrättande av särskilda s. k. fiskevårdsområden — en motsvarighet till de nuvarande gemensamhetsfiskena — för vilka särskilda regler för fiskets bedrivande m. m. skulle gälla. För organiserandet av dylika områden och dessas administration torde medverkan av fiskerimyndigheterna, såväl de lokala som den centrala, bliva erforderlig. Även i andra avseenden är det att förvänta att en ny lagstiftning på fiskets område kommer att medföra ökade arbetsuppgifter för fiskerimyndigheterna.

I det följande komma de sakkunniga att framlägga vissa förslag, vilkas genomförande medför en ökning särskilt av den centrala fiskerimyndighetens arbetsuppgifter. Sålunda kommer att föreslås en mera central handläggning av ärenden avseende sådana yttranden och förslag i vattenmål m. m., vilka för närvarande i regel avgivas av fiskeriintendenterna, ävensom en vidgad befattning för den centrala fiskerimyndigheten med ärenden rörande kronans fiskevatten. Viss utvidgning av uppgifterna på undervisningsområdet blir även nödvändig bl. a. i samband med genomförandet av föreliggande förslag angående utökad utbildning av länsfiskeritjänstemännen och utökad undervisning för fiskare.

Av det anförda torde framgå, att om fiskeriadминистраtionen skall på ett tillfredsställande sätt kunna fullgöra sina uppgifter en väsentlig utvidgning av arbetskrafterna och övriga resurser är av behovet påkallad. Omfattningen av arbetsuppgifterna är även sådan att desamma kunna anses utgöra *tillräckligt underlag för en fristående fiskeriadминистраtion*. Denna slutsats gäller enligt de sakkunnigas mening oberoende av vilken ställning man tager till frågan om vilket organ, som bör handlägga prisregleringsverksamheten på fiskets område. Denna fråga ävensom vissa därmed sammanhängande spörsmål kommer att närmare behandlas i det följande.

Önskemålet om en särskild fiskeristyreelse är, såsom framgår av den inledningsvis lämnade översikten, gammalt. Det torde icke heller kunna bestriidas att sambandet mellan fiskeriärendena och lantbruksstyrelsens övriga arbetsuppgifter är tämligen lösligt. Lantbruksstyrelsen är framförallt inriktad på de rena jordbruksfrågorna, och detta har medfört att fiskeriärendena fått en mera undanskymd ställning. Sålunda kan nämnas, att verkschefen i regel utsetts med hänsyn till jordbrukets intressen och att fiskerinäringen utåt i väsentlig mån fått undvara det stöd, som otvivelaktigt skulle legat däri, att densamma kunnat företrädas av en egen verkschef. Överhuvudtaget skulle det för fiskerinäringen vara av stor betydelse om den administrativa handläggningen av dess ärenden kunde anförtros en särskild myndighet. Härigenom skulle fiskets intressen utåt säkerligen bättre kunna hävdas än genom en fiskeribyrå i lantbruksstyrelsen.

I detta sammanhang må framhållas, att såväl i Danmark som Norge fiskerinäringen sedan länge har egen central administration. I Danmark finnes sålunda Fiskeridirektoratet, som är en självständig styrelse inom Ministeriet för Landbrug og Fiskeri. Fiskeridirektoratet handlägger ärenden rörande såväl saltvattens- som sötvattensfisket. I Norge är saltvattensfisket i administrativt hänseende skilt från sötvattensfisket. För saltvattensfisket finnes ett särskilt fiskeridepartement och som centralt organ under departementet fiskeridirektoratet i Bergen. Den centrala administrationen för sötvattensfisket utgöres i Norge av en avdelning inom lantbruksdepartementet.

Det som binder ihop fiskeriadministrationens verksamhet med lantbruksstyrelsens verksamhet i övrigt är i huvudsak det förhållandet att rätten till fiske inom landet och vid kusterna flerstädes är förenad med äganderätten till marken samt att fisket i viss utsträckning bedrives som en binäring till jordbruket. Administrativt ger sig detta tillkänna även i hushållningssällskapens befattning med fiskeriärenden. Givet är, att den centrala myndigheten i fiskerifrågor måste stå i nära kontakt med hushållningssällskapen. Dessa äro visserligen organisatoriskt att betrakta som självständiga men stå dock i nära anslutning till lantbruksstyrelsen, som har att taga befattning med anslagen till hushållningssällskapens verksamhet. I viss mån skulle det därför innebära en splittring om sällskapen i fiskeriärenden skulle få vända sig till en särskild central myndighet. De olägenheter, som skulle kunna vara förbundna härmed, undanröjas emellertid, därest vissa förändringar, som de sakkunniga i det följade föreslå beträffande fiskets lokala administration, genomföras.

I sammanhanget kan även erinras, att av 1942 års jordbrukskommittés principbetänkande föranledda åtgärder sannolikt komma att medföra mycket vidgade arbetsuppgifter för de centrala och lokala jordbruksmyndigheterna och att ett skiljande av fiskeriärendena från jordbruksärendena även med hänsyn härtill torde vara önskvärt. Beträffande såväl lant-

bruksstyrelsen som hushållningssällskapen torde gälla, att fiskeriärendena i förhållande till övriga ärenden intaga en mycket fristående ställning ur administrativ synpunkt.

Med hänsyn till ovan anförda omständigheter samt nödvändigheten av att skapa en fullt effektiv och tidsenlig central fiskerimyndighet anse sig de sakkunniga böra *föreslå att en särskild fiskeristyrelse inrättas, benämnd Kungl. fiskeristyrelsen.*

Inrättandet av ett centralt ämbetsverk för fisket medför vissa kostnadsökningar. Det må emellertid redan nu framhållas, att om den nuvarande fiskeribyrån skulle utbyggas med de arbetskrafter, som ur effektivitetssynpunkt måste anses erforderliga, detta skulle kräva en kostnad, som endast i ringa mån skulle understiga kostnaden för ett särskilt ämbetsverk för fiskeriärenden.

Kap. VIII. Fiskeristyrelsens arbetsuppgifter och därmed sammanhängande spörsmål.

A. Allmän översikt.

I det föregående har lämnats en redogörelse för fiskeriärendena å lantbruksstyrelsens fiskeribyrå. I samband med frågan om inrättandet av en särskild fiskeristyrelse hava vidare angivits vissa ytterligare arbetsuppgifter, som borde ankomma på det centrala organet.

Ett viktigt spörsmål vid bestämmandet av de arbetsuppgifter, som skola åvila fiskeristyrelsen, är den i direktiven särskilt berörda frågan om det fortsatta handhavandet av den prisreglerande verksamheten beträffande fisk, vilken verksamhet sedan 1942 handhafts av livsmedelskommissionen. Detta spörsmål kommer jämte frågan om vissa andra ärenden rörande avsättningen av fisk och fiskprodukter att behandlas i ett särskilt avsnitt.

Såsom tidigare nämnts, föreslogo 1936 års sakkunniga att fiskeristatistiken skulle överflyttas från statistiska centralbyrån till den föreslagna fiskeristyrelsen. De nuvarande sakkunniga hava icke ansett sig böra återupptaga detta förslag. Framhållas må emellertid, att denna fråga i viss mån sammanhänger med frågan om handläggningen av de prisreglerande åtgärderna på fiskets område. Överföres handläggningen av dessa till fiskeristyrelsen, torde frågan om statistiken komma i ett annat läge, då fiskeristyrelsens behov av statistiska uppgifter i så fall kan medföra, att en statistisk avdelning bör inrättas, som lämpligen bör taga hand om all central fiskeristatistik.

I detta sammanhang vilja de sakkunniga understryka önskvärdheten av att statistiken rörande sötvattensfisket återupptages. Det torde få ankomma på fiskeristyrelsen och, därest prisregleringsverksamheten kommer att kvarstanna hos det organ som skall övertaga livsmedelskommissionens verksamhet, detta organ att i samråd med statistiska centralbyrån organisera insamlandet av statistiska uppgifter på förevarande område.

Fiskeristyrelsens arbetsuppgifter i övrigt torde böra utgöras av dem, som för närvarande åvila lantbruksstyrelsens fiskeribyrå. Härtill skulle emellertid komma nya arbetsuppgifter, vilka berörts i närmast föregående avsnitt. Beträffande vissa av dessa arbetsuppgifter torde en närmare utredning vara erforderlig. I fortsättningen komma därför i särskilda avsnitt att till behandling upptagas frågorna angående kontroll över beredningen och

inläggningen av fisk samt fiskeristyrelsens befattning med vissa mål och ärenden enligt vattenlagen ävensom med kronans fiskevatten.

B. Handläggning av vissa ärenden rörande avsättning av fisk och fiskprodukter.

Den centrala handläggningen av fiskeriärenden ankommer för närvarande enligt vad tidigare framhållits i huvudsak på två myndigheter, lantbruksstyrelsen och statens livsmedelskommission. Livsmedelskommissionens arbete på fiskets område avser företrädesvis vissa regleringsärenden beträffande den inhemska marknaden samt ärenden, som sammanhånga med export och import av fisk.

Kommissionens arbetsuppgifter i fråga om regleringsåtgärder för den inhemska marknaden omfatta dels uppsikt över handeln med strömming enligt kungörelsen den 24 maj 1946 (nr 246) om viss reglering av handeln med strömming, dels handhavande av prisregleringsverksamheten rörande fisk jämlikt bl. a. kungörelsen den 24 maj 1946 (nr 247) om prisregleringsavgift å fisk.

I fråga om utrikeshandeln med fisk handhar kommissionen vissa regleringsåtgärder samt biträder därjämte vid handelsförhandlingar med främmande makter.

Nu gällande prisregleringar rörande fisk äro avsedda att tillämpas tills vidare till den 1 juli 1947 då, efter förslag av 1945 års fiskeritutredning, ett nytt mera permanent regleringssystem antagits kunna träda i tillämpning. Beträffande de gällande prisregleringarna må meddelas följande.

Enligt det nuvarande prisregleringssystemet ha fiskarens egna organisationer övertagit den avsättnings- och prisgaranti beträffande överskottsfisk, som tidigare åvilat staten, ävensom den verksamhet staten tidigare utövat för nyttiggörande av överskottsfisken. För detta ändamål ha de fackliga och ideella fiskaresammanslutningarna på västkusten (kusterna av Göteborgs och Bohus län samt Hallands län) och på sydkusten (kusterna av Skåne och Blekinge) bildat särskilda ekonomiska föreningar, benämnda Västkustfisk, förening u. p. a., respektive Sydkustfisk, förening u. p. a.

För västkustens och sydkustens del äger livsmedelskommissionen att fastställa minimipriser att gälla vid försäljning i allmänna marknaden av vissa slag av färsk fisk från fiskarena. De två nybildade föreningarna ha bl. a. till uppgift att bestämma de priser fiskarena skola erhålla för överskottsfisk, d. v. s. fisk, som i den allmänna marknaden icke uppnår minimipriserna, att till de bestämda priserna övertaga överskottsfisken samt att — eventuellt efter saltning, konservering eller annan förädling — söka avyttra fisken till människoföda eller i sista hand till djurföda. Vid avyttring skall iakttagas, att konkurrens undvikes med den fisk, som kunnat säljas till minimipriset eller däröver. För möjliggörande av ett skäligt pris å överskottsfisk utbe-

talar staten (i huvudsak av vissa avgiftsmedel) till föreningarna ett i förväg bestämt s. k. pristillägg per kg. uppkommen överskottsfisk.

Det tillkommer även föreningarna att till livsmedelskommissionen avgiva förslag rörande de minimipriser, som föreningarna anse lämpliga, samt angående de pristillägg, som genom kommissionens försorg skola utgivas å överskottsfisken, ävensom att jämväl i övrigt stå i kontakt med kommissionen för överläggningar om prisregleringarna och redogörelser för deras tillämpning.

Föreningarna ha att för varje månad från kommissionen rekvirera pristilläggen å den under månaden uppkomna överskottsfisken.

Beträffande strömming, som fångas vid ostkusten norr om Blekinge, har såsom regleringsorgan inträtt den redan förut såsom centralorgan för strömmingsfiskarens auktoriserade försäljningsföreningar verksamma föreningen Ostkustfisk, centralförening u. p. a. Denna centralförening fullgör nu den pris- och avsättningsgaranti för saltströmming i förhållande till de särskilda producentföreningarna (garantien gäller alltså ej direkt i förhållande till de enskilda fiskarena), som förut ankom på livsmedelskommissionen. Ostkustfisk meddelar dessutom viss prisgaranti för överskottsströmming, som måste säljas till rävföda.

Statens uppgifter beträffande prisregleringarna fullgöras, såsom av det föregående framgår, närmast av livsmedelskommissionen.

Dessa uppgifter äro beträffande väst- och sydkusten

att fastställa minimipriser å färsk fisk, därvid livsmedelskommissionens beslut meddelas efter samråd med statens priskontrollnämnd;

att bestämma de pristillägg å överskottsfisk, vilka jämte likviden för försäld överskottsfisk skola göra det möjligt för de i prisregleringarna verksamma ekonomiska föreningarna att till fiskarena betala ett skäligt pris för överskottsfisken;

att upptaga en för finansiering av pristilläggen avsedd regleringsavgift från personer och företag, som inköpa fisk från fiskare (regleringsavgifter upptagas för närvarande även vid import av färsk eller frusen fisk);

att kontrollera att fiskarens ekonomiska föreningar såsom överskottsfisk redovisa endast sådan fisk, som måst säljas till lägre pris än minimipriset;

att utbetala pristillägg till föreningarna av medel, som uppkommit genom uppbörden av regleringsavgifter, och — i den mån så erfordras — jämväl av andra, till kommissionens förfogande i viss begränsad omfattning anväsa medel.

På ostkusten har statens — närmast livsmedelskommissionens — medverkan i de nu aktuella prisregleringarna utformats på ett i viss mån avvikande sätt. Staten har här

efter förslag av föreningen Ostkustfisk uppdragit riktlinjerna för den av föreningen bedrivna verksamheten för övertagande av överskottsfisk

(riktlinjerna innefatta godkännande av priser och övriga villkor för inlösningens verksamheten) samt

till föreningens förfogande för finansiering av prisregleringsverksamheten efter uppdragna riktlinjer ställt ett engångsanslag av inbesparade, tidigare uppburna regleringsavgifter å strömming.

I likhet med vad fallet är beträffande väst- och sydkustfiskens uppbär livsmedelskommissionen regleringsavgifter å strömming. Dessa avgifter utbetalas till föreningen Ostkustfisk i den mån denna förening fått vidkännas förluster å sin förevarande verksamhet.

I förhållande till de ifrågavarande, på såväl västkusten och sydkusten som ostkusten verksamma fiskareföreningarna har staten härjämte utfäst sig att såsom lån (räntefria till den 1 juli 1947) tillhandahålla rörelsemedel för prisregleringsverksamheten. För ändamålet har å tilläggsstat för budgetåret 1945/46 anvisats ett investeringsanslag å 3.500.000 kronor. Av beloppet hava 2.500.000 kronor tilldelats föreningen Västkustfisk samt 500.000 kronor vardera av föreningarna Sydkustfisk och Ostkustfisk.

Utöver den personal, som finnes anställd inom livsmedelskommissionen för handhavande av prisregleringsverksamheten och som berörts i det föregående, finnas för uppbörden av regleringsavgifterna och för kontroll av fisköverskotten ett antal ortsombud — för närvarande 12 — på de viktigaste fiskmottagningsplatserna (i allmänhet bisysslor) samt 1 reseombud.

I sin i direktiven återgivna skrivelse den 17 maj 1946 har 1945 års fiske-riutredning förklarat, bl. a., att den prisreglerande verksamheten beträffande fisk och därmed sammanhängande åtgärder borde ledas av ett centralt organ och härvid uppställt följande tre alternativ.

1) Prisregleringsverksamheten beträffande fisk och därmed sammanhängande frågor handhas av samma centrala organ, som handhar motsvarande verksamhet beträffande jordbruksprodukter.

2) En fristående central fiskerinämnd inrättas med uppgift att handlägga frågor rörande prisreglering på fisk samt export och import av fisk.

3) Prisreglering samt reglering av export och import av fisk ävensom frågor beträffande fiskerinäringens avsättningsproblem överhuvud handhas av fiskeristyrelsen.

1942 års jordbrukskommitté har föreslagit, att ett särskilt organ, förslagsvis benämnt statens jordbrukskommission, skall inrättas, vilken under Kungl. Maj:t skall handhava de prisreglerande åtgärderna på jordbrukets område och därmed sammanhängande uppgifter, och som bl. a. skall övertaga livsmedelskommissionens motsvarande uppgifter på området. Kommissionen som sådan har föreslagits skola omfatta 5 ledamöter. Vid dess sida skall stå ett råd, vars mening kan inhämtas i viktiga frågor. Rådsmedlemmarna skola utses av Kungl. Maj:t efter förslag från olika, av jordbruksregleringens utformning intimt berörda organisationer.

Enligt en särskild promemoria ang. personalbehovet m. m. vid jordbrukskommissionen har, under förutsättning att regleringsärenden ang. fisk komma att förläggas till jordbruksregleringsorganet, beräknats, att inom kommissionen skulle finnas en byrå för ärenden rörande fisk med följande befattningshavare, nämligen en föreståndare i lönegrad Eo 26, en aktuarie i lönegrad Eo 21, ett kanslibiträde i lönegrad Eo 7, ett kontorsbiträde i lönegrad Eo 4 och ett skrivbiträde i lönegrad Eo 2. Inom kommissionen skulle vidare finnas en allmän avdelning, vilken vid behov skulle biträda bl. a. byrån för ärenden rörande fisk (jämför härom nedan).

Såsom framgår av det förut anförda är det ömtåliga och omfattande arbetsuppgifter, som åvila prisregleringsorganet för fisk. För rätt handläggande av ifrågakommande uppgifter kräves — förutom kännedom om fisket och dess förhållanden — tillgång till expertis beträffande prisregleringsfrågor och i övrigt allmänt ekonomiskt väl utbildad personal, kapabel att verkställa erforderliga ekonomiska utredningar. Avvägningen av prisstödet blir även beroende av vissa statistiska uppgifter bl. a. rörande yrkesfiskarens inkomster av fisket samt utgifter i samband med fisket, varvid det erforderliga statistiska materialet bör kunna insamlas och bearbetas genom regleringsorganet.

I kap. VII ha de sakkunniga ansett sig böra förorda, att en central fiskeristyreelse skall inrättas. Under sådana förhållanden synes det ej utan alldeles särskilda skäl böra ifrågakomma att därutöver inrätta en fristående central fiskerinämnd, vilken skulle handha prisregleringsverksamheten på fiskets område och därmed sammanhängande frågor. Några dylika särskilda skäl föreligga enligt de sakkunnigas mening icke.

I fråga om de två övriga i direktiven upptagna alternativen kunna skäl anföras både för och emot. Till stöd för det tredje alternativet har i huvudsak anförts följande:

Den föreslagna jordbrukskommissionen skulle till omfattningen bliva stor och tyngdpunkten i dess verksamhet komme givetvis att ligga på jordbruksområdet. Med hänsyn härtill funnes risk för att fiskets regleringsfrågor inom kommissionen icke skulle erhålla så stort beaktande som ur fiskets synpunkt vore önskvärt. Antalet ledamöter i kommissionen avsåges vidare skola bliva starkt begränsat, och ledamöterna komme i första hand att utses med hänsyn till prisregleringarna för jordbruksprodukter. Det vore därför önskvärt, att fiskets regleringsfrågor handhades av fiskeristyrelsen. Även ur fiskeristyrelsens egen synpunkt skulle det kunna vara en fördel att regleringsåtgärderna anförtröddes densamma, då styrelsen härigenom skulle kunna tillföras kvalificerade arbetskrafter, vilka skulle kunna utnyttjas i styrelsens övriga verksamhet. Framförallt skulle emellertid fiskeristyrelsen på så sätt kunna förvärva en mera allmän överblick över fiskets

problem och bättre kunna avväga de olika åtgärder, som böra vidtagas för fiskerinäringens främjande.

Synpunkter som de ovan anförda förtjäna enligt de sakkunnigas mening det största beaktande. För ett bibehållande av den nuvarande ordningen, enligt vilken fiskets och jordbrukets prisregleringsfrågor handhas av samma organ, tala emellertid även åtskilliga skäl. Sålunda kan erinras, att man vid inrättandet av de organ, som under årens lopp handhaft jordbrukets prisregleringsfrågor — exempelvis statens spannmålsnämnd, statens sockernämnd, statens jordbruksnämnd och statens livsmedelskommission — genomgående utgått från att det icke är så lämpligt att på ett ämbetsverk av vanlig art, såsom exempelvis den nuvarande lantbruksstyrelsen, lägga prisregleringsfrågor. I stället ha för dessa regleringsuppgifter skapats särskilda nämnder, bestående av ett visst antal ledamöter, vilka utsetts med tanke på att de intresse- och samhällsgrupper, som närmast beröras av regleringarna, skola bliva representerade däri. Samma synpunkter torde ha varit vägledande vid tillsättandet av statens fiskenämnd, som under åren 1937—1941 handhaft handels- och prisregleringsfrågor rörande strömmingen.

Enligt den av jordbrukskommittén föreslagna organisationsplanen skulle jordbrukskommissionens allmänna avdelning komma att omfatta bl. a. en utredningsbyrå med personal för kvalificerade ekonomiska utredningar, en omfattande statistisk byrå, som bl. a. skulle insamla och bearbeta det statistiska material, vilket erfordras för ställningstagande till aktuella regleringsfrågor, samt en beredskaps- och planläggningsbyrå, som skulle handha beredskapsfrågor på livsmedelsområdet i allmänhet samt därjämte i viss utsträckning syssla med beredskapslagring.

Ur det allmännas synpunkt torde det innebära påtagliga fördelar, om fiskets regleringsfrågor komme att handläggas av ett så mångsidigt utrustat organ som den föreslagna jordbrukskommissionen. Härigenom skulle vinnas, att frågorna bleve allsidigt belysta och inplacerade i ett större sammanhang. En avvägning kunde lättare ske med hänsynstagande till priserna å övriga livsmedel samt export- och importförhållanden. Experter på skilda regleringsfrågor skulle vidare ständigt stå till förfogande och uppbörd av regleringsavgifter m. m. skulle kunna ske smidigare och med mindre åtgång av arbetskraft än om regleringsuppgifterna skulle anförtros fiskeristyrelsen. Det kan icke förväntas, att fiskeristyrelsen för en rimlig kostnad skall kunna erhålla en utrustning för ifrågavarande verksamhet, som någorlunda skulle motsvara jordbrukskommissionens.

Efter övervägande av de olika skälen hava de sakkunniga ansett sig böra föreslå, att de prisreglerande åtgärderna i fråga om fisk jämväl i fortsättningen anförtros det organ, som handhar motsvarande uppgifter beträffande jordbruksprodukter. Jämväl ärenden, som avse auktorisation av fiskförsäljningsföreningar och partihandelsförsäljning av fisk, torde i fortsätt-

ningen böra ankomma på samma organ. Detsamma bör gälla frågor rörande export och import av fisk. En förutsättning för dessa förslag är emellertid, att fiskerinäringen blir behörigen företrädd inom organet vid behandlingen av fiskerifrågor, förslagsvis genom att en av fiskeristyrelsen utsedd representant beredes säte och stämma i kommissionen vid behandling av viktigare ärenden som röra fisket. Jordbruksorganets verksamhet i vad avser fisk bör i övrigt bedrivas i nära samarbete med fiskeristyrelsen. Såsom en ytterligare förutsättning vilja de sakkunniga uppställa krav på att i det råd, som skall finnas vid sidan av kommissionen, kommer att ingå lämpligt antal representanter för fiskerinäringen, förslagsvis minst tre. Vidare vilja de sakkunniga som ett viktigt önskemål framhålla, att kommissionen bör erhålla ett annat namn än statens jordbrukskommission med hänsyn till att dess verksamhet kommer att avse även andra områden än jordbruksområdet. Det kan ifrågasättas, om icke namnet livsmedelskommissionen bör bibehållas för den nya kommissionen.

I detta sammanhang vilja de sakkunniga betona vikten av att för den avsedda chefsbefattningen å byrån för ärenden rörande fisk inom regleringsorganet kan förvärvas en väl kvalificerad kraft med möjlighet att såväl inom kommissionen som utåt effektivt kunna tillvarata fiskets intressen. Med hänsyn härtill synes befattningen böra placeras i 30:e lönegraden.

De sakkunnigas här ovan lämnade förslag innebär, att vissa ärenden rörande avsättningen av fisk och fiskprodukter skulle undantagas från fiskeristyrelsens direkta handläggning. Övriga ärenden, som sammanhånga med nämnda avsättning, böra emellertid handhas av fiskeristyrelsen, något som de sakkunniga även i det föregående förutsatt. De sakkunniga utgå därvid ifrån, att fiskeristyrelsen skall äga utnyttja den ekonomiska och statistiska sakkunskap, som finnes företrädd inom regleringsorganet, för utredningar inom styrelsens eget verksamhetsområde.

C. Kontroll över beredning och inläggning av fisk.

I Danmark och Norge finnas sedan länge en rad bestämmelser utfärdade rörande beredning av fisk. En omfattande statlig kontroll har anordnats för övervakning av efterlevnaden av dessa bestämmelser. Avsikten har härvid varit att söka höja de beredda varornas kvalitet och därmed även deras konkurrenskraft på den inhemska och — framför allt — den utländska marknaden.

Motsvarande åtgärder i Sverige ha hittills varit av mycket blygsam omfattning.

För närvarande finnas i vårt land tre författningar i ämnet, nämligen kungl. kungörelsen den 10 maj 1935 (nr 156) angående beredning och inläggning m. m. av salt strömming, kungl. kungörelsen den 24 juli 1934 (nr 459)

angående märkning av kärl till fiskkonserver för avsalu m. m. samt kungl. kungörelsen den 21 juli 1937 (nr 746) angående märkning av kärl, vari surströmming saluföres m. m. Av dessa tre författningar ha alltså två avseende endast på salt- och surströmming och den tredje huvudsakligen på vad som i dagligt tal benämnes fiskkonserver. Så viktiga konserverings- eller beredningsmetoder som saltning av sill och annan fisk än strömming, rökning, frysning och filéskärning beröras alltså icke alls eller endast i ringa grad av sagda bestämmelser.

Enligt kungörelsen den 10 maj 1935 (nr 156) skall beredning och inläggning av salt strömming ävensom försäljning och utförsel av dylik vara stå under tillsyn av en av lantbruksstyrelsen förordnad kontrollör.

I övrigt har icke i vårt land anordnats någon statlig kontroll av fiskberedning. Det må emellertid framhållas, att genom länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län försorg sedan år 1924 anordnats frivillig kontroll av storbackefiskets produkter, alltså spillånga och kabeljo. För denna verksamhet ha emellertid ej statsmedel tagits i anspråk, utan den har bekostats genom uppburna kontrollavgifter samt av medel, som Göteborgs och Bohus läns havsfiskeförening ställt till förfogande.

Enligt vad de sakkunniga erfarit har 1945 års fiskeriutredning funnit det vara starkt av behovet påkallat dels att bestämmelser utfärdas rörande de fordringar, som böra uppställas för att inom landet beredda fiskvaror skola anses vara av sådan kvalitet, att de kunna bli konkurrenskraftiga på den internationella marknaden, dels att en effektiv kontroll åstadkommes över efterlevnaden av dessa bestämmelser. Enligt vad vidare inhämtats kommer nämnda utredning att framlägga förslag i detta hänseende. Då nämnda kontroll bör utövas av personal, som är underställd den centrala fiskerimyndigheten, samt under dennas uppsikt, hava de sakkunniga funnit det lämpligt att upptaga ifrågavarande kontrollverksamhet till behandling i förevarande utredning.

För närvarande finnes, som ovan anförts, endast en statligt anställd kontrollör för fiskberedning nämligen den nyssnämnda saltströmmingskontrollören. Medel för bestridande av de med dennes verksamhet sammanhängande kostnaderna hava hittills anvisats under reservationsanslaget till befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 10 maj 1946 må för budgetåret 1946/47 5.000 kronor tagas i anspråk för ändamålet, därav högst 2.500 kronor till arvode åt kontrollören samt återstoden till inköp av prov för kontrollundersökning ävensom till resekostnads- och traktamentsersättning åt kontrollören enligt klass III F i allmänna resereglementet.

På grund av det låga arvode, som utgår till kontrollören, kan han endast utöva sin kontrollverksamhet såsom bisyssla. Då han dessutom har att ensam öva tillsyn över beredningen och handeln med saltströmming samt beredning av saltströmming sker utefter så gott som hela ostkusten, har

tyvärr ej ens kontrollen av saltströmmingsberedningen kunnat ske i tillräcklig omfattning. Trots detta har denna kontroll otvivelaktigt varit till gagn.

I Norge föreskrives beträffande vissa beredda fiskvaror, t. ex. salt sill, att de icke få exporteras utan att först ha godkänts av en kontrollör. En dylik rigorös kontroll, vrakning, kräver givetvis en betydande administrativ apparat. Enligt vad som inhämtats torde 1945 års fiskeritutredning icke komma att föreslå, att en så vidsträckt kontroll införes i vårt land, åtminstone icke för närvarande. Kontrollen i vårt land avses skola läggas så att en någorlunda effektiv tillsyn erhålles över beredningen och inläggningen. Det synes också lämpligt att tills vidare begränsa kontrollverksamheten på detta sätt.

Även vid en dylik begränsning av ifrågavarande kontrollverksamhet är det emellertid utan tillräcklig erfarenhet vanskligt att avgöra, hur verksamheten lämpligen bör organiseras. Fiskkonserveringen är nämligen ganska mångsidig och bedrives under olika förhållanden i olika delar av landet.

Konserveringen och beredningen av fisk är mest utvecklad i Göteborgs och Bohus län, där särskilt inom konservindustrien och sillsaltningen ett flertal storföretag äro verksamma. I detta län utövas emellertid en hel del fiskberedning också mer eller mindre hantverksmässigt. Särskilt sill och långa saltas av fiskarena ute på fångstplatserna. Långt över hälften av hela landets fiskförädlingsindustri är lokaliserad till detta län. I Göteborg finnas nu ett par fryserier som frysa fisk, och uppförandet av ytterligare dylika anläggningar såväl i Göteborg som på andra platser på västkusten har planerats.

I Hallands län och vid Skånes väst- och sydkust är konserv- och beredningsindustrien, vad beträffar fiskvaror, relativt obetydlig. På Skånes ostkust och i Blekinge län äro däremot dessa verksamhetsgrenar stadda i rask utveckling. Här bedrivs sålunda en omfattande filéskärning av torsk, rökning av sill, lax och ål samt saltning av sill och torsk. Beredningen utföres huvudsakligen av små eller medelstora företag. I Blekinge finnas även en eller ett par fiskkonservfabriker, varjämte ett fryshus är under uppförande i Karlskrona.

Den viktigaste beredningen på ostkusten avser saltning av strömming. Denna förekommer uteslutande så gott som hela kuststräckan men är mest omfattande i Norrland och Uppland. Numera bedriva de auktoriserade fiskförsäljningsföreningarna eller deras dotterföretag strömmingssaltning i betydande utsträckning. I Norrland finnas dock ett flertal större privata salterier och fortfarande bedriva fiskarena på enstaka ställen själva saltning av strömming. Vad här sagts om saltströmmingsberedningen gäller i stort sett även surströmmingsberedningen, som emellertid nästan helt är kon-

centrerad till mellersta delen av Norrlandskusten. Utefter hela ostkusten bedrives även rökning av fisk, särskilt strömming. I Stockholm och på ett par andra platser förekommer dessutom konserverinläggning av fisk under industrimässiga former. På ostkusten finnas ett par mindre fryserier speciellt avsedda för fisk, och flera dylika anläggningar äro planerade.

I inlandet bedrives konservering och beredning av fisk av naturliga skäl i endast obetydlig omfattning. Verksamheten är alltså huvudsakligen koncentrerad till kustlänen, varför ifrågasvarande kontroll väsentligen skulle komma att utövas inom dessa län.

Som ovan anförts, är fiskförädlingen ganska mångsidig och frambringar ett flertal olika produkter. Det kan därför ifrågasättas, om icke kontrollen bleve mest effektiv, om de olika kontrollörernas verksamhet specialiserades sålunda, att vissa kontrollörer huvudsakligen utövade tillsyn över sill- och strömmingssaltning, andra över konserverindustrien o. s. v. En sådan organisation torde emellertid kräva ett mycket stort antal kontrollörer, om icke tjänstgöringsdistrikten göras mycket stora. Det torde därför vara lämpligare, att kontrollen över all fiskförädlingsverksamhet inom ett visst område utövas eller ledes av en man. En sådan anordning ställer givetvis större krav på kontrollörens kunskaper. Även om beredningsmetoderna och därvid framställda produkter äro ganska många, torde det emellertid vara möjligt för en person att utöva eller leda kontrollen över all beredning inom ett geografiskt avgränsat distrikt. Åtminstone tills vidare synes det därför lämpligast, att kontrollen utövas på sistnämnda sätt.

På grund av fiskförädlingsindustriens stora omfattning på västkusten synes denna kust med avseende på kontrollverksamheten böra utgöra ett distrikt med en heltidsanställd kontrollör. För ost- och sydkusten, där fiskförädlingsverksamheten är mera säsongbetonad, är måhända en anordning med deltidanställda kontrollörer tills vidare att föredraga. Det torde få ankomma på fiskeristyrelsen att fastställa storleken av och gränserna för kontrollörernas verksamhetsområden.

Det är troligt, att åtminstone vid vissa tider kontrollörerna måste erhålla medhjälpare. Dessa böra i likhet med kontrollörerna själva utses av fiskeristyrelsen. Särskilt på ostkusten torde länsfiskeritjänstemännen, där de ej förordnas till kontrollörer med deltidstjänst, vid behov kunna utses till dylika medhjälpare.

I sin verksamhet torde kontrollörerna icke uteslutande böra utöva tillsyn utan även giva råd och anvisningar rörande beredning, förpackning och förvaring av produkterna.

Beredare synes även böra ha möjlighet att efter därom gjord framställning få ett visst varuparti bedömt av en kontrollör och att efter sådan bedömning erhålla utlåtande över partiets kvalitet. För dylik bedömning och intygsgivning bör beredare erlägga skälig, av fiskeristyrelsen fastställd avgift, som av kontrollören inlevereras till styrelsen.

Avlöningen till kontrollörerna synes tills vidare böra utgå i form av arvoden efter förslagsvis 10.000 kronor per år för heltidsanställd kontrollör. Även medhjälparna böra avlönas genom arvoden med belopp, avpassade efter omfattningen av deras verksamhet. Det torde böra tillkomma fiskeristyrelsen att fastställa arvodena för medhjälparna. Till frågan om den centrala handläggningen av ifrågavarande ärenden inom fiskeristyrelsen återkomma de sakkunniga senare.

D. Fiskeristyrelsens befattning med vissa mål och ärenden enligt vattenlagen m. m.

Såsom i det föregående framhållits skola i vissa i vattenlagen angivna mål och ärenden, främst sådana avseende byggande i vatten med inverkan på vattenståndet, vattenregleringar, anläggningar eller åtgärder för flottning samt åtgärder för torrläggning av mark (sjösänkningar), yttrande ur fiskerisynpunkt avgivas av fiskerimyndighet. Bestämmelser härom återfinnas bl. a. i 11 kap. 36 § vattenlagen (vattenbyggnader, vattenregleringar, vissa mål rörande flottleder m. m.) och 10 kap. 43 § vattenlagen (sjösänkningar m. m.), enligt vilka det åligger vederbörande vattendomstol eller förrättningsman (lantbruksingenjör) att översända ansökningshandlingarna till lantbruksstyrelsen. Finnes det uppenbart att fiskens upp- och nedgång eller eljest fiskeintresse icke kan röna inverkan av det företag, varom fråga är, skall meddelande härom av lantbruksstyrelsen skyndsamt lämnas vattendrattsdomaren respektive förrättningsmannen. I annat fall skall lantbruksstyrelsen förordna fiskeritjänsteman att till vattendrattsdomaren eller förrättningsmannen avgiva yttrande, huruvida fiskerinäring av betydelse kan genom företaget lida väsentligt förfång, så ock vilka åtgärder, i vattenmål utöver vad sökanden föreslagit, kunna erfordras till skydd för fisket. I förekommande fall skall härvid tillika lämnas förslag rörande storleken av de avgifter till fisket, vilka böra utgå i enlighet med vad därom stadgas i vattenlagen. Ifrågavarande yttranden avgivas i regel efter förordnande av lantbruksstyrelsen av fiskeriintendenterna i vederbörande distrikt.

Är fråga om inrättande av allmän flottled, skall enligt 10 kap. 4 § vattenlagen länsstyrelsen underrätta vederbörande fiskeritjänsteman om att sådant ärende anhängiggjorts. Det åligger sedan tjänstemannen att under syneförrättningen rörande företaget avgiva yttrande, huruvida fiskerinäring kan genom företaget lida förfång och vilka särskilda åtgärder kunna erfordras till skydd för fisket.

Under de senare åren har ett starkt forcerat utbyggande av vattendrag för kraftändamål ägt rum och i samband härmed hava genomförts omfattande vattenregleringar. Härvid har det alltmåra visat sig, att stora olägenheter äro förbundna med den nuvarande ordningen för avgivande av berörda yttranden. Vid bedömande av föreslagna åtgärders inverkan ur fiskesyn-

punkt ställes ofta vederbörande fiskeriintendent inför problem, vilkas lö-
sande kräver ingående förtrogenhet med ämnesområdet och speciella under-
sökningar. Då fiskeriintendenten har en mångfald olika arbetsuppgifter,
kan han icke specialisera sig på ifrågavarande uppgift så som vore önskvärt
och dessutom saknar han resurser för bedrivande av erforderliga under-
sökningar. Genom att yttranden och förslag avgivas av olika befattnings-
havare, kunna vidare olika principer komma att tillämpas exempelvis vid
avgivande av förslag till fiskeavgift. Då det här gäller ingrepp, som kunna
medföra mycket omfattande skador ur fiskesynpunkt, är det av vikt att
ärenden, som beröra dessa ingrepp, behandlas enhetligt och med största
möjliga sakkunskap.

För närvarande pågå vissa mera brett lagda undersökningar rörande sjö-
regleringars inverkan på fisket vid undersöknings- och försöksanstalten för
sötvattensfisket å Lovön. Dessa undersökningar ledas jämlikt förordnande
av Norrbygdens vattendomstol av den ene av laboratorerna vid anstalten,
S. V. Runnström, som åtnjuter tjänstledighet för ändamålet och till sitt för-
fogande har vissa medhjälpare. Undersökningarna bekostas av vattenregle-
ringsintressenter.

Jämväl vissa andra undersökningar, som beröra ifrågavarande område,
bedrivs för närvarande centralt vid sagda anstalt. Dessa avse kraftverks-
byggnaders inverkan på vandringsfisken, främst laxen. Undersökningarna
utföras av fiskeriintendenten i nedre norra distriktet N. E. J. Hult, som åt-
njuter tjänstledighet för ändamålet. De bekostas av vattenkraftintressenter
och stå under ledning av en särskild kommitté, den s. k. vandringsfiskutred-
ningen, där såväl kraftverksintresset som fiskeintresset äro representerade
och vars ordförande utses av lantbruksstyrelsen.

Genom dessa undersökningar kunna åtskilliga problem, som samman-
hånga med ingrepp i de naturliga fiskeförhållandena, närmare belysas och
god ledning erhållas såväl vid bedömande av ingreppens betydelse ur fiske-
synpunkt som vid uppgörande av förslag till lämpliga åtgärder i syfte att
förebygga skadeverkningar eller skapa compensation för dylika. Fiskeri-
intendenterna kunna emellertid icke stå i den nära kontakt med undersök-
ningarna på förevarande område, som är erforderlig för att resultaten av
desamma skola komma till avsedd användning vid bedömandet av enskilda
fall. Härför erfordras nämligen en ganska stor specialisering, vilken inten-
denterna icke ha möjlighet att förskaffa sig.

För undanröjande av de olägenheter, som äro förknippade med den nuva-
rande ordningen, synes det lämpligt att handläggningen av ifrågavarande
ärenden centraliseras till fiskeristyrelsen, där densamma närmast bör an-
komma på särskild befattningshavare i föredragande ställning. Härigenom
skulle den åsyftade enhetliga behandlingen och specialiseringen kunna åstad-
kommas, varjämte erforderlig kontakt skulle kunna uppehållas med under-
söknings- och försöksverksamheten på området. De sakkunniga föreslå

därför att yttranden och förslag, varom här är fråga, i fortsättningen i regel skola avgivas av fiskeristyrelsen.

I detta sammanhang må även framhållas, att det är önskvärt att en effektivare kontroll kommer till stånd beträffande sådana åtgärder till skydd för fisket, som föreskrivas vid meddelande av tillstånd till företag, varom här är fråga. Det bör ankomma på fiskeristyrelsen att närmast genom berörda föredragande organisera och leda dylik kontroll, vilken i huvudsak bör ske genom de lokala fiskeritjänstemännen, främst länsfiskeritjänstemännen. I den mån kontrollen icke medhinner på detta sätt, torde särskilda kontrollanter få anställas för ändamålet. Det torde få ankomma på fiskeristyrelsen att närmare pröva behovet härav.

Även kontrollen över att utdömda fiskeavgifter erläggas torde böra göras mera effektiv. För närvarande utövas denna kontroll av flera myndigheter, företrädesvis länsstyrelserna. Utan att direkt framställa något förslag vilja de sakkunniga ifrågasätta, att kontrollen i dess helhet överflyttas till fiskeristyrelsen. Denna fråga bör emellertid lösas i samband med vissa andra frågor rörande uppbörden och förvaltningen i fortsättningen av fiskeavgiftsmedel, spörsmål som de sakkunniga icke ansett sig böra närmare ingå på. Nu angivna spörsmål böra lämpligen upptagas av fiskeristyrelsen till utredning.

Antalet mål och ärenden enligt vattenlagen av förevarande slag, som under åren 1944 och 1945 diarieförts i lantbruksstyrelsen och beträffande vilka lantbruksstyrelsen förordnat vederbörande fiskeriintendent att avgiva yttrande, framgår av nedanstående sammanställning.

År	Jämlikt 11 : 36 vattenlagen överlämnade mål	Jämlikt 10 : 43 vattenlagen överlämnade ärenden	Summa
1944	207	28	235
1945	258	36	294

Såsom framgår av denna sammanställning är det fråga om ett betydande antal mål och ärenden. Det får därför förutsättas, att nämnda föredragande kan beredas erforderlig arbetshjälp inom styrelsen, bl. a. av personal med juridisk utbildning. Därest likväl svårigheter skulle uppstå att medhinna handläggningen av ärendena, torde möjlighet böra stå öppen att även i fortsättningen förordna fiskeriintendent att avgiva yttranden och förslag i de fall, där detta utan olägenhet kan ske.

Vid ett genomförande av här angivna förslag torde några smärre ändringar av vissa paragrafer i vattenlagen bliva erforderliga. Bland annat bör sålunda föreskriven underrättelse om ansökning rörande tillstånd till inrät-

tande av allmän flottled av länsstyrelse i fortsättningen lämnas till fiskeristyrelsen i stället för till vederbörande fiskeritjänsteman.

E. Fiskeristyrelsens befattning med kronans fiskevatten.

I § 7 lagen den 27 juni 1896 om rätt till fiske stadgas, att »ström- och insjöfisker vid kronans överloppsmarker, allmänningar, parker och holmar ävensom vid oavvittrad mark må, där ej kronan dessa fisker sig eller annan enskilt förbehållit, de inom häradet eller socknen boende med tillstånd av länsstyrelsen eller, där fråga är om fiske vid kronopark, av domänstyrelsen, nyttja på det sätt och under de villkor, som därför kunna varda bestämda, samt mot den avgift, som för begagnandet av sådant allmänt kronofiske finnes skäligt». Äro hemman anlagda på mark, som nyss nämnts, åtnjuta, enligt vad i paragrafen vidare stadgas, dessa, till dess delning försiggått, fritt fiske. Enligt 8 § samma lag äro kronans enskilda fisker i saltsjön, insjöar och rinnande vatten såsom hittills kronan och dess rättsinnehavare förbehållna.

Bestämmelser rörande dispositionen av fisket å de kronan tillhöriga, under domänstyrelsens förvaltning stående skogarna finnas även upptagna i förordningen den 10 maj 1935 (nr 157) angående grunder för förvaltningen av vissa kronoskogar. I 4 § av denna förordning föreskrives att, där så prövas lämpligt, domänstyrelsen eller, efter styrelsens förordnande, densamma underställd tjänsteman må upplåta rätt till fiske som hör till skogen. I fråga om fisket å de s. k. skogsjordbruken, d. v. s. sådana å kronoparkerna eller andra kronoskogar belägna, av domänstyrelsen förvaltade jordbruks-egendomar, som prövas erforderliga för skötseln av skogarna, ha bestämmelser upptagits i förordningen den 22 juni 1934 (nr 320) angående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom. 44 § denna förordning stadgar, att arrendator icke må förbjudas att för husbehov nyttja fiske, som hör till den arrenderade jorden, i vidare mån än så vitt angår visst fiskevatten, där kronan låtit vidtaga särskilda åtgärder till fiskets förbättrande. Arrendator äger vidare fånga kräftor till husbehov. Enligt 6 § nämnda förordning må fisket å de egentliga jordbruksdomänerna, där så finnes för kronan fördelaktigt, jämte för fiskets bedrivande nödigt utrymme å land undantagas från arrendet och upplåtas särskilt för sig.

I 55 och 56 §§ lagen den 18 juli 1928 (nr 309) om de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige finnas upptagna vissa bestämmelser rörande lapparnas rätt till fiske. Jämlikt 55 § renbeteslagen äro lapparna berättigade att å utmark jaga och fiska icke allenast å områden, där lapparna äga vistas under varje tid av året, utan även å andra områden inom lappmarkerna under den tid de äga att där uppehålla sig med sina renar. I 56 § tredje stycket stadgas, att, därest inom område, som blivit till lapparnas uteslutande begagnande anvisat, upplåtelse av jakt eller fiske kan ske utan fara

för tillgången på vilt eller fisk och utan besvärande intrång för lapparna, länsstyrelsen må tillåta annan att mot avgift därstädes jämte lapparna utöva jakt och fiske. Innan sådan upplåtelse sker, skola dock, enligt sjätte stycket i paragrafen, de lappar, vilka uppehålla sig med sina renar å området, höras i ärendet.

Genom beslut den 21 juli 1937 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för jordbruksdepartementet att tillsätta dels en utredningsman för att verkställa utredning och avgiva förslag rörande möjligheterna att åvägabrunga ett ändamålsenligt utnyttjande av kronans fiskevatten, dels fyra sakkunniga personer att med utredningsmannen deltaga i överläggningar i ämnet. Med stöd av detta bemyndigande tillkallade utredningsman och sakkunniga, vilka antogo benämningen fiskevattensutredningen, avgåvo den 1 september 1939 betänkande rörande ett ändamålsenligt utnyttjande av kronans fiskevatten (S. O. U. 1939: 28).

I sitt betänkande indelade utredningen kronans fisken i följande tre kategorier, nämligen *enskilda kronofisken*, avseende huvudsakligen kronans lax- och ålfisken, *privaträttsliga kronofisken*, avseende främst de till kronans jordbruksegendomar hörande fiskena, samt *allmänna kronofisken*, avseende ström- och insjöfisken vid kronans överloppsmarker, allmänningar, parker och holmar.

Av de förut anförda bestämmelserna framgår, att upplåtelse av fiske å flertalet kronans fastigheter verkställas av antingen domänstyrelsen eller vederbörande länsstyrelse. Beträffande fisket å de kronans egendomar, som stå under förvaltning av andra myndigheter såsom exempelvis vattenfallsstyrelsen och arméförvaltningen, sker upplåtelse av fiskerätt av vederbörande förvaltningsmyndigheter dock med vissa undantag särskilt i vad avser av vattenfallsstyrelsen disponerade vatten.

Efter att ha redogjort för förvaltningen och det dåvarande utnyttjandet av kronans fiskevatten, ansåg sig fiskevattensutredningen kunna konstatera, att under de senaste åren ett ökat intresse kunnat spåras hos de myndigheter, som förvaltade vattnen, vilket visat sig dels i att vattnen utnyttjades mer än förr, dels i att vissa fiskevårdande åtgärder utfördes. Upplåtelser av vattnen för fiske borde dock kunna ske i betydligt större omfattning och efter mera enhetliga riktlinjer än som då vore fallet. Vid upplåtelseorna borde vidare större hänsyn än tidigare kunna tagas till de olika fiskarekategorier, som hade intresse av vattnen.

Utredningens förslag innebar i huvudsak följande:

Den i 7 § lagen om rätt till fiske upptagna föreskriften, att upplåtelse av där avsett fiske endast får ske till inom häradet eller socknen boende, föreslog utredningen skola upphävas.

Utredningen föreslog vidare, att i 56 § renbeteslagen skulle införas en bestämmelse av innehåll, att så vitt anginge områden, som upplåtits till

lapparnas uteslutande begagnande, innehavare av där belägna skogstorp, odlingslägenheter och fjälllägenheter skulle äga att utan avgift bedriva husbehovsfiske i sådana vatten å angränsande kronomark, som därför av länsstyrelsen särskilt upplåtits. Samma rätt skulle tillkomma innehavare av lägenheter, som upplåtits jämlikt kungörelsen den 18 juli 1928 (nr 314) angående grunder för upplåtelse åt lappar av lägenheter å kronomark, ävensom den som med nyttjanderätt innehade å dylikt område upplåtet kolonat. I vatten å kronomark inom ifrågavarande områden skulle vidare befattningshavare vid domänverket, lappväsendet, statens lokala fiskeridministration och å lantbruksstyrelsens fiskeribyrå ävensom landsfiskal, av hushållningssällskap anställd fiskeritjänsteman samt av länsstyrelsen särskilt förordnad fiskeritillsyningsman, en var under tjänsteförrättning inom sitt tjänstgöringsområde, få avgiftsfritt bedriva fiske för tillfälligt anskaffande av livsmedel.

Beträffande förvaltningen av fiskena föreslogs, att domänstyrelsen och länsstyrelserna skulle bibehållas vid sin nuvarande förvaltning. Enskilt kronofiske, som vid förslagets genomförande förvaltades av vattenfallsstyrelsen, skulle fortfarande förvaltas av denna styrelse. Privaträttsligt kronofiske, som vid nämnda tidpunkt förvaltades av annan myndighet än domänstyrelsen och som myndigheten på grund av särskilda omständigheter önskade behålla under sin förvaltning, skulle likaledes fortfarande förvaltas av samma myndighet. Övriga hithörande fisken skulle förvaltas av domänstyrelsen respektive länsstyrelserna. *Vid sin förvaltning av kronans fisken skulle de förvaltande myndigheterna samråda med statens fiskerimyndigheter ävensom i förekommande fall med hushållningssällskapens fiskerinämnader eller andra motsvarande organ.*

I fråga om de olika fiskenas disposition föreslogs, att enskilt kronofiske skulle upplåtas på arrende företrädesvis för yrkesfiske. Arrendetiden borde vara 5—10 år.

De privaträttsliga kronofiskena skulle med nyssnämnda undantag upplåtas i samband med de fastigheter till vilka fiskena hörde. Där så för ett bättre utnyttjande av fisket prövades förmånligt, finge dock fisket jämte därför nödigt utrymme å land undantagas från arrendet av fastigheten.

De allmänna kronofiskena ävensom sådana enskilda och privaträttsliga kronofisken, som icke upplåtes på sätt nyss sagts, skulle med avseende å upplåtelsen delas i följande grupper, nämligen:

- 1) fisken som borde undantagas för lapparnas behov,
- 2) fisken som mot avgift skulle upplåtas antingen till enskilda personer, vilka vore bosatta å eller invid kronoparker eller kronoöverloppsmarker eller därstädes hade sitt arbete, för bedrivande av husbehovsfiske eller ock till yrkesfiskare (husbehovsfiske, husbehovsfiskevatten),
- 3) fisken som mot avgift skulle upplåtas till enskilda personer, samman slutningar eller organisationer för bedrivande med ensamrätt av sportfiske (sportfiske, sportfiskevatten),

4) fisken som mot avgift skulle upplåtas till enskilda personer genom utfärdande av fiskekort (kortfiske, kortfiskevatten).

Med hänsyn till att fiske å renbetesfjällen i Jämtland eller eljest ovan odlingsgränsen ej finge upplåtas utan lapparnas hörande föreslog utredningen, att lapparnas medgivande till sådana upplåtelser för vissa sjöar och vattensystem skulle inhämtas för en period av exempelvis 12 år mot det att lapparna i stället tillförsäkrades ensam fiskerätt till vissa andra vatten.

I betänkandet och å en till detta fogad karta lämnade utredningen närmare förslag beträffande den ifrågasatta indelningen av kronans fiskevatten.

Beträffande de fiskevårdande åtgärderna avsågs, att de förvaltande myndigheterna och hushållningssällskapen gemensamt skulle svara för alla inom vederbörande myndigheters förvaltningsområden varande vatten.

Vad sagda utredning föreslagit har hittills icke föranlett annan åtgärd än att Kungl. Maj:t i brev den 21 mars 1941 till de myndigheter, vilka förvalta kronans fiskevatten, meddelat vissa direktiv rörande förvaltningen. Kungl. Maj:t, som härvid förklarat sig framdeles vilja fatta ståndpunkt till de av fiskevattensutredningens förslag, vilka för sitt genomförande krävde riksdagens medverkan, har i brevet med hänsyn till det då rådande allmänna försörjningsläget meddelat bl. a. följande i avseende å förvaltningen, som borde vinna beaktande:

»Det är i nuvarande läge av vikt, att fiske i kronans fiskevatten jämsides med fisket i övriga fiskevatten ordnas efter rationella grunder. Enär allmänna direktiv för tillgodogörandet av kronans fisken för närvarande icke finnas, hava myndigheterna i anslutning till lämnade bemyndiganden beslutat om fiskets disponerande på sätt de ansett i varje särskilt fall lämpligt. Härvid har det ofta blivit beroende på de lokala myndigheternas intresse och initiativ, huruvida fisket i kronans vatten på ett tillfredsställande sätt utnyttjades eller icke. Önskvärt är att fiskeförhållandena ordnas efter mera klara och enhetliga linjer och att därvid Ortsbefolkningens och yrkesfiskarens intressen beaktas i betydligt större omfattning än som hittills skett. Vad fiskevattensutredningen härutinnan anfört och föreslagit bör därvid vinna beaktande.

Ett mera rationellt utnyttjande av fisket i kronans vatten bör sålunda komma till stånd till gagn för nämnda fiskarekategorier. En förutsättning härför är emellertid, att de förvaltande myndigheterna omfatta denna fråga med intresse och även söka intressera befolkningen därför. Myndigheterna böra med hänsyn härtill upptaga frågan till behandling och vidtaga erforderliga åtgärder för att kronans fiskevatten i den mån så lämpligen kan ske tillgodogöras i största möjliga utsträckning.

De av utredningen såsom allmänna kronofisken betecknade fiskena böra i första hand upplåtas till Ortsbefolkningens begagnande för husbehovsfiske. Emellertid böra dessa vatten även kunna upplåtas för yrkesfiskare. Att lämna några mera bestämda direktiv i vilka fall det ena eller det andra upplåtelseändamålet bör givas företräde låter sig uppenbarligen icke göra. Myndigheterna få härom själva besluta under hänsynstagande till fiskeförhållandena och Ortsbefolkningens behov och önskemål. Yrkesfiskets intressen böra dock skänkas mera beaktande än vad som skett i betänkandet. Såsom lantbruksstyrelsen framhållit bör vid ordnandet av fiskemöjligheterna tillses att såväl den omkring respektive fiskevatten bosatta

befolkningens behov av fiske tillgodoses som ock att så stora mängder fisk som möjligt komma ut i marknaden för försäljning till allmänheten. Härvid bör även beaktas, att yrkesfisket är av betydelse icke blott för den närmast kringliggande trakten utan även för längre bort belägna orter, där tillfälle till fiske kanske icke är för handen.

I överensstämmelse med vad utredningen anfört bör övervägas att även tillåta personer, som mera tillfälligtvis äro bosatta å orten, att fiska i den mån så kan ske utan hinder av bestämmelserna om bostadsbandet i 7 § lagen om rätt till fiske. Det bör även i dessa fall ankomma på de förvaltande myndigheterna att bestämma i denna fråga under beaktande av de särskilda förhållandena i varje fall.

Kungl. Maj:t delar utredningens uppfattning, att fiskevården i och bevakningen av ifrågavarande fiskevatten i regel icke lämpligen bör överlåtas till nyttjanderättshavare, vilka i allmänhet icke torde hava vare sig förmåga eller intresse för dessa uppgifter. Mest ändamålsenligt är förty, att fiskevården och bevakningen ombesörjes genom vederbörande förvaltningsmyndighets försorg. Större uppmärksamhet än hittills bör därvid ägnas dessa angelägenheter. Skulle i vissa fall nyttjanderättshavaren hava förutsättningar för handhavandet av förevarande uppgifter, föreligger å andra sidan icke något hinder för att anförtro honom desamma.

De av utredningen såsom enskilda kronofisken betecknade fiskena liksom ock de av utredningen såsom privaträttsliga kronofisken betecknade fiskena, vilka icke anses böra upplåtas på sätt nu anförts, böra upplåtas i huvudsaklig överensstämmelse med hittills tillämpade grunder. De enskilda kronofiskena kunna sålunda i allmänhet utarrenderas företrädesvis till yrkesfiskare, under det att de privaträttsliga fiskena som regel få omfattas av arrendeupplåtelsen rörande den fastighet till vilken fisket hör.

Därest fiskbeståndet i visst vatten genom alltför intensivt fiske eller av annan orsak blivit så förminskat att allvarlig fara för dess återväxt föreligger eller det eljest anses förmånligt, att fiskebeståndet i visst vatten får tillväxa utan beskattning, bör den förvaltande myndigheten besluta att upplåtelse av fisket i sådant vatten tills vidare icke skall äga rum.

Vad angår den av utredningen berörda frågan om lapparnas fiskerätt bör någon inskränkning i dem tillkommande rättigheter icke ske. Därest i vissa fall förvaltningsmyndigheterna med vederbörande lappar utan att deras rätt trädes för när kunna få till stånd överenskommelser, som möjliggöra ett bättre och mera rationellt utnyttjande av de fiskevatten i vilka lapparna äga fiske, böra emellertid i den utsträckning gällande bestämmelser tillstodja det sådana överenskommelser träffas.

Vad utredningen slutligen anført i fråga om rätten att fiska för vissa lägenhetsinnehavare å kronomarkerna i Norrland bör vinna beaktande, dock att vid övervägande av möjligheterna att bereda sådana personer utvidgad rätt att fiska skall tillses att lapparnas rätt därigenom icke kränkes.

Vid sin sålunda utövade förvaltning av kronans fisken böra vidkommande förvaltande myndigheter samråda med statens fiskerimyndigheter m. m. samt, i förekommande fall, med hushållningssällskapens fiskeristyrrelser och nämnder även som med länsfiskeritjänstemännen.»

De sakkunniga ha i anslutning till vad sålunda förekommit ansett sig böra upptaga frågan om fiskeristyrrelsens befattning med kronans fiskevatten och få härvid anföra följande.

Såvitt de sakkunniga kunnat finna, föreligga fortfarande brister i fråga om utnyttjandet av kronans fiskevatten, framförallt måhända beroende på att förvaltningen är splittrad på flera myndigheter. Otvivelaktigt finnes därför alltjämt ett behov av att en mera rationell ordning skapas för utnyttjandet av desamma.

I detta sammanhang må emellertid erinras, att domänstyrelsen, sedan sagda utredning avgivit sitt betänkande, anställt en särskild fiskevårds-konsulent, som biträder vid skötseln av de under domänstyrelsens inseeende ställda fiskevattnen. Denne konsulent, som är född 1878, torde emellertid icke komma att kvarstå i tjänst längre tid.

Ehuru det icke torde ankomma på de sakkunniga att taga närmare ställning till frågan huru förvaltningen av kronans fiskevatten bör ordnas, ha de likväl i detta sammanhang ansett sig böra framhålla vikten av att de av fiskevattensutredningen framlagda förslagen upptagas till slutlig prövning.

Med hänsyn till den förefintliga splittringen i förvaltningshänseende skulle det säkerligen vara av värde, om centralt funnes en kvalificerad tjänsteman, vilken redan under nuvarande förhållanden kunde biträda de olika förvaltningsmyndigheterna vid förvaltningen av kronans fiskevatten. Därjämte borde det ankomma på denne att taga befattning med de omläggningar rörande förvaltningen, som kunna komma i fråga, bland annat med hänsyn till vad fiskevattensutredningen föreslagit. Denne befattningshavare bör lämpligen knytas till fiskeristyrelsen. I sin verksamhet bör han även stå i nära kontakt med tjänstemännen inom den lokala fiskeriadминистраtionen, vilka i större utsträckning än som hittills varit fallet synas kunna tagas i anspråk vid förvaltningen av ifrågavarande vatten.

Det möter svårigheter att redan nu närmare angiva den befogenhet, som skulle tillkomma fiskeristyrelsen och speciellt den föreslagne befattningshavaren i avseende å förvaltningen av kronans fiskevatten. Framhållas må emellertid, att det torde föreligga möjlighet för fiskeristyrelsen att med förvaltande myndighet träffa överenskommelse om övertagande av vissa förvaltningsbestyr rörande vattnen, där så erfordras med Kungl. Maj:ts godkännande. Under alla förhållanden föreligga redan på ett förberedande stadium fullt tillräckliga arbetsuppgifter för en befattningshavare och de sakkunniga anse sig därför böra föreslå inrättandet av en särskild befattning hos fiskeristyrelsen för ärenden rörande kronans fiskevatten. Till frågan om befattningshavarens placering inom fiskeristyrelsen och löneställning återkomma de sakkunniga i annat sammanhang.

Det må nämnas, att vid överläggningar, som de sakkunniga i frågan haft med domänstyrelsen, uttalats, att från styrelsens sida intet vore att erinra mot att inom fiskeristyrelsen anställdes en dylik befattningshavare, till vilken domänverkets befattningshavare kunde få vända sig i frågor rörande kronans fiskevatten. Domänstyrelsens egen fiskeritjänstemannabefattning skulle härvid kunna indragas.

Kap. IX. Fiskeristyrelsens organisation.

A. Den allmänna organisationen.

Med hänsyn till arten av de ärenden, som enligt de sakkunnigas förslag skola tillkomma fiskeristyrelsen, torde denna lämpligen böra organiseras som ett centralt ämbetsverk med en verkschef, förslagsvis med överdirektörs tjänsteställning, samt med cheferna för styrelsens byråer som ledamöter.

De sakkunniga hava övervägt möjligheten att vid behandlingen av vissa grupper av ärenden i styrelsen skulle ingå särskilda utomstående ledamöter, utsedda av Kungl. Maj:t, i enlighet med vad för närvarande gäller för exempelvis egnahemsstyrelsen. Härvid skulle arbetsordningen bliva den, att vissa mera betydelsefulla ärenden skulle avgöras samfällt av verkschefen och ledamöterna i plenum, medan överdirektören skulle äga ensam beslutanderätt i de övriga ärenden som föredroges för honom.

I detta sammanhang vilja de sakkunniga erinra om att i kap. VIII avd. B föreslagits, att prisregleringsärenden rörande fisk och vissa därmed sammanhängande åtgärder skola handläggas av det organ, som handhar motsvarande uppgifter på jordbrukets område. Inom detta organ skulle de näringsgrenar och befolkningsgrupper, som närmast berördes av regleringarna, vara representerade. Med hänsyn till de intresse motsättningar, som kunna föreligga speciellt i dessa ärenden, torde även en sådan representation vara erforderlig.

Genom att angivna ärenden undantagas från fiskeristyrelsens handläggning synes det mindre angeläget, att utomstående ledamöter ingå i styrelsen. Erfarenheter från andra håll torde visa därpå, att en styrelse, som i stor utsträckning har att behandla frågor som kräva speciell fackkännedom, med sådana ledamöter kan komma att arbeta rätt tungt, och att den allmänna sakkunskap, som avses skola tillföras styrelsen genom ledamöterna, lika väl kan erhållas på annat sätt. De utomstående ledamöterna skulle i detta fall utgöras av representanter för fiskerinäringen. Sedan organisationerna inom denna näring numera vuxit sig starka, föreligger emellertid möjlighet för fiskeristyrelsen att söka kontakt med dessa antingen genom remiss av ärenden för yttrande eller genom konferenser med representanter för organisationerna.

De sakkunniga anse sig med stöd av det anförda böra föreslå, att fiskeristyrelsen skall bestå av verkschefen med ensam beslutanderätt i de ären-

den, som föredragas för honom, samt cheferna för styrelsens byråer som ledamöter.

1936 års sakkunniga hade föreslagit, att som ett rådgivande organ, alltså utan beslutanderätt, vid sidan av fiskeristyrelsen skulle finnas ett fiskeriråd, varigenom fiskeristyrelsen skulle erhålla möjlighet till regelbundna och i mera fasta former ordnade överläggningar med representanter för fiskerinäringen. Detta råd skulle omfatta åtta ledamöter, utsedda av Kungl. Maj:t, varav två representanter för västkustfisket samt en representant för resp. sydkustfisket, ostkustfisket, sötvattensfisket, fiskkonservindustrin samt partihandeln och detaljhandeln med fisk.

Som framgår av det lämnade referatet av remissyttrandena mötte detta förslag starka gensagor. De nuvarande sakkunniga kunna icke finna annat än att den åsyftade kontakten med berörda näringsutövare bättre och enklare kan ernås genom att styrelsen på förut angivet sätt träder i förbindelse med organisationerna på fiskets områden vid ärendenas behandling. De sakkunniga anse sig därför icke böra återupptaga nämnda förslag rörande fiskeriråd.

Chefen för fiskeristyrelsen torde såsom överdirektör böra erhålla en löneställning motsvarande överdirektörens i verk av någorlunda samma storleksordning. I enlighet med rådande praxis vid nybildning eller omorganisation av ämbetsverk torde han böra tillsättas medelst förordnande på viss tid. De sakkunniga föreslå placering av överdirektören i lönegrad C 10 i den uti civila avlöningsreglementet intagna löneplanen. Några särskilda kompetensvillkor torde icke böra föreskrivas beträffande befattningen.

B. Uppdelningen på byråer.

Såsom nämnts handläggas fiskeriärendena inom lantbruksstyrelsen för närvarande på en byrå, fiskeribyrån. Byrån är härvid uppdelad på två avdelningar, en för ärenden rörande saltvattensfisket och en för ärenden rörande sötvattensfisket med en föredragande för vardera gruppen. Såsom även tidigare nämnts är den ene av dessa föredragande byråchef (lönegrad A 30) och den andre byrådirektör (lönegrad A 28) utan att befattningarna äro knutna till någon särskild avdelning. Fördelningen av arbetsuppgifterna ha växlat. Byråchefen har varit föredragande antingen för ärenden rörande saltvattensfisket eller för ärenden rörande sötvattensfisket.

Arten och omfattningen av de ärenden, som för närvarande handläggas av fiskeribyråns båda avdelningar, framgår i huvudsak av tidigare lämnad översikt. I övrigt må erinras, att enligt vad som föreslagits skulle på fiskeristyrelsen komma en vidgad befattning med avsättningsfrågor. Genom fiskeristyrelsen skulle sålunda, bl. a., bedrivas marknadsundersökningar och en utökad upplysningsverksamhet i marknadsfrågor, varjämte en skärpt kontroll skulle utövas över beredningen och inläggningen av fisk. Vidare har

föreslagits en till fiskeristyrelsen centraliserad handläggning av yttranden och förslag i sådana mål och ärenden enligt vattenlagen, som avse olika slags ingrepp i de naturliga fiskeförhållandena. En vidgad befattning med frågor rörande utnyttjandet av kronans fiskevatten har även förordats. Ytterligare åsyftas en utvidgning av undersöknings- och försöksverksamheten på fiskets område, vilken, i vad avser havsfisket, skulle bedrivas med närmare anknytning till den centrala fiskerimyndigheten än vad för närvarande är fallet. En utökad verksamhet på det allmänt fiskevårdande området har tidigare framhållits som önskvärd och de sakkunniga vilja här ånyo understryka vikten av att denna verksamhet intensifieras, varvid en utökning av den tillgängliga personalen blir nödvändig.

För handläggningen av de mångskiftande ärenden, som alltså skulle ankomma på fiskeristyrelsen, synes det de sakkunniga nödvändigt, att en uppdelning sker på olika byråer.

Den nuvarande uppdelningen av ärendena på en avdelning för saltvattensfiske och en för sötvattensfiske hava de sakkunniga icke funnit helt tillfredsställande. Den tager icke full hänsyn till att det i första hand är ärendenas natur, som bör vara avgörande. Sålunda kan nämnas, att exempelvis avsättningsfrågor behandlas å en den ena och å den andra avdelningen inom fiskeribyrån, beroende på huruvida de huvudsakligen avse sötvattensfisk eller saltvattensfisk. Detta måste anses mindre lämpligt, då dylika ärenden böra behandlas enhetligt och med hänsyn till avsättningsförhållandena för fisk i allmänhet.

De sakkunniga föreslå, att två särskilda fackbyråer inrättas, därvid annan grund för ärendenas uppdelning torde böra tillämpas än den nu rådande. Den ena av dessa byråer torde huvudsakligen böra syssla med fiskevårdsfrågor, däri inbegripet stadgefrågor, samt fiskerättsliga frågor, de sistnämnda i den mån de icke äro av sådan natur, att de böra handläggas av föredragande med juridisk utbildning. Tyngdpunkten i denna byrås verksamhet kommer härvid att ligga på sötvattensområdet, men detta sammanhänger med att frågor, som röra fiskevård och fiskerätt, dominera på detta område. Till denna byrå skulle hänföras bl. a. ärenden avseende ingrepp i de naturliga fiskeförhållandena (ovanberörda mål och ärenden enligt vattenlagen samt ärenden rörande fiskeavgiftsmedel i allmänhet) ävensom ärenden rörande kronans fiskevatten. Byrån synes lämpligen böra benämnas *fiskevårds- och fiskerättsbyrån*.

Å den andra byrå skulle i huvudsak handläggas ärenden, som sammanhånga med fiskets bedrivande samt fångsternas distribution, beredning och avsättning ävensom ärenden rörande fiskarens ekonomiska organisationer, yrkesutbildning m. m. Byrån torde böra benämnas *fiske- och handelsbyrån*. Under denna byrå skulle, bland annat, komma frågor avseende den föreslagna kontrollen över beredning och inläggning av fisk. Med hänsyn till saltvattensfiskets dominerande betydelse ur berednings- och avsättningssyn-

punkt, kommer byråns tyngdpunkt att ligga på saltvattensfiskeområdet. På grund härav torde det vara lämpligt, att även i övrigt mera speciella havsfiskefrågor behandlas å denna byrå.

Cheferna för dessa två byråer böra givas tjänsteställning såsom byråchefer i lönegrad A 30. Beträffande kompetensvillkoren må framhållas följande.

För behörighet till befattningarna som byråchef och byrådirektör å lantbruksstyrelsens fiskeribyrå fordras att ha fullgjort vad som är föreskrivet för kompetens till fiskeriintendentstjänst samt att hava under minst fem år tjänstgjort å sådan befattning eller ock annorledes förvärvat omfattande praktisk erfarenhet i de ämnen, som tillhöra fiskeriintendenternas verksamhet.

Frågan om kompetensvillkoren för fiskeriintendent kommer att behandlas i annat sammanhang. Här må endast framhållas, att de sakkunniga föreslå att liksom nu aspiranter skola anställas inom fiskeristaten, vilka skola ha undergått erforderlig teoretisk utbildning, enligt förslaget omfattande bl. a. avlagd licentiatexamen i zoologi eller motsvarande. Efter vissa års tjänstgöring skola aspiranterna förvärva kompetens för bl. a. fiskeriintendents-tjänst. Kompetensfordringarna överensstämma härvid i stort sett med de nu gällande.

Beträffande båda ifrågavarande byråchefsbefattningar torde böra uppställas krav på kvalificerad biologisk utbildning samt omfattande praktisk utbildning motsvarande den som nu gäller för kompetens till byråchef-resp. byrådirektörstjänst å fiskeribyrån. Beträffande byråchefen å fiskevårds- och fiskerättsbyrån synes detta självfallet. Vad angår fiske- och handelsbyrån må visserligen erinras, att på denna skulle komma åtskilliga ärenden av övervägande ekonomisk natur. För handläggning av ekonomiska ärenden kommer emellertid att föreslås en särskild befattningshavare i föredragande ställning med ekonomisk utbildning. Med hänsyn härtill och då det är önskvärt att byråchefen i övrigt behärskar hela området för byråns verksamhet bör även denne byråchef ha den utbildning, som ovan angivits för byråchefstjänst.

Enär fiskeriärendena administrativt sett äro av rätt krävande natur, måste fiskeristyrelsen beredas tillgång till kvalificerad arbetskraft med juridisk-administrativ utbildning. Man kan tänka sig att placera erforderlig sådan arbetskraft å fackbyråerna, i vilket fall den skulle underordnas fackbyråcheferna. På andra håll inom förvaltningen — så är exempelvis fallet inom den nuvarande lantbruksstyrelsen — finnes emellertid en särskild administrativ byrå eller avdelning med uppgift bl. a. att handlägga ärenden, som avse medelsförvaltning, organisation och personal, ävensom ärenden av övervägande administrativ eller rättslig natur samt att tjäna som verkets kansli.

För att fackbyråcheferna mera odelat skola kunna ägna sig åt sina rent

fackmässiga uppgifter, synes det lämpligt att en särskild administrativ avdelning eller byrå inrättas med ovan angivna uppgifter och med en befattningshavare i föredragande ställning som chef. Denne synes böra bliva ledamot av styrelsen och även deltaga i behandlingen av utav andra befattningshavare föredragna, mera betydelsefulla ärenden, exempelvis viktigare frågor, i vilka skall avgivas framställning eller utlåtande till Kungl. Maj:t. Härigenom skulle viss garanti erhållas för att dessa ärenden erhöles en enhetlig behandling med beaktande av mera allmänna administrativa synpunkter. Fiskeriärendena bjuda vidare ofta på rättsliga problem av större svårighetsgrad och äro i övrigt såsom nyss framhållits administrativt sett av rätt krävande natur. (Bland annat för styrelsens behandling av ovan angivna mål och ärenden enligt vattenlagen måste tillgång finnas till juridiskt väl kvalificerad befattningshavare). På grund härav vilja de sakkunniga föreslå, att den administrativa föredraganden gives ställning som byrådirektör i lönegrad A 28 samt att den avdelning, han skall förestå, benämnas *administrativa byrån*.

Det synes mindre lämpligt att instruktionsmässigt i detalj reglera fördelningen av ärendena mellan de tre byråerna. Det torde böra ankomma på styrelsen själv att i särskild arbetsordning besluta härom.

C. Befattningshavare å byråerna m. m.

Å *fiskevårds- och fiskerättsbyrån* torde utöver byråchefen böra finnas två byrådirektörer såsom särskilda föredragande. Den ene torde huvudsakligen böra handlägga de tidigare angivna mål och ärenden enligt vattenlagen, vilka beröra fiskeförhållanden. Därjämte skulle det åligga honom att organisera och leda kontrollen över att av vattendomstol eller eljest föreskrivna åtgärder till skydd för fisket genomföras och vidmakthållas m. m. Denne befattningshavare torde med hänsyn till omfattningen av arbetsuppgifterna och dessas krävande natur böra placeras i lönegrad A 28. Kompetenskraven för befattningen i fråga böra bliva i stort sett desamma som för fiskerintendent, dock bör kravet på praktisk utbildning möjligen vara något högre.

Den andre byrådirektören skulle såsom huvuduppgift få att taga den befattning med ärenden angående kronans fiskevatten, som enligt vad angivits i ett särskilt avsnitt skulle ankomma på fiskeristyrelsen. Då arbetsuppgifterna för närvarande icke kunna bestämt preciseras, torde tillsvidare en placering i lönegrad Eo 26 kunna anses tillräcklig. Person med sådan kompetens, som nyss angivits, bör givetvis kunna erhålla denna tjänst. Med hänsyn till tjänstens övervägande praktiska karaktär hava emellertid de sakkunniga ansett, att den bör kunna stå öppen även för person med annan utbildning. Härvid åsyftas i första hand länsfiskeritjänstemännen, bland vilka finnas flera väl kvalificerade personer med god såväl teoretisk som praktisk utbildning. Det skulle enligt de sakkunnigas mening vara av värde

även för lösandet av styrelsens övriga arbetsuppgifter, om den tillfördes en arbetskraft ur denna krets. Denna finge nämligen antagas besitta särskilt grundlig praktisk erfarenhet rörande fiske samt det rent lokala administrativa arbetet på fiskets område.

Förutom de ovannämnda torde å fiskevårds- och fiskerättsbyrån erfordras ytterligare en befattningshavare, kompetent att handlägga mera självständiga arbetsuppgifter. Denne befattningshavare bör jämsides med dylika uppgifter lämna erforderligt, mera kvalificerat arbetsbiträde samt utöva viss inspektion över anläggningar till skydd för fisket m. m. Befattningshavaren, som lämpligen bör benämnas *byråinspektör*, torde emellertid icke behöva erhålla ställning såsom föredragande. För befattningen torde böra krävas samma utbildning som för befattning som fiskeriintendent. Med hänsyn till arbetsuppgifter och fordran på kompetens bör tjänsten placeras såsom ordinarie i lönegrad A 24. Man får visserligen räkna med att den blir en övergångstjänst, men det är dock av betydelse att löneställningen blir sådan, att en befattningshavare kan beräknas kvarstanna å densamma längre tid.

I annat sammanhang komma de sakkunniga som nämnts att behandla frågan om utbildningen av aspiranter för den statliga fiskeritjänstemannabanan. Avsikten är att dylika *aspiranter*, vilka efter några års tjänstgöring skulle erhålla ställning som *e. o. assistenter*, bl. a. skola tjänstgöra å fiskeristyrelsens fackbyråer, varigenom arbetshjälp kan påräknas.

I biträdespersonal erfordras å byrån ett *kanslibitråde* i lönegrad A 7 samt ett biträde i lägre lönegrad, varvid räknas med placering som *kontorsbiträde* i lönegrad A 4 eller Eo 4.

Å *fiske- och handelsbyrån* torde enligt vad tidigare antytts förutom byråchefen böra finnas anställd en särskild föredragande i *byrådirektörs* ställning, på vilken det skulle ankomma att bereda och föredraga ärenden rörande fiskets avsättningsförhållanden samt ärenden, som avse fiskarenas ekonomiska organisationer. Det torde vidare böra åligga denne att bedriva föreslagna marknadsundersökningar samt tillhandagå fiskare och andra med råd och upplysningar beträffande marknadsförhållanden. Befattningen i fråga blir av krävande natur och det är av vikt att för densamma kan förvärfvas en person med grundlig ekonomisk utbildning samt praktisk kännedom om fiskerinäringen. Befattningshavaren synes böra placeras i lönegrad A 28.

Å byrån synes härutöver erfordras en befattningshavare, som kan handlägga mera självständiga arbetsuppgifter och lämna erforderligt arbetsbiträde. Denne bör i likhet med motsvarande befattningshavare å fiskevårds- och fiskerättsbyrån benämnas *byråinspektör* och placeras i lönegrad A 24. Kompetensfordringarna böra vara desamma som för fiskeriintendentsbefattning, dock torde möjlighet böra stå öppen att, därest detta skulle befin-

nas lämpligt, till befattningen antaga person med ekonomisk-administrativ utbildning.

Även å denna byrå avses arbetshjälp skola erhållas av ovannämnda *aspiranter* och *assistenter*. Biträdespersonalen å byrån torde böra utgöras av ett *kanslibitråde* i lönegrad A 7 samt ett *kontorsbitråde* i lönegrad A 4 eller Eo 4.

För *administrativa byrån* har föreslagits en byrådirektör i lönegrad A 28 som chef. Då det torde böra åligga denna byrå att biträda fackbyråerna vid uppsättande och granskning av koncept m. m., synas härutöver å byrån erfordras ytterligare ett par befattningshavare med juridisk-administrativ utbildning. De sakkunniga vilja föreslå, att å byrån anställas *en byråsekreterare* i lönegrad A 21 samt *en amanuens*, för vilken till en början bör räknas med placering i lönegrad Eo 16.

För registrators- och kassagöromålen erfordras *en registrator och kassör*, vilken, då högre befattningshavare med rent kameral utbildning icke skulle finnas, skäligen synes böra placeras i lönegrad A 14.

För skötseln av bibliotek samt för utförande av skrivarbeten m. m. torde å *administrativa byrån* böra anställas ett *kanslibitråde* i lönegrad A 7. Ytterligare torde å denna byrå erfordras ett *kontorsbitråde* i lönegrad A 4 eller Eo 4.

Slutligen bör anställas *en expeditiionsvakt* i lönegrad A 5 samt ett bitråde åt denne, vilken till att börja med lämpligen synes kunna avlönas med arvode.

Härutöver torde erfordras mera tillfällig arbetskraft, för vars avlönande medel böra beräknas.

I enlighet med vad sålunda föreslagits skulle hos fiskeristyrelsen finnas följande fast anställda personal:

Chef:

1 överdirektör i lönegrad C 10.

Å fiskevårds- och fiskerättsbyrån:

1 byråchef	i lönegrad	A 30
1 byrådirektör	»	» A 28
1 »	»	» Eo 26
1 byråinspektör	»	» A 24
1 kanslibitråde	»	» A 7
1 kontorsbitråde	»	» A 4 eller Eo 4.

Å fiske- och handelsbyrån:

1 byråchef	i lönegrad	A 30
1 byrådirektör	»	» A 28
1 byråinspektör	»	» A 24
1 kanslibitråde	»	» A 7
1 kontorsbitråde	»	» A 4 eller Eo 4.

Å administrativa byrån:

1 byrådirektör	i lönegrad	A 28
1 byråsekreterare »	»	A 21
1 amanuens »	»	Eo 16
1 registrator och kassör	»	A 14
1 kanslibitråde »	»	A 7
1 expeditionsvakt »	»	A 5
1 kontorsbitråde »	»	A 4 eller Eo 4
1 vaktbitråde (arvode).		

I fiskeristyrelsen skulle vidare som nämnts tjänstgöra aspiranter och assistenter. I enlighet med vad som för närvarande gäller för fiskeristipendiater avses avlöningen till dessa skola bestridas från det för fiskeriintendenter m. fl. avsedda avlöningsanslaget.

Kap. X. Den lokala administrationen.

A. Nuvarande förhållanden.

Tidigare har lämnats en allmän översikt rörande den statliga och statsunderstödda verksamheten på fiskets område. Såsom framgår av denna översikt utövas dylik verksamhet inom länen med visst undantag av *hushållningssällskapen* med biträde och i viss utsträckning under uppsikt av de statliga fiskeriintendenterna. Verksamhetsområdena sammanfalla härvid med länsområdena utom i de fall, där länsområdena äro uppdelade i särskilda landstingsområden, då en motsvarande uppdelning av hushållningssällskapens verksamhetsområden skett. Vidare utgöra Stockholms län och Stockholms stad tillsammans verksamhetsområde för ett sällskap.

Sällskapens nuvarande verksamhet på fiskeriområdet framgår av vad tidigare anförts. Bestämmelser rörande statsbidrag till verksamheten finnas som nämnts meddelade i kungörelsen den 7 april 1933 (nr 125) angående statsbidrag till vissa åtgärder för fiskerinäringens främjande, ändrad genom kungörelserna nr 573/1937 och 239/1939.

Såsom tidigare angivits, handhavas sällskapens uppgifter på fiskeriområdet i regel av särskilda fiskerinämnader eller motsvarande organ ävensom av särskilt anställda fiskeritjänstemän.

Ledamöterna i fiskerinämnader eller motsvarande organ utses i regel av sällskapens förvaltningsutskott. Jämlikt 2 § 3 mom. berörda kungörelse skall vederbörande fiskeriintendent vara självskriven ledamot av fiskerinämnad, dock utan rätt att delta i besluten. I vissa fall hava fiskerierintendenten av förvaltningsutskott utsetts till ledamöter av fiskerinämnader och deltaga då även i besluten. Mångenstädes äro även länsfiskeritjänstemän ledamöter av nämnderna eller i varje fall närvarande vid deras sammanträden, i regel såsom föredragande.

Statsbidrag till sällskapens m. fl. verksamhet på fiskeriområdet utgår för närvarande från det under nionde huvudtiteln uppförda reservationsanslaget till fiskets befrämjande i de särskilda orterna, för innevarande budgetår upptaget till 116.000 kronor men med ett beräknat medelsbehov av 114.000 kronor. Skillnaden är avsedd att täcka uppkommen brist å anslaget.

Anslaget är för innevarande budgetår disponerat för statsbidrag med 76.500 kronor till fiskeritjänstemännens löner och resor i tjänsten, 500 kronor till studieresor för fiskare och länsfiskeritjänstemän, 25.582 kronor

58 öre till fiskets befrämjande i övrigt i de särskilda orterna och 12.000 kronor till insamlande beträffande saltsjöfisket av primäruppgifter för fiskeristatistik.

Statsbidrag utgår härvid till avlönande av 33 fiskeritjänstemän.

Den rent statliga administrativa organisationen omfattar sju *fiskeriintendenter* med särskilda distrikt. Enligt instruktionen den 27 juni 1930 (nr 296) för statens lokala fiskeriadministration, § 15, indelas riket beträffande *fisket efter söt- och bräckvattensfisk* i fem distrikt (söt- och bräckvattensdistrikten) samt beträffande *fisket efter egentliga havsfiskar jämte fisket efter ål vid kusterna och i havet* i två distrikt (kust- och havsdistrikten).

Söt- och bräckvattensdistrikten omfatta:

östra distriktet: Stockholms stad samt Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Gotlands och Västmanlands län ävensom inom Örebro län fallande del av Hjälmarén och inom Jönköpings, Skaraborgs och Örebro län fallande delar av Vättern, med undantag av dels de delar av Dalälven, som äro belägna inom Uppsala och Västmanlands län, dels de landområden av sistnämnda två län, som omslutas av älven eller inom Uppsala län ligga norr och väster om denna, dels den del av det till Uppsala län hörande kustområdet, som sträcker sig från länsgränsen i väster till den s. k. Bilskatens yttersta udde;

södra distriktet: Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus och Hallands län med undantag av inom Jönköpings län fallande del av Vättern;

mellersta distriktet: Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands och Örebro län med undantag av inom Skaraborgs och Örebro län fallande del av Vättern samt inom sistnämnda län fallande del av Hjälmarén;

nedre norra distriktet: Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län samt därjämte de delar av Uppsala och Västmanlands län, som härovan undantagits från östra distriktet; samt

övre norra distriktet: Västerbottens och Norrbottens län.

Kust- och havsdistrikten omfatta:

Österhavets distrikt: kuststräckan från gränsen mot Finland till gränsen mellan Blekinge och Kristianstads län; och

Västerhavets distrikt: kuststräckan från gränsen mellan Blekinge och Kristianstads län till gränsen mot Norge.

Fiskeriintendent är skyldig underkasta sig de förändringar i avseende å tjänstgöringsdistriktets gränser, som Kungl. Maj:t kan finna skälighetsföreskriva.

Fiskeriintendents åligganden hava närmare angivits i det föregående.

B. Allmänna synpunkter på frågan om fiskets lokala administration.

Den nuvarande lokala administrativa områdesindelningen är icke fullt lämplig ur fiskets synpunkt. Detta gäller främst hushållningssällskapsindelningen och verksamheten rörande sötvattensfisket. För detta fiskes vidkommande ter sig en administrativ indelning naturligare, som utgår från de särskilda vattenområdena eller flodområdena. Ett flodområde faller ofta inom olika län och detta medför för närvarande, att fiskevårdsarbete och tillsynsverksamhet ofta icke bedrivs enhetligt och med hänsynstagande till förhållandena i flodsystemet i dess helhet. Skilda stadgebestämmelser kunna också vara utfärdade för samma område.

Ur skilda synpunkter skulle det därför vara fördelaktigare, om administrativt en uppdelning i verksamhetsområden skedde med beaktande av flodsystemen, så att varje särskilt flodområde komme under enhetlig förvaltning. En sådan ordning har sedan länge förekommit i Storbritannien och där visat sig medföra goda resultat, bland annat när det gällt att höja vattendragens produktion av laxartade fiskar.

En administrativ indelning av landet i enlighet med flodområdessystemet för arbetsuppgifter, närmast motsvarande sällskapens, skulle enligt en verkställd beräkning, vilken skett med ledning av en utav Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut utgiven förteckning, medföra, att minst cirka 30 administrativa områden skulle behöva finnas. Det har ifrågasatts, att inom varje sådant område skulle finnas ett organ benämnt flodområdestyrelse eller fiskerinämnd. I detta organ borde lämpligen ingå representanter för dels fiskaresammanslutningarna inom flodområdet, dels inom området förefintliga eller verksamma andra intressenter, såsom kraftverk, reglerings- och flottningsföreningar, industrier m. m. Till organet skulle knytas särskilda fiskeritjänstemän, vilka skulle vara statsanställda. För bestridande av kostnaderna för verksamheten skulle förutom statsmedel kunna tagas i anspråk även vissa fiskeavgiftsmedel m. m.

De sakkunniga anse, att en dylik administrativ indelning erbjuder stora fördelar i förhållande till den nuvarande. Ett genomförande av densamma synes emellertid förutsätta, att en ny lagstiftning angående fiskevårdsområden m. m. föreligger. Inrättandet av dylika områden synes nämligen böra föregå ett eventuellt beslut om särskilda administrativa områden med flodområdena såsom utgångspunkt. I övrigt är tanken på en sådan indelning för svenska förhållanden tämligen ny och det torde vara lämpligt, att den till att börja med, där så låter sig göra, provas försöksvis. De sakkunniga anse sig med hänsyn härtill icke för närvarande böra framföra konkreta förslag i nämnd riktning men vill förorda, att fiskeristyrelsen erhåller i uppdrag att närmare utreda frågan och att taga de initiativ till försök på området, som kunna finnas påkallade.

Vid avgivande av förslag till distrikt för intendenterna för sötvattensfisket ha de sakkunniga redan nu ansett sig böra taga viss hänsyn till en eventuell blivande flodområdesindelning.

I samband med frågan om inrättandet av en särskild fiskeristyreelse hava de sakkunniga närmare berört de olika uppgifter, som för framtiden skulle åligga de administrativa organen på fiskets område. De utvidgningar, som härvid föreslagits, inverka på fiskeriadминистраtionen i dess helhet, således också på den lokala administrationen. Även föreslagna omläggningar, såsom överförandet till fiskeristyrelsen av den behandling av mål och ärenden enligt vattenlagen, som för närvarande ankommer på fiskerintendenterna, måste utöva inflytande på den lokala organisationen. Hänsyn till dessa förhållanden kommer att tagas i det följande.

Allmänt torde gälla, att det är önskvärt att skapa en fastare organisatorisk uppbyggnad av den statliga och statsunderstödda administrativa verksamheten på fiskets område. Här föreligger för närvarande en viss splittning, vilken kanske särskilt givit sig tillkänna genom hushållningssällskapens självständiga befattningsmed fiskeriärenden. Även om sällskapen ådagalagt stort intresse för uppgiften och ställt medel till förfogande för verksamheten, har det tyvärr ofta även förhållit sig så, att verksamheten på fiskeriområdet kommit att bli undanskymd i förhållande till verksamheten på jordbruksområdet, vilken givetvis kommit att framstå som den väsentliga. Fiskerinämnarna eller motsvarande organ intaga vidare en rätt osjälvständig ställning och äro i anslagsfrågor och beträffande medelsförvaltning i huvudsak beroende av förvaltningsutskott och ombud, vilka utsetts med hänsyn till jordbrukets intressen. Erinringar ha vidare framställts mot sammansättningen av fiskerinämnarna, vilken på många håll ansetts vara alltför ensidig. Nu angivna förhållanden komma att beaktas i det följande.

C. Hushållningssällskapens verksamhet på fiskeriområdet.

1. Tidigare organisationsförslag.

På grundval av ett utav hushållningssällskapsutredningen avgivet betänkande med förslag angående hushållningssällskapens organisation och verksamhet (S. O. U. 1942: 32) framlade Kungl. Maj:t proposition (nr 172/1944) i ämnet till 1944 års riksdag. Sedan riksdagen meddelat beslut (riksdagens skrivelse nr 398/1944), uppdrog Kungl. Maj:t åt lantbruksstyrelsen att verkställa den utredning, som påkallades för ett genomförande av den i propositionen och riksdagsskrivelsen behandlade omorganisationen av sällskapen. Utredning med förslag i ämnet avgavs av lantbruksstyrelsen den 28 juni 1945.

De av riksdagen godkända riktlinjerna för sällskapens verksamhet inneburo, att sällskapen jämväl i fortsättningen skulle bedriva verksamhet till

fiskets främjande. Vid avlåtandet av propositionen gjorde föredragande departementschefen beträffande fisket uttalanden av i huvudsak följande innebörd.

Frågor rörande fiskets främjande borde lämpligen jämväl framdeles handhavas av hushållningssällskapen genom särskilda fiskerinämnder, med rätt för sällskapen att efter lantbruksstyrelsens medgivande överlåta större eller mindre del av sin verksamhet inom ifrågavarande område på en självständig fiskaresammanslutning i stället för en fiskerinämnd. Såsom lantbruksstyrelsen hade föreslagit, borde fiskerinämnds ledamöter — förutom i envar av Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens läns nämnder en av domänstyrelsen utsedd ledamot, i envar av Västerbottens och Norrbottens läns nämnder en av länsstyrelsen utsedd ledamot såsom representant för lappväsendet samt i varje nämnd vederbörande fiskeriintendent såsom självskriven ledamot — utses av hushållningssällskapets förvaltningsutskott. Bland de av förvaltningsutskottet utsedda ledamöterna borde finnas personer, som vore verksamma inom fiskerinäringen eller dess organisationer. Till frågan om inrättande av en särskild fiskerinämnd för Vättern vore departementschefen icke beredd att taga ställning utan borde denna fråga efter ytterligare beredning vid ett senare tillfälle ånyo anmälas för Kungl. Maj:t.

I sitt utlåtande i anledning av propositionen framhöll jordbruksutskottet önskvärdheten av att, där så kunde ske, representanter för yrkesfiskarens organisationer bereddes plats i hushållningssällskapens fiskerinämnder. Enligt utskottets uppfattning borde, där representativa organ för yrkesfiskarena saknades, hushållningssällskapet tillse, att yrkesfiskarena i varje fall bleve företrädna i fiskerinämnden.

Lantbruksstyrelsen, som uppgjort förslag till en kungörelse avsedd att träda i stället för ovanberörda kungörelse den 7 april 1933 (nr 125) angående statsbidrag till vissa åtgärder för fiskerinäringens främjande, har i sin utredning anfört, bland annat, att frågan om särskilda fiskerinämnder för envar av de stora mellansvenska sjöarna, sålunda ej blott Vänern och Vättern utan även Hjälmaren och Mälaren, borde, såsom kungörelseförslaget förutsatte, i princip lösas i samma ordning för envar av sjöarna. Initiativet till inrättande av dylika nämnder borde ligga hos vederbörande hushållningssällskap och efter framställning av sällskapen syntes Kungl. Maj:t böra meddela närmare bestämmelser angående nämnderna i vart särskilt fall. I fråga om fiskerinämndernas sammansättning upptogs i 3 § 1 mom. kungörelseförslaget följande bestämmelser:

»Såsom allmänt villkor för hushållningssällskaps tillgodonjutande av statsbidrag, som avses i denna kungörelse, skall, med undantag för i 2 mom. avsett fall, gälla att inom sällskapet enligt de grunder, som nedan angivas, upprättats särskild fiskerinämnd för handhavande av sällskapets verksamhet till fiskets främjande.

Av ledamöterna i fiskerinämd skola fem, däribland ordförande, utses för högst fyra år av förvaltningsutskottet, som härvid tillser, att inom sällskapets område verksamma sammanslutningar av yrkesfiskare eller, där tillräckligt representativa sådana sammanslutningar icke äro i verksamhet inom området, yrkesfiskarena själva inom området bliva i erforderlig utsträckning representerade i nämnden. I enahanda ordning utses en suppleant för envar här avsedd ledamot i fiskerinämd.

Vederbörande fiskeriintendent skall vara självskriven ledamot i fiskerinämd och äga att i sådan egenskap få sin mening antecknad till protokollet men icke att deltaga i besluten.

Domänstyrelsen skall äga att tillsätta en ledamot i fiskerinämd inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens läns hushållningssällskap.

I fiskerinämd inom Västerbottens och Norrbottens läns hushållningssällskap skall vederbörande länsstyrelse äga tillsätta en ledamot såsom representant för lappväsendet.

För handhavande av vederbörande hushållningssällskaps verksamhet till främjande av fisket i Väneren, Vättern, Hjälmaren och Mälaren må, där sällskapen så finna lämpligt, tillsättas särskilda fiskerinämdar. Efter framställning av sällskapen meddelar Kungl. Maj:t närmare bestämmelser angående dylika nämnder.»

I 3 § 2 mom. av förslaget upptogs en bestämmelse av innehåll att när särskilda skäl därtill vore kunde sällskap helt eller delvis åt sammanslutning av yrkesfiskare uppdraga sådan verksamhet till fiskets främjande, för vilken sällskapet tilldelats statsbidrag som avsåges i kungörelsen.

Jämväl frågan om fiskeritjänstemännens ställning har behandlats i förevarande sammanhang. Kungl. Maj:ts förslag innebar härvid, att fiskeritjänstemännen liksom en rad övriga befattningshavare hos sällskapen skulle få sina löner reglerade enligt vissa enhetliga grunder och att statsbidrag skulle utgå till bestridande av hela kostnaden för dessa löner. Lantbruksstyrelsen har i sin utredning föreslagit, att statsbidrag skulle utgå till beredande åt länsfiskeritjänstemännen, vilka skulle benämnas fiskerikonsulenter, av en grundlön av 3.900 kronor jämte 4 ålderstillägg, vart och ett å 300 kronor.

Ovanberörda förslag hava ännu icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

För att underlätta ett bedömande av de förslag, som 1942 års jordbrukskommitté i sitt den 1 juni 1946 avgivna betänkande (S. O. U. 1946: 42 och 46) framlagt i fråga om organisationen av den lokala lantbruksförvaltningen, har chefen för jordbruksdepartementet den 3 september 1946 uppdragit åt lantbruksstyrelsen att verkställa utredning angående dels den inverkan på sällskapens personalbehov, som ett genomförande av jordbrukskommitténs förslag kunde anses medföra, dels ock genomförande för sällskapens befattningshavare av en lönereglering av i princip samma innebörd, som den, vilken från och med den 1 juli 1946 gäller för skogs-

vårdsstyrelsernas personal. Med anledning härav har lantbruksstyrelsen den 14 oktober 1946 avgivit utredning med förslag i ämnet. Lantbruksstyrelsen har härvid angivit sällskapens behov av statsbidragsavlönad personal, i vad avser fiskerikonsulenter, till 33 befattningshavare. För dessa har föreslagits en avlöning, närmast motsvarande avlöningen enligt lönegrad A 13 i civila avlöningsreglementet.

2. Utredningens synpunkter och förslag.

Ett genomförande av det föreliggande förslaget angående sällskapens organisation skulle otvivelaktigt ur fiskets synpunkt innebära vissa fördelar. Alltjämt skulle emellertid fiskerinämnarna i sin verksamhet komma att bli starkt beroende av förvaltningsutskott och ombudsmöten.

Enligt de sakkunnigas uppfattning tala starka skäl för att fiskerinämnarna, utan att direkt utbrytas ur sällskapen, så långt möjligt givas en självständig ställning inom sällskapen med närmare anknytning till den rent statliga administrationen, d. v. s. fiskeriintendenterna och fiskeristyrelsen.

Hushållningssällskapen äro administrativt sett fristående men såsom villkor för statsbidrag till deras verksamhet gäller, att de skola vara organiserade i enlighet med fastställda grundstadgar. De förslag, som här framläggas, kunna därför behöva föranleda vissa ändringar i det förslag till grundstadgar, som för närvarande föreligger och kan väntas komma att läggas till grund vid den förestående omorganisationen av sällskapen. I övrigt torde åsyftade bestämmelser få upptagas i den författning, som reglerar bidragsverksamheten på fiskets område.

De sakkunniga föreslå, att fiskerinämnarna och icke sällskapen som sådana närmast skola stå såsom målsmän för åtgärderna på fiskets område. Nämnarna böra därför erhålla beslutanderätt i ekonomiska frågor och särskild medelsförvaltning, skild från sällskapens i övrigt men med gemensam kameral organisation. Det förutsättes härvid även, att under fiskerinämnarna läggas sådana anstalter för fiskodling m. m., vilka för närvarande disponeras av sällskapen. Det torde vidare böra ankomma på fiskerinämnarna att anställa och entlediga fiskeritjänstemän, vilka jämväl i övrigt förutsättas vara underställda fiskerinämnarna, medan sällskapen skulle vara huvudmän bland annat i pensionshänseende. Fiskerinämnarna skulle visserligen hava särskild sekreterare men gemensamt kansli och gemensam expedition med sällskapen i övrigt.

I anslagsfrågor synes ordningen böra bli den, att fiskerinämnarna göra upp ett förslag till stat för sin verksamhet. Med stöd av detta söka sedan nämnderna erforderliga bidrag, dels från staten genom fiskeristyrelsen av för ändamålet tillgängliga statsanslag, dels från sällskapen och andra ortsorgan, exempelvis landstingen, som i rätt stor utsträckning pläga

lämna understöd till fisket. Sedan beslut meddelats rörande bidrag, fastställer nämnden stat för den tid som avses.

Ett särskilt spörsmål torde i detta sammanhang böra upptagas till behandling. Det gäller sällskapens tidigare berörda förmedling av fiskerilån. I de fall, då sällskapen förmedla dylika lån, svara sällskapen vart för sig gentemot statsverket för återbetalningen av de förmedlade lånen. Därest sällskapens beslutanderätt rörande dessa lån överföres till fiskerinämnd, vilket är avsikten, kan det icke begäras, att sällskapen som sådana även i fortsättningen skola bära nämnda ansvar. I enlighet med vad som föreslagits beträffande den liknande verksamhet på jordbrukets område, som är avsedd att bedrivas genom lantbruksnämnder, torde därför staten böra taga det ekonomiska ansvaret för ifrågavarande låneverksamhet. Med den sammanställning, fiskerinämnderna avses skola få, torde hinder icke böra möta mot en sådan anordning.

Det torde böra ankomma på fiskeristyrelsen att utse ordförande i fiskerinämnd. Av ledamöterna böra två utses av sällskapets ombud eller förvaltningsutskott och två av landstinget. I övrigt torde beträffande fiskerinämnds sammansättning böra gälla, vad lantbruksstyrelsen härutinnan föreslagit i sin ovanberörda utredning den 28 juni 1945.

Såsom skäl, varför landstingen skulle utse ledamöter i nämnderna, må framhållas, att landstingen i viss utsträckning lämna anslag till sällskapens verksamhet på fiskeriområdet ävensom att därigenom viss garanti skapas för att nämnderna erhålla en mera allsidig sammansättning än den för närvarande i regel föreliggande. De sakkunniga ha härvid icke förbisett, att enligt föreliggande förslag landstingen skola äga utse visst antal ledamöter även i sällskapens förvaltningsutskott. Då dessa ledamöter emellertid företrädesvis torde komma att utses med hänsyn till jordbrukets intressen, synes det lämpligt, att landstingen i särskild ordning få taga ställning till frågan om representationen i fiskerinämnderna.

Bestämmelse torde böra meddelas därom, att fiskerinämnd skall vara skyldig ställa sig till efterrättelse de föreskrifter rörande verksamheten, som fiskeristyrelsen kan finna lämpligt meddela.

De sakkunniga anse sig i detta sammanhang icke närmare böra ingå på behovet av befattningshavare hos fiskerinämnderna. Framhållas må emellertid, att vid en avsedd intensifiering av de allmänna åtgärderna till fiskets främjande ett ökat personalbehov torde komma att giva sig till känna. Detta gäller såväl fiskerikonsulenterna som de av sällskapen på åtskilliga håll anställda fiskeritillsyningsmännen för mindre områden. Särskilt fiskeritillsynen måste i hög grad utbyggas, om avsedda fiskevårdsåtgärder skola kunna medföra goda resultat.

Såsom nämnts har av lantbruksstyrelsen föreslagits en löneställning för fiskerikonsulenterna, motsvarande lönegrad A 13 i civila avlöningsreglementet. I en till de sakkunniga inkommen skrivelse har föreningen Sveriges länsfiskeritjänstemän föreslagit en placering i lönehänseende, motsvarande lönegrad A 20. De sakkunniga anse sig icke kunna närmare angiva, vilken placering, som bör tillämpas, då denna i viss mån blir beroende av lönesättningen för övriga befattningshavare hos sällskapen. Framhållas må emellertid, att den av lantbruksstyrelsen föreslagna löneställningen synes för låg med hänsyn till de anspråk, som numera måste ställas på dessa befattningshavare, ävensom till deras självständiga arbetsuppgifter. Det må även erinras, att enligt föreliggande förslag skärpta krav avses skola ställas på deras utbildning.

D. Fiskeriintendenterna, deras arbetsuppgifter och verksamhetsområden m. m.

Arbetstiden för de hittillsvarande fem fiskeriintendenterna på sötvattens-distrikten har hittills i hög grad tagits i anspråk för handläggning av mål och ärenden enligt vattenlagen, som beröra fisket, samt större stadgefrågor. Detta har medfört, att dessa intendenters endast i mindre omfattning kunnat ägna sig åt sådana betydelsefulla uppgifter som frågor rörande fiskets rationella bedrivande, planläggning och genomförande av mera omfattande fiskevårds-åtgärder än som kunnat åstadkommas inom de särskilda hushållningssällskapen, utförande av praktiska försök i anslutning till vid undersöknings- och försöksverksamheten vunna resultat, fiskarens organisationer m. m.

Handläggningen av berörda mål och ärenden enligt vattenlagen avses i fortsättningen skola överföras till den centrala myndigheten. I framtiden torde vidare även mera omfattande stadgefrågor komma att handläggas centralt. Härigenom skulle intendenterna avlastas en hel del arbetsuppgifter och det mångsyssleri, som för närvarande förekommer, avsevärt begränsas. Intendenterna komme då att i långt högre grad än hittills kunna ägna sig åt annan, för sötvattensfiskets utveckling betydelsefull verksamhet, bl. a. åt uppgifter av förut angivet slag. I detta sammanhang må även framhållas, att de sakkunnigas förslag bl. a. åsyftar en intensifiering av den statliga verksamheten i fiskevårdande syfte. Vidare bör erinras om, att inrättande av fiskevårdsområden och administrationen av dessa skulle väsentligt öka arbetsbördan för såväl länsfiskeritjänstemännen som fiskeriintendenterna. De senare måste härvid leda och troligen även själva i viss utsträckning deltaga i det rent lokala arbetet på detta område.

Den föreslagna omläggningen beträffande angivna mål och ärenden enligt vattenlagen torde dock medföra, att till en början en av de fem intendent-befattningarna på sötvattensområdet kan indragas och antalet dylika befattningar begränsas till fyra. Frågan huruvida detta antal i framtiden skall visa sig tillräckligt är emellertid oviss. Det är sålunda möjligt, att utveck-

lingen på sötvattensfiskets område, särskilt genom att nya uppgifter tillkomma i samband med bildandet av fiskevårdsområden och sådana större enheter, avseende flodområden, som de sakkunniga tidigare berört, senare kommer att nödvändiggöra en ökning av antalet fiskeriintendenter.

Därest en intendentsbefattning indrages, måste gränserna mellan intendentsdistrikten ändras. De nya gränserna torde lämpligen böra följa vattendelare, detta särskilt med hänsyn till en eventuell framtida reglering av lägre administrativa enheter för fisket till att avse flodområden i stället för hushållningssällskaps områden.

I detta sammanhang torde emellertid även en omreglering böra ske med hänsyn till kust- och havsfisket. Sålunda har det visat sig vara förenat med vissa olägenheter i fråga om kompetensdragningen, att fisket efter s. k. bräckvattensfisk vid kusterna är hänfört till sötvattensdistrikten. Vidare har det nuvarande Österhavets distrikt, som omfattar kuststräckan från gränsen mot Finland till gränsen mellan Blekinge och Kristianstads län, visat sig alltför vidsträckt och tungarbetat för *en* intendent.

I fortsättningen synes det lämpligare, att allt fiske vid kusterna, sålunda även fisket efter bräckvattensfisk, hänföres till kust- och havsfiskedistriktet. I samband härmed bör emellertid en omreglering av Österhavets distrikt genomföras. Kustfisket inom Norrbottens och Västerbottens län är av sådan natur att det utan olägenhet kan administreras gemensamt med sötvattensfisket inom dessa län. Härigenom skulle Österhavets distrikt i motsvarande mån kunna minskas och distriktets storlek bli bättre avpassat med hänsyn till de föreliggande arbetsuppgifterna.

De sakkunniga föreslå, att ett distrikt inrättas, som skall avse allt fiske inom Norrbottens län samt de delar av Västerbottens län, som äro belägna nordost om vattendelaren mellan Ume älvs och Lögde älvs vattenområden, å ena, och Ångermanälvens, Gide älvs och Grundsundaåns vattenområden, å andra sidan. Enligt detta förslag kommer hela kuststräckan inom Norrbottens och Västerbottens län att falla inom distriktet. Distriktef bör benämnas *övre norra distriktet*.

De tre uteslutande för sötvattensfisket avsedda distrikten torde böra erhålla följande omfattning.

Nedre norra distriktet: Den del av Västerbottens län, som icke tillhör övre norra distriktet, Jämtlands, Västernorrlands och Gävleborgs län, Kopparbergs län med undantag av de delar, som äro belägna sydväst om vattendelaren mellan Dalälvens vattenområde, å ena, och Klarälvens, Svartälvens och Kolbäcksåns vattenområden, å andra sidan, samt de delar av Västmanlands och Uppsala län, som tillhöra Dalälvens vattenområde.

Mellersta distriktet: De delar av Kopparbergs län, som icke tillhöra nedre norra distriktet, Västmanlands och Uppsala län utom de delar, som tillhöra nedre norra distriktet, Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Örebro och Värmlands län, sjön Vänern jämte till Vänern avflytande vattenområ-

den inom Älvsborgs län, den del av Göta älv, som är belägen ovanför Trollhättan, Skaraborgs län utom den del av länet, som tillhör Ätrons vattenområde, sjön Vättern samt de delar av Jönköpings och Kalmar län, som tillhöra Vätterns, Svartåns och Stångåns vattenområden.

Södra distriktet: Den del av Skaraborgs län, som icke tillhöra mellersta distriktet, Älvsborgs, Jönköpings och Kalmar län med undantag av de delar, som tillhöra mellersta distriktet, Gotlands, Göteborgs och Bohus län samt Hallands, Kronobergs, Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län.

Kust- och havsfiskedistriktet skulle i enlighet med det anförda avse allt fiske vid kusterna och i havet med undantag för Norrbottens och Västerbottens län. *Österhavets distrikt* torde härvid böra omfatta kuststräckan från gränsen mellan Västerbottens och Västernorrlands län till gränsen mellan Blekinge och Kristianstads län samt *Västerhavets distrikt* kuststräckan från sistnämnda gräns till gränsen mot Norge.

Den föreslagna indragningen av ett distrikt kan komma att medföra, att en av fiskeriintendentsbefattningarna måste uppföras å övergångsstat åtminstone någon tid i avvaktan på vakans å annan intendentsbefattning. Därest den övertalige intendenten icke söker och erhåller annan befattning inom fiskeridistributionen eller eljest, torde han tillsviðare kunna placeras inom fiskeristyrelsen, förslagsvis såsom byråinspektör å fiskevårds- och fiskerättsbyrå. Föreskrift torde i så fall böra meddelas om att sistnämnda befattning skall hållas vakant, så länge den bestrides av fiskerintendenten å övergångsstat.

Frågorna om kompetensfordringar och löneställning för fiskeriintendent komma av de sakkunniga att behandlas i det följande.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa stationeringsorter för intendenterna i samband med att distriktsindelningen ändras.

Fiskeriintendenterna hava i regel icke särskild expedition utan denna inrymmes i deras bostad. Vissa olägenheter äro otvivelaktigt förbundna härmed. Såsom ett önskemål vilja de sakkunniga därför framhålla, att intendenterna böra erhålla expeditionslokal i anslutning till någon institution, förslagsvis hushållningssällskap, därest sådant har sin expedition å stationeringsorten. Härvid skulle intendent även lättare kunna erhålla erforderlig skrivhjälp, telefonpassning m. m. Vissa ökade kostnader torde vara förbundna med en sådan anordning; det måste förutsättas, att ersättning skall utgå till det sällskap (eller annan institution), hos vilket expeditionen inrymmes. Obestridliga fördelar skulle emellertid uppnås, bl. a. skulle intendenterna på så sätt bli lättare att anträffa, varvid de även skulle kunna uppehålla bättre kontakt med såväl myndigheter som enskilda och organisationer på fiskets område.

Kap. XI. Undersöknings- och försöksverksamheten på fiskets område m. m.

A. Svenska hydrografisk-biologiska kommissionens och fartyget Skageraks ställning vid omorganisationen.

1. Inledande översikt.

År 1893 föreslog Kungl. vetenskapsakademien, att Sverige skulle delta i sådana internationella undersökningar av de Sverige omgivande haven, som erfordrades för en planmässig och grundlig utforskning av de ekonomiskt betydelsefulla fiskarternas biologi samt de därmed i nära samband stående växlingarna i den oceaniska vattenomsättningen. I anledning härav anvisade Kungl. Maj:t samma år visst belopp för nämnda ändamål, under villkor att de undersökningar, som kunde ankomma på vårt land, stode under ledning av tre av akademien utsedda personer. Akademien uppdrog åt professorerna O. Pettersson och A. Wijkander samt doktor G. Ekman att verkställa berörda undersökningar, och dessa forskare utgjorde därefter den *hydrografiska kommissionen*.

I samband med att nämnda kommission år 1899 ingav förslag och kostnadsberäkning till Kungl. Maj:t för Sveriges deltagande i det då planlagda internationella arbetet till fiskets tjänst, förordade kommissionen, att den skulle ersättas av en direktion av fem eller sju personer, däribland en av Konungen utsedd ordförande, en föreståndare för arbetena och en suppleant för honom. Som biträde vid arbetena skulle anställas en förste assistent och en materialförvaltare. Ledningen av de praktiskt-vetenskapliga fiskeförsöken skulle enligt förslaget anförtrös åt fiskeritjänstemän i statens eller de olika länens tjänst.

I anledning av denna framställning fastställde Kungl. Maj:t, sedan riksdagen anvisat medel för verksamheten, den 8 mars 1901 instruktion för *Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen*. Enligt denna skulle kommissionen leda Sveriges deltagande i internationella hydrografisk-biologiska undersökningar av de Sverige omgivande haven. Kommissionen skulle bestå av fem av Kungl. Maj:t utsedda ledamöter.

Såsom centralställe för undersökningen anlades 1901 ett laboratorium på Bornö i Gullmarsfjorden.

På en konferens i Köpenhamn år 1902 beslöts att inrätta ett internationellt råd med säte i Köpenhamn för bedrivande av ett internationellt forsk-

ningsarbete i fiskets tjänst. Till täckande av kostnaden härför anvisade även vårt land anslag.

Frågan om den vetenskapliga forskningen på fiskets område upptogs sedermera av de jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 juli 1917 tillkallade särskilda sakkunniga för omorganisation av lantbruksstyrelsen samt därmed sammanhängande ämnen. Dessa sakkunniga förklarade i en den 17 juni 1920 avgiven utredning, att de ansågo det nödvändigt, att det vetenskapliga och det praktiska arbetet till fiskets befrämjande komme under enhetlig ledning. Enligt de sakkunnigas åsikt kunde detta icke ske på annat sätt, än att staten upprättade en institution för vetenskaplig forskning å fiskets område.

Såsom skäl för denna mening framhöllo de sakkunniga bl. a., att de praktiskt-vetenskapliga fiskeförsöken måste utföras under samarbete med landets fiskerimyndigheter, och att i följd därav statens fiskeritjänstemän borde deltaga i ledningen av dessa försök. De sakkunniga ansågo sig även, under hänvisning till myndigheters och fiskeritjänstemäns i ärendet gjorda uttalanden, böra föreslå att åtgärder vidtoges som toge sikte på upprättande av statliga anstalter för här avsett ändamål. En undersöknings- och försöksanstalt för havsfisket borde förläggas till Göteborg och en liknande anstalt för sötvattensfisket till stockholmstrakten. Den förstnämnda anstalten, vars tyngdpunkt enligt de sakkunniga obestriddligen måste förläggas till det fiskeribiologiska området, borde arbeta på två avdelningar, en *fiskeribiologisk* och en *fiskeriteknisk*. I samband härmed föreslogs, att den hydrografisk-biologiska kommissionen skulle upphöra och att till kommissionen utgående anslag skulle överflyttas på den föreslagna anstalten för havsfisket. Inom anstaltens arbetsområde komme hydrografien att intaga ställningen av en förvisso betydelsefull och nödvändig hjälpvetenskap vid lösandet av viktiga fiskeribiologiska problem och denna forskningsgren borde därför erhålla en representant inom den fiskeribiologiska avdelningen. De inventarier och instrument som hydrografisk-biologiska kommissionen inköpt för statsmedel borde utan ersättning överlämnas till den nya havsfiskeanstalten. Detsamma borde även gälla ifråga om kommissionens bibliotek.

Den organisation, som de sakkunniga sålunda och i övrigt föreslogo för statens undersöknings- och försöksverksamhet för fisket, förutsatte ordnad samverkan å ena sidan mellan de båda anstalterna inbördes, å den andra sidan mellan dessa och lantbruksstyrelsen såsom fiskerinäringens ledande centralmyndighet i landet. Vardera anstalten borde med hänsyn till verksamhetens olikartade natur tilldelas största möjliga självständighet, i den mån detta låte sig göra utan att kontakten med den praktiska fiskerinäringen och fiskeriförvaltningen därpå bleve lidande.

För att åvägabringa dylikt samarbete samt för att åstadkomma en praktisk och arbetsduglig ledning föreslogo 1917 års sakkunniga vidare, dels att undersöknings- och försöksverksamheten i dess helhet skulle ställas

under inseeende av en större med viss, av de sakkunniga närmare angiven befogenhet utrustad styrelse, vari de skilda intressen, som därutinnan borde tillerkännas medinflytande, vore representerade, dels att det närmare överinseendet av vardera anstalten skulle handhavas av ett mindre arbetsutskott.

I avgivna utlåtanden, bl. a. av lantbruksstyrelsen, förordades, att en undersöknings- och försöksanstalt för havsfisket skulle inrättas i enlighet med de sakkunnigas förslag. I flera utlåtanden betonades starkt betydelsen av en dylik anstalt.

Emellertid anbefalldes Kungl. Maj:t lantbruksstyrelsen att verkställa utredning i vad mån inskränkningar i de sakkunnigas förslag, särskilt i avseende å undersökningsverksamheten, kunde vidtagas. Den 15 juni 1922 avgav lantbruksstyrelsen utlåtande i ärendet, däri styrelsen föreslog sådan inskränkning i havsfiskeanstalten, att endast den fiskeribiologiska avdelningen då skulle inrättas.

I statsrådsprotokollet till 1923 års statsverksproposition anförde dåvarande chefen för jordbruksdepartementet, att han med hänsyn till det statsfinansiella läget icke ansåge sig kunna tillstyrka åtgärder för genomförande av de sakkunnigas eller lantbruksstyrelsens förslag rörande ifrågasvarande undersökningsverksamhet.

Med bifall till en av Kungl. Maj:t avgiven proposition förklarade sig riksdagen i skrivelse den 9 maj 1928, nr 118, icke finna anledning till erinran mot antagande av ett av Lysekils stad gjort erbjudande att på vissa villkor till statsverket överlämna en fastighet i Lysekil för anordnande därstädes av en *anstalt för fiskeriundersökningar* liksom ej heller mot att en donation av 75.000 kronor (Knut och Alice Wallenbergs stiftelse) mottoges för anstaltens iordningställande och utrustning. Denna anstalt var avsedd att användas för kommissionens biologiska arbeten samt framdeles, när statsmakterna eventuellt därom fattade beslut, även för fiskeritekniska undersökningar.

Den 22 juni 1928 förklarade sig Kungl. Maj:t mottaga Lysekils stads erbjudande ävensom förenämnda donation.

På förslag av Kungl. Maj:t beslöt 1931 års riksdag att mottaga ännu en donation (Knut och Alice Wallenbergs stiftelse) på 42.000 kronor för upprättande av ett fiskeritekniskt laboratorium.

Med anlitande av en tredje genom Kungl. Maj:t beslut den 10 juni 1932 mottagen donation (Knut och Alice Wallenbergs stiftelse) förvärvade kronan utan kostnad för statsverket den förut av kommissionen förhyrda hydrografiska stationen å Bornö i Gullmarsfjorden med därtill hörande tomtområde.

Beträffande *undersöknings- och bevakningsfartyget för havsfiskets behov, Skagerak*, må lämnas följande uppgifter.

På förslag av Kungl. Maj:t anvisade 1905 års riksdag medel till byggande av ett undersöknings- och bevakningsfartyg för fiskets behov. Tidigare disponerade kommissionen för sina undersökningar mera tillfälligt flottans fartyg, företrädesvis kanonbåten Svensksund. Anledningen till att kommissionen för sina undersökningar ansågs behöva disponera ett eget fartyg var huvudsakligen den, att fartyget behövde vara i gång under större delen av året ävensom att fartygets besättning genom ständig tjänstgöring kunde påräknas bli väl övad i fiske.

Sedan det gamla fartyget blivit alltför bristfälligt ur sjövärdighetssynpunkt, anvisade 1933 års riksdag på Kungl. Maj:ts förslag 650.000 kronor till byggande av ett nytt undersöknings- och bevakningsfartyg, som jämväl vid behov skulle kunna utföra isbrytning till hjälp för fiskarena. Detta fartyg, Skagerak, disponeras för närvarande för ändamålet.

Såsom tidigare nämnts avgåvo 1936 års sakkunniga angående fiskets administration den 30 oktober 1937 utredning med förslag rörande kommissionens samt Skageraks ställning vid en eventuell ombildning av fiskets administration m. m. Till denna utredning återkomma de sakkunniga i ett särskilt avsnitt.

I kap. V ha de sakkunniga i huvuddrag redogjort för kommissionens nuvarande organisation och verksamhet. Såsom av denna redogörelse framgår, bedrivs de fiskeribiologiska och fiskeritekniska undersökningarna vid det med stöd av ovan angivna donationer upprättade havsfiskelaboratoriet i Lysekil. För de hydrografiska undersökningarna finnes som nämnts laboratoriet för havshydrografi å Bornö.

Beträffande den fiskeritekniska avdelningen, som har att verkställa undersökningar och försök angående fiskkonservering och impregnering av fiskredskap, må erinras, att enligt beslut av 1946 års riksdag (prop. nr 140; statsutskottets utl. nr 196; riksdagens skr. nr 406) skall med stöd av allmänna medel inrättas ett särskilt institut för konserveringsforskning, vilket skall förläggas till Göteborg samt drivas i nära anslutning till Chalmers tekniska högskola. Avsikten torde härvid bl. a. vara, att kommissionens fiskeritekniska avdelning skall upplösas samt dess arbetsuppgifter övertagas, beträffande fiskkonserver av nämnda institut och vad angår fiskredskapsimpregnering av Svenska textilforskningsinstitutet, som likaledes är förlagt till Göteborg. Frågan om förändring i organisationen av havsfiskelaboratoriet i Lysekil i anledning härav har angivits skola i sinom tid underställas riksdagen efter beredning inom jordbruksdepartementet.

Fartyget Skagerak står enligt Kungl. Maj:ts beslut den 20 juni 1935 såsom tidigare nämnts under inseeende av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, som har att anställa dess besättning och efter samråd med hydrografisk-biologiska kommissionen meddela föreskrifter om dess användning.

Fartyget skall användas till verkställande av hydrografisk-biologiska

undersökningar i de Sverige omgivande haven samt för andra vetenskapliga och praktiska undersökningar. Under vintermånaderna användes fartyget huvudsakligen till sillrekognoscering och undersökningar rörande sillens raser och vandringar ävensom för lämnande av hjälp åt västkustfiskarena med isbrytning och bogsering genom is jämte annan erforderlig assistans. Slutligen skall fartyget även användas för tillsyn och bevakning av Sveriges havsfisken. Fartyget är stationerat i Göteborg.

2. 1936 års sakkunnigas förslag.

1936 års sakkunniga angående fiskets administration konstaterade i sin utredning, att vid upprepade tillfällen framhållits angelägenheten av att hydrografisk-biologiska kommissionens undersöknings- och försöksverksamhet utfördes i nära anslutning till fiskeriadministrationen. De erinrade vidare, att de i sin utredning den 22 december 1936 med förslag till inrättande av en fiskeristyreelse jämte fiskeriråd hävdade den uppfattningen, att den praktiskt-vetenskapliga undersöknings- och försöksverksamheten på fiskerinäringens område borde vara nära ansluten till den föreslagna fiskeristylelsen.

Önskemålet att hydrografisk-biologiska kommissionens arbete måtte bedrivas i nära anslutning till statens fiskeriadministration tillgodosågs vid tidpunkten ifråga på det sättet, att dåvarande byråchefen i lantbruksstyrelsen K. A. Andersson och fiskeriintendenten i västerhavets distrikt Nils Rosén voro medlemmar av kommissionen samt den förre därjämte föreståndare för kommissionens fiskeribiologiska och fiskeritekniska arbeten. I övrigt intog kommissionen en helt fristående ställning inom statsförvaltningen. På grund härav hade lantbruksstyrelsen såsom den centrala fiskerimyndigheten icke någon möjlighet att befatta sig med kommissionens verksamhet eller att utöva något inflytande därpå, trots att denna verksamhet avsåge fiskerinäringens främjande i olika avseenden. Ehuru kommissionens arbetsuppgifter på havsfiskets område torde få anses fullt motsvara de som på sötvattensfiskets område tillkomme undersöknings- och försöksanstalten på Lovö, förelåg alltså en väsentlig organisatorisk olikhet de båda verksamhetsgrenarna emellan.

Då de sakkunniga på angivna skäl föreslogo inrättandet av en särskild fiskeristyreelse, voro de också av den meningen, att alla strävanden från statsmakternas sida att främja fiskerinäringen både på det praktiska och teoretiska området borde samlas under en central ledning. Det skulle medföra en betydande fördel; om undersöknings- och försöksverksamheten även på havsfiskets område inordnades under den föreslagna fiskeristylelsen. Såsom exempel härpå framhölls, att en blivande fiskeristyreelse måste såsom en av sina huvuduppgifter betrakta det för fisket ytterst viktiga fiskevårdande arbetet på havsfiskets område. Alla åtgärder för dylik fiske-

vård måste grunda sig på ingående undersökningar och försök. Det skulle uppenbarligen innebära en stor fördel, om den myndighet, som hade ansvaret för de statliga åtgärderna för fiskets främjande, också hade att planlägga och leda nämnda undersökningsverksamhet. Detsamma kunde även sägas, när det exempelvis vore fråga om att finna nya fiskeplatser, att förbättra fiskemetoder m. m. Genom den ifrågasatta anordningen skulle säkerhet vinnas för att ifrågavarande verksamhet alltid i främsta rummet komme att inriktas på lösandet av problem som i rent praktiskt hänseende vore mest aktuella och hade den största betydelsen för fiskerinäringens främjande. På sötvattensfiskets område förelåge en lång tids erfarenhet av att undersöknings- och försöksanstalten på detta område stått under direkt ledning av den centrala fiskeridirectionen, något som visat sig vara till gagn för såväl fiskeridirectionen som undersökningsverksamheten och därmed även för fiskerinäringen.

Den gällande ordningen med en fristående kommission för undersöknings- och försöksverksamheten på havsfiskets område kunde icke anses tillfredsställande. De sakkunniga föreslogo därför en sådan ändring i den gällande ordningen, att verksamheten i fråga knötes till den föreslagna fiskeristyrelsen. Sagda verksamhet komme att bliva av bestående natur och även av denna anledning syntes det påkallat, att verksamheten erhöles en fastare förankring inom statsförvaltningen.

De sakkunniga framhöll, att kommissionens hydrografiska undersökningar vore rätt brett lagda, och ofta syftade till lösandet av rent teoretiska problem. De kunde i viss mån sägas spänna över ett vidare område än som strängt taget erfordrades för behandlingen av fiskeribiologiska frågor. På grund härav borde dessa undersökningar stå under ledning av personer med speciella kvalifikationer på området ifråga. Fiskeristyrelsen komme knappast att få en sådan sammansättning, att den komme att förfoga över tillräcklig sakkunskap för ledandet av dessa undersökningar.

De sakkunniga föreslogo med hänsyn härtill, att från kommissionens arbetsområde skulle brytas ut den fiskeribiologiska och fiskeritekniska undersöknings- och försöksverksamheten, vilken skulle läggas under fiskeristyrelsen. Härigenom skulle den egentliga praktiskt-vetenskapliga undersöknings- och försöksverksamheten på havsfiskets område komma att anknytas till nämnda styrelse. Havsfiskelaboratoriet i Lysekil skulle sålunda på enahanda sätt som undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket (Lovöanstalten) komma att direkt underställas fiskeristyrelsen.

Då emellertid kommissionens hydrografiska undersökningar syntes böra fortsättas, föreslogo de sakkunniga, att kommissionen fortfarande skulle bibehållas för att leda sagda undersökningar. Det hydrografiska laboratoriet å Bornö skulle alltså alltjämt vara underställt kommissionen.

Beträffande de hydrografiska undersökningarna framhölls vidare, att då enklare hydrografiska observationer erfordrades för belysande av fiskeri-

biologiska problem, dylika observationer framdeles som hittills kunde utföras av tjänstemännen å havsfiskelaboratoriet. Men om det för fiskeriundersökningarnas behov erfordrades mera invecklade hydrografiska undersökningar och experiment, borde det tillkomma kommissionen att låta utföra dessa. I sådana fall påkallades givetvis ett samarbete mellan fiskeristyrelsen och kommissionen.

Med hänsyn till den föreslagna ändringen uti kommissionens arbetsuppgifter borde dess namn lämpligen ändras till Svenska hydrografiska kommissionen. Då kommissionen i sin nya form även hade att göra undersökningar för de fiskeribiologiska undersökningarnas behov, borde en representant för fiskeristyrelsen bliva ledamot av kommissionen. Härigenom skulle även samarbetet med styrelsen underlättas. Kommissionens ledamöter borde utnämnas av Kungl. Maj:t.

Då Sverige vore anslutet till den internationella havsforskningen, borde fiskeristyrelsen och kommissionen var och en på sitt område utföra de undersökningar, som fölle på Sveriges del. Det kunde i sådant avseende påpekas, att största delen av det internationella undersökningsarbetet på fiskeribiologiens område i Östersjön utfördes av lantbruksstyrelsens fiskeribyrå med anlitande av statens undersökningsfartyg för fiskeridadministrationen.

I nära samband med statens undersöknings- och försöksverksamhet på havsfiskets område stode den verksamhet, som bedreves med statens fartyg för fiskeundersökningar, Skagerak och Eystrasalt. Det vore nämligen med dessa fartyg, som undersökningar och försök till stor del bedreves.

Beträffande fartyget Skagerak framhöllo de sakkunniga, att fartyget visserligen hade sina största arbetsuppgifter på västkusten, men att det givetvis vore avsett att i den omfattning som vore möjlig användas till gagn för hela rikets kust- och havsfiske. Det hade ock i stor utsträckning använts både till fiskeribiologiska och hydrografiska undersökningar i Östersjön och Bottniska viken. De fiskeribiologiska undersökningarna i Östersjön hade exempelvis givit upphov till det betydande trålfiske som då sedan omkring femton år bedrivits av fiskare från Blekinge och Skåne i nämnda hav. För bevakning av Sveriges havsfiske hade fartyget huvudsakligen använts i Öresund och vid Hallands kust. För isbrytning hade det dittills tagits i anspråk vid kusten av Göteborgs och Bohus län.

Fartygets uppgift vore att användas till hela det svenska havsfiskets tjänst. Dess verksamhet vore icke uteslutande bunden till någon viss kuststräcka.

Genom sina föregående förslag hade de sakkunniga sökt samla statens hela verksamhet till fiskets gagn under en central administration. I konsekvens härmed hade de sakkunniga kommit till den uppfattningen, att fartyget Skagerak liksom fartyget Eystrasalt borde ställas under fiskeri-

styrelsen. Härigenom skulle helt säkert vinnas största möjliga planmässighet på undersöknings- och försöksverksamhetens område. Särskilt framhölls vikten av att verksamheten på ett planmässigt sätt fördelades mellan de båda fartygen. Även för detta ändamål vore det givetvis fördelaktigt, om båda fartygen ställdes under fiskeristyrelsens ledning.

Fartygets ställande under länsstyrelsen i Göteborg innebure vissa praktiska fördelar. När behov av isbrytning föreläge i den bohusländska skärgården, vore det bekvämt för personer och samhällen som behövde fartyget för isbrytning att därom göra hänvändelse till länsstyrelsen i Göteborg. Likaså kunde det innebära en fördel att, när fartyget skulle dockas eller omses på skeppsvarv, vilket brukade ske i Göteborg, länsstyrelsen i denna stad fungerade som redare. Men om några olägenheter i nämnda avseenden skulle uppstå, ifall fartyget ställdes under fiskeristyrelsen i Stockholm, kunde de lätt undanröjas, därigenom att denna styrelse gäve fiskeriintendenten i västerhavets distrikt, som vore stationerad i Göteborg, i uppdrag att i dylika speciella fall under styrelsens inseende ordna med fartygets användning och intagande å skeppsvarv. Icke heller ur ovan nämnda synpunkt torde man därför kunna finna tillräckliga skäl för bibehållande av den gällande ordningen. För övrigt kunde det väl även sägas, att överinseendet av ett fartyg, som till huvudsaklig uppgift hade undersökningar på havsfiskets område, låge vid sidan av en länsstyrelses uppgifter.

De sakkunniga funno icke anledning att föreslå någon ändring i fartygets stationsort.

Om fartyget ställdes under fiskeristyrelsens överinseende, skulle styrelsen hava att vid uppgörandet av årsplan för fartygets användning i samråd med den föreslagna hydrografiska kommissionen tillse, att i planen lämnades plats även för kommissionens hydrografiska undersökningar.

1936 års sakkunniga föreslogo sålunda, att kommissionens fiskeribiologiska och fiskeritekniciska verksamhet skulle utbrytas och förläggas under den föreslagna fiskeristyrelsen. Vidare föreslogo de, att fartyget Skagerak skulle ställas under denna fiskeristyrelse.

I sin utredning föreslogo de sakkunniga vidare viss lönereglering för kommissionens befattningshavare.

Över de sakkunnigas utredning avgåvos yttranden av svenska västkustfiskarnas centralförbund, svenska hydrografisk-biologiska kommissionen, länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, allmänna civilförvaltningens lönenämnd, statskontoret samt lantbruksstyrelsen, den senare efter hörande av fiskeriintendenterna i Västerhavets och Österhavets distrikt.

Hydrografisk-biologiska kommissionen anförde i sitt yttrande åtskilliga skäl, som talade emot ett genomförande av de sakkunnigas förslag rörande

kommissionen och fartyget Skageraks ställning. Sålunda framhölls, att administrativt och vetenskapligt arbete vore så artskilda, att det icke minst för ett fruktbärande samarbete vore viktigt att klart särskilja arbetsuppgifter och metoder. Undersökningar, som kunde väntas ge resultat för framtiden, måste vara från början genomtänkta och inriktade på alldeles bestämda uppgifter. Önskemålen kunde givetvis och borde gärna komma från den med löpande göromål arbetande administrationen, men planläggning av undersökningarna och deras genomförande måste bli va vetenskapsmannens sak. Det vore även på honom det ankomme att upptaga sådana frågor sedda på lång sikt, som kanske ofta utan omedelbar praktisk nytta dock till sist kunde föra till förverkligandet av kommissionens stora näringsekonomiska huvuduppdrag. Att helt överlämna handledandet av vetenskapliga arbeten, till sin övervägande del naturligt förlagda till västkusten och västerhavet, åt en av löpande ärenden strängt upptagen ämbetsman, därtill placerad i Stockholm, vore ägnat att framkalla allvarliga betänkligheter. Det vore snarare anledning att ännu mera åtskilja de administrativa uppgifterna från de vetenskapliga. Ökade möjligheter till högkvalificerad ledning på havsforskningens område vore ett klart önskemål för ett rätt fyllande av kommissionens uppdrag. Det vore uppenbart, att så icke skedde genom en åtstramning i administrativt hänseende med inskränkande i viss mening av den frihet och särställning, som kommissionen intog och som betingades av dess arbetsuppgifter.

Det behov av vetenskaplig ledning, kommissionen berört, framträdde icke med samma styrka i fråga om den fiskeritekniska avdelningen, som tillkommit först år 1931.

Kommissionen erinrade, att vissa anstalter på jordbrukets område såsom statens växtskyddsanstalt och statens centrala frökontrollanstalt hade särskilda styrelser. Vidare framhölls, att de ur praktisk synpunkt viktiga undersökningarna beträffande odling av fisk i dammar utfördes under ledning av Södra Sveriges fiskeriförening, som härför åtnjöt betydande statsbidrag. Efter genomförandet av de sakkunnigas förslag skulle det bli va svårare att erhålla en intim samverkan mellan havsfiskelaboratoriet i Lysekil och hydrografiska laboratoriet å Bornö, vilken samverkan eljest uppnått en alltmer markerad effektivisering.

I fråga om fartyget Skagerak framhöll kommissionen, att vad i utredningen anförts styrkte den uppfattningen, att fartygets hittillsvarande ledning visat sig väl skickad att på ett för det allmänna tillfredsställande sätt åstadkomma planmässighet och erforderlig avvägning av arbetsuppgifterna. Överhuvudtaget hade dittills icke förmärkts annat än fördelar av fartygets förläggande under länsstyrelsen. Kommissionen erinrade vidare, att enligt uttalanden vid beslutet om det nuvarande fartygets byggande kraftigt understrukits dess betydelse såsom skydd och hjälp åt särskilt västkustfiskarena.

Fartyget vore, erinrade kommissionen, även avsett att gagna hydrografen. Vidare hade fartyget ställts till förfogande för bevakning och isbrytning samt lämnande av skydd och bistånd i olika hänseenden åt havsfiskarena. Hänsyn måste tagas till samtliga de uppgifter, som ankomme på fartyget. De sakkunniga syntes icke tillräckligt hava beaktat de spörsmål, som härmed ägde samband, och icke heller närmare övervägt konsekvenserna av fartygets överflyttande till fiskeriadминистраtionen. Gällande form för samverkan vore den bäst lämpade för de skilda verksamhetsområden, fartyget vore avsett att betjäna.

Kommissionen framhöll sammanfattningsvis, att endast starkt tvingande skäl kunde motivera en förändring av den verksamhet, som under en lång följd av år varit anförtrodd kommissionen. Bärande skäl hade icke anförts för en sådan ändring. Skulle anknytningen till fiskeriadминистраtionen anses böra utbyggas, kunde detta ske exempelvis genom att låta chefen för en blivande fiskeristyrelse eller byråchefen å dess havsfiskebyrå inträda såsom ledamot av kommissionen.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län förklarade sig till alla delar biträda vad kommissionen i sitt yttrande anförde. *Fiskeriintendenten i Västerhavets distrikt* avstyrkte ett genomförande av de sakkunnigas ifrågavarande förslag med i huvudsak samma motivering som kommissionen.

Fiskeriintendenten i Österhavets distrikt, lantbruksstyrelsen och statskontoret tillstyrkte förslagen.

Såsom tidigare nämnts hava de sakkunnigas förslag i vad avser kommissionens och fartyget Skageraks ställning icke ännu föranlett särskild åtgärd. Med anledning av förslaget till lönereglering, vilket här icke närmare behandlats, må emellertid framhållas, att vid 1945 och 1946 års riksdagar genomförts lönereglering för kommissionens befattningshavare.

3. Utredningens synpunkter och förslag.

I det föregående har lämnats en tämligen utförlig redogörelse för 1936 års sakkunnigas förslag rörande hydrografisk-biologiska kommissionen och fartyget Skagerak samt de yttranden, som avgåvos över detsamma. Detta har skett därför, att de synpunkter, som däri framförts, fortfarande torde vara aktuella. Framhållas må sålunda, att vid överläggningar, som de sakkunniga haft i frågan med kommissionen vid sammanträde i Göteborg, i stort sett samma skäl anfördes mot en ändring av den bestående organisationen som de, vilka återfinnas i kommissionens yttrande över det tidigare förslaget.

För egen del få de sakkunniga anföra följande.

Såsom tidigare angivits föreslå de sakkunniga en utvidgning av undersöknings- och försöksverksamheten på fiskets område, åsyftande bl. a. inrät-

tande av ett särskilt laboratorium för ostkustfisket. Med hänsyn till det nära sambandet i fråga om forskningsuppgifter och metoder m. m. mellan de olika anstalterna, speciellt vad avser anstalterna för kust- och havsfisket, föreligger behov av att samordna deras verksamhet. En dylik samordning kan emellertid svårligen genomföras, därest undersökningarna i fråga om det egentliga havsfisket fortfarande skola bedrivas självständigt och utan direkt inflytande från fiskeristyrelsens sida.

En närmare anknytning av undersöknings- och försöksverksamheten på fiskets område till den centrala administrativa myndigheten synes vidare påkallad för att bereda centralmyndigheten tillfälle och möjlighet att nära följa och i erforderlig utsträckning dirigera nämnda verksamhet. Såsom de sakkunniga i annat sammanhang anfört kan man förvänta, att nu avsedda samorganisation skall bli till nytta såväl för administrationen som för undersöknings- och försöksverksamheten.

De sakkunniga föreslå därför, att en omorganisation av kommissionen skall vidtagas i syfte att tillgodose dels behovet av att samordna all undersöknings- och försöksverksamhet på fiskets område, dels önskemålet om att denna verksamhet knytes till den centrala administrativa myndigheten.

Vid prövning av frågan huru en sådan samordning och anknytning till centralmyndigheten lämpligen bör åstadkommas måste givetvis beaktas det behov av rörelsefrihet, som otvivelaktigt föreligger beträffande all forskningsverksamhet. I detta hänseende må framhållas, att de sakkunniga i annat sammanhang föreslå, att de olika anstalterna för fisket skola erhålla särskilda föreståndare med en självständig ställning. Ett genomförande av detta förslag synes verka i den riktningen att rörelsefriheten snarare blir större än för närvarande. Vidare må erinras, att inom fiskeristyrelsen skulle komma att finnas fackbyråchefer med hög vetenskaplig utbildning. Från deras sida torde full förståelse kunna påräknas för forskningens behov av rörelsefrihet. Det torde även kunna antagas, att forskningen kommer att tillföras värdefulla impulser från dessa fackbyråchefer liksom i övrigt från inom fiskeriadминистраtionen verksamma tjänstemän med vetenskaplig kompetens och att möjligheterna härutinnan, i vad avser havsfisket, skola främjas genom en närmare anknytning till den centrala myndigheten. Erfarenheterna beträffande undersöknings- och försöksverksamheten på sötvattensfiskets område ha i övrigt givit vid handen, att anknytningen till en central myndighet icke medfört några olägenheter i de hänseenden, som angivits av kommissionen.

Framhållas må vidare, att en central myndighet som målsman för en forskningsanstalt torde ha större möjligheter att centralt tillvarata anstaltens intressen än en kommission eller styrelse med ledamöter spridda över en stor del av landet, vilka sammanträda endast vid enstaka tillfällen.

Vid omorganisationen bör även beaktas, att det för verksamheten på förvarande områden är betydelsefullt att ett organiserat samarbete föreligger

med den vetenskapliga forskningen på närgränsande områden. Hänsyn härtill har i viss utsträckning tagits vid utseende av ledamöter i hydrografisk-biologiska kommissionen. Vidare är det önskvärt, att representanter för yrkesfiskarena kunna följa undersöknings- och försöksverksamheten och framföra sina synpunkter på densamma. Även detta önskemål är i viss mån tillgodosett inom kommissionen genom att en representant för västkustfiskarena är ledamot av denna. Enligt de sakkunnigas mening kunna båda dessa önskemål vid omorganisationen tillgodoses genom att ett särskilt organ skapas med huvudsakligt syfte att planlägga och samordna all forsknings- och försöksverksamhet, som har anknytning till fisket. I detta organ böra även ingå representanter för det praktiska fisket.

De sakkunniga förutsätta, att kommissionens fiskeritekniska avdelnings verksamhet i sinom tid i enlighet med föreliggande förslag kommer att övertagas av institutet för konserveringsforskning respektive av textilforskningsinstitutet samt att i samband därmed de till avdelningen knutna befattningshavarnas anställning hos kommissionen upphör.

Beträffande de två övriga under kommissionen lydande avdelningarna föreslå de sakkunniga, att den biologiska avdelningen och i samband därmed havsfiskelaboratoriet i Lysekil läggas under fiskeristyrelsen. De hydrografiska undersökningarna, som delvis äro mera teoretiskt lagda och utan direkt samband med fisket, torde däremot icke böra föras in under fiskeristyrelsen. Enär det å andra sidan är mindre lämpligt att de bedrivs fristående, förorda de sakkunniga, att de föras in under lämplig institution, förslagsvis Göteborgs högskola, därvid de närmast böra ledas av professorn i oceanografi därstädes. Då Göteborgs högskola emellertid icke är en statlig institution, torde det bliva erforderligt att särskilda förhandlingar i frågan upptagas med styrelsen för högskolan.

Det bör i detta sammanhang framhållas, att de hydrografiska undersökningar, som stå i direkt samband med de fiskeribiologiska undersökningarna på havsfiskets område och erfordras för desamma, i fortsättningen torde kunna utan större svårighet utföras vid havsfiskelaboratoriet.

Ett genomförande av vad här ovan föreslagits skulle innebära, att svenska hydrografisk-biologiska kommissionen icke skulle fortbestå såsom huvudman för någon forsknings- och försöksverksamhet. Såsom framhållits föreligger emellertid behov av ett organ för åstadkommande av samarbete med den vetenskapliga forskningen på närgränsande områden samt för uppehållande av kontakten med yrkesfiskarena. Det synes lämpligt, att kommissionen ombildas till ett dylikt organ. Dess verksamhet bör härvid såtillvida utsträckas, att den bör avse all forsknings- och försöksverksamhet på fiskets område, således även den verksamhet som bedrivs vid undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket å Lovön samt den planerade verksam-

heten för ostkustfisket. Dess uppgift skulle även bli att i fortsättningen främja samarbetet med den speciella hydrografiska forskningsverksamheten.

I den nya kommissionen, vilken skulle kunna bibehålla den gamla kommissionens namn, torde fiskeristyrelsens chef böra vara självskrivnen ordförande. Dessutom synes i densamma böra ingå ett antal av Kungl. Maj:t utsedda ledamöter. Härvid bör tillses att fiskeribiologien angränsande vetenskapliga discipliner samt yrkesfiskarena bliva företrädade. Lämpligt synes vara att i kommissionen ingå fyra utomstående vetenskapsmän, företrädande en havshydrografien och närmast verksamheten vid Bornöstationen, två den marina biologien och en limnologien, ävensom tre representanter för yrkesfiskarena, en för västkustfisket, en för östersjöfisket och en för sötvattensfisket. Med en sådan sammansättning skulle kommissionen omfatta ordförande och sju ledamöter, vilket torde vara ett lämpligt antal. Byråcheferna å fiskeristyrelsens två fackbyråer samt föreståndarna för de tre undersöknings- och försöksanstalterna för fisket böra därjämte äga rätt att deltaga i kommissionens överläggningar men icke i besluten. De böra även vid behov vara föredragande i kommissionen. Till de särskilda ledamöterna i kommissionen torde icke behöva utgå annan ersättning än resekostnads- och traktamentsersättning samt visst dagarvode, förslagsvis enligt kommittékungörelsen.

Den nya kommissionen bör närmast vara av planläggande och rådgivande natur. Främst bör det åligga denna att biträda vid planläggandet av undersöknings- och försöksverksamheten vid anstalterna samt med fartygen Skagerak och Eystrasalt. I övrigt bör kommissionen äga att väcka förslag i olika ämnen berörande ifrågavarande verksamhet, varjämte det bör ankomma på densamma att avgiva yttranden i ärenden, som remitteras till kommissionen. Vidare torde kommissionen böra få taga viss befattning med ärenden, som avse Sveriges deltagande i den internationella havsforskningen. I övrigt skulle kommissionen tjäna som ett organ för kontakt med fiskeribiologien närgränsande forskningsområden och det praktiska fisket.

Den nya kommissionens arbetsuppgifter och arbetsformer böra närmare angivas i en instruktion, som bör fastställas av Kungl. Maj:t efter förslag av fiskeristyrelsen.

Fartyget Skagerak lyder som nämnts för närvarande under länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. På i stort sett de skäl, som angåvos av 1936 års sakkunniga, föreslå de nuvarande sakkunniga, att fartyget ställes under fiskeristyrelsen i likhet med fartyget Eystrasalt. På detta sätt skulle fiskeristyrelsen erhålla möjlighet, att — efter samråd med den föreslagna ombildade kommissionen — planmässigt fördela uppgifterna på de olika fartygen, och dessa skulle lättare kunna användas där de bäst lämpa sig. Skagerak användes förutom för verkställande av hydrografisk-biologiska undersökningar även för sillrekognosceringar, för isbrytning och bogsering genom is, företrädesvis med sikte på västkustfiskarens behov, samt för tillsyn och

bevakning av Sveriges havsfisken. Med hänsyn till samtliga dessa uppgifter, vilka medföra att fartygets verksamhet huvudsakligen kommer att förläggas till haven västerut, torde fartyget i viss utsträckning böra administreras från Göteborg. De bestyr rörande fartyget, som lämpligen icke kunna fullgöras centralt av fiskeristyrelsen, torde böra omhänderhavas av ett utav fiskeristyrelsen utsett ombud i Göteborg. Detta ombud bör vara lätt anträffbart och den i Göteborg stationerade fiskeriintendenten i västerhavets distrikt, som i stor utsträckning måste befinna sig på tjänsteresor, torde därför icke lämpa sig för uppdraget. Till ombud torde få utses annan person, lämpligen någon tjänsteman vid länsstyrelsen, vilken för uppdraget bör äga uppbära visst arvode, förslagsvis 1.000 kronor för år.

Fartygets stationsort bör fortfarande vara Göteborg.

Såsom nämnts är avsikten, att den ombildade hydrografisk-biologiska kommissionen såsom planläggande och rådgivande organ skall taga viss befattning med fartygen Skageraks och Eysstrasalts verksamhet. De sakkunniga vilja här understryka, att fartygen i fortsättningen böra få disponeras även för speciella hydrografiska undersökningar i den mån så låter sig göra utan att undersökningarna på fiskets område därav lider förfång. Hänsyn härtill bör tagas vid uppgörandet av planer för fartygens verksamhet.

B. Undersöknings- och försöksanstalter för havs- och kustfiskets behov.

1. Anstalt på västkusten.

De sakkunnigas förslag rörande hydrografisk-biologiska kommissionen innebär, att kommissionens biologiska avdelning skall underställas fiskeristyrelsen. Den fiskeritekniska avdelningen har antagits skola upphöra i samband med inrättandet av ett institut för konserveringsforskning i Göteborg. De sakkunniga förutsätta, att sedan den fiskeritekniska avdelningen avvecklats, vilket torde dröja ännu några år, havsfiskelaboratoriet i Lysekil helt skall få disponeras av fiskeristyrelsen för den under styrelsen sorterande verksamheten. Intill dess nämnda avveckling skett torde emellertid medel få beräknas till avdelningens fortsatta verksamhet i Lysekil och avdelningen få stå under fiskeristyrelsens inseeende.

Beträffande de praktiskt-vetenskapliga undersökningarna på saltvattensfiskets område må i detta sammanhang följande anföras.

Ifrågavarande undersökningar kunna på ett naturligt sätt uppdelas i två grupper, nämligen dels sådana som direkt röra fiskarna och deras levnadsförhållanden, dels sådana som röra havets näringsproduktion, d. v. s. planktonet och bottenfaunan.

För närvarande utgöres personalen på havsfiskelaboratoriets biologiska avdelning av två laboratorer, vartill kommer ett tekniskt biträde. Den ene laboratorn har sysslat med förstnämnda grupp av ärenden på en underav-

delning, som kallats den fiskeribiologiska avdelningen, och den andre har tjänstgjort på en underavdelning för havets näringsproduktion. Hos den sistnämnde arbetar också det tekniska biträdet. Därjämte har den av hydrografisk-biologiska kommissionen utsedde föreståndaren för de biologiska arbetena under en följd av år gjort undersökningar rörande sillen.

Det torde vara uppenbart, att denna personal är alldeles otillräcklig. För att närmare klargöra detta må lämnas en kort antydan om föreliggande arbetsuppgifter.

De matnyttiga fiskarna kunna uppdelas i tre särskilda grupper, nämligen (1) pelagiska fiskar såsom sill, skarpsill och makrill, (2) torskfiskar, till vilka höra torsk, kolja, vitling, gråsej, kummel, bleka och långa samt (3) flatfiskar, omfattande rödspotta, rödtunga, piggvar, äkta tunga m. fl. Alla dessa fiskar och deras levnadsförhållanden måste bli föremål för ingående undersökningar för att man skall kunna bedöma, vilka åtgärder som äro nödvändiga för att bevara de olika fiskbestånden och utnyttja dem på ett rationellt sätt. Fortlöpande undersökningar med detta syfte ingå också såsom ett viktigt led i den internationella havsforskningen, till vilken vårt land anslutit sig. Omfattande undersökningar på området erfordras även för att man skall kunna följa verkningarna av de internationella bestämmelser om skydd för de viktigare fiskslagen i Nordsjön och angränsande hav, som antogs i den konvention, varom överenskommelse träffades vid Londonkonferensen i mars och april 1946.

Icke blott fiskarna och deras liv böra emellertid undersökas utan även det som fiskarna leva av och därvid är man inne på den andra stora avdelningen av undersökningsområdet, nämligen havets näringsproduktion. Här är det plankton och bottenfauna, som representera produktionen. Det är här fråga om ett undersökningsområde av största vikt. Genom icke minst svenska undersökningar har det påvisats, att inom vissa områden i havet kunna finnas alltför stora fiskbestånd i förhållande till tillgången på föda, under det att fiskbestånden inom andra områden äro för små. Överhuvudtaget ha de svenska undersökningarna visat, att fiskar av de mest olika slag äro ytterst känsliga för tillgången på föda. Sålunda ändras snabbt deras tillväxthastighet efter tillgången på näring. Fisket bör därför bedrivas så, att havets produktion av näring utnyttjas på ett rationellt sätt, d. v. s. att den lämnar fiskarena största möjliga utbyte i form av fisk. Man brukar säga, att man vill komma fram till en bästa fångst, ett »optimum catch», och här för äro vetenskapliga undersökningar nödvändiga.

På avdelningen för näringsproduktion gäller det att undersöka både växtplankton och djurplankton, vilka bådadera äro ytterst artrika, samt bottenfaunan, som också är mycket rik på arter. Till denna avdelning torde också böra hänföras undersökningar rörande räkor, hummer och andra skaldjur.

För att på ett tillfredsställande sätt forskningar skola kunna bedrivas

beträffande ovan antydda omfattande problemkomplex måste den vetenskapliga personalen högst avsevärt förstärkas.

På den fiskeribiologiska avdelningen skulle arbetsuppgifter finnas för en laborator och en assistent för var och en av de ovan nämnda tre fiskgrupperna. De sakkunniga anse sig emellertid för närvarande icke böra föreslå mer än två laboratorer på denna avdelning, nämligen en för pelagiska fiskar och en för den fiskfauna, som lever vid botten och som omfattar både torskfiskar och flatfiskar. För biträde åt dessa båda laboratorer böra finnas tillgängliga två vetenskapligt utbildade assistenter.

Med hänsyn till den stora betydelse, som måste tillmätas undersökningarna rörande havets näringsproduktion, och till dessa undersökningars omfattande beskaffenhet böra finnas en laborator för växtplankton, en för djurplankton och en för bottenfaunan samt en assistent. Man torde emellertid för närvarande kunna tänka sig en någorlunda tillfredsställande lösning med en laborator för både växt- och djurplankton och en för bottenfaunan samt en assistent.

För förståelsen av havets näringsproduktion ha undersökningar om havsvattnets kemiska sammansättning fått en allt större betydelse. Vid den internationella havsforskningens årskongress i Stockholm i augusti 1946 antogs också ett vidlyftigt program till undersökning av problemen beträffande produktionen av liv i Östersjön, och däri ingick även en omfattande plan för undersökning av vattnets kemiska sammansättning i kvalitativt och kvantitativt hänseende. För att Sverige skall kunna göra en insats på detta område, synes det vara nödvändigt, att på laboratoriet också anställs en laborator, som är kemist och som särskilt specialiserat sig på vattnets kemi. En sådan laborator skulle i främsta rummet arbeta med problem, som äga samband med havets näringsproduktion, men skulle givetvis också i förekommande fall ägna sig åt kemiska problem, som falla inom laboratoriets fiskeribiologiska avdelning.

Som ovan nämnts finns nu på havsfiskelaboratoriets biologiska avdelning ett tekniskt biträde. För att biträda de här ovan föreslagna nya vetenskapsmännen med mera manuellt arbete synes det vara nödvändigt att anställa ytterligare ett tekniskt biträde.

Vid ett bifall till här ovan framställda förslag skulle personalen på havsfiskelaboratoriet i Lysekil komma att omfatta:

A. På fiskeribiologiska avdelningen:

- 1 laborator för pelagiska fiskar,
- 1 » » bottenfiskar,
- 2 assistenter.

B. *På avdelningen för näringsproduktion:*

- 1 laborator för plankton,
- 1 » » bottenfaunan,
- 1 assistent.

C. *På laboratoriet i dess helhet:*

- 1 laborator i kemi (vattenkemi),
- 2 tekniska biträden,
- 1 kanslibitråde (f. n. 1 kontorsbitråde),
- 1 vaktmästare.

En av dessa laboratorer torde dessutom böra vara föreståndare för anstalten. Vidare må framhållas, att anstaltens behov av assistenter avses skola täckas genom befattningshavare, som icke äro anställda vid särskild anstalt. Till dessa befattningshavare återkomma de sakkunniga i annat sammanhang.

Den nu föreslagna ökningen av personalen kommer givetvis att medföra avsevärt ökade utgifter. Men havsfisket är dock av så stor ekonomisk betydelse för landet, att det synes väl värt att från statens sida göras de ekonomiska uppoffringar, som äro nödvändiga för åstadkommande av en grundlig kännedom om fiskarna och deras levnadsförhållanden d. v. s. om själva underlaget för hela fisket.

I detta sammanhang må till jämförelse nämnas, huru stor den personal är, som i Danmark har motsvarande arbetsuppgifter. Vid Dansk biologisk station består den vetenskapliga personalen av en föreståndare och under honom sex personer eller tillsammans sju vetenskapsmän. Dessutom finns ett laboratoriebitråde, en sekreterare och två biblioteksassistenter. Vidare har Kommissionen for Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelser en laborator i fiskeribiologi med två assistenter och en laborator för planktonundersökningar med en assistent.

Även i Norge finns vid fiskeridirektoratet i Bergen anställd en hel stab av forskare på havsfiskets område. Sålunda har en till huvudsaklig uppgift att göra undersökningar om sillen, en annan om skarpsillen, en tredje om torsken o. s. v.

Förslaget om en personaluppsättning på havsfiskelaboratoriet i Lysekil av ovan angiven omfattning kan icke i sin helhet realiseras omedelbart. De sakkunniga utgå visserligen ifrån, att den nuvarande fiskeritekniska avdelningen på laboratoriet inom en snar framtid skall avvecklas, men även när detta skett, torde det bliva ofrånkomligt att avsevärt utöka laboratoriebyggnaden för att bereda arbetsutrymmen för den föreslagna personalen. De sakkunniga föreslå därför i det följande, att en tillbyggnad till laboratoriebyggnaden uppföres så snart som möjligt. I denna tillbyggnad skulle beredas plats för hela den föreslagna nya personalen med undantag för vattenkemisten, som skulle få överta den nuvarande fiskeritekniska avdelningens lokaler, vilket kan ske först när denna avdelning överförs till Göteborg.

Under tiden, innan tillbyggnaden uppförts, torde dock en del av den behövliga personalökningen kunna genomföras. Sålunda böra så snart som möjligt anställas två nya laboratorer, varjämte en assistent bör finnas tillgänglig för anstaltens behov. För dessa befattningshavare torde det icke vara omöjligt att under byggnadstiden få hyra provisoriska lokaler i Lysekil. Det torde dock icke kunna sägas något bestämt därom på nuvarande stadium. Svårigheten ligger däri, att avtal om hyrning av lokaler icke kan träffas, förrän statsmakterna beslutat i ärendet, och att å andra sidan en husägare icke heller nu kan binda sig för ett eventuellt framtida avtal.

Årshyran för 4 å 5 rum torde kunna beräknas till 2.500 kronor, vartill torde böra läggas 800 kronor till täckande av kostnaderna för inredning och en enkel möblering. För en eventuell förhyrning av lokaler skulle alltså erfordras ett belopp av 3.300 kronor per år. I förslag till omkostnadsstat för första budgetåret har denna utgift medtagits.

Skulle det visa sig omöjligt att hyra lokaler, torde i den nuvarande byggnaden kunna beredas nödortfuga arbetsplatser för de tre ifrågavarande nya befattningshavarna. På längre sikt skulle det bli alltför trångt för denna personal, men som ett provisorium, tills byggnaden hinner utvidgas, anse de sakkunniga sig kunna föreslå en sådan anordning, vilken är motiverad även av att en utökning av forskarstaben vid laboratoriet bör komma till stånd så snart som möjligt.

Förevarande anstalt synes jämväl i fortsättningen böra benämnas havsfiskelaboratoriet i Lysekil. Till frågan om kompetensvillkor för personalen vid anstalten samt dennas löneställning återkomma de sakkunniga i annat sammanhang.

2. Anstalt för ostkustfisket.

I en vid 1946 års riksdag väckt motion nr II: 176 föreslogs, att riksdagen skulle vidtaga åtgärder för att dels å statens undersökningsfartyg för fiskeridadministrationen (Eystrasalt) kunde anställas en laborator i lönegrad 26 och en assistent i lönegrad 21, dels fartyget kunde hållas i gång under större delen av året. Som motiv för detta förslag underströks i motionen den stora utvecklingen av fisket i Östersjön, särskilt strömmingsfisket, samt framhölls, att de arbetskrafter och anslag, som för närvarande stode till förfogande för dessa undersökningar, måste anses alldeles otillräckliga. Samtidigt erinrades, att undersökningsverksamheten såväl på västkusten som beträffande insjöfisket vore betydligt bättre tillgodosedd än motsvarande verksamhet på ostkusten.

I sitt utlåtande (nr 1) över ifrågavarande motion anförde jordbruksutskottet bland annat, att motionärernas synpunkter på frågan om utvidgade undersökningar för åstadkommande av en effektivisering av fisket i Östersjön, särskilt det dominerande strömmingsfisket, vore förtjänt av beaktande och i fortsättningen — då enligt motionärernas uppfattning en försämrad

lönsamhet i näringen vore att befara — borde uppmärksammas av lantbruksstyrelsen, som förutsattes framlägga därav påkallade förslag. Detta uttalande lämnades av riksdagen utan erinran.

I underdånig skrivelse den 31 augusti 1946 med förslag till anslagsäskanden inom styrelsens förvaltningsområde hos 1947 års riksdag anförde lantbruksstyrelsen med anledning härav bl. a. följande.

Lantbruksstyrelsen ansåge sig helt kunna biträda, vad i motionen anförts rörande betydelsen av ifrågavarande undersökningar för östersjöfisket. Det måste också anses som i hög grad önskvärt, att desamma kunde bedrivas i betydligt större utsträckning än hittills. Härför erfordrades emellertid bättre tillgång på personal och även större anslag än vad som för närvarande stode till buds. Lantbruksstyrelsen hade även i annat sammanhang föreslagit anvisande av medel i sådan omfattning, att fartyget Eystrasalt under nästa budgetår skulle kunna hållas i gång under större delen av året.

En oavvislig förutsättning för att fördelarna av en förlängd undersökningssäsong med fartyget skulle kunna utnyttjas vore emellertid, att vetenskapligt skolad personal funnes tillgänglig ej blott för ledning av själva undersökningarna till sjöss utan även för bearbetning av det material, som under dessa undersökningar insamlades. I förenämnda motion hade också föreslagits åtgärder i syfte att möjliggöra anställande av dylik personal.

För belysande av bristen i detta hänseende kunde framhållas, att inom fiskeridirectionen för närvarande icke funnes någon befattningshavare, som helt kunde ägna sig åt ifrågavarande undersökningar. Under de sista åren hade assistenten på lantbruksstyrelsens fiskeribyrå i stor utsträckning måst förordnas att leda undersökningarna ombord på Eystrasalt. Detta hade emellertid varit till betydande förfång för denne befattningshavares andra åligganden och medfört avsevärda olägenheter för arbetet å fiskeribyrån, särskilt som redan förut brist på kvalificerad arbetskraft rådde på denna byrå.

Personalen på fiskeribyrån vore mindre än tidigare därigenom att den extra föredragandebefattning, som inrättades från och med den 1 juli 1938, icke återbesatts, sedan dess innehavare genom Kungl. Maj:ts beslut den 27 februari 1941 utnämnts och förordnats att från och med den 1 mars 1941 vara byrådirektör och föredragande för ärenden rörande saltvattensfisket å fiskeribyrån. Arbetskraften på denna byrå hade alltså minskats ej blott genom indragning av sistnämnda befattning utan även därigenom att fiskeriasistenten till väsentlig del måst användas vid undersökningarna med Eystrasalt.

För att öka arbetskrafterna på fiskeribyrån för de administrativa uppgifter, som åvilade densamma, erfordrades att innehavaren av den nuvarande assistentbefattningen mera helt kunde ägna sig åt dylika uppgifter. För att åter detta skulle bliva möjligt och för att dessutom helt kunna tillgodose det ökade behov av arbetskraft, som uppstått genom en utökning av undersökningarna med Eystrasalt, skulle egentligen erfordras inrättande av två nya befattningar. Lantbruksstyrelsen ville emellertid för det dåvarande icke ifrågasätta, att mer än en dylik komme till stånd.

Innehavaren av denna befattning, som huvudsakligen borde hava till uppgift att leda undersökningarna med Eystrasalt, borde vara en vetenskapligt väl kvalificerad person. Han borde dessutom tillförsäkras sådana löneförmåner, att han kunde förväntas kvarstanna å befattningen ifråga en längre tid. För undersökningsarbetets kontinuitet och lämpliga bedrivande fordrades nämligen god kännedom om undersökningsområdet och de olika metoder, som komme till använd-

ning vid undersökningarna. Ifrågavarande befattningshavare torde därför i lönehänseende böra nära jämföras med laboratorerna vid havsfiskelaboratoriet i Lysekil och vid undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket å Lovön. Hans titel borde också lämpligen vara laborator. Med hänsyn till att den framtida organisationen av den centrala fiskeriadministrationen för närvarande vore oviss, syntes avlöningen tillsvidare böra utgå i form av arvode. Detta borde utgå med belopp, ungefär motsvarande lönen i lägsta löneklassen av lönegraden Eo 26 eller med förslagsvis 12.500 kronor för år.

Laboratorns uppgift skulle till väsentlig del vara att leda undersökningarna med Eystrasalt och bearbeta det vid dessa undersökningar framkomna materialet. Han borde emellertid vid behov även kunna förordnas att utföra fiskeribiologiska undersökningar och andra därmed jämförliga arbeten utan direkt samband med de undersökningar, som bedreves med Eystrasalt. Med hänsyn härtill syntes det naturligtast, att befattningen uppfördes, icke i avlöningsstaten för statens fartyg för fiskeriundersökningar utan i lantbruksstyrelsens avlöningsstat, varvid avlöningskostnaden, enligt ovan 12.500 kronor, borde inräknas i anslagsposten arvodet och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Lantbruksstyrelsen föreslog i enlighet härmed att under lantbruksstyrelsens avlöningsanslag skulle för budgetåret 1947/48 beräknas medel till avlöande av nämnde laborator.

Såsom av det anförda framgår har från skilda håll vitsordats behovet av en utvidgning av den undersöknings- och försöksverksamhet, som bedrives med huvudsakligt syfte att gagna ostkustfisket. Det av lantbruksstyrelsen framlagda förslaget torde få anses åsyfta att åstadkomma ett provisorium i avvaktan på att frågan upptages till prövning i ett större sammanhang.

De sakkunniga hava såsom tidigare framhållits funnit frågan om ordnandet av ifrågavarande verksamhet för ostkustens vidkommande lämpligen böra upptagas i förevarande utredning.

I det föregående ha de sakkunniga närmare behandlat verksamheten vid den närmast för västkusten avsedda anstalten i Lysekil, vilken föreslagits skola utbyggas i fråga om personal och övriga resurser. Verksamheten vid nämnda anstalt kommer givetvis att bidra även till lösandet av vissa problem, som kunna vara av betydelse för fisket i Östersjön och Bottniska viken. Därutöver föreligger emellertid behov av en anstalt, som kan ägna sig åt de för ostkustfisket mera speciella frågorna och till vilken fartyget Eystrasalts verksamhet närmast kan knytas. Det föreligger en rad frågor, vilka icke lämpligen kunna behandlas vid en till västkusten förlagd anstalt, framför allt frågor i samband med fisket efter strömming.

Med hänsyn härtill föreslå de sakkunniga, att en särskild anstalt inrättas på ostkusten. Denna bör få mindre omfattning än motsvarande anstalt vid västkusten och närmast avse att utgöra en komplettering för ostkustfiskets vidkommande. Den bör benämnas laboratoriet för ostkustfisket.

Den kvalificerade personalen vid detta laboratorium torde till att börja

med böra utgöras av en föreståndare och en laborator, bägge biologer. Härutöver torde för det vetenskapliga arbetet erfordras ett tekniskt biträde.

För en personal av denna omfattning ställer sig lokalfrågan rätt besvärlig. Kostnaden för uppförande och administrerande av en så liten anstalt, förlagd till särskild plats, skulle bliva förhållandevis stor jämförd med motsvarande kostnad vid en större anstalt. Bland annat måste sålunda särskild personal finnas för skötsel av värme- m. fl. anläggningar och för expeditionensarbete m. m.

De sakkunniga ha övervägt möjligheten att förlägga ifrågavarande anstalt med anknytning till annan befintlig institution. Någon lämplig sådan vid ostkusten torde emellertid icke finnas. I och för sig är det ej heller obetingat nödvändigt med en förläggning till kusten, då verksamheten i stor utsträckning kommer att avse bearbetning av med Eystrasalt insamlat material, samt erforderliga försök kunna utföras från smärre försöksstationer vid kusten. De sakkunniga ha därför ansett sig kunna överväga att laboratoriet förläggas i anslutning till anstalten för sötvattensfisket å Lovön. Härigenom skulle vinnas, att byggnads- och administrationskostnader bleve relativt låga. Vid nämnda anstalt finnas vidare ett rikhaltigt bibliotek och ett kemiskt laboratorium, som skulle kunna utnyttjas gemensamt. Därjämte skulle personalen vid laboratoriet för ostkustfisket komma i närmare kontakt med kolleger, som syssla med likartade frågor på sötvattensområdet, och ett mera givande samarbete och utbyte av erfarenheter skulle kunna komma till stånd än som eljest vore möjligt. Lovöanstalten är även så belägen vid Mälaren, att Eystrasalt kan gå upp till densamma.

Såvitt de sakkunniga kunnat finna erbjuder en förläggning av ifrågavarande anstalt till Lovön den för närvarande bästa lösningen. Härför erfordras emellertid en utbyggnad av lokalerna därstädes. De sakkunniga hava även föranstaltat om en utredning i denna fråga. Härtill återkomma de sakkunniga i det följande.

De sakkunniga anse sig med stöd av det anförda böra föreslå, att laboratoriet för ostkustfisket förläggas till Lovö i anslutning till anstalten för sötvattensfisket. Den speciellt för laboratoriet avsedda personalen kan härvid begränsas till att avse ovan angivna en föreståndare, en laborator och ett tekniskt biträde.

Intill dess den föreslagna utbyggnaden kommit till stånd torde endast en laborator och ett tekniskt biträde böra anställas, vilka förslagsvis torde kunna beredas erforderliga arbetslokaler inom fiskeristyrelsen.

C. Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket å Lovön.

Inledningsvis har lämnats en översikt rörande undersöknings- och försöksanstaltens å Lovön nuvarande verksamhet och organisation. Till komplettering av dessa uppgifter må här meddelas följande.

Anstalten inrättades jämlikt beslut av 1930 års riksdag och verksamheten vid densamma påbörjades år 1932. Personalen utgjordes härvid av, förutom föreståndaren (föredraganden för ärenden rörande sötvattensfisket i lantbruksstyrelsen), två laboratorer, en fiskmästare, en vaktmästare och ett kontorsbiträde. Den fast anställda personalen är fortfarande av samma storlek, dock har kontorsbiträdesbefattningen ändrats till kanslibiträdesbefattning i lönegrad Eo 7 samt övriga befattningar, som tidigare varit uppförda på extra stat eller extra ordinarie, uppförts å ordinarie stat. Samtidigt härmed har fiskmästarebefattningen uppflyttats från lönegrad Eo 10 till lönegrad A 12. Dessa förändringar genomfördes från och med den 1 juli 1946.

Anstaltens arbetsuppgifter framgår i stort sett av vad tidigare meddelats. Här må endast nämnas, att den ene av laboratorerna till att börja med i rätt stor utsträckning sysslade med vattenföroreningsfrågor.

Ganska snart visade det sig, att de föreliggande arbetsuppgifterna voro alltför omfattande med hänsyn till personalutrustningen. En viss avlastning medförde inrättandet från och med den 1 juli 1937 av tillsynsmyndigheten rörande vattenföroreningar (från och med den 1 juli 1942 fisketillsynsmyndigheten).

Under årens lopp har anstalten alltmera fått taga befattning med ärenden rörande vattenbyggnaders och vattenregleringars inverkan på fisket. Dessa ärenden hava starkt ökat i antal, enär fiskeriintendenterna, såsom framhållits i annat sammanhang, icke haft tid eller möjlighet att utföra de speciella undersökningar, som erfordras för bedömandet av ärendena. Såsom även framhållits pågå vid anstalten för närvarande dels vissa undersökningar rörande sjöregleringars inverkan på fisket, vilka ledas av laboratorn vid anstalten S. V. Runnström, dels vissa undersökningar rörande kraftverksbyggnaders inverkan på vandringsfisken, främst laxen, vilka utföras av fiskeriintendenten N. E. J. Hult. Såväl Runnström som Hult åtnjuta därvid tjänstledighet från sina befattningar, vilka uppehållas av vikarier. Undersökningarna bekostas som nämnts av vissa reglerings- och kraftverksintressenter. På detta sätt har anstalten sålunda beretts möjlighet att upptaga vissa omfattande problemkomplex till behandling i särskild ordning.

För sötvattensfisket äro arbetsuppgifterna på förevarande område i stort sett av samma natur som för havsfisket. Vad i ett tidigare avsnitt anförts rörande uppgifterna på havsfiskets område gäller därför i åtskilliga hänseenden även beträffande sötvattensfisket. Om arbetsuppgifter och metoder sålunda i stor utsträckning äro likartade, måste emellertid problemen behandlas särskilt för sötvattensfisket med hänsyn till de där föreliggande speciella förhållandena.

Lovöanstaltens verksamhet bör främst äsyfta att utbilda riktlinjer för ett rationellt utnyttjande av våra sjöars och rinnande vattendrags produktionsförmåga beträffande fisk. De arbetsuppgifter, som före-

ligga, äro av sådan omfattning, att om resultat skola kunna påräknas inom rimlig tid en utökning av anstaltens personal måste anses nödvändig. Genom en sådan utökning skulle det även bliva möjligt att låta befattningshavarna i större utsträckning än som hittills kunnat ske specialisera sig på vissa arbetsuppgifter.

I det föregående har en utbyggnad av den centrala fiskeriadministratio-
nen föreslagits avseende bland annat inrättande av två särskilda fackbyråer i den föreslagna fiskeristyrelsen. Såsom nämnts har föredraganden för ärenden rörande sötvattensfisket hittills varit föreståndare för anstalten och i denna egenskap tjänstgjort å densamma i regel två dagar i veckan. I fortsättningen skulle nämnda föredragandebefattning närmast komma att motsvaras av befattningen som byråchef å fiskevårds- och fiskerättsbyrån i den föreslagna fiskeristyrelsen. Med hänsyn till omfattningen av de arbetsuppgifter, som skulle komma att åvila denne byråchef inom fiskeristyrelsen, måste det anses uteslutet, att han efter utvidgningen av Lovöanstalten samtidigt skulle kunna vara föreståndare för denna anstalt. De sakkunniga föreslå därför, att i fortsättningen vid anstalten skall finnas en särskild föreståndare, som har sin verksamhet helt förlagd till densamma.

Arbetsuppgifterna vid Lovöanstalten kunna i huvudsak fördelas på tre grupper, vilka lämpligen kunna hänföras till nedannämnda särskilda avdelningar.

1. En produktionsbiologisk avdelning. Här böra till behandling upptagas allmänna hydrografiska, kemiska och biologiska undersökningar av våra vatten, vattnens växlande produktionsförmåga och orsakerna härtill, förekomsten av olika sjötyper och möjligheterna till direkta ingrepp i produktionsstegrande riktning. Vid denna avdelning bli speciellt kemiska arbeten samt undersökningar över vattnens växt- och djurvärld av betydelse.

2. En fiskeribiologisk avdelning. På denna avdelning böra komma frågor rörande fiskarnas allmänna biologi såsom tillväxt, föda, fortplantning, vandringar, fisksjukdomar m. m. Under denna avdelning böra även komma försök över olika kläcknings-, uppfödning- och utplanteringsmetoder, över olika redskaps fångstförmåga, över fiskets inverkan på bestånden och över de lämpligaste metoderna för ett rationellt bedrivande av fisket.

3. En ärftlighets- och rasforskningsavdelning. Frågor om ärftlighet och förekomst av olika raser m. m. spela en stor roll på fiskets område. Forskningen häröver, kombinerad med försök i stor omfattning, vilka fordra en alldeles speciell utbildning, har en mycket stor betydelse för lösandet av en mångfald praktiska fiskerifrågor.

För att de angivna frågekomplexen på ett allsidigt och med hänsyn till deras omfattning och art önskvärt sätt skola kunna upptagas vid anstalten torde erfordras fyra vetenskapligt utbildade befattningshavare i laborators ställning, av vilka en samtidigt bör vara anstaltens föreståndare. Av dessa laboratorer torde en böra arbeta huvudsakligen inom avdelning 1, två huvudsakligen inom avdelning 2 och en huvudsakligen inom avdelning 3.

Förutom dessa befattningshavare böra vid anstalten tjänstgöra vetenskapligt utbildade assistenter, till vilka de sakkunniga återkomma i det följande. Den övriga personalen torde böra utgöras av, förutom för närvarande anställda en fiskmästare, en vaktmästare och ett extra ordinarie kanslibitråde, tre särskilda tekniska biträden. Dylika biträden hava hittills endast kunnat anställas mera tillfälligt genom anlitande av särskilda medel. Med sådana biträden kunna emellertid laboratorer och assistenter befrias från åtskilliga övervägande manuella arbetsuppgifter, varför deras anställande skulle vara av stor betydelse med hänsyn till arbetets rationella bedrivande.

Frågan om befattningshavarnas kompetens och lönevillkor m. m. behandlas av de sakkunniga i det följande.

Nyanställande av personal i den omfattning, som här föreslagits, erfordrar givetvis att ökade lokalutrymmen kunna ställas till förfogande. För närvarande disponeras visserligen utrymmen inom anstalten för vissa speciella undersökningar. Dessa kunna emellertid väntas fortgå åtskilliga år framåt och andra kunna tillkomma. De utrymmen, som för närvarande tagas i anspråk för nämnda undersökningar, kunna därför icke beräknas bliva disponibla för de nya befattningshavarna och äro för övrigt otillräckliga. De sakkunniga hava därför låtit upprätta förslag till erforderlig tillbyggnad av anstaltsbyggnaden, vilket förslag såsom tidigare nämnts även åsyftar, att det särskilda laboratoriet för ostkustfisket skall få lokaler i anslutning till anstalten. Till detta förslag återkomma de sakkunniga senare.

Intill dess den föreslagna tillbyggnaden kommit till stånd, torde arbetsplats vid anstalten kunna beredas endast för ytterligare en laborator och två tekniska biträden. En förutsättning för att detta utrymme skall bli tillgängligt är vidare, att särskild föreståndare anställles vid anstalten, varigenom det utrymme, som disponeras av den nuvarande föreståndaren, kan tagas i anspråk.

D. Vissa personalfrågor m. m.

I det föregående hava angivits arbetsuppgifter och personalutrustning för de tre föreslagna undersöknings- och försöksanstalterna för fisket, nämligen havsfiskelaboratoriet i Lysekil, laboratoriet för ostkustfisket samt undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket å Lovön. Det återstår emellertid att närmare behandla anstalternas organisatoriska ställning samt

vissa förut omnämnda spörsmål rörande personalen, vilka lämpligen kunna behandlas gemensamt.

Avsikten är såsom nämnts att samtliga anstalter skola inordnas under fiskeristyrelsen. Såsom ett företrädesvis planläggande och rådgivande organ beträffande samtliga anstalter samt fartygen Skagerak och Eystrasalt skulle tjäna den ombildade svenska hydrografisk-biologiska kommissionen. Föreståndarna för anstalterna skulle liksom fackbyråcheferna i fiskeristyrelsen äga rätt att deltaga i överläggningarna inom kommissionen utan att vara ledamöter av densamma. Deras uppgift bör härvid bland annat vara att verkställa erforderlig föredragning i de ärenden, som beröra respektive anstalter.

Det torde böra ankomma på fiskeristyrelsen att behandla personalfrågor och anslagsfrågor, som avse anstalterna. Härvid kan det vara lämpligt att låta vederbörande föreståndare inträda såsom föredragande inom styrelsen i ärende, som berör hans anstalt.

I annat sammanhang behandlas frågan om en ordnad beföringång för befattningshavare med kvalificerad biologisk utbildning. Enligt vad som där föreslås skola inom fiskeristaten aspiranter med föreskriven teoretisk utbildning antagas, vilka efter några års tjänstgöring förordnas till extra ordinarie assistenter. Avsikten är att med dessa befattningshavare, bland annat, skall tillgodoses anstalternas behov av assistenter. På grund härav bör deras anställning icke avse viss anstalt utan de böra lätt kunna omplaceras, då så anses lämpligt med hänsyn till anstalternas intressen eller med hänsyn till deras egen utbildning.

För laboratorer, vilka förutsättas skola ha kvalificerad biologisk utbildning och förberedande tjänstgöring såsom aspirant och assistent, föreslås i annat sammanhang placering i lönegrad A 27. Motsvarande placering synes även böra beredas den föreslagne kemiske laboratorn vid laboratoriet i Lysekil, vilken bör ha avlagt licentiatexamen i kemi.

Föreståndarnas placering i lönehänseende bör vara högre än laboratorernas. Föreståndarna vid havsfiskelaboratoriet i Lysekil och anstalten för sötvattensfisket synas med hänsyn till omfattningen av verksamheten vid dessa anstalter och behovet av att för befattningarna kunna förvärva högt kvalificerade personer böra placeras i lönegrad A 29. Föreståndaren för laboratoriet för ostkustfisket synes däremot på grund av denna anstalts mindre omfattning kunna placeras i lönegrad A 28.

Fiskmästaren vid anstalten för sötvattensfisket synes fortfarande tillsvare kunna vara placerad i lönegrad A 12. Anmärkas må dock att hans löneställning bör avvägas med hänsyn till de hos fiskerinämnarna anställda fiskerikonsulenternas löneställning. Sedan denna sistnämnda blivit bestämd, kan därför justering behöva genomföras beträffande fiskmästarens löneställning. De föreslagna kanslibiträderna vid laboratoriet i Lysekil och anstalten för sötvattensfisket böra beredas anställning i lönegrad Eo 7. Vakt-

mästarna vid dessa anstalter föreslås placerade i lönegrad A 5, dock bör måhända efter anstalternas utbyggnad en höjning beträffande dessa ske.

I det föregående har vidare föreslagits ett antal tekniska biträden vid de olika anstalterna. Dessa synas tillsvidare kunna placeras i lönegrad Eo 4.

Den direkt vid anstalterna anställda personalen skulle i enlighet med vad ovan föreslagits vid full utbyggnad av verksamheten utgöras av följande befattningshavare med nedan angiven löneställning.

Havsfiskelaboratoriet i Lysekil.

1 föreståndare	i lönegrad	A 29
4 laboratorer	» »	A 27
1 kanslibitråde	» »	Eo 7
1 vaktmästare	» »	A 5
2 tekniska biträden	» »	Eo 4

Laboratoriet för ostkustfisket.

1 föreståndare	i lönegrad	A 28
1 laborator	» »	A 27
1 tekniskt bitråde	» »	Eo 4

Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket.

1 föreståndare	i lönegrad	A 29
3 laboratorer	» »	A 27
1 fiskmästare	» »	A 12
1 kanslibitråde	» »	Eo 7
1 vaktmästare	» »	A 5
3 tekniska biträden	» »	Eo 4

Härtill komma assistenter, vilka icke skulle vara knutna till någon särskild anstalt.

Kap. XII. Vissa institutioner och befattningshavare på fiskets område.

A. Fisketillsynsmyndigheten.

I kapitel V ha de sakkunniga lämnat en översikt över fisketillsynsmyndighetens organisation och verksamhet. Denna lyder som nämnts under lantbruksstyrelsen och står under dess inseeende.

På förslag av särskilda sakkunniga för utredning av frågan om lagstiftning rörande åtgärder för att förhindra förorening av vatten och luft m. m. inrättades genom beslut av 1937 års riksdag från och med den 1 juli 1937 en provisorisk tillsynsmyndighet rörande vattenföroreningar, vilken utgjordes av dåvarande laboratorn vid undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket S. Vallin med biträde av en assistent. I ett år 1939 avgivet betänkande (S. O. U. 1939: 40) framlade de sakkunniga förslag till ny lagstiftning i ämnet m. m. innefattande även förslag rörande tillsynsverksamhetens ordnande. Denna föreslogs härvid uppdelad på två myndigheter. Den ena, knuten till lantbruksstyrelsen, borde främst beakta fiske-synpunkter (fisketillsynsmyndighet) men dess verksamhet borde därjämte avse tillsyn ur naturskyddssynpunkter i allmänhet. Den andra myndigheten borde knytas till medicinalstyrelsen och utöva tillsyn ur sanitär synpunkt (sanitär tillsynsmyndighet). I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag till 1941 års riksdag (proposition nr 45) beslöt emellertid riksdagen, att endast fisketillsynsmyndigheten skulle inrättas. Denna myndighet, som övertog den tidigare provisoriska myndighetens verksamhet, trädde i funktion från och med den 1 juli 1942. Den har att utöva tillsyn icke blott ur fiske- och naturskyddssynpunkt utan även i den mån så lämpligen kan ske ur hälsovårdssynpunkt.

Beträffande verksamheten må i övrigt framhållas, att fisketillsynsmyndigheten i första hand är avsedd att vara ett rådgivande organ, som på frivillig väg skall söka förmå samhällen och industrier att vidtaga åtgärder för rening av avloppsvatten. Myndigheten skall emellertid vid behov hos vederbörande länsstyrelse göra framställning om förbud mot utsläppande av avloppsvatten utan erforderlig rening eller om vidtagande av åtgärd till motverkande av olägenhet genom utsläppande därav. Finnes vattendomstols prövning erforderlig, äger myndigheten att hos vattendomstolen föra talan om förbud eller åtgärd, som nyss berörts. I mål rörande avledande av kloakvatten samt ärenden rörande syneförrättningar för dylika företag skall myndigheten avgiva yttrande. Fisketillsynsmyndigheten fun-

gerar därför i stor utsträckning såsom sakkunnig åt vattendomstolarna i vattenföroreningsmål, vilket ofta föranleder deltagande i vattendomstols sammanträden.

Ytterligare må nämnas, att enligt kungl. kungörelsen den 1 november 1946 (nr 684) om förprovning rörande åtgärder till motverkande av vattenförorening m. m. skall vid nyanläggning av vissa fabriker och inrättningar dylik förprovning ske vid vattendomstol, därvid fisketillsynsmyndigheten skall avgiva yttrande. Beträffande vissa andra fabriker och inrättningar skall anmälan i god tid före anläggandet göras hos fisketillsynsmyndigheten. Även beträffande viss ändring och utvidgning av driften vid anläggningar, varom här är fråga, skall dylik anmälan göras.

Fisketillsynsmyndigheten, som har sina lokaler i anslutning till undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket å Lovön, omfattade till att börja med en överinspektör i lönegrad Eo 28, två arvodesavlönade assistenter samt ett kontorsbiträde i lönegrad Eo 4. Redan efter ett år omändrades den ena assistentbefattningen till laboratorsbefattning i lönegrad Eo 26. Från och med den 1 juli 1945 erhöll den andre assistenten ställning såsom extra ordinarie befattningshavare i lönegrad Eo 16. Såväl överinspektören som laboratorn och assistenten äro biologer med utbildning i kemi. Sedan det visat sig, att behov förelåg även av en befattningshavare med teknisk utbildning, anvisades efter framställning från lantbruksstyrelsen från och med innevarande budgetår medel till anställande av en laborator med teknisk utbildning (civilingenjör). Denne har såsom tidigare nämnts för närvarande ställning såsom arvodist med ett arvode av 11.500 kronor för år. Härå utgår provisoriskt lönetillägg med 55 kronor i månaden.

I underdånig skrivelse den 31 augusti 1946 med förslag till anslagsäskanden inom lantbruksstyrelsens förvaltningsområde hos 1947 års riksdag har lantbruksstyrelsen med hänvisning till arbetsökningen hos myndigheten föreslagit ytterligare en assistentbefattning i lönegrad Eo 16 från och med den 1 juli 1947. Denne assistent skulle företrädesvis syssla med kemiska arbeten medan den nuvarande assistenten i fortsättningen skulle ägna sig åt biologisk-bakteriologiska arbeten.

De sakkunniga anse sig böra i detta betänkande upptaga till prövning frågan om fisketillsynsmyndighetens organisatoriska ställning i förhållande till en fiskeristyrelse ävensom dess behov av personal m. m. för den fortsatta verksamheten. Vid en omreglering av tjänsterna vid undersöknings- och försöksanstalterna för fisket synas vidare även de nuvarande befattningarna hos fisketillsynsmyndigheten böra behandlas. Beträffande såväl överinspektören som laboratorn med biologisk utbildning gälla nämligen i stort sett samma kompetensvillkor som för fiskeriintendenter med flera.

Fisketillsynsmyndigheten torde böra intaga samma ställning till fiskeristyrelsen som för närvarande till lantbruksstyrelsen. Den bör sålunda lyda

under fiskeristyrelsen och stå under dess inseende. Överinspektörens ställning bör härvid i huvudsak bli densamma som föreståndarnas vid de olika laboratorierna.

Såsom framgår av den lämnade översikten äro fisketillsynsmyndighetens arbetsuppgifter mycket omfattande. Det gäller här ett område, som tidigare varit jämförelsevis försummat.

Som nämnts har hos fisketillsynsmyndigheten under det senaste året anställts en laborator med teknisk utbildning. Därjämte har lantbruksstyrelsen föreslagit ytterligare en assistentbefattning för budgetåret 1947/48. Även om behov torde föreligga av ytterligare förstärkning av den kvalificerade arbetskraften, anse sig de sakkunniga icke för närvarande böra framlägga förslag härom. För att kunna befria den vetenskapligt utbildade personalen från mera manuellt betonade arbetsuppgifter torde emellertid ett tekniskt biträde böra anställas. De sakkunniga föreslå därför att en dylik befattning inrättas.

Beträffande personalens löneställning må följande framhållas.

För föreståndarbefattningarna vid havsfiskelaboratoriet i Lysekil och Lovöanstalten ha de sakkunniga föreslagit placering i lönegrad A 29. Beträffande överinspektörens löneställning må erinras, att denne ursprungligen föreslogs placerad i lönegrad A 30. Lantbruksstyrelsen föreslog på sin tid lönegrad A 29 eller eventuellt Eo 29, ett förslag som styrelsen sedermera vid flera tillfällen återupptagit i samband med sina anslagsäskanden rörande myndigheten.

På grund av överinspektörens omfattande och maktpåliggande uppgifter synes det skäligt, att han i likhet med berörda föreståndare placeras i lönegrad A 29. Befattningen skulle sålunda även ombildas till ordinarie. Då arbetsuppgifterna äro grundade på särskilda i lag angivna bestämmelser och därför få anses vara av stadigvarande art, synes anledning icke längre förefinnas att kvarhålla befattningen i extra ordinarie ställning.

Laboratorn med biologisk utbildning föreslås i annat sammanhang placerad i 27:e lönegraden. Även denne befattningshavare synes böra erhålla ordinarie anställning. För behörighet till befattningen som laborator med teknisk utbildning erfordras att ha avlagt civilingenjörsexamen inom avdelningen för väg- och vattenbyggnad vid tekniska högskolan i Stockholm eller Chalmers tekniska högskola, därvid den skall äga företräde, som därutöver förvärvat speciell sakkunskap ifråga om anläggningar för rening av avloppsvatten. Arvodet är för närvarande bestämt att ungefär motsvara lön enligt lägsta löneklassen i lönegrad Eo 26. Det visade sig svårt att på sådana villkor få platsen tillsatt med person, som hade föreskriven utbildning. Sålunda måste befattningen ledigförklaras två gånger innan kvalificerad sökande anmälde sig. Avlöningsförmånerna synas böra förbättras, om det skall bli möjligt att behålla eller i framtiden förvärva lämplig person för befattningen. Då därjämte befattningen är av stadigvarande natur, synes

densamma böra ombildas till ordinarie. De sakkunniga föreslå, att även denne laborator placeras i lönegrad A 27.

För den nuvarande assistentbefattningen erfordras, att vederbörande avlagt filosofie kandidatexamen med minst betyget med beröm godkänd i zoologi eller botanik samt i kemi eller annorledes styrkt sig äga motsvarande kunskaper i dessa ämnen. Liknande kompetensfordringar torde komma att föreskrivas för den föreslagna nya assistentbefattningen. Då befodringsmöjligheter hos myndigheten icke finnas för dessa befattningshavare, men det å andra sidan är önskvärt att de kvarbliva å tjänsterna längre tid, synes den gällande och föreslagna löneställningen, lönegrad Eo 16, för låg. De sakkunniga föreslå uppflyttning till lönegrad Eo 17.

Med hänsyn till de arbetsuppgifter, som åvila kontorsbiträdet (lönegrad Eo 4), måste även löneställningen för denne tjänsteman anses för låg. De sakkunniga föreslå, att befattningen uppflyttas till lönegrad Eo 7.

Det nya tekniska biträdet torde tillsvidare kunna placeras i lönegrad Eo 4.

I enlighet med vad sålunda föreslagits skulle fisketillsynsmyndigheten erhålla följande personal:

1 överinspektör	i lönegrad A	29
2 laboratorer	» »	A 27
2 assistenter	» »	Eo 17
1 kanslibiträde	» »	Eo 7
1 tekniskt biträde	» »	Eo 4.

B. Fiskeriingenjören.

Såsom angivits i kap. V finnes vid statens lokala fiskeriadministration anställd en fiskeriingenjör. Med befattningen, som är en deltidstjänst, är förenad ett arvode av 4 800 kronor för år. Befattningshavarens instruktionsmässiga åligganden framgå av vad som anförts i nämnda kapitel.

För fiskeriadministrationen är det av mycket stort värde att ha tillgång till en tekniker av förevarande slag. Arbetsuppgifterna för denne äro även av sådan omfattning, att det måste anses motiverat att omvandla befattningen till en heltidstjänst. Särskilt önskvärt är detta, om den allmänna fiskevårdande verksamheten utökas i enlighet med vad de sakkunniga i det föregående förutsatt.

För att kunna antagas till fiskeriingenjör erfordras för närvarande enligt instruktionen den 27 juni 1930 (nr 296) för statens lokala fiskeriadministration

att ha genomgått fullständig kurs vid tekniska högskolan i Stockholm eller Chalmers tekniska högskola samt vid avgångsexamen ha erhållit minst betyget godkänd i byggnadslära samt väg- och vattenbyggnadslära eller på annat sätt ha förvärvat motsvarande kunskaper i sagda ämnen;

att i kemi ha inhämtat så stora kunskaper, som motsvara minst betyget godkänd i första årets kurs vid teknisk högskola för dem, som icke tillhöra fackavdelningen för kemi och kemisk teknologi; samt

att ha förvärvat praktisk skicklighet i sådana grenar av ingenjörsväsendet, som stå i sammanhang med fiskeriingenjörsväsendets verksamhet.

Den nuvarande fiskeriingenjören tjänstgör vid en av de största ingenjörsväsendena. Systemet med deltidsanställning torde i detta fall erbjuda vissa fördelar, då det härigenom torde vara lättare att förvärva person med erforderliga kvalifikationer. Den löneställning, som kan komma ifråga för en heltidsanställd tekniker av förevarande slag, torde måhända icke kunna locka tillräckligt kvalificerade sökande.

De sakkunniga anse sig med hänsyn till det anförda icke böra föreslå någon ändring av befattningens karaktär. Däremot synes det skäligt, att det nuvarande arvodet, vilket i huvudsak varit oförändrat under många år, höjes. Detta bör även ske för att bereda fiskerimyndigheterna möjlighet att i större utsträckning än hittills kunna taga fiskeriingenjörsväsendets arbetskraft i anspråk. Arvodet synes skäligen böra fastställas till 6.000 kronor för år.

C. Fiskmästarna vid vissa statens fiskodlingsanstalter.

Såsom angivits i kap. V lyda under lantbruksstyrelsen fiskeriförsöksstationen vid Kälarne i Jämtlands län, fiskodlingsanstalterna vid Älvkarleby i Uppsala län, Borenhult i Östergötlands län, Mörrum i Blekinge län och Kvarnbäcken i Jämtlands län samt ålyngeluppsamlingsstationen vid Trollhättan.

Utgifterna för nämnda anstalter bestridas av vissa av statskontoret, lantbruksstyrelsen och statens domänverk förvaltade fiske- och arrendavgiftsmedel. Vid varje anstalt finnes anställd en föreståndare, benämnd fiskmästare. Dessa fiskmästare, som antagas av lantbruksstyrelsen tills vidare med tre månaders ömsesidig uppsägningstid, åtnjuta dels kontanta årsarvoden, dels vid vissa anstalter vissa naturaförmåner.

Av anstalterna ifråga är en, nämligen den vid Trollhättan, för närvarande av mindre omfattning, varför fiskmästarebefattningen vid denna anstalt torde böra betraktas såsom bisyssla. Vid de övriga anstalterna åter är befattningen av den art att den dagligen helt och fullt tager innehavarens arbetstid i anspråk. De vid sistnämnda anstalter bedrivna fiskodlingarna och fiskeförsöken komma — såvitt nu kan överblickas — alltså att erfordras såsom ett led i de statliga åtgärderna för befrämjande av fiskerinäringen i vårt land.

Såsom tidigare angivits avgåvo 1936 års sakkunniga utredning med förslag till lönereglering för de heltidsanställda fiskmästarna vid ifrågasatta anstalter. De nuvarande sakkunniga ha ansett sig även böra upptaga detta spörsmål och få härvid anförda följande.

De sakkunniga vilja till att börja med meddela uppgifter rörande ifrågavarande befattningshavares nuvarande löneförmåner. Dessa överstiga de som gällde, då 1936 års sakkunniga avgåvo sitt förslag. De nuvarande avlöningsförmånerna ha fastställts från och med den 1 juli 1946.

Vid *fiskeriförsöksstationen vid Kälarne* är befattningen som fiskmästare för närvarande vakant men avses skola besättas omkring årsskiftet 1946/47. Med befattningen är förenat ett grundarvode å 4.000 kronor för år jämte tre ålderstillägg, vart och ett å 300 kronor efter respektive 3, 6 och 9 års tjänstgöring. Dessutom åtnjutes fri bostad om tre rum och kök samt fri vedbrand och fritt lyse, vilka förmåner torde böra uppskattas till ett årligt värde av 600 kronor. Dyrtidstillägg utgår icke men däremot för budgetåret 1946/47 provisoriskt lönetillägg med 660 kronor.

Sammanlagda värdet av löneförmånerna till denne fiskmästare belöper sig alltså för närvarande till lägst 5.260 kronor och högst 6.160 kronor, för år räknat.

Samtliga kostnader vid försöksstationen bestridas från av statskontoret under titel »vattenavgifter till befrämjande av fisket inom landet» förvaltade medel. Erforderliga belopp anvisas årligen av Kungl. Maj:t till lantbruksstyrelsens förfogande. Kungl. Maj:t meddelar i samband härmed beslut rörande avlöningsförmånernas storlek.

Till den nuvarande fiskmästaren vid *fiskodlingsanstalten vid Älvkarleby*, som antogs från och med den 1 juli 1927, utgår enligt lantbruksstyrelsens bestämmande ett årligt grundarvode å 4.000 kronor jämte tre ålderstillägg, vart och ett å 300 kronor efter respektive 3, 6 och 9 års tjänstgöring. Dessutom åtnjuter han hyresersättning med 600 kronor och för budgetåret 1946/47 provisoriskt lönetillägg med 660 kronor.

Hans avlöningsförmåner uppgå således för år till lägst 5.260 kronor och högst 6.160 kronor.

Kostnaderna vid anstalten bestridas av räntan å de särskilda medel för statens laxodlingsanstalt vid Älvkarleby m. m., som förvaltas av statskontoret, ävensom av vissa andra medel, vilka på grund av Kungl. Maj:ts resolutioner eller vattendomstolars och andra domstolars utslag stå till lantbruksstyrelsens direkta förfogande för berörda ändamål. I detta hänseende må hänvisas till Kungl. Maj:ts brev dels den 6 augusti 1915 angående driften av statens laxodlingsanstalt vid Älvkarleby samt användningen av därtill anvisade medel, dels den 6 februari 1931 angående förvaltningen av vissa till befrämjande av fisket i Dalälven inbetalda avgifter, dels den 20 november 1931 angående dispositionen av vissa till statskontoret influtna ersättningsmedel, avsedda till upphjälpande av fisket i Dalälven.

Fiskmästaren vid *Borens hullts fiskodlingsanstalt* antogs den 10 oktober 1917. Avlöningsförmånerna, som årligen pläгат fastställas av Kungl. Maj:t, utgöras av kontant arvode samt förmånen av fri bostad om tre rum och

kök jämte fri vedbrand. Arvodet, som under de första anställningsåren uppgick till 2.000 kronor om året, har sedan vid flera tillfällen höjts så att detsamma numera belöper sig till 5.000 kronor för år jämte för budgetåret 1946/47 provisoriskt lönetillägg med 660 kronor.

Förmånerna av fri bostad och vedbrand torde böra uppskattas till 600 kronor om året, varför fiskmästarens nuvarande avlöningsförmåner sammanlagt kunna skattas till 6.260 kronor per år.

Utgifterna för fiskodlingsanstalten vid Borensnult bestridas dels av förut omförmälda, av statskontoret förvaltade vattenavgifter till befrämjande av fisket inom landet, dels av medel, som utdömts i samband med meddelande av vissa tillstånd att bygga i Motala ström. Kungl. Maj:t ställer årligen de erforderliga medelsbeloppen till lantbruksstyrelsens förfogande.

Vid *fiskodlingsanstalten vid Mörrum*, som inrättats från och med den 1 juli 1937, utgår till fiskmästaren tillsvidare enligt beslut av Kungl. Maj:t ett grundarvode å 4.000 kronor jämte tre ålderstillägg, vart och ett å 300 kronor, efter respektive 3, 6 och 9 års tjänstgöring samt för budgetåret 1946/47 provisoriskt lönetillägg med 660 kronor. Härjämte åtnjuter han förmånen av fri bostad om tre rum och kök jämte fri vedbrand, vilka förmåner böra skattas till 600 kronor för år.

Sammanlagda löneförmånerna kunna sålunda för närvarande beräknas uppgå till lägst 5.260 kronor och högst 6.160 kronor för år.

Kostnaderna för anstalten bestridas dels enligt beslut av Kungl. Maj:t med ovan omförmälda, av statskontoret förvaltade vattenavgifter för befrämjande av fisket inom landet samt med vissa till statens domänverk inflytande arrendeavgifter för Mörrums kronolaxfiske, dels av vissa fiskeavgiftsmedel, som disponeras av lantbruksstyrelsen.

Vid *fiskodlingsanstalten vid Kvarnbäcken* åtnjuter fiskmästaren, vilken varit heltidsanställd från och med den 1 juli 1942, grundarvode med 4.000 kronor för år samt tre ålderstillägg, vart och ett å 300 kronor, efter respektive 3, 6 och 9 års tjänstgöring ävensom för budgetåret 1946/47 provisoriskt lönetillägg med 660 kronor. Dessutom utgår till honom hyresersättning med 600 kronor för år.

Hans avlöningsförmåner utgöra sålunda för närvarande lägst 5.260 kronor och högst 6.160 kronor för år.

Kostnaderna för anstalten bestridas av medel, som utdömts vid meddelande av tillstånd till utbyggnad av Stadsforsen i Indalsälven (Norrbrygdens vattendomstols dom den 18 februari 1939) och stå till lantbruksstyrelsens förfogande.

Ifrågavarande fiskmästares åligganden äro i huvudsak följande:

att tillse, att avelsfisk anskaffas i tillräcklig mängd, så att anstaltens hela kapacitet kan utnyttjas,

att föranstalta om fiskrommens befruktning,

- att handhava rommens vård och befruktning samt ynglets vård,
- att ombesörja ynglets utplantering,
- att handhava skötseln av och tillsynen över uppfödningstråg och dammar,
- att utföra eller biträda vid ifrågakommande anläggningar av fiskdammar, tillverkning av sumpar, romkläckningsapparater och andra utensilier, reparationer m. m.,
- att utöva tillsyn över anstaltens byggnader,
- att föra dagböcker, innefattande diverse uppgifter rörande anstalten och dess verksamhet, ävensom inventarieförteckning,
- att upprätta redogörelser för verksamheten vid anstalten m. m.,
- att utföra eller biträda vid de arbeten med fiskodling, anställande av iakttagelser, fiskeförsök m. m., som lantbruksstyrelsen direkt eller genom vederbörande fiskeritjänstemän föreskriver.

1936 års sakkunniga anförde i sin utredning att det såväl med hänsyn till statens intressen som till befattningshavarnas berättigade krav på en i löne- och pensionshänseende betryggande anställningsform vore en angelägenhet av största vikt att bereda dessa befattningshavare en anställning i statens tjänst, som mera tillgodosåge dessa synpunkter än den gällande anställningsformen. De sakkunniga erinrade vidare om fiskmästarnas självständiga och ansvarsfulla ställning. De sakkunniga föreslogo — i likhet med vad lantbruksstyrelsen tidigare gjort — att då gällande kungörelse med avlöningsbestämmelser för icke ordinarie befattningshavare vid nyreglerade verk inom allmänna civilförvaltningen skulle tillämpas på fiskmästarna och att deras befattningar skulle hänföras till 12:e lönegraden i den i sagda kungörelse för extra ordinarie tjänstemän intagna löneplanen. De då anställda fiskmästarna borde få tillgodoräkna hela sin tidigare föreståndareanställning vid respektive fiskodlingsanstalter för placering och uppflyttning i löneklass samt vid beräkning av tjänsteår för erhållande av pension. Pensionsåldern syntes böra bestämmas till 63 år.

För de två fiskmästarna vid fiskodlingsanstalterna vid Älvkarleby och Borensnult, Nils Gustaf Steffner och Gottfrid Arvidsson, skulle regleringen komma att medföra löneminskning. För dessa föreslogos personliga lönetillägg med för vardera 400 kronor om året.

De förmåner i form av fri tjänstebostad samt fritt bränsle och lyse, som åtnjötes av vissa fiskmästare, skulle enligt nämnda sakkunnigas förslag upphöra. Om och i den mån dylika naturaförmåner i fortsättningen skulle tillkomma befattningshavarna borde de erlægga ersättning härför enligt samma grunder, som i sådant avseende fastställts för den civila statsförvaltningen i övrigt.

1936 års sakkunniga föreslogo vidare, att avlöningarna till dessa befattningshavare skulle upptagas å en särskild avlöningsstat och att för dennas realiserande i riksstaten borde uppföras ett särskilt anslag. Detta anslag,

som limpligen borde benämnas »Fiskmästarna vid vissa statens fiskodlingsanstalter: Avlöningar» borde upptagas under nionde huvudtiteln, rubriken »Fiskeriväsendet», och betecknas som förslagsanslag. Pensioner borde däremot utgå från vederbörande anslag under riksstatens huvudtitel för pensionsväsendet.

Då utgifterna för avlönande av de fiskmästare, varom vore fråga — i likhet med övriga kostnader för anstalterna — fortfarande borde bestridas av förnämnda fiske- och arrendeavgiftsmedel, borde anstalter träffas för täckande av utgifterna å riksstaten för berörda avlöningar. Detta borde ske sålunda, att å riksstatens inkomstsida under rubriken »Uppbörd i statens verksamhet» upptoges en särskild inkomsttitel, förslagsvis benämnd »Bidrag av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel» till belopp motsvarande nyssnämnda avlöningsanslag. Någon liknande anordning borde däremot icke vidtagas beträffande de pensionsbelopp, som kunde komma att utgå.

Över 1936 års sakkunnigas förslag avgåvos utlåtanden av *statskontoret* och *lantbruksstyrelsen*, vilka myndigheter icke hade något att erinra mot detsamma. Förslaget har emellertid icke föranlett någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Då en reglering av ifrågavarande fiskmästares anställningsförhållanden icke ängre synes böra uppskjutas, ha de nuvarande sakkunniga som nämns ansett sig böra upptaga förevarande spörsmål.

1936 års sakkunnigas förslag synes i princip lämpligt och de nuvarande sakkunniga ha — med undantag för löneställningen — icke något att erinra mot detsamma. De sakkunniga föreslå därför, att civila icke-ordinarie-reglementet måtte vinna tillämpning beträffande fiskmästarbefattningarna vid fiskeriförsöksstationen vid Kälarne samt fiskodlingsanstalterna vid Ävkarleby, Borenhult, Mörrum och Kvarnbäcken. Befattningarna synas härvid böra hänföras till lönegrad Eo 13, vilket ungefär motsvarar den föreslagna löneställningen för fiskerikonsulenter hos hushållningssällskapet. Höjes löneställningen för sistnämnda befattningshavare, torde en motsvarande höjning böra genomföras jämväl beträffande fiskmästarna. Några personliga lönetillägg torde icke behöva utgå, därest vederbörande befattningshavare medgivas rätt att tillgodoräkna tidigare tjänstgöring å befattningarna. Dylikt tillgodoräknande bör även få äga rum ifråga om tjänstår för pension.

Till anslagsfrågorna återkomma de sakkunniga i det följande.

Kap. XIII. Aspiranter å vissa befattningar inom fiskeristaten samt vissa kompetens- och avlöningspörsmål.

I det föregående har antytts, att för åtskilliga befattningshavare med viss kvalificerad biologisk utbildning skulle, i likhet med vad för närvarande gäller, anordnas en särskild befordringsgång. Härmed sammanhängande spörsmål ävensom vissa frågor rörande löneställning m. m. hava angivits skola upptagas till närmare behandling i ett sammanhang. De sakkunniga vilja nu behandla dessa spörsmål.

A. Kompetensvillkoren för vissa befattningar inom fiskeristaten.

För kompetens till befattning såsom byråchef och byrådirektör å lantbruksstyrelsens fiskeribyrå gäller såsom tidigare nämnts bland annat, att vederbörande skall ha fullgjort vad som är föreskrivet för kompetens till fiskeriintendentstjänst. Enahanda kompetensvillkor ha även uppställts för behörighet till befattning såsom överinspektör hos fisketillsynsmyndigheten, såsom laborator (biolog) hos nämnda myndighet samt såsom laborator vid undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket å Lovön.

För att kunna antagas till *fiskeriintendent* fordras enligt § 23 instruktionen den 27 juni 1930 (nr 296) för statens lokala fiskeriadministration att vederbörande dels avlagt filosofie licentiatexamen inom matematisk-naturvetenskapliga sektionen med vitsord om minst godkända insikter i zoologi och botanik eller ock genom utgivna skrifter eller på annat sätt visat sig ha förvärvat insikter, motsvarande minst betyget godkänd, vad angår ämnet zoologi, i filosofie licentiatexamen och, beträffande ämnet botanik, i filosofie kandidatexamen, dels minst fyra år tjänstgjort såsom statens fiskeristipendiat eller ock annorledes förvärvat omfattande praktisk erfarenhet i de ämnen, som tillhöra fiskeriintendents verksamhet.

För kompetens till fiskeriintendentsbefattning och därmed även till övriga angivna befattningar fordras sålunda i regel att vederbörande skall ha tjänstgjort såsom *fiskeristipendiat*.

Enligt § 25 berörda instruktion skall fiskeristipendiat ha inhämtat så stora kunskaper i de biologiska vetenskaperna, som motsvarar minst betyget godkänd i filosofie kandidatexamen, vilka kunskaper skola styrkas genom vitsord över avlagd dylik examen eller på annat sätt, som av lantbruksstyrelsen godkännes.

För laboratorerna hos hydrografisk-biologiska kommissionen, vilka som nämnts icke lyda under lantbruksstyrelsen, föreligger däremot icke i något fall krav på tjänstgöring såsom fiskeristipendiat för kompetens. Gällande kompetenskrav för befattning såsom laborator och assistent hos kommissionen avse här god vetenskaplig utbildning motsvarande avlagd licentiatexamen i något av de ämnen, som falla inom respektive avdelnings verksamhetsområde (beträffande biologiska avdelningen zoologi).

Stipendiatbefattningarna äro i huvudsak att betrakta som utbildningstjänster, något som även framgår av de tidigare återgivna instruktionsmässiga föreskrifterna rörande fiskeristipendiats åligganden. Att utbildningen är ordnad på sådant sätt sammanhänger framför allt med att för de allmänna högre befattningarna inom den statliga fiskeriadministratiionen icke finnes någon fackutbildning motsvarande exempelvis den, som på jordbrukets område meddelas vid lantbrukshögskolan. Följden härav har blivit, att den centrala fiskeriadministratiionen själv fått omhändertaga utbildningen av aspiranter på ett tidigare stadium än som är fallet inom jordbrukets administratiion.

De sakkunniga ifrågasätta i princip icke någon ändring i sättet för fackutbildningens ordnande eller beträffande de allmänna kompetensvillkoren. Vad särskilt angår de jämförelsevis höga kraven på vetenskaplig utbildning, framför allt i zoologi (licentiatexamen), må framhållas, att i fråga om de till undersöknings- och försöksanstalterna samt de till fisketillsynsmyndigheten knutna befattningshavarna detta utbildningskrav torde vara självfallet. Beträffande de övriga befattningarna är kravet motiverat av de speciella förhållandena inom fiskets administratiion. För att kunna bedöma de olika problem, som sammanhånga med fiskevård och fiskets bedrivande, äro nämligen grundliga kunskaper i de biologiska ämnena obetingat nödvändiga. Då emellertid licentiatexamen numera kan avläggas inom sådana ämnen som limnologi och ärftlighetslära, samt avlagd examen i något av dessa ämnen bör kunna godtagas såsom jämförlig med examen i zoologi för kompetens till åtminstone vissa av befattningarna, torde en härav betingad ändring böra genomföras. De sakkunniga komma vidare i det följande att föreslå vissa ändringar beträffande aspirantutbildningen.

B. Aspiranter, deras utbildning, löneställning och antal.

För att kunna antagas till fiskeristipendiat erfordras som nämnts icke licentiatexamen men avsikten har varit, att vederbörande under stipendiattiden skall fortsätta sin vetenskapliga utbildning fram till denna examen. Under en lång följd av år ha emellertid fiskeristipendiaterna i regel varit i tjänstgöring året om. Praxis har därför blivit, att endast personer med avlagd licentiatexamen, ofta även med för filosofie doktorsgrad fullgjort disputationsprov, antagits till fiskeristipendiater. Dessa ha så-

lunda redan vid antagandet förvärvat den för de högre befattningarna föreskrivna vetenskapliga kompetensen.

För närvarande finnas anställda två fiskeristipendiater med arvode av 4.100 kronor för år och en extra fiskeristipendiat med arvode av 3.300 kronor för år. För innevarande budgetår äga de dessutom uppbära avlöningstillägg motsvarande provisoriskt lönetillägg med 55 kronor för månad.

I kungl. brev den 1 juni 1923 har förordnats, bland annat, *dels* att fiskeristipendiat, som under längre tid i oavbruten följd än 7 dagar såsom vikarie uppehåller befattning som fiskeriintendent eller (fiskeriasistent) äger, såvitt ej Kungl. Maj:t annorledes förordnar, uppbära skillnaden mellan de i 16 § 1 mom. av avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451) angivna tjänstledighetsavdraget i, å ena sidan, lägsta löneklassen för den högre befattningen och, å andra sidan, 12:e löneklassen i den uti avlöningsreglementet intagna löneplanen, avdelning B (motsvarande 16:e löneklassen i gällande avlöningsreglemente), *dels* att fiskeristipendiat äger åtnjuta, förutom dagtraktamente för resedagar, jämväl tjänstgöringstraktamente för de dagar han å ort och ställe använder för sin utbildning.

Fiskeristipendiat tillhör rese- och traktamentsklass II E. I kungl. brev den 19 juni 1942 har emellertid förordnats, bland annat, att för fiskeristipendiat traktamentsersättning vid tjänsteresa skall utgå med 9 kronor för dag och 6 kronor för natt eller med tillhoppa 15 kronor för dygn.

Angivna bestämmelser innebära, att fiskeristipendiat vid tjänstgöring utanför mantalsskrivningsorten förutom arvodet äger uppbära ett särskilt tjänstgöringstraktamente om 15 kronor för dygn. Under en stor del av året tjänstgöra stipendiaterna i Stockholm å fiskeribyrån. Även vid denna tjänstgöring utgår traktamente under förutsättning att vederbörande är mantalsskriven utom Stockholm, något som i regel är fallet. På grund härav blir traktamentsersättningen i stor utsträckning att betrakta som en ren avlöningsförmån. Förordnas emellertid stipendiat att uppehålla exempelvis intendentstjänst, bortfaller traktamentsersättningen och den utgående vikariatsersättningen motsvarar då icke på långt när den förlust, som härigenom uppstår.

Gällande avlöningssystem har medfört stora olägenheter, bland annat då det gällt att förordna stipendiat som vikarie å högre tjänst. 1936 års sakkunniga föreslogo även i sin utredning angående fiskeristipendiaternas löneställning, att stipendiaterna icke skulle erhålla traktamentsersättning för tid, som användes för utbildning, men att i stället arvodet skulle höjas till 5.000 kronor för år för fiskeristipendiat samt till 3.000 kronor för år för e. fiskeristipendiat. Därvid förutsattes, att extra stipendiat icke skulle vara upptagen av sin tjänst hela året.

Även de nuvarande sakkunniga anse, att vissa ändringar böra genomföras beträffande ifrågavarande aspiranter och få härutinnan föreslå följande.

Redan vid inträdet å fiskeritjänstemannabanan böra aspiranterna ha fullgjort vad som i teoretiskt hänseende kräves för befordran till de högre befattningarna. Härjämte böra de — i enlighet med vad som blivit praxis med fiskeristipendiaterna — bliva helårsanställda med full tjänstgöring. Tjänstetiteln synes i samband därmed böra ändras från fiskeristipendiat till fiskeriaspirant.

Efter antagandet synas aspiranterna böra tjänstgöra med i stort sett de åligganden, som för närvarande ankomma på fiskeristipendiat. Därvid skulle de sålunda erhålla erforderlig utbildning för fiskeritjänstemannabanan samt i övrigt biträda inom fiskeristyrelsen, å undersöknings- och försöksanstalterna för fisket, hos fisketillsynsmyndigheten samt hos fiskerintendenterna.

Beträffande avlöningsförmånerna till fiskeriaspiranterna må följande framhållas.

Genom att den förutnämnda traktamentsersättningen till de nuvarande fiskeristipendiaterna utgår i sådan omfattning, att den kommit att tjäna som ett lönetillskott, överstiger stipendiats verkliga löneförmåner väsentligt arvodet jämte tillägg. Arvode jämte tillägg samt tjänstgöringstraktamente för hel tjänstgöringsmånad om 30 dagar uppgår sålunda för närvarande för stipendiat till 846 kronor 60 öre och för extra stipendiat till 780 kronor. Under stor del av året kan tjänstgöringstraktamentet anses taget i anspråk för täckande av ökade levnadskostnader. Den verkliga lönen till fiskeristipendiat torde emellertid kunna skattas till cirka 750 kronor i månaden och till extra fiskeristipendiat till cirka 700 kronor i månaden.

Genom de förmåner, som sålunda kunnat erbjudas aspiranter å fiskeritjänstemannabanan, har en tillfredsställande rekrytering hittills kunnat ske. Konkurrensen är dock för närvarande rätt hård exempelvis med lärarbanan, där löneförmånerna för extra adjunkt å I ort för närvarande uppgår till något över 700 kronor i månaden och möjligheterna för befordran äro goda, särskilt för personer med avlagd licentiatexamen eller fullgjort disputationssprov.

Vid bestämmandet av löneförmånerna för de föreslagna fiskeriaspiranterna bör hänsyn bland annat tagas till de avlöningsförmåner, som för närvarande utgå till fiskeristipendiaterna, samt till de löneförmåner, som erbjudas inom konkurrerande yrken, framförallt läraryrket.

Då de första anställningsåren närmast bli att betrakta som en utbildnings- och provotid, böra aspiranterna under dessa år erhålla ställning som arvodister. Detta synes även böra ske med hänsyn till att de under denna tid för sin tjänstgöring ofta torde komma att förflyttas mellan olika platser. Arvudet synes icke böra sättas lägre än till 700 kronor för månad eller 8.400 kronor för år, om en tillfredsställande rekrytering skall kunna

upprätthållas. Det förutsättes härvid, att det särskilda tjänstgöringstraktamentet bortfaller vid tjänstgöring å stationeringsorten.

Arvodesbeloppet är avpassat efter det nuvarande löneläget. Därest en uppräknings sker beträffande för närvarande gällande arvoden av motsvarande slag, bör därför en uppräknings ske även av det för fiskeriaspiranterna föreslagna.

Efter två års tjänstgöring som aspiranter synas vederbörande, därest de befinnas härtill lämpliga, böra erhålla en något fastare och förmånligare ställning. De sakkunniga föreslå, att de efter denna tid beredas anställning såsom extra ordinarie fiskeriassistenter i lönegrad Eo 21. Vid denna tidpunkt torde de kunna tagas i anspråk för mera stadigvarande arbetsuppgifter inom fiskeristyrelsen och vid anstalterna samt såsom vikarier för fiskeriintendenterna.

För närvarande kräves fyra års tjänstgöring såsom stipendiat eller liknande för kompetens till befattning såsom fiskeriintendent och laborator. Efter skärpning av kravet på teoretisk utbildning till att avse avlagd licentiatexamen synes kravet på praktisk utbildning kunna begränsas till att avse tre års tjänstgöring såsom fiskeriaspirant och extra ordinarie fiskeriassistent. Efter denna tid skulle sålunda vederbörande uppfylla de allmänna kompetensvillkoren för vissa befattningar inom fiskeristyrelsen samt till befattning såsom fiskeriintendent eller vissa befattningar såsom laborator. Någon befordran efter viss bestämd tid skulle emellertid icke kunna påräknas utan denna finge bli beroende av vakanser.

I det föregående har räknats med att befattningshavare av förevarande slag skola tjänstgöra å fiskeristyrelsens två fackbyråer samt såsom assistenter å undersöknings- och försöksanstalterna för fisket m. m. Dessutom torde de vid behov böra biträda fiskeriintendenterna samt vikariera för dessa vid ledigheter.

Det möter svårigheter att nu beräkna behovet av befattningshavare av förevarande slag. För närvarande finnas som nämnts tre fiskeristipendiater, varav en extra. Därest emellertid såväl fiskeridimensionens som anstalternas behov av arbetsbiträde av förevarande slag skall kunna tillgodoses i större utsträckning än som hittills varit möjligt och en tillfredsställande rekryteringsbas kunna erhållas, torde antalet böra ökas. De sakkunniga föreslå, att medel beräknas för avlönande av sex befattningshavare, varav två kunna beräknas erhålla ställning såsom extra ordinarie fiskeriassistenter, medan de fyra övriga skulle utgöras av fiskeriaspiranter. Därvid förutsättes, att tjänstgöring såsom fiskeristipendiat skall få tillgodoräknas för uppflyttning till befattning som fiskeriassistent.

C. Löneställningen för fiskeriintendenter och vissa laboratorer.

Såsom framgår av förut lämnade uppgifter äro fiskeriintendenterna för närvarande placerade i lönegrad A 26. Detsamma är även fallet med de

två laboratorerna å undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket. Laboratorerna hos hydrografisk-biologiska kommissionen samt laboratorn med praktisk-vetenskaplig fiskeriutbildning hos fisketillsynsmyndigheten äro emellertid placerade i lönegrad Eo 26.

I annat sammanhang föreslå de sakkunniga, att den biologiska avdelningen av nämnda kommission utbrytes och lägges under fiskeristyrelsen. I princip samma kompetensvillkor böra härvid gälla för laboratorerna med biologisk utbildning å nämnda avdelning som för övriga laboratorer.

För närvarande finnas fem fiskeriintendenter med filosofie doktorsgrad och två med filosofie licentiatexamen. Dessa senare ha emellertid fortsatt sina studier utöver licentiatexamen, ehuru de, väl närmast beroende på att de på ett mycket tidigt stadium förordnades att såsom vikarier uppehålla intendentsbefattningar och därefter blivit innehavare av de uppehållna befattningarna, icke ännu blivit i tillfälle fullfölja studierna fram till doktorsdisputation. Av laboratorerna äro samtliga filosofie doktorer utom en (i Lysekil), som emellertid torde komma att disputeras under innevarande läsår.

Anmärkas må även, att av rekryteringsbefattningarna, till vilka förutom de tre stipendiatbefattningarna även får räknas assistentbefattningen å lantbruksstyrelsens fiskeribyrå, tre innehavas av filosofie doktorer samt den fjärde — extra stipendiatsbefattningen — av en filosofie licentiat.

Av det anförda framgår, att mycket höga krav ställts på aspiranterna å ifrågavarande bana. Arbetsuppgifterna äro även sådana, att det är nödvändigt att förvärva vetenskapligt mycket väl kvalificerade arbetskrafter. Detta får särskilt anses gälla undersöknings- och försöksverksamheten, där den vetenskapliga skickligheten är av avgörande betydelse för ett framgångsrikt arbete.

För fiskeriintendentsbefattningarna behöva kraven på vetenskaplig skicklighet icke ställas fullt så höga som för laboratorerna. Intendentsbefattningarna äro emellertid självständiga distriktsbefattningar med mycket skiftande och kvalificerade arbetsuppgifter. Stora anspråk måste därför ställas på vederbörandes allmänna omdöme och förmåga till självständigt handlande. Jämväl för dessa befattningar har därför strävan gått ut på att förvärva personer med hög kompetens. De sakkunniga räkna med att så kommer att bli fallet även i fortsättningen, även om någon skärpning av de formella kompetenskraven icke genomföres.

Vid bestämmandet av löneställningen för ifrågavarande befattningar, vilka alltjämt böra erhålla en enhetlig lönegradsplacering, bör hänsyn tagas till den faktiskt föreliggande höga utbildningen.

I samband med genomförande under de senaste tio åren av löneregleringar för vissa grupper av befattningshavare ha nya placeringar i lönehänseende fastställts för personer med liknande kompetens. Sålunda ha lektorer vid de högre utbildningsanstalterna placerats i lönegrad A 27. En

motsvarande placering har även beretts statsgeologerna. Särskilt den senare gruppen tjänstemän synes fullt ut kunna jämföras med ifrågavarande befattningshavare. Framhållas må även, att bland distriktstjänstemän lantbruksingenjörerna år 1945 erhöilo placering i lönegrad A 29. Dessa senares utbildning är i regel icke så omfattande som den, vilken erfordras för intendents- och laboratorsbefattningarna, men placeringen synes ha rönt inverkan av den rådande höga efterfrågan på personer med teknisk utbildning.

För att i framtiden för ifrågavarande befattningar skola kunna förvärfvas och behållas personer med erforderlig kapacitet, synes det nödvändigt att befattningarna erhålla en förmånligare löneställning än den nuvarande. De sakkunniga vilja därför föreslå, att befattningarna såsom fiskeriintendent och laborator med här angiven utbildning i lönehänseende jämsställas med lektor och statsgeolog och sålunda placeras i lönegrad A 27.

Frågan om löneställningen för personer med motsvarande utbildning inom fiskeristyrelsen ävensom för föreståndarna vid anstalterna m. fl. har behandlats i det föregående.

Kap. XIV. Kostnadsberäkningar och anslagsfrågor.

I det följande komma de sakkunniga att behandla vissa kostnadsberäkningar och anslagsfrågor, som stå i samband med de förslag som framlagts. För att få en fastare utgångspunkt för beräkningarna ha de sakkunniga härvid räknat med att förslagen skola kunna genomföras från och med budgetåret 1947/48. Därest så icke skulle bli fallet, utan — exempelvis efter ett principbeslut vid 1947 års riksdag — genomförandet skulle komma att framflyttas i tiden, bör det ankomma på vederbörande myndigheter att för ett följande budgetår föreslå de ändringar i fråga om anslagen, som bliva erforderliga bl. a. med hänsyn till att beräkningarna i viss utsträckning basera sig på gjorda anslagsäskanden för budgetåret 1947/48.

Vid uppgörandet av förslag till avlöningsstater ha de sakkunniga gått efter de grunder, som tillämpats av verken vid avgivande av förslag till anslagsäskanden för avlöningar hos 1947 års riksdag. Hänsyn har sålunda icke — liksom ej heller i det föregående — tagits till de av innevarande års höstriksdag beslutade löneregleringarna för statliga befattningshavare.

A. Fiskeristyrelsen.

1. *Avlöningar, förslagsanslag.*

De sakkunniga ha i det föregående framlagt förslag rörande personalen hos fiskeristyrelsen och dennas placering i lönehänseende. Då de sakkunniga nu övergå till att beräkna avlöningskostnaderna för denna personal, må framhållas svårigheterna att beräkna den löneklassplacering, som kan komma att bli gällande för de olika befattningshavarna hos det nyinrättade ämbetsverket. I det följande har för ordinarie personal räknats med två löneklassuppflyttningar och för extra ordinarie befattningshavare med en löneklassuppflyttning.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän.

De sakkunniga ha föreslagit, att följande ordinarie befattningshavare med nedan angiven löneställning skola finnas anställda hos fiskeristyrelsen:

	Lönegrad
1 överdirektör	C 10
2 byråchefer	A 30
3 byrådirektörer	A 28
2 byråinspektörer	A 24
1 byråsekreterare	A 21
1 registrator och kassör	A 14
3 kanslibiträden	A 7
1 expeditiionsvakt	A 5
1 kontorsbiträde	A 4

De sakkunniga ha härvid räknat med att tre kontorsbiträden behöva anställas hos styrelsen. Av dessa torde åtminstone ett få beräknas vara kvalificerat för ordinarie anställning, medan de två övriga böra upptagas som extra ordinarie.

Efter vederbörliga pensionsavdrag ha avlöningarna till de ordinarie tjänstemännen enligt förut angivna grunder beräknats till (133.377 — 7.983 =) i runt tal 125.400 kronor.

Med den föreslagna löneklassberäkningen torde något belopp icke behöva upptagas till vikariats- och övertidsersättningar.

Ersättningar till sakkunniga.

För detta ändamål bör beräknas ett belopp av förslagsvis 1.000 kronor.

Avlöningar till icke-ordinarie personal.

Följande extra ordinarie befattningar ha föreslagits:

	Lönegrad
1 byrådirektör	Eo 26
1 amanuens	Eo 16
2 kontorsbiträden	Eo 4

Avlöningarna till dessa befattningshavare med en löneklassuppflyttning uppgå efter vederbörliga pensionsavdrag till (21.846 — 1.254 =) i runt tal 20.600 kronor.

För tillfällig arbetskraft bör beräknas ett belopp av 6.000 kronor. Härvid är att märka, att av detta belopp skall bestridas avlöningen till ett vaktbiträde.

Till vikariats- och övertidsersättningar bör under denna post upptagas ett belopp av 1.000 kronor.

Sammanlagt skulle sålunda under posten erfordras (20.600 + 6.000 + 1.000 =) 27.600 kronor.

Rörligt tillägg till ordinarie och icke-ordinarie personal.

Härför torde böra beräknas ett belopp av i runt tal 21.000 kronor.

Avlöningsstaten för fiskeristyrelsen skulle i enlighet härmed erhålla följande utseende:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	125.400
2. Ersättningar till sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	1.000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	27.600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	21.000
Summa kronor	175.000

I personalförteckningen bör i enlighet med vad tidigare föreslagits intagas en anmärkning av innehåll, att den ena byråinspektörsbefattningen i lönegrad A 24 skall hållas obesatt, så länge en å övergångsstat uppförd fiskerintendent i lönegrad A 26 kvarstår i tjänst. Då det emellertid förefaller mindre sannolikt, att denne fiskerintendent skall behöva placeras å befattningen, ha medel här beräknats till avlönande av nämnde byråinspektör.

Till *Fiskeristyrelsen*: *Avlöningar* skulle i enlighet med det anförda för budgetåret 1947/48 behöva anvisas ett *förslagsanslag* av 175.000 kronor.

2. Omkostnader, *förslagsanslag*.

I omkostnadsstaten torde posten *sjukvård m. m.* böra upptagas *förslagsvis* till 1.000 kronor.

Beträffande posten *reseersättningar* må framhållas, att inom fiskeristyrelsen skulle finnas åtskilliga befattningshavare, för vilka tjänsteresor i stor utsträckning torde bli erforderliga. Detta torde särskilt komma att gälla de föreslagna byrådirektörerna å fiskevårds- och fiskerättsbyrån. Jämväl i övrigt är det emellertid av stor betydelse, att styrelsens befattningshavare erhålla möjlighet att genom besök på ort och ställe skaffa sig erforderlig kännedom om olika önskemål och behov. Med hänsyn härtill är det av stor vikt, att denna post icke blir för snävt tillmätt. De sakkunniga föreslå, att posten upptages *förslagsvis* med 15.000 kronor.

I samband med fiskeristyrelsens inrättande uppstå givetvis åtskilliga kostnader för möbler m. m. Dessa kostnader böra lämpligen bestridas från ett särskilt anslag, vilket kommer att behandlas i det följande. I övrigt är det svårt att för närvarande beräkna de utgifter, som böra upptagas under posten *expenser*. Under förutsättning att fiskeristyrelsen kommer att erhålla lokaler i av staten ägd fastighet, torde emellertid till *bränsle, lyse och vatten* få beräknas 3.000 kronor och till *övriga expenser* 13.000 kronor. Sammanlagt bör sålunda anslagsposten *expenser* upptagas *förslagsvis* till 16.000 kronor.

Till *publikationstryck* bör *förslagsvis* beräknas 1.000 kronor.

I enlighet med det anförda skulle fiskeristyrelsens omkostnadsstat erhålla följande utseende:

	Kronor
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	1.000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	15.000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	16.000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	1.000
	Summa kronor 33.000

Till *Fiskeristyrelsen*: *Omkostnader* skulle i enlighet härmed för budgetåret 1947/48 behöva anvisas ett förslagsanslag av 33.000 kronor.

3. Engångskostnader för anskaffning av möbler m. m., reservationsanslag.

Vid beräkning av engångskostnaderna för anskaffning av möbler m. m. förutsätta de sakkunniga, att de möbler, skrivmaskiner m. m., som för närvarande disponeras av lantbruksstyrelsens fiskeribyrå, i fortsättningen komma att erfordras inom lantbruksstyrelsen på grund av den utvidgning av detta verks organisation, som beräknas komma att ske i samband med genomförandet av 1942 års jordbrukskommittés förslag. De sakkunniga uppskatta lokalbehovet för fiskeristyrelsen till omkring 25 rum och beräkna engångskostnaderna för möbel- och inventarieanskaffningar till i runt tal 48.000 kronor. Dessa kostnader äro specificerade å särskild bilaga.

Till *Fiskeristyrelsen*: *Engångskostnader för anskaffning av möbler m. m.* skulle sålunda behöva anvisas ett reservationsanslag av 48.000 kronor.

B. Fiskeristaten.

1. Avlöningar, förslagsanslag.

Till Fiskeriintendenter m. m.: Avlöningar är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 99.500 kronor.

Gällande avlöningsstat upptager:

	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	70.100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	16.400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	2.000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	11.000
	Summa kronor 99.500

Från detta anslag bestridas avlöningarna till fiskeriintendenterna, fiskeringenjören samt fiskeristipendiaterna ävensom ersättningar till skrivhjälp åt fiskeriintendenterna.

I det föregående ha fiskeristipendiaterna föreslagits skola ersättas av fiskeriaspiranter och fiskeriasistenten. Då dessa avses skola tjänstgöra inom

fiskeriadministrationen i allmänhet, synes det lämpligt att även deras avlöningar bestridas från förevarande anslag. Anslagets beteckning synes emellertid böra ändras till *Fiskeristaten: Avlöningar*.

Beträffande de olika anslagsposterna må följande anföras.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän.

Enligt vad tidigare föreslagits skulle i fortsättningen finnas anställda sex fiskeriintendenter i lönegrad A 27. En av de nuvarande sju fiskeriintendentsbefattningarna skulle härvid överföras å övergångsstat. Därest denne icke erhåller annan befattning, är avsikten, som tidigare nämnts, att han skall förordnas att uppehålla en befattning som byråinspektör i fiskeristyrelsen.

Genom den omläggning, som föreslagits beträffande tjänstgöringsdistrikten, är det ovisst, vilka stationeringsorter, som komma att gälla för fiskeriintendenterna. De sakkunniga ha emellertid ansett sig kunna beräkna avlöningarna på följande sätt:

Fiskeriintendent, lönegrad och löneklass	Ortsgrupp	Grundlön kronor
1 A 27: 30	D	10.875
1 A 27: 30	G	11.550
1 A 27: 30	F	11.325
1 A 27: 28	I	11.010
1 A 27: 28	H ^{III} *	11.025
1 A 27: 27	E	9.615
Summa kronor		65.400
Avgå pensionsavdrag		4.446
Summa kostnad kronor		60.954

De sakkunniga ha härvid antagit, att fiskeriintendentsbefattningen i nuvarande östra distriktet (stationeringsort Stockholm) kommer att överföras till övergångsstat. Till avlönande av denne befattningshavare (lönegrad A 26, löneklass 29) skulle under förevarande anslagspost erfordras i runt tal 10.900 kronor. Då emellertid anledning icke föreligger att antaga, att denne fiskeriintendent skall kvarstå å övergångsstat, torde medel icke behöva här upptagas till avlönande av honom. Anslagsposten torde sålunda böra upptagas till i runt tal 61.000 kronor.

Emellertid bör framhållas, att denna post kan röna stor inverkan genom omplaceringar i samband med omorganisationen.

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Under denna post skall upptagas arvode till *fiskeriingenjören* med 6.000 kronor.

* Kallortstillägg.

De sakkunniga ha även föreslagit, att inom fiskeristaten skola anställas sex aspiranter, varav två första budgetåret beräknats kunna erhålla ställning som fiskeriassistenter i lönegrad Eo 21. De övriga fyra skola benämnas fiskeriaspiranter och avlöningen till dem utgå i form av arvode efter 7.000 kronor per år. Här torde sålunda böra beräknas medel till avlönande av fyra *fiskeriaspiranter* med sammanlagt 28.000 kronor. Då det emellertid är ovisst huru många av aspiranterna, som komma att hänföras till den ena eller andra kategorien befattningshavare, torde såväl förevarande som närmast följande post böra upptagas förslagsvis.

Avsikten är, att dessa fiskeriaspiranter i viss utsträckning skola tagas i anspråk som vikarier bl. a. å olika befattningar inom fiskeristyrelsen samt å laboratorsbefattningar m. m. Det synes lämpligt, att såväl deras arvoden som utgående vikariatsersättningar under vikariat bestridas från förevarande anslagspost. Medel synas därför här böra beräknas till samtliga vikariatsersättningar med förslagsvis 500 kronor. Härvid förutsättes, att aspiranterna skola anses tillhöra viss lönegrad och löneklass, varom bestämmelse torde böra intagas i regleringsbrevet.

Sammanlagt bör sålunda under denna anslagspost beräknas (6.000 + 28.000 + 500 =) 34.500 kronor.

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Från denna post skola bestridas avlöningar till de föreslagna *extra ordinarie fiskeriassistenter* i lönegrad Eo 21. Såsom tidigare framhållits har beräknats, att under första året efter omorganisationen två aspiranter skola kunna erhålla denna ställning. Nettoavlöningen till dessa skulle med beräknad placering å I-ort samt i löneklass 20 uppgå till i runt tal 13.600 kronor. Vid förordnande å högre tjänst bör i enlighet med vad föreslagits beträffande fiskeriaspirant avlöningen, däri inbegripet vikariatsersättning, bestridas från denna anslagspost, även om förordnandet exempelvis skulle avse tjänstgöring vid någon anstalt. För vikariatsersättningar bör beräknas ett belopp av 500 kronor.

Från denna anslagspost skola vidare bestridas ersättningar till skrivhjälp åt fiskeriintendenter. Härför är för närvarande anvisat ett belopp av 2.000 kronor. Detta belopp är emellertid alltför snävt tillmätt. Genomföres vidare den föreslagna ordningen att intendenterna skola erhålla särskild expeditiionslokal i anknytning till någon institution med möjlighet att härvid anlita personal hos denna för skrivhjälp, telefonpassning m. m., torde kostnaderna avsevärt stegras, även om antalet fiskeriintendentsbefattningar reduceras till sex. De sakkunniga föreslå, att för ändamålet upptages ett belopp av 4.000 kronor.

Ifrågavarande anslagspost bör sålunda beräknas till (13.600 + 500 + 4.000 =) 18.100 kronor.

Rörligt tillägg till ordinarie och icke-ordinarie personal.

Härför böra beräknas i runt tal 12.500 kronor.

I enlighet med det anförda skulle avlöningsstaten erhålla följande utseende:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	61.000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	34.500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	18.100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	12.500
Summa kronor	126.100

Till *Fiskeristaten*: *Avlöningar* skulle i enlighet med det anförda för budgetåret 1947/48 behöva beräknas ett förslagsanslag av 126.100 kronor.

2. Omkostnader, *förslagsanslag*.

Till *Fiskeriintendenten* m. m.: Omkostnader är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 30.500 kronor.

Gällande omkostnadsstat upptager:

	Kronor
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	100
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	25.900
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	4.500
Summa kronor	30.500

Till *sjukvård* m. m. torde kunna upptagas oförändrat belopp eller 100 kronor.

Posten *reseersättningar* kommer att röna inverkan av den föreslagna omläggningen av aspiranternas löneställning. Såsom nämnts utgår till fiskeristipendiaterna för närvarande särskilt tjänstgöringstraktamente för de dagar dessa å ort och ställe använda för sin utbildning. Detta särskilda tjänstgöringstraktamente skulle i fortsättningen bortfalla. Å andra sidan har emellertid antalet befattningshavare av förevarande slag ansetts böra ökas från tre till sex, och då befattningshavarna för sin utbildning och tjänstgöring i stor utsträckning måste företaga tjänsteresor, torde i och för sig någon minskning härigenom icke komma att uppstå. Anmärkas bör, att även reseersättningar för resor, som dessa befattningshavare företaga under tjänstgöring exempelvis i fiskeristyrelsen eller å någon anstalt, avses skola bestridas från förevarande anslag. Antalet fiskeriintendentsbefattningar har föreslagits minskat från sju till sex. Å andra sidan ha tjänstgöringsdistrikten till följd av denna minskning måst i vissa fall göras större, något som för berörda distriktsinnehavare torde föranleda ökade resekostnader. Slutligen må framhållas den nyligen beslutade höjningen av traktamentsersättningarna.

Med hänsyn till vad sålunda anförts torde någon reducering av anslagsposten till reseersättningar icke kunna vidtagas. De sakkunniga föreslå, att posten upptages till oförändrat belopp av 25.900 kronor.

Beträffande posten *expenser* må framhållas, att från denna bestridas bland annat ersättningar till de olika intendenterna för hållande av expeditionslokal med 300 kronor till varje befattningshavare. Samtliga ha expeditionslokal inrymd i bostaden. I det föregående ha emellertid de sakkunniga förordat, att intendenterna skola erhålla expeditionslokal i anslutning till någon å orten befintlig institution, förslagsvis hushållningssällskap, därest sådant har sin expedition å stationeringsorten. En sådan ordning torde medföra ökning av kostnaderna för expeditionslokal, även om antalet fiskeritendenter reduceras till sex. Då i övrigt denna anslagspost för närvarande är mycket knappt beräknad, synes densamma böra höjas. De sakkunniga föreslå, att posten upptages till 5.000 kronor.

I enlighet med det anförda skulle omkostnadsstaten erhålla följande utseende:

	Kronor
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	100
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	25.900
3. <i>Expenser, förslagsvis</i>	5.000
Summa kronor	31.000

Till *Fiskeristaten*: *Omkostnader* torde i enlighet med vad som föreslagits för budgetåret 1947/48 behöva anvisas ett *förslagsanslag* av 31.000 kronor.

C. Undersöknings- och försöksanstalter för fisket m. m.

1. *Avlöningar, förslagsanslag.*

De sakkunnigas i det föregående lämnade förslag innebär, att Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen i fortsättningen icke skall vara målsman för någon undersöknings- och försöksverksamhet. Havsfiskelaboratoriet i Lysekil skall i stället föras in under fiskeristyrelsen. Den fiskeritek-niska avdelningen därstädes har antagits skola upphöra i samband med att det föreslagna institutet för konserveringsforskning träder i verksamhet. Intill dess detta skett, skola emellertid medel beräknas till avdelningens fortsatta verksamhet i Lysekil.

Vidare har föreslagits, att ett särskilt laboratorium för ostkustfisket skall inrättas.

Beträffande undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket å Lovön har föreslagits vissa utvidgningar i fråga om personal m. m.

Avlöningarna till personalen vid havsfiskelaboratoriet i Lysekil bestridas för närvarande från förslagsanslaget till Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen: *Avlöningar*. För undersöknings- och försöksanstalten å

Lövön finnes särskilt avlöningsanslag å riksstaten. Motsvarande uppdelning föreligger beträffande anslagen till omkostnader.

Efter de föreslagna omläggningarna böra avlöningar och omkostnader för samtliga anstalter ävensom för den föreslagna ombildade Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen bestridas från gemensamma anslag. Anslaget till avlöningar bör härvid erhålla benämningen Undersöknings- och försöksanstalter för fisket m. m.: Avlöningar. Det torde emellertid vara lämpligt, att särskilda stater fastställas för kommissionen och för de olika anstalterna.

Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen.

För den ombildade hydrografisk-biologiska kommissionen torde icke uppstå andra kostnader än ersättningar till kommissionens ledamöter. Dessa ersättningar ha i det föregående föreslagits skola utgå i form av resekostnads- och traktamentsersättning samt dagarvode enligt kommittékungörelsen. Medel till dagarvoden böra anvisas under detta anslag. Härför torde för budgetåret 1947/48 böra upptagas förslagsvis ett belopp av 300 kronor.

Havsfiskelaboratoriet i Lysekil.

Avlöningarna till personalen vid havsfiskelaboratoriet i Lysekil ingå för budgetåret 1946/47 i den för hydrografisk-biologiska kommissionen fastställda avlöningsstaten, vilken har följande utseende:

U t g i f t e r.

	Kronor
1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	6.500
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	58.200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	8.200
Summa kronor	72.900

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l.

Bidrag av enskilda medel	3.000
Nettoutgift kronor	69.900

Anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, är helt avsedd för den nuvarande hydrografiska avdelningen. Någon motsvarande post erfordras ej heller i fortsättningen för havsfiskelaboratoriet i Lysekil.

Posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal är bland annat avsedd för följande extra ordinarie befattningshavare vid havsfiskelaboratoriet i Lysekil, nämligen tre laboratorer i lönegrad Eo 26, därav en å fiskeritek-

niska avdelningen, en byråingenjör i lönegrad Eo 24 å sistnämnda avdelning, två tekniska biträden i lönegrad Eo 4, ett på vardera avdelningen vid laboratoriet, samt en vaktmästare i lönegrad Eo 5 och ett kontorsbiträde i lönegrad Eo 4. Det må härvid anmärkas, att befattningen som byråingenjör i lönegrad Eo 24, för vars avlönande jämväl uppbördsmedlen äro avsedda, är vakant och att avsikten för närvarande är att icke återbesätta den. Några uppbördsmedel beräknas ej heller skola inflyta i fortsättningen. Då emellertid avdelningen har behov av särskild arbetshjälp under vakansen, böra medel beräknas för mera tillfällig dylik.

Av sistnämnda anslagspost är ett belopp av 7.200 kronor avsett för avlönande av annan personal än extra ordinarie tjänstemän enligt särskild fördelning. Härvid avse följande poster även havsfiskelaboratoriet i Lysekil:

	Kronor
Arvode till sekreterare och räkenskapsförare samt tillfälliga biträden	1.050
Ersättning för analyser, instrumentkontroll och beräkningar	1.800
Vikariatsersättningar, övertidsersättningar och renskrivningskostnader	1.350

I fråga om personalen vid havsfiskelaboratoriet i Lysekil efter omorganisationen må erinras, att de sakkunniga i det föregående framlagt två förslag. Det ena förslaget avser den personalutrustning, som skulle förefinnas efter det erforderliga tillbyggnadsarbeten utförts och efter det att de utrymmen, som för närvarande upptagas av den fiskeritekniska avdelningen, blivit disponibla. Till de kostnader, som äro förbundna med en sådan utvidgning av personalen, återkomma de sakkunniga i det följande. Det andra förslaget skulle innebära ett provisorium, till dess lokalfrågorna lösts. Det avser, såvitt här är fråga, anställande av två nya laboratorer, bägge biologer.

I avlöningsstaten för havsfiskelaboratoriet i Lysekil erfordras i fortsättningen en post *avlöningar till ordinarie tjänstemän*. Under denna böra för budgetåret 1947/48 beräknas medel till avlönande av en föreståndare i lönegrad A 29, tre laboratorer i lönegrad A 27 och en vaktmästare i lönegrad A 5.

Lysekil tillhör ortsgrupp D. Därest samtliga ordinarie tjänstemän komma att tillhöra lägsta löneklassen inom vederbörande lönegrad, skulle avlöningarna efter vederbörliga pensionsavdrag uppgå till (41.322—3.216 =) 38.106 kronor.

För den händelse löneklassuppflyttning i något fall skulle förekomma och för att medel skola stå till förfogande till vikariatsersättningar, torde posten emellertid böra höjas till 39.000 kronor.

Under anslagsposten *avlöningar till icke-ordinarie personal* böra för budgetåret 1947/48 beräknas medel till avlönande av dels en laborator i löne-

grad Eo 26, löneklass 25, och ett tekniskt biträde i lönegrad Eo 4, löneklass 3, båda vid den fiskeritekniska avdelningen, dels i övrigt ett kanslibitråde i lönegrad Eo 7, löneklass 6, samt ett tekniskt biträde i lönegrad Eo 4, löneklass 3. Efter vederbörliga pensionsavdrag skulle avlöningsarna till dessa befattningshavare uppgå till 15.177 kronor. Medel ha sålunda icke beräknats för berörda byråingenjörsbefattning i lönegrad Eo 24. Med hänsyn härtill torde under posten böra beräknas ett förhållandevis stort belopp, förslagsvis 6.800 kronor, till avlönande av tillfällig arbetskraft, vikariatsersättningar, övertidsersättningar, ersättningar för analyser m. m. Anslagsposten torde i anslutning härtill böra sammanlagt upptagas till i runt tal $(15.177 + 6.800 =) 22.000$ kronor.

Till *rörligt tillägg* bör slutligen beräknas ett belopp av förslagsvis 9.000 kronor.

I enlighet med vad sålunda föreslagits skulle avlöningsstaten för havsfiskelaboratoriet i Lysekil för budgetåret 1947/48 erhålla följande utseende:

	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	39.000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	22.000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	9.000
<u>Summa kronor</u>	<u>70.000</u>

Laboratoriet för ostkustfisket.

För laboratoriet för ostkustfisket avses, som tidigare framhållits, intill dess erforderliga hyggnadsarbeten utförts, endast skola anställas en laborator i lönegrad A 27 och ett tekniskt biträde i lönegrad Eo 4. För dessa befattningshavare torde icke behöva räknas med några löneklassuppflyttningar. De skola vara stationerade i Stockholm (I-ort).

Efter vederbörliga pensionsavdrag bör under anslagsposten *avlönning till ordinarie tjänsteman* upptagas ett belopp av i runt tal $(10.515 - 741 =) 9.800$ kronor.

Under anslagsposten *avlöningar till icke-ordinarie personal* böra beräknas medel dels för avlönande av ett tekniskt biträde med i runt tal $(2.922 - 141 =) 2.800$ kronor, dels för avlönande av tillfällig arbetskraft, för övertidsersättningar m. m. med förslagsvis 500 kronor. Sammanlagt skulle sålunda anslagsposten behöva upptagas till 3.300 kronor.

Till *rörligt tillägg* böra beräknas i runt tal 2.000 kronor.

I enlighet med det anförda skulle avlöningsstaten för laboratoriet för ostkustfisket för budgetåret 1947/48 få följande utseende:

	Kronor
1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	9.800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	3.300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2.000
<u>Summa kronor</u>	<u>15.100</u>

Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket på Lovön.

Till Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket: Avlöningar är i riksstaten för budgetåret 1946/47 uppfört ett förslagsanslag av 41.000 kronor.

Gällande avlöningsstat upptager:

	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	29.300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	6.700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	5.000
Summa kronor	41.000

Den vid anstalten fast anställda personalen utgöres för närvarande av två laboratorer i lönegrad A 26, en fiskmästare i lönegrad A 12, en vaktmästare i lönegrad A 5 samt ett kanslibiträde i lönegrad Eo 7.

I underdånig skrivelse den 31 augusti 1946 har lantbruksstyrelsen beträffande anslaget till anstalten för budgetåret 1947/48 allenast föreslagit en höjning av icke-ordinarie-posten med 3.600 kronor för att möjliggöra anställande av ett arvodesavlönat tekniskt biträde.

De sakkunnigas i det föregående lämnade förslag innebär, att innan erforderliga tillbyggnadsarbeten vid anstalten utförts följande personal skulle finnas anställd, nämligen en föreståndare i lönegrad A 29, två laboratorer i lönegrad A 27, en fiskmästare i lönegrad A 12, en vaktmästare i lönegrad A 5 samt ett kanslibiträde i lönegrad Eo 7 och två tekniska biträden i lönegrad Eo 4.

Posten *avlöningar till ordinarie tjänstemän* torde i enlighet härmed för budgetåret 1947/48 böra beräknas på följande sätt:

Befattningshavare	Lönegrad och löneklass	Grundlön kronor
1 föreståndare	A 29: 30	12.000
1 laborator	A 27: 28	11.010
1 »	A 27: 27	10.515
1 fiskmästare	A 12: 12	4.590
1 vaktmästare	A 5: 9	4.023
Summa kronor		42.138
Avgå pensionsavdrag		2.736
Summa kostnad kronor		39.402

Något särskilt belopp torde icke behöva beräknas till vikariatsersättningar. Anslagsposten torde därför kunna upptagas till i avrundat tal 39.400 kronor.

Under posten *avlöningar till icke-ordinarie personal* böra medel beräknas till avlönande av ett kanslibiträde i lönegrad Eo 7, löneklass 6, samt två tekniska biträden i lönegrad Eo 4, löneklass 3, med — efter pensionsavdrag

— i runt tal ($9.309 - 447 =$) 8.900 kronor. Härutöver torde under denna post till avlönanande av tillfällig arbetskraft samt till vikariats- och övertidsersättningar m. m. böra upptagas ett belopp av 2.000 kronor. Sammanlagt skulle sålunda under denna post erfordras 10.900 kronor.

Till rörligt tillägg böra beräknas i runt tal 7.600 kronor.

I enlighet med det anförda skulle avlöningsstaten för undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket för budgetåret 1947/48 erhålla följande utseende:

	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	39.400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	10.900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	7.600
Summa kronor	57.900

Under förevarande anslag skulle i enlighet med vad som föreslagits erfordras tillhoppa ($300 + 70.000 + 15.100 + 57.900 =$) 143.300 kronor.

Till *Undersöknings- och försöksanstalter för fisket m. m.*: *Avlöningar* skulle i enlighet med det anförda för budgetåret 1947/48 behöva beräknas ett *förslagsanslag* av 143.300 kronor.

2. Omkostnader, *förslagsanslag*.

Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen.

Under detta anslag böra beräknas medel till reseersättningar åt ledamöterna i den föreslagna ombildade kommissionen. Härför torde böra upptagas ett belopp av *förslagsvis* 3.000 kronor.

Havsfiskelaboratoriet i Lysekil.

För innevarande budgetår har för svenska hydrografisk-biologiska kommissionen fastställts följande omkostnadsstat:

U t g i f t e r.	Kronor	Kronor
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>		500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>		6.100
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>		9.800
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>		4.900
5. Övriga utgifter:		
a) Underhåll av byggnader m. m., <i>förslagsvis</i>	2.700	
b) Underhåll och drift av båtar, <i>förslagsvis</i>	2.000	
c) Instrument- och laboratoriekostnader, <i>förslagsvis</i>	20.800	25.500
Summa kronor		46.800

Särskilda uppbördsmedel.

Ersättning för tjänstebostad	200
Nettoutgift kronor	46.600

Med beaktande av vad kommissionen föreslagit i sin underdåniga skrivelse den 2 september 1946 angående anslag för budgetåret 1947/48 ha de sakkunniga för sagda budgetår beräknat omkostnaderna för havsfiskelaboratoriet i Lysekil — däri inbegripet den fiskeritekniska avdelningen — på följande sätt:

Posten *sjukvård m. m.* bör upptagas till 500 kronor. Till *reseersättningar* böra beräknas 6.000 kronor.

Till *expenser* bör upptagas ett belopp av 6.500 kronor att uppdelas med förslagsvis 3.500 kronor till bränsle och lyse samt med högst 3.000 kronor till övriga *expenser*.

Till *publikationstryck* böra beräknas 3.000 kronor.

Posten *underhåll av byggnader m. m.* bör upptagas till 5.500 kronor, motsvarande vad kommissionen föreslagit beträffande havsfiskelaboratoriet. Till *underhåll och drift av båt* böra beräknas 1.000 kronor.

Posten *instrument- och laboratoriekostnader* bör med beaktande av vad kommissionen anfört rörande denna post upptagas till 19.000 kronor.

Såsom en särskild utgiftspost bör uppföras ett belopp av 3.300 kronor för *förhyrning av provisoriska lokaler och inredning av dessa* i enlighet med vad tidigare föreslagits.

I samband med utökningen av personalen erfordras för budgetåret 1947/48 *nyanskaffning av viss vetenskaplig utrustning*. Härför bör beräknas ett belopp av 12.000 kronor.

I enlighet med det anförda skulle omkostnadsstaten erhålla följande utseende:

	U t g i f t e r:	Kronor	Kronor
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>			500
2. <i>Reseersättningar, förslagsvis</i>			6.000
3. <i>Expenser:</i>			
a) Bränsle och lyse, <i>förslagsvis</i>		3.500	
b) Övriga <i>expenser högst</i>		3.000	6.500
4. <i>Publikationstryck, förslagsvis</i>			3.000
5. Övriga utgifter:			
a) <i>Underhåll av byggnader m. m., förslagsvis</i>		5.500	
b) <i>Underhåll och drift av båt, förslagsvis</i>		1.000	
c) <i>Instrument- och laboratoriekostnader, förslagsvis</i>		19.000	
d) <i>Förhyrning och inredning av vissa provisoriska lokaler, förslagsvis</i>		3.300	
e) <i>Engångskostnader för anskaffning av viss vetenskaplig utrustning</i>		12.000	40.800
		Summa kronor	56.800
Särskilda uppbördsmedel.			
Ersättning för tjänstebostad			200
		Nettoutgift kronor	56.600

Laboratoriet för ostkustfisket.

Intill dess erforderliga byggnadsarbeten blivit utförda, är avsikten som nämnts att laboratoriet för ostkustfisket provisoriskt skall inhysas i fiskeristyrelsens lokaler.

Befattningshavarna skola utgöras av en laborator och ett tekniskt biträde.

I omkostnadsstaten för budgetåret 1947/48 torde posten *sjukvård m. m.* böra upptagas till 100 kronor.

Till *reseersättningar* torde få beräknas ett förhållandevis högt belopp, då meningen är att laboratorn under ungefär halva året skall företaga resor med fartyget *Eystrasalt*. För ändamålet böra beräknas 3.000 kronor.

Därest laboratoriet förlägges till fiskeristyrelsens lokaler, torde under anslagsposten *expenser* icke behöva beräknas något belopp till bränsle, lyse och vatten. Däremot böra under denna post upptagas förslagsvis 1.000 kronor till anskaffande av viss utrustning samt 500 kronor till övriga *expenser*. Posten synes sålunda böra upptagas till 1.500 kronor.

Slutligen torde till *publikationstryck* böra beräknas ett belopp av förslagsvis 1.000 kronor.

På grund av det anförda skulle omkostnadsstaten för budgetåret 1947/48 erhålla följande utseende:

	Kronor
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	100
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	3.000
3. <i>Expenser</i> , <i>förslagsvis</i>	1.500
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	1.000
Summa kronor	5.600

Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket.

För budgetåret 1946/47 har för undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket fastställts följande omkostnadsstat:

	Kronor	Kronor
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>		100
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>		3.400
3. <i>Expenser</i> , <i>förslagsvis</i>		8.800
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>		1.000
5. Övriga utgifter:		
a) Bibliotek, <i>förslagsvis</i>	400	
b) Laboratoriekostnader, <i>förslagsvis</i>	1.000	
c) Underhåll av byggnader och dammar m. m. <i>förslagsvis</i>	11.000	
d) Drift och underhåll av båtar, <i>förslagsvis</i>	200	
e) Fiskeförsök m. m., <i>förslagsvis</i>	1.000	
f) Arrende av mark, <i>förslagsvis</i>	800	14.400
Summa kronor		27.700

I underdånig skrivelse den 31 augusti 1946 har lantbruksstyrelsen för budgetåret 1947/48 föreslagit följande ändringar beträffande detta anslag. Posten publikationstryck har föreslagits höjd från 1.000 till 3.000 kronor. Delposten underhåll av byggnader och dammar m. m. har däremot föreslagits sänkt från 11.000 till 2.700 kronor. Efter dessa förändringar har föreslagits en anslagsanvisning av 21.400 kronor.

De sakkunnigas i det föregående lämnade förslag torde icke behöva medföra annan ändring i denna anslagsberäkning för budgetåret 1947/48 än att posten reseersättningar höjes. Genom att en heltidsanställd befattningshavare skulle ersätta den nuvarande föreståndaren med delad tjänstgöring torde nämligen ökade anspråk komma att ställas på denna post. Posten torde böra höjas med 1.600 kronor.

På grund härav torde till anstaltens omkostnader för budgetåret 1947/48 böra beräknas ett belopp av 23.000 kronor.

I enlighet med det anförda skulle anslagsbehovet för anstalterna bli sammanlagt $(3.000 + 56.600 + 5.600 + 23.000 =)$ 88.200* kronor.

Till *Undersöknings- och försöksanstalter för fisket m. m.: Omkostnader* torde sålunda för budgetåret 1947/48 behöva anvisas ett *förlagsanslag* av 88.200 kronor.

3. *Byggnadsarbeten vid undersöknings- och försöksanstalterna för fisket.*

I det föregående har angivits att för den föreslagna utvidgningen av havsfiskelaboratoriet i Lysekil samt undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket å Lovön ävensom för inrättande av ett laboratorium för ostkustfisket vissa byggnadsarbeten bliva erforderliga såväl i Lysekil som å Lovön. De befintliga anstaltsbyggnaderna böra härvid lämpligen överföras till byggnadsstyrelsens förvaltning och byggnadsarbetena utföras genom denna myndighet. Byggnader med tillhörande markområden böra i så fall upptagas till redovisning under statens allmänna fastighetsfond, byggnadsstyrelsens delfond. Inkomster och utgifter för fastigheterna redovisas då över denna fond enligt för fonden gällande regler.

Havsfiskelaboratoriet i Lysekil.

Vid föreslagen full utbyggnad av verksamheten vid havsfiskelaboratoriet i Lysekil skulle utrymmen erfordras för följande personal, nämligen fem laboratorer, därav en för kemiska arbeten, tre assistenter (fiskeriaspiranter eller extra ordinarie fiskeriasassistenter), ett kanslibiträde, två tekniska biträden och en vaktmästare.

I samråd med föreståndaren för den nuvarande biologiska avdelningen av

* Vid bifall till under nästa rubrik framlagda förslag angående fastighetsredovisningen skola kostnaderna för underhåll av byggnader m. m. samt ersättningen för tjänstebostad, netto $(5.500 + 2.700 - 200 =)$ 8.000 kronor, i stället redovisas under statens allmänna fastighetsfond.

hydrografisk-biologiska kommissionen ha de sakkunniga ansett sig böra framlägga följande förslag i lokalfrågan.

Den föreslagne laboratorn i kemi torde få överta den nuvarande fiskeritekniska avdelningen. Därigenom skulle kunna undvikas vissa dyrbara inredningskostnader (speciella rörledningar m. m.).

Tillbyggnadsarbetena skulle alltså avse att bereda utrymmen åt fem nya vetenskapsmän.

De nuvarande två laboratorerna på biologiska avdelningen disponera vardera två rum med en sammanlagd golvyta av (4×9 m. =) 36 kvm. För fem nya befattningshavare skulle med samma utrymme erfordras en golvyta av (36×5 m. =) 180 kvm. eller uppdelat på två våningar 90 kvm. i varje.

I tillbyggnaden blir det nödvändigt att ha en särskild ingång med trappuppgång, tambur, kapprum och toilett. Härför ävensom för inrättande av förvaringsrum bör beräknas en ökning av golvytan med 50 %. Den sammanlagda tillbyggnadsytan i varje våning skulle alltså uppgå till 136 kvm.

Med dessa utgångsberäkningar synes det lämpligt att vid den nuvarande byggnadens sydvästra gavel uppföra en vinkeltillbyggnad med en golvyta av (8×17 m. =) 136 kvm. i två våningar jämte källare och vind. Tillbyggnaden skulle härvid erhålla ett kubikinnehåll av $136 \times (2,8 + 2,8 + 2 + 1,4) = 1.224$ kbm.

De egentliga byggnadskostnaderna ha av en större byggmästarefirma i Lysekil uppgivits till 80 kr. per kbm. för byggnad av trä. Därtill komma kostnader för schaktning, väggfast inredning m. m. Enligt de grova beräkningar, som kunnat göras på den korta tid, som stått till buds, skulle totalkostnaden för tillbyggnaden bliva följande:

	Kronor	Kronor
för byggnaden $1224 \times 80 =$	97.920	
för schaktningsarbeten	4.000	
för väggfast inredning i 5 rum	6.000	107.920
	<u>10 % tillägg</u>	<u>10.792</u>
	Summa kronor	<u>118.712</u>

Till byggnadsarbeten vid havsfiskelaboratoriet i Lysekil torde i enlighet härmed böra beräknas i uppåt avrundat tal 120.000 kronor.

Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket samt laboratoriet för ostkustfisket.

Byggnaden för undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket, som uppfördes år 1932, är för närvarande helt utnyttjad. Sålunda ha fasta arbetsplatser till och med måst anordnas i det kemiska laboratoriet och i det s. k. stinkrummet (närmast avsett för fiskpartier, som insänts för undersökning). Anstalten disponerar vidare för närvarande två arbetsrum i den för fisketillsynsmyndigheten år 1943 uppförda tillbyggnaden. Dessa senare

rum behövas dock inom en nära framtid för fisketillsynsmyndighetens egen räkning. Det kemiska laboratoriet och det s. k. stinkrummet böra ej användas som vanliga arbetsrum.

Anstaltens lokalbehov för närvarande är givetvis påverkat av de tidigare berörda speciella undersökningarna rörande sjöregleringars respektive kraftverksbyggnaders inverkan på fisket. Dessa undersökningar komma emellertid att pågå åtskilliga år framåt, och i övrigt torde det bli nödvändigt att utrymmen för andra liknande undersökningar stå till förfogande. Redan med hänsyn till de föreliggande förhållandena har anstalten därför behov av ökat utrymme.

På grund av den utbyggnad av anstaltens verksamhet, som de sakkunniga tidigare föreslagit, innebärande bland annat en personalutvidgning av fem å sex personer (beroende på det antal fiskeriaspiranter eller fiskeriassistenter, som komma att tjänstgöra vid anstalten), samt med beaktande av att ytterligare arbetsrum erfordras för upprätthållandet av den nuvarande verksamheten ha de sakkunniga uppskattat behovet av ytterligare arbetsrum till åtta rum för laboratorer och assistenter och två rum för tekniska biträden. Vidare erfordras ett rum för bevarande av samlingar samt ett större försöksrum.

Under anstaltens hittillsvarande verksamhet har det visat sig, att behov föreligger att kunna bereda arbetsplats åt befattningshavare inom fiskeristaten, som tillfälligtvis önska arbeta med vissa fiskeriundersökningar, samt åt utländska fiskeribiologer. Önskemål från utlandet om beredande av arbetsplats förelågo redan före krigsutbrottet, och sådana önskemål torde i framtiden komma att framställas i än större omfattning. Vid motsvarande institutioner i andra länder finnas också sådana möjligheter. För att möta angivna behov av arbetsplatser böra inrättas tre mindre arbetsrum.

Vidare torde det vara lämpligt att inreda ett särskilt lunchrum. Hittills har anstaltens fotografirum använts härtill, men utrymmet är här ganska begränsat och rummet bör för övrigt för att kunna tjäna sitt egentliga ändamål vara försett med uppmonterade apparater av olika slag, vilket icke är möjligt under dess användning som lunchrum.

Slutligen vore anstalten betjänt med ett mindre rum för finare mekaniska arbeten — en större verkstad för grövre arbeten finnes redan — varjämte ytterligare kapprum, toaletterum och städskrubb böra inrättas.

Enligt en approximativ beräkning skulle angivna rum jämte utrymmen för korridorer, trappor m. m. upptaga en golvyta av omkring 350 kvm.

Laboratoriet för ostkustfisket har av de sakkunniga föreslagits förlagt i anslutning till Lovöanstalten. För detta laboratorium skulle erfordras ett rum för föreståndare, ett rum för laborator, två rum för assistent och tekniskt biträde samt ett större förråds- och försöksrum. För dessa rum bör beräknas en golvyta av sammanlagt omkring 150 kvm.

Den för angivna ändamål erforderliga tillbyggnaden skulle som av det

anförda framgår avse en golvyta av sammanlagt omkring 500 kvm. I samråd med befattningshavare hos byggnadsstyrelsen ha vissa preliminära kostnadsförslag uppgjorts för en dylik tillbyggnad, enligt vilka denna skulle draga en kostnad av omkring 200.000 kronor. Alternativt har härvid räknats med påbyggnad av den nuvarande byggnaden med ytterligare en våning eller uppförande av en byggnad i vinkel mot densamma.

Till byggnadsarbeten för undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket samt laboratoriet för ostkustfisket bör sålunda beräknas ett belopp av 200.000 kronor.

Sammanlagt skulle i enlighet med det anförda till byggnadsarbeten för ifrågavarande anstalter för fisket erfordras (120.000 + 200.000 =) 320.000 kronor.

Under statens allmänna fastighetsfond bör i enlighet härmed till *Byggnadsarbeten vid undersöknings- och försöksanstalterna för fisket* för budgetåret 1947/48 anvisas ett *investeringsanslag* av 320.000 kronor.

4. *Engångskostnader för anskaffning av möbler och apparatur m. m., reservationsanslag.*

De sakkunnigas i det föregående avgivna förslag innebär som nämnts, att i avvaktan på att erforderliga byggnadsarbeten utförts tillsvidare ett provisorium skall tillämpas beträffande undersöknings- och försöksverksamheten på fiskets område. De utökningar beträffande personal, som föreslagits under detta provisorium, föranleda vissa kostnader för anskaffande av vetenskaplig utrustning m. m., vartill hänsyn tagits i det föregående.

När de föreslagna byggnadsarbetena utförts och möjlighet föreligger att anställa personal i den utsträckning, som ansetts erforderlig för ifrågavarande verksamhets bedrivande, uppstår behov av nyanskaffning dels av möbler, armatur och vissa inredningsdetaljer, dels av vetenskaplig utrustning för personalen.

För havsfiskelaboratoriet i Lysekil har i den föreslagna omkostnadsstaten för budgetåret 1947/48 upptagits ett belopp av 12.000 kronor till anskaffande av viss vetenskaplig utrustning under provisoriet. Bifalles detta förslag, torde för anskaffning av möbler, armatur, vetenskaplig utrustning m. m. i övrigt erfordras ett belopp av i runt tal 28.000 kronor.

För laboratoriet för ostkustfisket har för anskaffning av utrustning endast ett belopp av 1.000 kronor upptagits i den föreslagna omkostnadsstaten för budgetåret 1947/48. För detta laboratorium samt för undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket torde i samband med den fulla utbyggnaden av verksamheten erfordras nyanskaffning av förevarande slag för tillhoppa omkring 50.000 kronor.

För samtliga anstalter skulle sålunda engångskostnaderna för här berörda nyanskaffning uppgå till sammanlagt (28.000 + 50.000 =) 78.000 kronor.

Till *Undersöknings- och försöksanstalter för fisket m. m.: Engångskostnader för anskaffning av möbler och apparatur m. m.* skulle i enlighet härmed för budgetåret 1947/48 behöva anvisas ett *reservationsanslag* av 78.000 kronor.

D. Fisketillsyningsmyndigheten.

1. Avlöningar, förslagsanslag.

Till Fisketillsynsmyndigheten: Avlöningar är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 46.200 kronor.

Gällande avlöningsstat upptager:

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	11.600
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	30.300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4.300
Summa kronor	46.200

Anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, skall härvid disponeras med 11.500 kronor till arvode åt en laborator med teknisk utbildning samt med förslagsvis 100 kronor till vikariats-ersättningar.

Från anslagsposten avlöningar till övrig icke ordinarie personal bestridas bland annat avlöningar till en överinspektör i lönegrad Eo 28, löneklass 30, en laborator (biolog) i lönegrad Eo 26, löneklass 26, en assistent i lönegrad Eo 16, löneklass 15, samt ett kontorsbiträde i lönegrad Eo 4, löneklass 4.

I underdånig skrivelse den 31 augusti 1946 har lantbruksstyrelsen för budgetåret 1947/48 beträffande förevarande anslag föreslagit en höjning av sistnämnda anslagspost med 5.100 kronor och posten rörligt tillägg med 800 kronor i syfte att möjliggöra anställande av ytterligare en assistent i lönegrad Eo 16. I enlighet härmed har föreslagits en medelsanvisning av 52.100 kronor.

De sakkunnigas i det föregående lämnade förslag innebär, att hos fiske-tillsynsmyndigheten skola finnas anställda följande befattningshavare, nämligen en överinspektör i lönegrad A 29, två laboratorer i lönegrad A 27, två assistenter i lönegrad Eo 17, ett kanslibiträde i lönegrad Eo 7 samt ett tekniskt biträde i lönegrad Eo 4.

Under förevarande anslag erfordras sålunda i fortsättningen en post till *avlöningar till ordinarie tjänstemän*. Med beräknade löneklassplaceringar (för överinspektören löneklass 32 och för envar av laboratorerna löneklass 27) skulle under denna post efter vederbörliga pensionsavdrag erfordras i runt tal (34.020—2.319 =) 31.700 kronor.

Under anslagsposten *avlöningar till icke ordinarie personal* böra beräknas medel till avlönande av två assistenter i lönegrad Eo 17, löneklass 16, ett kanslibiträde i lönegrad Eo 7, löneklass 6, samt ett tekniskt biträde i löne-

grad Eo 4, löneklass 3. Härför åtgå efter vederbörliga pensionsavdrag i runt tal (17.631—1.008 =) 16.600 kronor. Under denna post bör vidare till avlö-
nande av tillfällig arbetshjälp samt till vikariats- och övertidsersättningar
upptagas ett belopp av 1.000 kronor. Anslagsposten skulle sålunda uppgå
till 17.600 kronor.

Till *rörligt tillägg* böra beräknas i runt tal 7.400 kronor.

I enlighet härmed skulle avlöningsstaten för fisketillsynsmyndigheten för
budgetåret 1947/48 erhålla följande utseende:

	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	31.700
2. Avlöningar till icke ordinarie personal	17.600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	7.400
Summa kronor	56.700

Till *Fisketillsynsmyndigheten*: *Avlöningar* skulle för budgetåret 1947/48
sålunda erfordras ett *förslagsanslag* av 56.700 kronor.

2. Omkostnader, *förslagsanslag*.

Till Fisketillsynsmyndigheten: Omkostnader är i riksstaten för budget-
året 1946/47 uppfört ett *förslagsanslag* av 21.500 kronor.

I underdånig skrivelse den 31 augusti 1946 har lantbruksstyrelsen före-
slagit, att för ändamålet skall för budgetåret 1947/48 anvisas ett *förslags-*
anslag av 21.000 kronor enligt följande fördelning:

	Kronor
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	100
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	13.000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	4.500
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	500
5. Övriga utgifter:	
a) Bibliotek, litteratur, <i>förslagsvis</i>	1.000
b) Laboratoriekostnader, <i>förslagsvis</i>	1.000
c) Underhåll av byggnader m. m., <i>förslagsvis</i>	400*
d) Kostnader i anledning av talan i vattenmål	500
Summa kronor	21.000

De sakkunniga ifrågasätta icke någon ändring i detta förslag. Till *Fiske-*
tillsynsmyndigheten: *Omkostnader* skulle sålunda för budgetåret 1947/48
behöva anvisas ett *förslagsanslag* av 21.000 kronor.

E. Statens fartyg för fiskeundersökningar: Avlöningar.

De sakkunniga ha föreslagit, att statens två fartyg för fiskeundersök-
ningar, Skagerak och Eystrasalt, skola ställas under fiskeristyrelsens inse-

* Jämför not å sid. 136.

ende. Detta förslag torde icke medföra annan ändring i de förslag, som av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län respektive lantbruksstyrelsen uppgjorts beträffande anslag till fartygen för budgetåret 1947/48, än att i avlöningsstaten för fartyget Skagerak bör upptagas ett belopp av 1.000 kronor till arvode åt det föreslagna ombud i Göteborg, vilket skulle biträda fiskeristyrelsen vid administrationen av detta fartyg.

De sakkunniga förorda därför, att under förslagsanslaget till *Statens fartyg för fiskeundersökningar: Avlöningar* för budgetåret 1947/48 beräknas ett belopp av 1.000 kronor till arvode åt sagda ombud.

F. Fiskmästarna vid vissa statens fiskodlingsanstalter: Avlöningar, förslagsanslag, m. m.

I kap. XII här ovan ha de sakkunniga föreslagit, att civila icke ordinarie-reglementet skall tillämpas å fiskmästarna vid statens fiskeriförsöksstation vid Kälarne samt vid statens fiskodlingsanstalter vid Älvkarleby, Borensnult, Mörrum och Kvarnbäcken, därvid vederbörande befattningar skola hänföras till lönegrad Eo 13. Avlöningar böra härvid bestridas från ett anslag med ovan angiven rubricering. Kostnaderna skola emellertid slutligt gäldas av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel, varför samtidigt bland inkomsterna å riksstaten under rubriken »Uppbörd i statens verksamhet» bör upptagas en särskild inkomsttitel »Bidrag av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel» å belopp motsvarande sagda anslag.

Under förevarande anslag synas endast böra upptagas sådana kostnader, som avse avlönande av angivna fiskmästare och vikarier för dessa. Då emellertid samtliga dessa avlöningskostnader skola bestridas från anslaget, torde enligt hittills gällande grunder i avlöningsstaten jämväl få upptagas en post till kristillägg.

Borensnult tillhör Ortsgrupp E medan samtliga övriga stationeringsorter tillhöra Ortsgrupp B. Med hänsyn till de löneklasser, som ifrågavarande befattningshavare kunna beräknas komma att tillhöra, synas avlöningarna till dem efter vederbörliga pensionsavdrag böra upptagas till i runt tal (21.204 — 1.305 =) 20.000 kronor. Till övertids- och vikariatsersättningar torde böra beräknas ett belopp av 2.000 kronor. En anslagspost *Avlöningar till icke ordinarie personal* torde i enlighet härmed, lämpligen förslagsvis, böra uppföras med 22.000 kronor.

Till *rörligt tillägg* böra beräknas i runt tal 3.200 kronor och till *kristillägg* i runt tal 3.400 kronor.

Avlöningsstaten för ifrågavarande fiskmästare skulle i enlighet härmed erhålla följande utseende:

	Kronor
1. Avlöningar till icke ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	22.000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3.200
3. Kristillägg, <i>förslagsvis</i>	3.400
Summa kronor	28.600

I enlighet härmed torde

1) till *Fiskmästarna vid vissa statens fiskodlingsanstalter: Avlöningar* för budgetåret 1947/48 behöva anvisas ett *förslagsanslag* av 28.600 kronor,

2) bland inkomsterna å riksstaten för budgetåret 1947/48 under rubriken »*Uppbörd i statens verksamhet*» böra upptagas en särskild inkomsttitel »*Bidrag av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel*» å 28.600 kronor.

G. Kontroll över beredning och inläggning av fisk.

1. Avlöningar.

I kapitel VIII här ovan ha de sakkunniga bland annat avgivit förslag rörande anordnande av utsträckt kontroll över beredning och inläggning av fisk. För berörda kontroll skola finnas anställda särskilda kontrollörer, vilka skola äga åtnjuta arvode. Dessa kontrollörer skola erhålla antingen årsanställning eller deltidsanställning beroende på vad som för särskilda distrikt kan anses lämpligt. För heltidsanställd kontrollör har beräknats ett årsarvode av 10.000 kronor.

Med hänsyn till de säsongsmässiga variationerna i produktionen har det beräknats bli nödvändigt att anställa tillfälliga medhjälpare åt dessa kontrollörer. Avlöningsförmånerna för dessa medhjälpare torde få bestämmas av fiskeristyrelsen medan arvoden å de fast anställda kontrollörerna avses skola fastställas av Kungl. Maj:t.

I avlöningsstaten torde en anslagspost *arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t*, böra uppföras med 30.000 kronor, motsvarande det föreslagna arvodet till tre helårsanställda kontrollörer. Avlöning till medhjälpare bör bestridas från en anslagspost *avlöningar till övrig icke ordinarie personal*. Denna bör upptagas till 6.000 kronor. Rörligt tillägg eller kristillägg torde icke böra utgå.

Avlöningsstaten för ifrågasvarande kontrollverksamhet skulle sålunda erhålla följande utseende:

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	30.000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	6.000
	Summa kronor 36.000

Vid ett genomförande av de sakkunnigas förslag behöva icke längre medel anvisas under reservationsanslaget till befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen för kontroll över beredning och inläggning av salt strömming.

Till *Kontroll över beredning och inläggning av fisk: Avlöningar* skulle i enlighet med det anförda för budgetåret 1947/48 behöva anvisas ett *anslag* av 36.000 kronor.

2. Omkostnader, förslagsanslag.

För ovan angivna kontrollverksamhet uppstå vissa omkostnader, för vilkas bestridande bör uppföras ett särskilt omkostnadsanslag.

Vad först angår *reseersättningar* må framhållas, att de fast anställda kontrollörerna torde böra hänföras till rese- och traktamentsklass IID i nu gällande allmänna resereglemente. Frågan om rese- och traktamentsklass för medhjälparna torde få avgöras i särskild ordning.

Då kontrollverksamheten kommer att medföra resor i stor utsträckning, är det av vikt att beloppet till reseersättningar icke blir för snävt tillmätt. De sakkunniga föreslå, att för ändamålet upptages ett belopp av 11.500 kronor.

Till *expenser* böra anvisas 2.500 kronor. Från denna post torde även få bestridas utgifter för inköp av prov.

Anmärkas må, att vid bifall till vad de sakkunniga föreslagit vissa avgifter kunna komma att inflyta i samband med kontrollverksamheten. I omkostnadsstaten kan därför behöva upptagas en inkomstpost med rubriken Särskilda uppbördsmedel. Något belopp kan emellertid icke för närvarande beräknas.

Omkostnadsstaten för ifrågavarande verksamhet bör i enlighet med vad föreslagits upptaga:

	Kronor
1. <i>Reseersättningar, förslagsvis</i>	11.500
2. <i>Expenser, förslagsvis</i>	2.500
	Summa kronor 14.000

Till *Kontroll över beredning och inläggning av fisk: Omkostnader* skulle sålunda för budgetåret 1947/48 erfordras ett *förslagsanslag* av 14.000 kronor.

H. Vissa kostnadsjämförelser.

Ett genomförande av de sakkunnigas förslag rörande inrättande av *en särskild fiskeristyreelse* medför en ökning av statens kostnader för den centrala fiskeriadministrationen. Härutinnan må framhållas följande.

För närvarande finnas å lantbruksstyrelsens fiskeribyrå anställda en byråchef i lönegrad A 30, löneklass 33, en byrådirektör i lönegrad A 28, löneklass 31, ett kanslibiträde i lönegrad A 7, löneklass 10, ett skrivbiträde i lönegrad Eo 2, löneklass 1, samt en assistent med arvode av 8.300 kronor för år (jänte för innevarande budgetår särskilt lönetillägg med 660 kronor, vartill hänsyn icke torde böra tagas i detta sammanhang). Kostnaderna för avlönande av denna personal jämte tillfällig arbetshjälp kan skattas till i runt tal 44.000 kronor. I detta belopp ingår kostnad för rörligt tillägg men icke för kristillägg.

För lantbruksstyrelsen finnes emellertid åtskillig gemensam personal, som även biträder fiskeribyrån. Sålunda må erinras, att administrativa byråns personal biträder med uppsättande och granskning av skrivelser samt utskrift av expeditioner. Vidare äro registrators- och kassakontor gemen-

samma. Slutligen må framhållas generaldirektörens och byråchefens å administrativa byrån befattning med fiskeriärenden.

Det möter svårighet att angiva den del av avlöningskostnaderna för den gemensamma personalen, som bör anses belöpa på fiskeribyrån. Ungefärligen torde den emellertid kunna uppskattas till omkring 20.000 kronor för år. Sammanlagda avlöningskostnaden för fiskeriärendenas behandling inom lantbruksstyrelsen skulle sålunda uppgå till omkring 64.000 kronor.

Den föreslagna avlöningsstaten för fiskeristyrelsen för budgetåret 1947/48 slutar å ett belopp av 175.000 kronor. Skillnaden utgör sålunda i runt tal 110.000 kronor. Medräknas även kostnad för kristillägg, skulle skillnaden bli något större.

Såsom tidigare framhållits måste emellertid den personal, som för närvarande står till förfogande för fiskeriärendena inom lantbruksstyrelsen anses alltför knapp. De sakkunniga ha vidare föreslagit sådana vidgade arbetsuppgifter för det centrala organet att under alla förhållanden en stark utökning av personalen måste ske. I själva verket torde det förhålla sig så, att om fiskeriärendena skulle i fortsättningen behandlas inom lantbruksstyrelsen, denna för att kunna handlägga de föreslagna arbetsuppgifterna på fiskeriområdet måste erhålla en personalförstärkning av sådan omfattning, att personalen för fiskeriärendena i det närmaste skulle motsvara personalen hos den föreslagna fiskeristyrelsen. På grund härav skulle den reella kostnadsökningen bli av jämförelsevis blygsam omfattning.

Genom inrättandet av en särskild fiskeristyrelse uppstå även ökade omkostnader. Även här är det svårt att närmare angiva huru stor ökningen (bortsett från vissa engångskostnader) skulle bli. Förslaget till omkostnadsstat för fiskeristyrelsen för budgetåret 1947/48 slutar å 33.000 kronor och ökningen torde få uppskattas till i runt tal 20.000 kronor. Vad ovan anförts beträffande avlöningarna gäller emellertid i stort sett även i fråga om omkostnaderna.

Den föreslagna avlöningsstaten för *fiskeristaten* för budgetåret 1947/48 slutar på ett belopp av 126.100 kronor, medan gällande avlöningsstat för fiskeriintendenter m. fl. utvisar en kostnadssumma å 99.500 kronor. Kostnadsökningen uppgår sålunda till 26.600 kronor. Ej heller här har hänsyn tagits till kostnader för kristillägg. I fråga om omkostnader skulle emellertid de sakkunnigas förslag endast innebära en stegring från 30.500 kronor till 31.000 kronor eller med 500 kronor.

Beträffande *undersöknings- och försöksanstalterna för fisket* är det svårare att göra jämförelser. Speciellt gäller detta havsfiskelaboratoriet i Lysekil, som för närvarande är inordnat under hydrografisk-biologiska kommissionen. De sakkunniga ha beträffande dessa anstalter framlagt två förslag, det ena åsyftande ett provisorium, intill dess vissa byggnadsarbeten utförts, det andra avseende den utbyggnad av verksamheten, som de sakkunniga ansett böra ske för tillgodoseende av behovet på området. I detta samman-

hang torde jämförelserna böra hänföra sig till kostnaderna vid full utbyggnad av verksamheten.

Avlöningskostnaderna för havsfiskelaboratoriets nuvarande personal — med undantag av fiskeritekniska avdelningen — kunna för närvarande uppskattas till i runt tal 30.000 kronor (bortsett från kristillägg). Vid full utbyggnad av verksamheten i enlighet med de sakkunnigas förslag skulle motsvarande kostnader vid nuvarande löneläge uppgå till i runt tal 65.000 kronor. Kostnadsstegringen skulle sålunda här uppgå till cirka 35.000 kronor. I vad avser omkostnader äro jämförelser svåra att göra, då utgifterna här med hänsyn till verksamhetens karaktär skifta rätt mycket. Den föreslagna omkostnadsstaten för budgetåret 1947/48 utvisar en nettoutgift å 56.600 kronor, men häri ingå åtskilliga engångskostnader ävensom omkostnaderna för fiskeritekniska avdelningen. Vissa beräkningar ha gjorts beträffande en normal omkostnadsstat för laboratoriet efter full utbyggnad och denna slutar härvid å ett belopp av 39.000 kronor.

Avlöningskostnaderna för laboratoriet för ostkustfisket skulle med nuvarande löneläge — utan kristillägg — vid full utbyggnad av verksamheten uppgå till i runt tal 27.000 kronor, representerande helt nya kostnader. Omkostnaderna kunna ej för närvarande närmare angivas. För budgetåret 1947/48 slutar den föreslagna staten å 5.600 kronor, men här torde en väsentlig ökning uppkomma. En normal omkostnadsstat torde komma att uppgå till cirka 10.000 kronor.

För undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket slutar avlöningsstaten för innevarande budgetår på ett belopp av 41.000 kronor. En avlöningsstat efter hela den föreslagna personalutvidgningen skulle enligt gällande grunder uppgå till i runt tal 73.000 kronor, innebärande en kostnadsstegring — kostnad för kristillägg obeaktad — av 32.000 kronor. Stegringen i fråga om omkostnader — för budgetåret 1946/47 upptagna till 27.700 kronor — torde icke behöva bli så omfattande men är svår att för närvarande beräkna. Preliminärt torde den kunna skattas till i runt tal 15.000 kronor. En normal omkostnadsstat vid full utbyggnad skulle sålunda uppgå till i runt tal 43.000 kronor.

Ifråga om kostnaderna för byggnadsarbeten och vissa engångskostnader för anstalterna hänvisas till vad tidigare anförts.

För den ombildade hydrografisk-biologiska kommissionen skulle uppstå kostnader till dagarvoden och reseersättningar, i det föregående uppskattade till sammanlagt 3.300 kronor. Å andra sidan skulle vissa utgifter för den nuvarande kommissionen bortfalla, bland annat för sekreterare och räkenskapsförare.

För *fisketillsynsmyndigheten* upptager avlöningsstaten för innevarande budgetår ett sammanlagt belopp av 46.200 kronor. De föreslagna förändringarna i fråga om personalen resultera här i en ökning med 10.500 kronor till 56.700 kronor. I fråga om omkostnaderna innebär den föreslagna

staten en minskning på 500 kronor jämfört med innevarande budgetår eller från 21.500 kronor till 21.000 kronor.

Under anslaget till *Statens fartyg för fiskeundersökningar: Avlöningar* har föreslagits ett belopp av 1.000 kronor till ett ombud för fiskeristyrelsen i Göteborg. Detta är en ny kostnad.

Avlönings- och omkostnadsanslagen för dessa fartyg för budgetåret 1946/47 uppgå till sammanlagt 213.900 kronor.

De sakkunnigas förslag rörande lönereglering för *fiskmästarna vid vissa statens fiskodlingsanstalter* kommer att medföra någon kostnadsökning, som emellertid helt skulle gäldas av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel.

För *kontroll över beredning och inläggning av fisk* finnes för närvarande endast anvisat ett belopp av 5.000 kronor under reservationsanslaget till befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen, vilket belopp är avsett för kontroll över beredning och inläggning av salt strömming. För den av de sakkunniga förordade kontrollen ha årliga kostnaderna beräknats till sammanlagt 50.000 kronor, innebärande en ökning med 45.000 kronor.

För en sammanfattande jämförelse mellan de nuvarande kostnaderna för fiskeriadминистраtionen och motsvarande kostnader enligt de sakkunnigas förslag torde för innevarande budgetår nedanstående belopp böra upptagas, vilka, där annat icke angivits, utgöras av de belopp, som anvisats å riksstaten:

	Kronor
1. Lantbruksstyrelsen: Avlöningar och Omkostnader (för fiskeri- ärendena uppskattat belopp)	77.000
2. Fiskeriintendenten m. m.: Avlöningar och Omkostnader	130.000
3. Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket: Avlö- ningar och Omkostnader	68.700
4. Fisketillsynsmyndigheten: Avlöningar och Omkostnader	67.700
5. Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen: Avlöningar och Omkostnader	116.500
6. Statens fartyg för fiskeundersökningar: Avlöningar och Om- kostnader	213.900
7. Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen (i vad avser medel till kontroll över beredning och inläggning av salt strömming)	5.000
<u>Summa kronor</u>	<u>678.800</u>

Med tillämpning av de för innevarande budgetår gällande grunderna för statberäkningar, vilket i vad avser avlöningar bland annat innebär, att hän-
syn icke tagits till kostnad för kristillägg, ha kostnaderna efter genomfö-
rande av de sakkunnigas förslag i full utsträckning — beträffande under-
sökings- och försöksanstalterna för fisket sålunda efter föreslagen full
utbyggnad av verksamheten — för ett budgetår i enlighet med det föregående
approximativt uppskattats till:

	Kronor
1. Fiskeristyrelsen: Avlöningar och Omkostnader	208.000
2. Fiskeristaten: Avlöningar och Omkostnader	157.100
3. Undersöknings- och försöksanstalter för fisket m. m.: Avlöningar och Omkostnader	260.300
4. Fisketillsynsmyndigheten: Avlöningar och Omkostnader	77.700
5. Statens fartyg för fiskeundersökningar: Avlöningar och Omkostnader	214.900
6. Kontroll över beredning och inläggning av fisk: Avlöningar och Omkostnader	50.000
	Summa kronor 968.000

Beträffande sistnämnda sammanställning må anmärkas, att inga kostnader medräknats för de hydrografiska och fiskeritekiska undersökningar, vilka för närvarande bedrivs genom hydrografisk-biologiska kommissionen. Såsom framgår av det föregående avses dylika undersökningar skola bedrivas även i fortsättningen, men kostnaderna torde härvid icke komma att bestridas från anslag under fiskeriväsendet. Vidare må nämnas, att de beräknade kostnaderna för statens fartyg för fiskeundersökningar avse det för budgetåret 1946/47 anvisade beloppet med tillägg av 1.000 kronor, utgörande det föreslagna arvodet till ett ombud i Göteborg. Slutligen må framhållas, att kostnaderna för avlöningar till fiskmästarna vid vissa statens fiskodlingsanstalter icke medtagits, då dessa avses skola bestridas i särskild ordning.

Härtill komma vissa i det föregående berörda engångskostnader å tillhopa i runt tal 460.000 kronor.

Såsom framgår av det anförda skulle ett genomförande av de sakkunnigas förslag innebära rätt väsentliga kostnadsökningar. Detta är emellertid en konsekvens av att fiskerinäringen, trots att den är av stor betydelse för folkförsörjningen, hittills varit i administrativt hänseende styvmoderligt behandlad. De sakkunniga anse, att en förstärkning av fiskeridadministrationen kan medföra ökade inkomster för samhället. Det må vidare framhållas, att kostnaderna för administrationen samt undersöknings- och försöksväsendet på fiskets område likväl skulle, både absolut och i förhållande till fiskerinäringens omfattning, väsentligt understiga motsvarande kostnader i Danmark och Norge. Exempelvis har sålunda i Danmark enligt för löpande budgetår (1/4 1946—31/3 1947) gällande finansslag anvisats 307.058 d. kronor till kostnader för fiskeridirektoratet, 1.224.104 d. kronor till »fiskerikontrollen» (varmed avses en rad administrativa åtgärder på fiskets område) samt 763.530 d. kronor till undersöknings- och försöksverksamheten på fiskets område, däri inbegripet kostnaderna för drift av två särskilda undersökningsfartyg.

Det må framhållas, att dessa utgifter endast till ringa del avse sötvattensfisket, som i Danmark är av jämförelsevis obetydlig omfattning.

I. Vissa speciella anslagsfrågor.

I det föregående ha de sakkunniga icke berört de förändringar beträffande personal — bortsett från personalen å fiskeribyrån — samt i anslagshänseende, som ett utbrytande av fiskeriärendena skulle kunna medföra för lantbruksstyrelsen. De sakkunniga anse icke detta nödvändigt, då de sakkunniga utgått från att lantbruksstyrelsens framtida organisation skall upptagas till prövning i samband med frågan om ett genomförande av de förslag, som framlagts av 1942 års jordbrukskommitté i dess principbetänkande, samt att härvid omfattande personaländringar skola visa sig erforderliga och en allmän omprövning av lantbruksstyrelsens anslagsbehov skall komma att ske.

Samtliga anslag, som beröra fiskerinäringen, synas i fortsättningen böra upptagas under den för närvarande i nionde huvudtiteln uppförda rubriken »I. Fiskeriväsendet». Grupprubriken bör med hänsyn till att under denna även redovisas kostnader för forskningsverksamhet ändras till »Fiskeriväsendet m. m.». De i det föregående föreslagna och i regel de övriga under denna rubrik anvisade anslagen böra utbetalas och disponeras av fiskeristyrelsen.

Ett särskilt reservationsanslag till »Bidrag till befrämjande av fiskerinäringen» torde böra upptagas å riksstaten. Å detta anslag böra sammanföras de bidrag, som utbetalas till icke statliga organ och som för närvarande utgå från anslagen till »Fiskets befrämjande i de särskilda orterna», »Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen» och »Bidrag till fiskarens studieförbund».

Kap. XV. Alternativt förslag vid överflyttning till fiskeristyrelsen av vissa regleringsärenden rörande fisk.

Enligt direktiven för utredningen har det ålegat de sakkunniga att i första hand undersöka, huruvida redan de uppgifter, som åvilade lantbruksstyrelsens fiskeribyrå, kunde bilda tillräckligt underlag såsom verksamhetsfält för en självständig fiskeristyrelse. Därest denna fråga besvarades jakande, borde en organisationsplan för en styrelse med därvid avsedda uppgifter utarbetas. Därjämte borde emellertid en organisationsplan upprättas jämväl i enlighet med det alternativ, som 1945 års fiskerikutredning närmast förordat och som innebure att samtliga fiskerifrågor skulle handhas av samma myndighet. Detta alternativ finge en alldeles särskild betydelse, därest de sakkunniga funne att ett avskiljande av pris- och avsättningsfrågor från övriga fiskerifrågor skulle giva otillräckligt arbetsfält för ett fristående statligt organ.

I det föregående (kapitlen VII och VIII), ha de sakkunniga närmare angivit de arbetsuppgifter, vilka — bortsett från de reglerings- och övriga avsättningsärenden rörande fisk, som för närvarande handhas av livsmedelskommissionen — borde handläggas av det centrala administrativa organet för fisket. De sakkunniga ha härvid funnit, att dessa arbetsuppgifter äro av sådan omfattning, att de utgöra tillräckligt underlag för en särskild fiskeristyrelse.

Frågan om den fortsatta handläggningen av de reglerings- och övriga avsättningsärenden, som för närvarande ankomma på livsmedelskommissionen, har av de sakkunniga behandlats i ett särskilt avsnitt under kapitel VIII. Efter att ha diskuterat de olika alternativ, som kunna komma i fråga, ha de sakkunniga förordat, att dessa ärenden jämväl i fortsättningen skola handläggas av det organ, som handhar motsvarande regleringsåtgärder på jordbrukets område. Såsom skäl härför har bland annat framhållits, att en fiskeristyrelse icke för en rimlig kostnad skulle kunna erhålla en utrustning för ifrågavarande verksamhet, som någorlunda skulle motsvara den föreslagna jordbrukskommissionens.

Ett överförande till fiskeristyrelsen av ifrågavarande ärenden skulle föranleda rätt genomgripande förändringar i den organisationsplan för fiskeristyrelsen, som de sakkunniga i det föregående framlagt. Då de sakkunniga icke ansett sig böra förorda ett dylikt överförande, torde de icke heller närmare behöva ingå på frågan hur fiskeristyrelsen bör vara organiserad vid ett övertagande av dessa ärenden. Här må därför endast anföras några korta synpunkter i ämnet.

Därest fiskeristyrelsen skulle handlägga regleringsärenden, torde den allmänna organisationen böra ändras. Sålunda torde det bli nödvändigt att representanter för de intresse- och samhällsgrupper, som beröras av regleringarna, antingen beredas säte och stämma i styrelsen eller stå vid dess sida som ett råd. För regleringsärendenas prövning erfordras vidare att vissa statistiska uppgifter kunna insamlas och bearbetas genom regleringsorganet. Det skulle därför bli nödvändigt, att fiskeristyrelsen försåges med personal och övrig utrustning för statistisk verksamhet. För de speciella arbetsuppgifter, som sammanhånga med regleringarna, måste fiskeristyrelsen vidare erhålla särskild personal. Erinras må sålunda att inom det av 1942 års jordbrukskommitté föreslagna regleringsorganet skulle finnas en särskild byrå för ärenden rörande fisk, omfattande fem befattningshavare. Behov skulle även uppstå att närmare samordna regleringsverksamheten med verksamheten å den föreslagna fiske- och handelsbyrån inom fiskeristyrelsen. En allmän förstärkning av styrelsens arbetskrafter för utredningar av ekonomisk natur torde därjämte bli erforderlig.

Kap. XVI. Sammanfattning.

De förslag, som de sakkunniga framlagt i detta betänkande, kunna i kort-het sammanfattas sålunda.

De sakkunniga anse, att de framtida arbetsuppgifterna på fiskets område äro av sådan omfattning och art att de icke blott utgöra ett tillräckligt underlag för utan även påkalla en fristående fiskeriadministration. I enlighet härmed föreslå de sakkunniga, att ett särskilt centralt ämbetsverk för fiskerinäringen, benämnt Kungl. fiskeristyrelsen, skall inrättas. Detta ämbetsverk förutsättes skola övertaga de arbetsuppgifter på fiskeriområdet, som för närvarande åvila lantbruksstyrelsens fiskeribyrå. De ärenden rörande reglering av den inhemska marknaden samt rörande export och import, som på fiskets område — liksom motsvarande ärenden på jordbrukets — för närvarande handhavas av statens livsmedelskommission, föreslås i fortsättningen skola ankomma på det särskilda organ, som enligt förslag av 1942 års jordbrukskommitté skall handlägga liknande ärenden på jordbrukets område.

Beträffande arbetsuppgifterna för fiskeristyrelsen föreslås, att den dessutom, bl. a. genom marknadsundersökningar och upplysningsverksamhet i marknadsfrågor, skall främja en ökad avsättning av fisk. Styrelsen skall vidare handha skärpt kontroll över beredning och inläggning av fisk. Ytterligare föreslås, att styrelsen centralt skall handlägga ärenden, som avse utredningar och yttranden till vattendomstol rörande inverkan på fisket av vattenregleringar m. m. Det förutsättes vidare, att fiskeristyrelsen i större omfattning än som för närvarande är fallet skall lämna domänstyrelsen och länsstyrelserna biträde i deras verksamhet för ett ekonomiskt utnyttjande av kronans fiskevatten. Vidare föreslås, att fiskeristyrelsen själv skall driva en utökad verksamhet på det allmänt fiskevårdande området.

Fiskeristyrelsen föreslås organiserad som ett centralt ämbetsverk med en överdirektör som chef. Inom styrelsen skola enligt förslaget finnas tre byråer, en fiskevårds- och fiskerättsbyrå, en fiske- och handelsbyrå samt en administrativ byrå. De två förstnämnda skola förestås av byråchefer och den tredje av en byrådirektör. Det föreslås i övrigt, att tre särskilda föredragandebefattningar skola inrättas inom styrelsen, nämligen en för ovanberörda ärenden enligt vattenlagen, en för ärenden rörande kronans fiskevatten samt en för ekonomiska ärenden.

De sakkunniga ha även behandlat frågan om den lokala administrationens ordnande på fiskets område. Härvid har framförts tanken på en ny admi-

nistrativ indelning med utgångspunkt från särskilda vattenområden (flod-områden). De sakkunniga ha förordat, att en sådan indelning prövas försöksvis där så låter sig göra.

Intill dess nämnda tanke blivit prövad i praktiken föreslås, att inom hushållningssällskapen förefintliga fiskerinämnder eller motsvarande organ skola erhålla en mera självständig ställning med bland annat egen medelsförvaltning. Särskilda bestämmelser föreslås vidare rörande utseende av ledamöter i dessa nämnder.

I anslutning till förslaget om centralisering till fiskeristyrelsen av behandlingen av ovan angivna ärenden enligt vattenlagen föreslås, att en fiskerintendentensbefattning för sötvattensfisket skall indragas. Vidare föreslås, att intendenternas distrikt skola ändras. Ändringarna avse såväl distrikten för sötvattensfisket som distrikten för kust- och havsfisket.

I fråga om den praktiskt-vetenskapliga undersöknings- och försöksverksamheten på fiskets område föreslås vissa omläggningar och utvidgningar. Havsfiskelaboratoriet i Lysekil föreslås skola inordnas under fiskeristyrelsen, därvid förutsättes att den fiskeritekniska avdelningen därstädes i enlighet med föreliggande förslag inom kort skall upphöra. Laboratoriet för havshydrografi å Bornö förordas överfört till lämplig institution, förslagsvis Göteborgs högskola. För ostkustfisket föreslås, att ett särskilt laboratorium skall inrättas, förslagsvis förlagt i anslutning till undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket å Lovön. Jämväl i övrigt förordas utvidgningar av verksamheten på detta område, vilket medför behov av nybyggnader såväl vid havsfiskelaboratoriet i Lysekil som vid Lovöanstalten. I avvaktan på att dessa byggnadsarbeten utförts, förordas en provisorisk utökning av personalen.

Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen, som enligt förslaget icke längre skall stå som målsman för någon undersöknings- och försöksverksamhet, föreslås ombildad till ett företrädesvis planläggande och rådgivande organ beträffande all den under fiskeristyrelsen sorterande undersöknings- och försöksverksamheten på fiskets område. I samband härmed föreslås en ändrad sammansättning av kommissionen.

De under fiskeristyrelsen lydande undersöknings- och försöksanstalterna för fisket föreslås skola erhålla särskilda föreståndare.

Undersöknings- och bevakningsfartyget Skagerak föreslås skola ställas under fiskeristyrelsens inseende. Såsom biträde vid dess administration skall finnas ett särskilt ombud i Göteborg.

Beträffande fisketillsynsmyndigheten förordas en mindre utökning av personalen.

För fiskeriintendenterna och fiskeriingenjören samt för viss personal vid undersöknings- och försöksanstalterna för fisket samt fisketillsynsmyndigheten föreslås en något förbättrad löneställning. Förändringar föreslås

vidare beträffande de nuvarande fiskeristipendiaternas anställnings- och avlöningsförhållanden.

För fiskmästarna vid vissa statens fiskodlingsanstalter föreslås en löne-reglering. Härvid förordas, att på riksstatens utgiftssida skall uppföras ett särskilt anslag för avlöningar till dessa. Å riksstatens inkomstsida skall samtidigt upptagas en särskild inkomsttitel, till beloppet motsvarande detta anslag, vilken titel skall tillföras vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel.

Ett genomförande av de sakkunnigas förslag i dess helhet har efter det administrationen fullt utbyggt — förslaget förutsätter på vissa områden en successiv utbyggnad — beräknats medföra en ökning av utgifterna för fiskeriväsendet å i runt tal 290.000 kronor för budgetår. Härtill komma vissa engångskostnader å tillhoppa i runt tal 460.000 kronor.

Specifikation å engångskostnader för anskaffning av möbler m. m. för fiskeristyrelsen.

<i>Möbler:</i>	Kronor	Kronor
Överdirektör, 2 rum	3.000	
Byråchefer, 2 rum	3.000	
Byrådirektörer, 4 rum	6.000	
I övrigt möbler för 17 rum efter en genomsnittskostnad av 1.000 kronor för rum	17.000	29.000

Härvid förutsättes, att med lokalerna följa korkmattor eller att de äro försedda med parkettgolv. I beräkningen ha icke medtagits kostnader för lösa mattor.

Maskinell utrustning:

1 dammsugare	225	
1 golvbonare	225	450

Skrivmaskiner m. m.:

7 skrivmaskiner å 500 kronor	3.500	
7 skrivmaskinsbord å 100 kronor	700	
3 additionsmaskiner (eldrivna) å 720 kronor	2.160	
2 multiplikationsmaskiner (eldrivna) å 830 kronor	1.660	
1 dupliceringsmaskin	1.800	
1 kassaskåp	1.000	10.820

Telefoner:

Manuell växel med åtta huvudledningar, gruppnummer och 20 apparater	3.100
(Med automatisk växel skulle motsvarande kostnad uppgå till 9.200 kronor. Leveranstiden är beträffande sådan för närvarande cirka två år).	

Gardiner:

25 lufter å 75 kronor (med montering)	1.875
---	-------

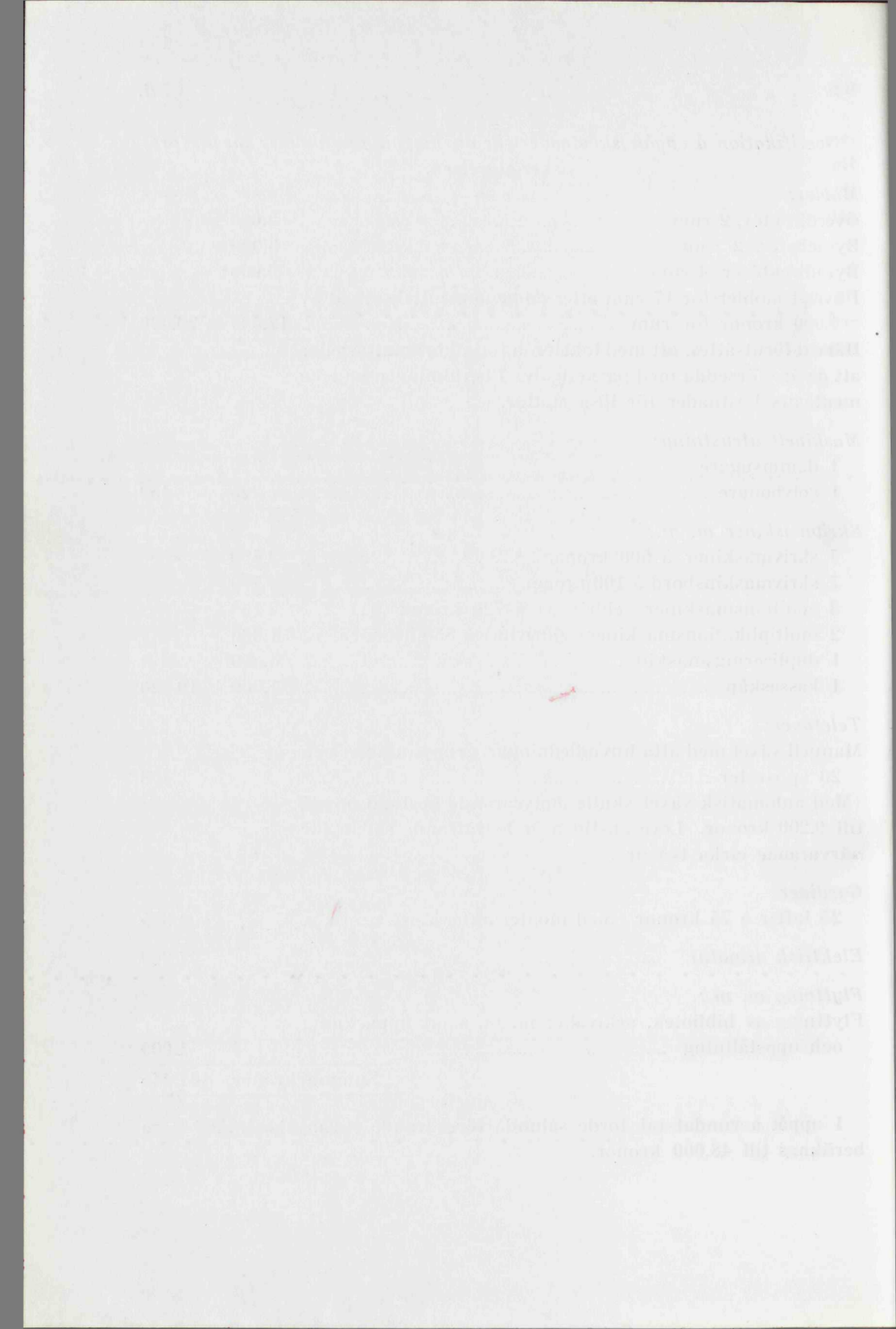
<i>Elektrisk armatur</i>	1.200
--------------------------------	-------

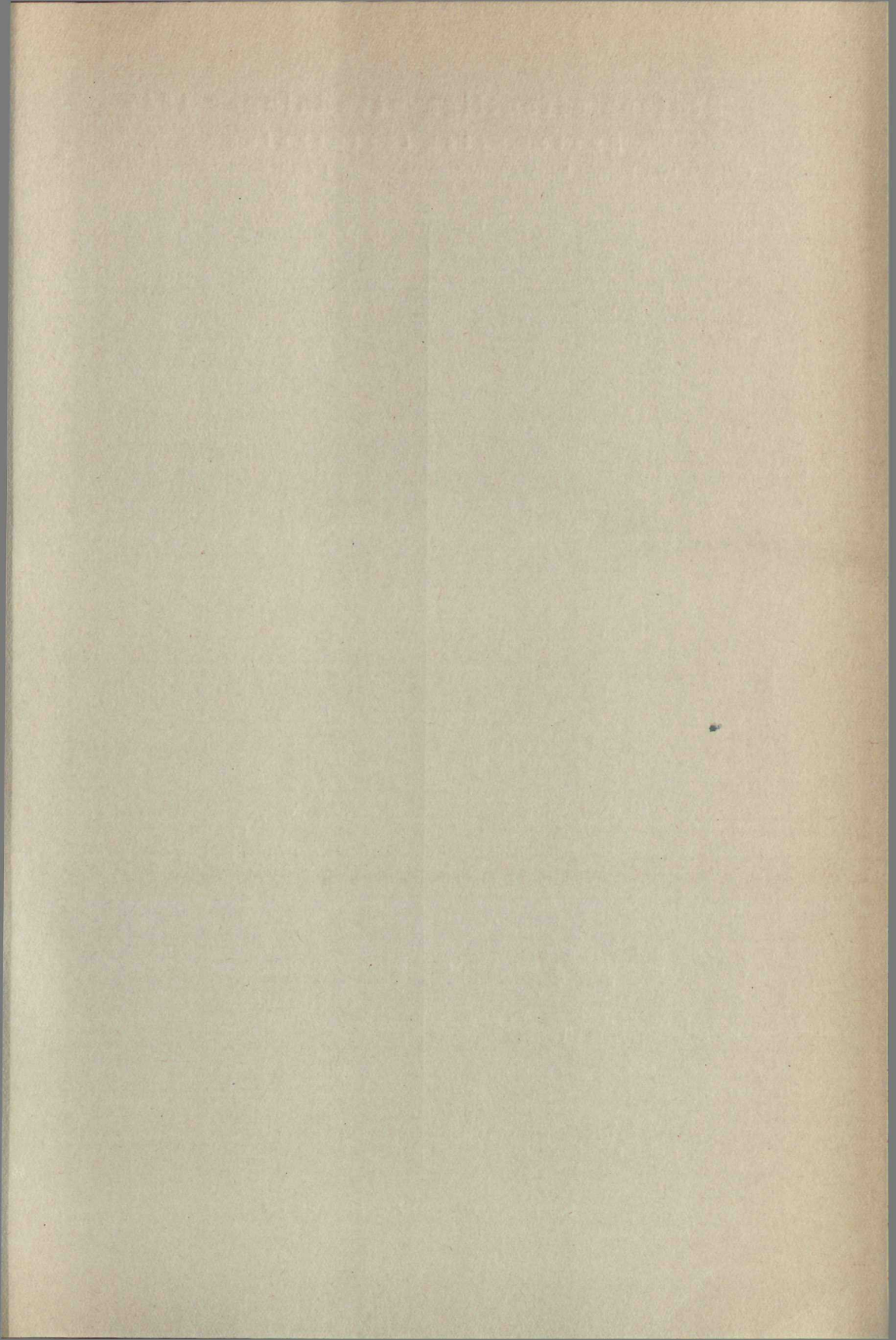
Flyttning m. m.:

Flyttning av bibliotek, arkivalier m. m. samt uppackning och uppställning	1.000
---	-------

Summa kronor	47.445
--------------	--------

I uppåt avrundat tal torde sålunda förevarande engångskostnader böra beräknas till 48.000 kronor.

Statens offentliga utredningar 1947

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning. Rättsskipning. Fångvård.

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

Kommunalförvaltning.

Statens och kommunernas finansväsen.

Politi.

Nationalekonomi och socialpolitik.

Kollektiv tvätt. Betänkande med förslag att underlätta hushållens tvättarbete. [1]

Hälsa- och sjukvård.

Allmänt näringsväsen.

Elkraftutredningens redogörelse nr 1. Redogörelse för detaljdistributörerna samt deras råkraftkostnader och priser vid distribution av elektrisk kraft. Inledande översikt. [3]

Betänkande med förslag till standardtariffer för detaljdistribution av elektrisk kraft. [4]

Fast egendom. Jordbruk med binärningar.

Betänkande ang. fiskerinäringens efterkrigsproblem samt den prisreglerande verksamheten. [2]

Betänkande med förslag ang. lantmäteripersonalens organisation samt avlöningsförhållanden m. m. [7]

Betänkande med förslag ang. fiskets administration m. m. [8]

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Industri.

Handel och sjöfart.

Kommunikationsväsen.

Bank-, kredit- och penningväsen.

Försäkringsväsen.

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.

Betänkande med förslag till geofysiskt observatorium i Kiruna m. m. [6]

Försvarsväsen.

1944 års militärsjukvårdskommittés betänkande. Del 2. [5]

Utrikes ärenden. Internationell rätt.